

ἡ Νεολαία

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 15 (6

13 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1940

Ἡ Νεολαία

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικουμένου ὑπὸ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου προεδρευομένου ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, ὅστις καὶ ἐκπροσωπεῖ ταύτην, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Β'. — ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
Ὁδὸς Λεωχάρους 19 (Β' ὄροφος)
Ἀριθ. Τηλεφ. 32-094

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀρ. Τεύχ. 15 - 13 Ἰανουαρίου 1940
ΤΙΜΗ Δραχ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

		Μελῶν	καὶ μὴ μαθητῶν μελῶν
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικοῦ)	Δρ.	160	200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ »	»	80	100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ »	»	40	50
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρ. Ἀγγλίας			1
Ἀμερικῆς Δολ.			6
Αἰγύπτου Λίρ.			1

Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινότητας) καὶ Σχολικὰς Ἐφορίας. ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἢ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Ν.

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνητε ἀπόδειξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συνταγματάρχου ἐ. ἀ. καὶ τὴν σφραγῖδα τῆς Ε.Ο.Ν.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ
ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ.κ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Διευθυνταὶ τῶν Σχολείων, Δημοτικῶν, Γυμνασίων κ. λ. π. ὅπως εἰς τὰς ἐπιστολάς των πρὸς τὸ περιοδικὸν κάμνωσι διάκρισιν τῶν ἐγγραφομένων μαθητῶν των ὡς συνδρομητῶν καὶ τῶν ἀγοραζόντων τοῦτο καθ' ἑβδομάδα.

Ὅταν δηλ. ζητοῦν ὡρισμένον ἀριθμὸν τευχῶν διὰ διάθεσιν λιανικήν, ν' ἀναγράφουν «Δι' ἑβδομαδιαίαν διάθεσιν», ὅταν δὲ πρόκειται περὶ συνδρομητῶν ν' ἀναγράφουν τὸν χρόνον διαρκείας τῆς συνδρομῆς αὐτῶν.

Ἐπίσης καθίσταται γνωστὸν ὅτι οἱ συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἢ παρὰ τῶν περιοδευόντων ἀντιπροσώπων μας ἢ ἀπ' εὐθείας δι' ἐπιστολῆς.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ Σχολείου πρέπει νὰ εἶναι πλήρης, μὲ τὴν πόλιν ἢ τὸ χωρίον, τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὸν νομὸν εἰς ὃν ὑπάγεται τοῦτο.

(Ἐκ τῆς Δ/σεως τῶν Οἰκον. ὑπηρεσιῶν τοῦ περιοδικοῦ)

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ
ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ.κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅπως οἱ ἀλληλογραφοῦντες μὲ τὸ περιοδικόν μας ἀναγράφωσι πλήρη τὴν διεύθυνσίν των, ἤτοι: Πόλιν ἢ χωρίον, ἐπαρχίαν καὶ νομόν, ὄχι μόνον ἐπὶ τοῦ φακέλλου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς.

Τοῦτο εἶναι ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΝ διὰ τὴν ταχυτέραν καὶ ἀσφαλεστέραν λῆψιν τοῦ περιοδικοῦ.

«Η ΝΕΟΛΑΙΑ»

Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ

Δὲν θὰ ποῦμε καμμίαν ὑπερβολὴν ἂν ποῦμε πὼς ἡ γεωργικὴ ἀπογραφή, ποὺ ἤρχισεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς δεκάτης τοῦ μηνὸς αὐτοῦ, εἶναι ἐξαιρετικῆς ἐθνικῆς σπουδαιότητος ἔργον. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι εἰς τὸν τόπον μας δὲν ἔχομε ἀκόμη ἀποκτήσει τελείαν συνείδησιν τῆς ἀξίας τῆς στατιστικῆς. Φυσικὰ τὸ πρᾶγμα ἔχει τὴν ἐξήγησίν του. Ὅσο σημαντικὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ ζωὴ ἑνὸς αἰῶνος, δὲν εἶναι ἀρκετὴ νὰ δημιουργήσῃ οὔτε κρατικὴν παράδοσιν στερεὰν καὶ ἑπομένως οὔτε τελείαν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς σχέσεις πολιτῶν καὶ Κράτους. Πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμε εἰλικρινά, — δὲν ἔχομε ἄλλως τε νὰ χάσωμε τίποτε. Θὰ μᾶς ὠφελήσῃ μᾶλλον ἡ εἰλικρίνεια. Ἡ ὁμολογία τῆς ἀληθείας δὲν βλάπτει ποτέ. Ὑπάρχει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἕλληνος, εἰς τὸν βυθὸν τῆς συνειδήσεώς του, ἀκόμη καὶ τώρα, ἔπειτα ἀπὸ ἑκατὸν δέκα χρόνια αὐτοτελοῦς κρατικῆς ζωῆς, κάποιο ὑπόλειμμα ἀντικρατισμοῦ, ποὺ ἐγεννήθη καὶ ἐπλεόνασε κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς ξένης καταδυναστεύσεως καὶ ποὺ ἡ νέα κρατικὴ μας ζωὴ δὲν ἐστάθη ἱκανὴ νὰ τὸ καταινικήσῃ.

Αὐτὸ τὸ ὑπόλειμμα ἠμπορεῖ καὶ τώρα νὰ ζημιώσῃ τὸ ἔργον τῆς διενεργουμένης ἀπογραφῆς καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ τὸ ἐνεθυμήθημεν.Πρέπει νὰ κατανοήσωμεν ὅλοι ὅτι ἡ ἐπιτυχία αὐτῆς τῆς ἀπογραφῆς εἶναι ἐθνικὴ ἀνάγκη. Καὶ νὰ κάμωμεν, ὁ καθεὶς ὅπου βρίσκεται, ὅ,τι εἶναι εἰς τὸ χέρι μας, κάτι περισσότερο ἀπὸ κεῖνο ποὺ εἶναι εἰς τὸ χέρι μας, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ αὐτὴ ἡ ἐπιτυχία.

Οἱ γεωργοί μας εἶναι δύσπιστοι. Καὶ θὰ εἴμεθα ἄδικοι ἂν ἐλέγαμε ὅτι ἡ δυσπιστία των εἶναι ὁλωσδιόλου ἀδικαιολόγητος. Καθ' ὅλον τὸν αἰῶνα τῆς ἐλευθέρας μας ζωῆς δὲν θὰ εἶναι πολλαὶ αἱ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐπαφή των μὲ τὸ Κράτος νὰ τοὺς ἐνέπνευσε τὴν ἐντύπωσιν τῆς στοργῆς, τῆς φροντίδος καὶ τῆς προνοίας καὶ πρὸ παντὸς τῆς εἰλικρινείας. Ἀπεναντίας εἶναι ἄπειροι αἱ ἄλλαι. Εἶναι ἄπειροι αἱ περιπτώσεις ποὺ τὸ Κράτος ἐδείχθη ἀπέναντί των ἀσυνεπές, ἄστοργον, ἁρπακτικὸν καὶ ἄδικον, καὶ τὸ χειρότερον ἀνειλικρινές.

Βέβαια αὐτὴν τὴν φορὰν ὑπάρχει ἡ διαβεβαίωσις τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ. Καὶ ἡ πεῖρα τριῶν ἐτῶν τίποτε ἄλλο ἂν δὲν τοὺς ἔμαθε, θὰ τοὺς ἔμαθε τοὺς γεωργοὺς ὅτι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἔχει ἕνα λόγο. Ὅτι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς δὲν κρύπτει ποτὲ τοὺς ἀληθινοὺς σκοπούς του ἀπὸ τὸν λαόν. Ὅτι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς δὲν ὑπόσχεται παρὰ ἐκεῖνο ποὺ ἔχει ὑπολογίσει καλὰ καὶ εἶναι ἑκατὸ τοῖς ἑκατὸ βέβαιος ὅτι θὰ τὸ ἐκπληρώσῃ, οὔτε ἐπιχειρεῖ ἔργα ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ θὰ εἶναι χρήσιμα καὶ ὠφέλιμα εἰς τὸν λαὸν καὶ εἰς τὸν τόπον. Ἰδιαιτέρως οἱ γεωργοὶ τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ ἔχουν πεισθῇ ὅτι ἔχουν ὅλην τὴν προτίμησιν εἰς τὴν στοργὴν καὶ εἰς τὴν φροντίδα τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ. Καὶ τοῦτο ὄχι ἀπὸ λόγους κάποιας ἰδιοτροπίας, ἀλλὰ διότι εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ — ὅπως τὸ εἶπε καὶ τὸ ἔδειξε μὲ πράξεις ὄχι μίαν φορὰν — ἡ γεωργία εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς καὶ οἱ γεωργοὶ καὶ τὸ χωριὸ ἡ ἀστείρευτος δεξαμενὴ ποὺ ἀνανεώνει τὴν φυλὴν καὶ τῆς δίδει τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἱκανότητα τῆς συνεχείας

Θὰ εἴχομεν λοιπὸν ὅλην τὴν διάθεσιν νὰ ἐπαναπαυθῶμεν εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην ποὺ ἐμπνέει ὁ λόγος τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὕπαιθρον καὶ θὰ ἐθεωρούσαμεν περιττὰς αὐτὰς τὰς γραμμὰς ἂν δὲν συνέτρεχε καὶ ἕνας ἄλλος λόγος. Ὁ λόγος ὅτι οἱ Ἕλληνες καὶ ἰδιαιτέρως οἱ Ἕλληνες γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι — ἕνα σημαντικὸν διὰ τὴν ἀκρίβειαν μέρος τῶν γεωργῶν καὶ τῶν κτηνοτρόφων μας, τὸ περισσότερον καθυστερημένον, — εἶναι φοβερὰ προληπτικοί. Φοβοῦνται τὸ μέτρημα. Καὶ ἀπογραφὴ χωρὶς μέτρημα καὶ μάλιστα χωρὶς ἀκριβὲς μέτρημα δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν. Ἀπογραφὴ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἀκριβὲς μέτρημα. Καὶ εἰς τὴν ἀκρίβειάν της ὑπάρχει ἡ χρησιμότης της. Οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ κτηνοτρόφοι μας πρέπει νὰ ξέρουν πρῶτον ὅτι εἶναι ντροπὴ καὶ δυσειδαιμονία τὸ νὰ νομίζουν ὅτι θὰ τοὺς ἔλθῃ κακὸ ἂν δώσουν τοὺς πραγματικοὺς ἀριθμοὺς τῶν παιδιῶν των, τῶν στρεμμάτων ποὺ καλλιεργοῦν, τῶν ζώων των. Οὔτε οἱ Φελλάχοι δὲν στοχάζονται σήμερα τέτοια πράγματα. Δεύτερον ὅτι ἀπὸ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἀριθμῶν ποὺ θὰ δώσουν ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἡ ἀπογραφὴ θὰ κοστίσῃ καὶ κόπους καὶ ἔξοδα εἰς τὸ Κράτος, κόπους καὶ ἔξοδα ποὺ κρῖμα θὰ εἶναι νὰ πᾶνε χαμένα ἐξ αἰτίας των. Τρίτον ὅτι ἡ ἀπογραφή, τὰ στοιχεῖα δηλαδὴ ποὺ θὰ προκύψουν ἀπὸ τὴν ἀπογραφήν, χρειάζεται πρῶτα - πρῶτα διὰ τὸ καλὸν τὸ ἰδικόν των. Μὲ βάσιν τὰ στοιχεῖα αὐτὰ τὸ Κράτος θὰ ρυθμίσῃ τὴν γεωργικὴν καὶ τὴν κτηνοτροφικήν του πολιτικήν. Τὰ στοιχεῖα τῆς ἀπογραφῆς θὰ δείξουν εἰς τὰς ὑπηρεσίας τὸ τί δίδει καὶ τί ἀκόμη εἶναι εἰς θέσιν νὰ δώσῃ ἡ γεωργία μας εἰς προϊόντα ποὺ καταναλίσκει ὁ τόπος καὶ εἰς ἄλλα, ποὺ ζητοῦν αἱ ξέναι ἀγοραί. Νὰ κρίνῃ καὶ ν' ἀποφασίσῃ ποίων καλλιεργειῶν ἡ προώθησις ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὰς συνθήκας τῶν καταναλωτικῶν ἀγορῶν καὶ ποίων ὁ περιορισμός. Νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ ὑποδείξῃ τὸν καταλληλότερον — τὸν ἀποδοτικώτερον δηλαδὴ οἰκονομικῶς — τρόπον ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐλευθέρων ἰδιοκτησιῶν τῆς Χώρας, σύμφωνα μὲ τὴν δύναμιν τῶν ἀνθρωπίνων χειρῶν ποὺ ὑπάρχουν, τῶν τεχνικῶν ἱκανοτήτων των καὶ τῶν κτηνῶν καὶ ἐργαλείων ποὺ ἔχουν εἰς τὴν διάθεσίν των. Τὰ ἴδια στοιχεῖα θὰ ὁδηγήσουν τὸ Κράτος εἰς τὴν κατάστρωσιν τοῦ προγράμματος τῶν βελτιωτικῶν του ἔργων, τῶν μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων. Τοὺς πιστωτικοὺς ὀργανισμοὺς εἰς τὸν καταμερισμὸν τῶν χορηγήσεών των, τοὺς ἰδίους τοὺς γεωργοὺς εἰς τὴν κατανομὴν τῶν καλλιεργητικῶν των ἐργασιῶν. Πρέπει νὰ ξέρουν οἱ γεωργοί μας καὶ οἱ κτηνοτρόφοι μας ὅτι χωρὶς ἀκριβῆ ἀπογραφὴν καὶ ἡ ἰδική των ἐργασία καὶ τὰ σχετικὰ μὲ αὐτὴν μέτρα τοῦ Κράτους θὰ γίνωνται εἰς τὰ τυφλὰ καὶ εἰς τὴν τύχην καὶ ἡ ζημία διὰ τὸ γεγονὸς αὐτὸ θὰ εἶναι κατὰ πρῶτον λόγον δική των. Εἰς ὅσους δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ τὰ ἀντιληφθοῦν μόνοι των, ἔχουν χρέος νὰ τὰ ἐξηγήσουν ὅλα αὐτὰ οἱ κοινοτικοὶ ἄρχοντες, οἱ ἱερεῖς καὶ διδάσκαλοι, ἀκόμη καὶ οἱ νέοι μὲ τὸ φρέσκο μυαλό. Τὰ παιδιά. Κατὰ πρῶτον βέβαια λόγον οἱ νέοι καὶ τὰ παιδιὰ τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας, πρέπει νὰ κάμουν ἔργον ἰδικόν των κάθε σύνθημα τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ. Ἡ ἀπογραφὴ ποὺ ἤρχισε τὴν δεκάτην τοῦ μηνὸς πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ. Πρέπει νὰ βοηθήσωμε ὅλοι νὰ ἐπιτύχῃ, μὲ ὅλα τὰ μέσα καὶ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μας.

Κδς

ΕΘΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ = ΕΘΝΙΚΗ ΨΥΧΗ

Οἱ ἀληθινὲς ἀναγεννήσεις σ' ἕνα λαὸ μοιάζουν σὰν τοὺς κύκλους, ποὺ κάνει ἕνα λιθάρι πέφτοντας στὰ νερὰ μιᾶς λίμνης. Ὁ κεντρικὸς κύκλος γεννᾶ ἄλλους, ποὺ σὲ μυριάδες γεμίζουν ὅλη τὴ λίμνη ὣς τὶς παρυφὲς τῶν ἄκρων της, ἔστω κι' ἂν δὲν μᾶς γίνωνται στὰ μάτια αἰσθητοί. Μόνον τότε ἀποτελοῦν ἀληθινὲς ἀναγεννήσεις, εἰδ' ἄλλως μένουν ἁπλὲς ἀλλαγὲς καταστάσεων.

Ξέρουμε ὅτι ἡ Ἀναγέννησι ἑνὸς Λαοῦ γίνεται πάνω σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα καὶ σὲ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς του. Ὁ πολιτισμὸς ἑνὸς λαοῦ εἶναι τὸ σύνολο τῶν πατροπαραδότων ἀξιῶν καὶ ἡ δύναμι τοῦ ἐσωψύχου του νὰ τὶς αἰσθανθῆ καὶ νὰ τὶς βιώση, ὅπως ταιριάζει στὴν ἀνθρώπινή του ὑπόστασι ὡρισμένη ἀπὸ τὶς φυλετικές του προδιαθέσεις.

Ἡ τέχνη εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς κυρίους παράγοντας καὶ ἀπὸ τὶς πιὸ σημαντικὲς ἐκδηλώσεις τῆς πολιτιστικῆς ζωῆς ἑνὸς Λαοῦ. Ἡ κατανόησι τοῦ σημερινοῦ μας ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἡ ψυχική μας δρᾶσι πρὸς ἐξέλιξί του ἀπαιτεῖ καὶ γνῶσι ὅλων τῶν δυνατῶν κυμάτων, ποὺ ὑπολανθάνοντα κινοῦν καὶ ταράσσουν τὴν ψυχὴ τοῦ σημερινοῦ Ἕλληνος, φερμένα ἀπὸ τὰ μάκρη τῆς ἱστορίας τῶν λαμπρῶν ἢ σκοτεινῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ αἰώνων. Ἡ νέα γενεὰ ἔχει ὑποχρέωσι νὰ γνωρίση ὅλα αὐτὰ τὰ στάδια μὲ τὴν κίνησι ἢ τὴ στάσι των. Πρὶν εἴχαμε κυρίως συνηθίσει στὴν ἐπιφανειακὴ τῶν πραγμάτων ἐξέτασι. Τώρα ἡ ἐποχή μας ἀπαιτεῖ βάθος. Κάθε λιθάρι ποὺ προσφέρεται στὸ μεγάλο παλάτι τῆς μορφώσεως τῆς νέας γενεᾶς, ἂς εἶναι κατάλληλα καὶ φροντιστικὰ λαξευμένο. Ἔτσι σιγὰ σιγὰ θὰ καλοδεθῆ τὸ οἰκοδόμημα μέσα στὴν ψυχή της καὶ κανένας ἄνεμος δὲν θὰ εἶναι δυνατὸς νὰ τὸ κουνήση.

* * *

Ὅταν μετὰ ἀπὸ ἕνα δεκάχρονο πόλεμο, τὸν Τρωϊκό, ἔπεσε τὸ βασίλειο τοῦ Πριάμου, ἐλευθερώθηκε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας καὶ ἡ αἰτία τοῦ αἱματηροῦ αὐτοῦ πολέμου. Ἡ ὡραία Ἑλένη παρουσιάζεται στὸν κύκλο τῶν πολεμιστῶν. Ὁ Ὅμηρος δὲν περιγράφει στὸ σχετικὸ μέρος τὴν ὀμορφιά της, παρὰ μόνο τὴν ἐντύπωσι, ποὺ ἔκανε σὲ ὅλους τοὺς γύρω της.

Οἱ ἥρωες ἐκεῖνοι, ποὺ εἴχανε χάσει σ' ὅλα αὐτὰ τὰ δέκα χρόνια ἀδέρφια καὶ συγγενεῖς καὶ ὑπέφεραν στερήσεις καὶ βάσανα, ὡμολόγησαν ὅλοι ὁμόφωνα ὅτι ἄξιζε τὸν κόπο νὰ πολεμήση κανεὶς γιὰ μιὰ τέτοια ὡραιότητα, νὰ χυθοῦν πιότεροι ἀκόμα ποταμοὶ αἱμάτων γιὰ μιὰ τέτοια γοητεία!

Μιὰ ὡραία γυναῖκα — ὄχι ὡς γυναῖκα, ἀλλὰ ὡς ὡραία — γίνεται αἰτία ἑνὸς σκληροῦ καὶ πεισματικοῦ ἀγῶνος μεταξὺ δύο λαῶν, κι' αὐτοὶ οἱ λαοὶ δὲν λένε νὰ κουρασθοῦν. Ἴσως αὐτὸ νὰ παρουσιάσθηκε κι' ἄλλες φορὲς στὴν ἱστορία. Ἕνας ὅμως ποιητὴς παίρνει τὴν αἰτία αὐτὴ ὡς βάσι ἑνὸς μεγαλειώδους ἔργου, ἀποδεικνύοντας μ' αὐτή του τὴν ἐκλογὴ τὴν ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ τῆς ἐποχῆς του κατάστασι, στὴν ὁποία ἔπαιζε τὸ μεγαλύτερο ρόλο ἡ μορφή, ἡ ὡραιότητα θεωρημένη σὰν ἕνα κομμάτι, ποὺ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸ Θεϊκό.

Δὲν ὑπάρχει κάτι ὡραιότερο καὶ καλλιτεχνικώτερο ἀπὸ τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο ὁ Ὅμηρος ἀνεβάζει τὴ φύσι στὴ μορφὴ τῆς τέχνης. Δὲν συναντοῦμε καμμιὰ μακρὰ περιγραφὴ τῆς φύσεως, παρὰ μονάχα ἕνα περιεχόμενο διαθέσεως τῆς ἐν λόγῳ ὕλης συμπυκνωμένο σὲ μιὰ λέξι.

Αὐτὴ ἡ θαυμάσια συμπυκνωμένη μορφὴ τοῦ Ὁμήρου ἀποτελεῖ τὴ μαγεία, ποὺ κρατεῖ αἰχμάλωτο ἀνὰ τοὺς αἰῶνας τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα. Εἶναι χυμένη σὲ ὅλο του τὸ ἔργο, ζῆ σὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειές του. Ἡ παράξενή της ἐπίδρασι βρίσκεται στὴ δημιουργικὴ δύναμι νὰ μορφοποιῆ ἀμέσως καὶ νὰ φέρνη τὶς εἰκόνες κοντά μας μὲ μιὰ γερὴ ἐξίσωσι ἀνάγοντας τὶς διάφορες καταστάσεις πάνω σὲ ἐντύπωσι. Τοὺς Ἀρχαίους ἀναφέρει πάντα ὡς «καρηκομόωντας», τὸν Ἀχιλλέα ὡς «ὠκύπουν», τὸν Ὀδυσσέα ὡς «πολυμήχανον», τὴν Ἥραν ὡς «βοῶπιν» κλπ. Ὅλα αὐτὰ εἶναι σὰν δυνατὲς πινελλιές, ποὺ μὲ μιὰ κίνησι δίνουν σχῆμα καὶ ζωὴ σὲ μιὰ εἰκόνα. Αὐτὸ εἶναι ἡ μορφὴ στὴν ἀπόλυτή της τελειότητα, εἶναι ἡ εὐφρόσυνη ἀγγελία τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Σχεδὸν ὅλοι οἱ φιλόσοφοι, ποὺ ἔγραψαν γιὰ «αἰσθητική» ἢ γιὰ τὴν ἀξιολογία τῆς τέχνης, περασαν χαρὶς ν' ἀγγίξουν τὸ γεγονὸς ἑνὸς φυλετικοῦ ἰδεώδους ὡραιότητος φυσικῆς καὶ μιᾶς φυλετικὰ δεμένης ἀνωτάτης ἀξίας ψυχικοῦ εἴδους. Καὶ ὅμως εἶναι τόσο φανερὴ ἡ διαφορετικὴ ἐπίδρασι, ποὺ κάνει πάνω μας ἡ καθαρὰ ψυχικὴ παράστασι, π. χ. ἑνὸς Ἕλληνος ἐφήβου ἀπὸ τὴν εἰκόνα ἑνὸς Κινέζου αὐτοκράτορος. Κάθε γραμμὴ στὴν Κίνα παίρνει μιὰν ἄλλη λειτουργία παρὰ στὴν Ἑλλάδα. Ἔτσι χωρὶς τὴ γνῶσι καὶ τὴν κατανόησι τῆς μορφοποιούσης καὶ φυλετικὰ ὡρισμένης θελήσεως δὲν μπορεῖ ἡ ἑλληνικὴ τέχνη — καὶ κάθε τέχνη — νὰ ἑρμηνευθῆ καὶ νὰ παράσχη αἰσθητικὴ ἀπόλαυσι. Δὲν μπορεῖ νὰ ἐκτελέση τὸν προορισμό της.

Κάθε ἔργο τέχνης μορφοποιεῖ ἕνα ψυχικὸ περιεχόμενο. Τὸ ψυχικὸ αὐτὸ φαινόμενο θὰ τὸ νοιώσουμε ὅταν μποροῦμε νὰ νοιώσουμε τὴν ἀπὸ τὸν τεχνίτη δοσμένη μορφή του, πάνω στὴ βάσι τῶν διαφόρων φυλετικῶν τῆς ψυχῆς ἰδιοτήτων. Ἡ μέχρι τοῦδε μελέτη τῆς αἰσθητικῆς μας εἶναι λοιπὸν ἐλλιπὴς καὶ σκορπίζεται καὶ κουράζεται σὲ λεπτομέρειες. Χωρὶς τὴ βάσι αὐτὴ δὲν μπορεῖ ἡ Τέχνη νὰ ἐξετασθῆ ὡς σύνολο. Κάθε γνήσιος καλλιτέχνης, καὶ ὁ ἀνίδεος καὶ ὁ συνειδητός, ἐργάσθηκαν πάντα φυλετικά. Μορφοποιοῦν καὶ ἐνσωματώνουν ψυχικὲς ἰδιότητες χρησιμοποιῶντας ἐκείνους τοὺς τύπους τῆς φυλῆς, ποὺ τὸν περιέβαλλον καὶ ποὺ ἦσαν στὴν πρώτη γραμμὴ οἱ κύριοι φορεῖς ὡρισμένων λαϊκῶν ἰδιοτήτων. Καὶ μόνον ὅταν νοθέψη ἡ φυλὴ καὶ κυκλώσουν τὸν καλλιτέχνη ξένα πρὸς τὴ δική του καὶ τοῦ λαοῦ του τὴν ψυχὴ στοιχεῖα, τότε ἢ θὰ ἀγωνισθῆ καὶ μέσα στὸ φυλετικὸ χάος νὰ διατηρήση τὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ του ἢ θὰ πέση κι' αὐτὸς θῦμα τοῦ χάους αὐτοῦ καὶ θὰ ἐξαφανισθῆ.

* * *

Ὁ Ἕλλην ἔχει ἀλλιώτικο ψυχικὸ κέντρο ἀπὸ τὸν Ἰνδό, Ρωμαῖο ἢ Γερμανό, ποὺ ὁρίζει τὸ ρυθμὸ τῆς ζωῆς του. Ὁ Ἕλλην μέσα στοὺς αἰῶνας ἦτανε μιὰ αἰσθητικὴ ἀξία. Ἡ ὡραιότητα ἦτανε τὸ μέτρο ἑλληνικῆς ζωῆς. Στὸ συμπόσιον καθότανε σὲ κύκλο «μὲ κεκερασμένο» κρασί, θέτοντας σκοπὸ ὄχι τὸ ξεφάντωμα, ἀλλὰ τὴν ἀνάλυσι ἑνὸς θέματος. Ἡ ὡραιότητα ἦτανε τὸ κινητήριο μοτίβο ὁλοκλήρου τῆς «Ἰλιάδος». Ἡ ὡραιότητα νίκησε ἀκόμα, ὅταν ἡ φτωχὴ κουρελιασμένη Ἑλλάδα ἀντιμετώπισε ἕναν Ρωμαῖο στρατηλάτη, ποὺ ἡ ὄψι του ξύπνησε στὴν ψυχή της τὴν ἀνάμνησι τῶν ἰδίων της προγόνων. Ὁ Κβίντιους Φλαμίνους. Τὸν χαιρετοῦσαν γιὰ τὴν ἀξιοπρέπειά του καὶ τὴν ὡραιότητά του ὡς ἐθνικὸν ἥρωα καὶ ἡ Ἀθήνα τὸν τιμοῦσε σὰν δικό της. Αὐτὴ ἦτανε ἡ ἑλληνικὴ λαχτάρα στὸ ζενὶθ τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς, χωρὶς νὰ πάψη νὰ ὑφίσταται καὶ στὴν πτῶσι. Μόνο ἀπὸ τὴ θέσι αὐτὴ μποροῦμε νὰ κατανοήσουμε καὶ νὰ ζήσουμε τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ τέχνη καὶ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ ζωή.

Ἕνας ἀληθινὰ ὡραῖος μποροῦσε στὴν Ἑλλάδα μετὰ τὸ θάνατό του νὰ τιμᾶται ὡς ἡμίθεος. Τοῦ ἔχτιζαν ἡρῶα, τοῦ ἔφκιαναν ἀγάλματα καὶ τοῦ προσέφεραν θυσίες. Συνέβη νὰ σεβασθοῦν καὶ νὰ μὴ χτυπήσουν ἕνα ἄνδρα ἐχθρὸν σὲ ἀνοιχτὴ μάχη μόνο καὶ μόνο γιατὶ τοὺς ἔκανε ἐντύπωσι ἡ ὀμορφιά του.

Δὲν ἤθελαν νὰ πληγώσουν τὸ θεϊκὸ κομμάτι, ποὺ πίστευαν μέσα στὴν ὡραιότητα. Γι' αὐτὸ συγκινητικὰ μᾶς μιλάει ὁ Πλούταρχος. Ὅταν σκότωσαν τὸν Πέρση στρατηλάτη Μασίστιο, φρόντισαν νὰ μὴν ταράξουν καὶ νὰ μὴν χαλάσουν τὴν ὀμορφιά του. Τὸν περιέφεραν στὶς σκηνὲς γιὰ νὰ δοῦν καὶ νὰ γνωρίσουν ὅλοι τὴν ὀμορφιά του. Γιὰ τὸν Ξέρξη ἐκήρυτταν ὅτι ἔχει δικαίωμα νὰ εἶναι κυρίαρχος, γιατὶ εἶναι τόσο ὡραῖος!

Τὸ ἐξωτερικὸ αὐτὸ γνώρισμα ἐθεωρεῖτο πάντα ὡς ἀντιστάθμισμα ὡραίας ψυχῆς «Οἷα ἡ μορφή, τοιάδε καὶ ἡ ψυχή». Ὁ ἥρως λοιπὸν ἦτανε πάντα ὡραῖος στὴν αἰσθητικὴ τοῦ Ἕλληνος παράστασι. Ποτὲ ὅμως δὲν ξεχνοῦσε τὰ φυλετικά του γνωρίσματα.

Ὁ Ὅμηρος καὶ ἡ δημιουργία του σφραγίζει τὴ μεγάλη τῆς Ἑλλάδος τέχνη πάνω σὲ φυλετικὴ βάσι. Ὅταν φεύγη ὁ Τηλέμαχος ἀπὸ τὴν μητέρα του, τοῦ στέλνει ἡ «ὡραία γλαυκῶπις τοῦ Διὸς θυγατέρα» εὐνοϊκὸν ἄνεμον. Ὅταν τὸ μαντεῖο λέγη τὴν τύχη στὸ Μενέλαο, τοῦ προφητεύει μιὰ θεϊκὴ ζωή, ποὺ θὰ τὸν ὁδηγήση στὰ πέρατα τῆς γῆς, ἐκεῖ ποὺ «ὁ ὡραῖος ξανθὸς Ραδάμανθυς» κατοι-

Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

Ὅπως κάθε χρόνον δεκάδες παιδιῶν ἀπὸ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἰδίᾳ ὅμως ἀπὸ τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, ἀνῆλθον κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Πρωτοχρονιᾶς εἰς τὰ σύνορα, διὰ νὰ φέρουν τὸν χαιρετισμὸν τοῦ Ἔθνους ὅλου πρὸς τοὺς πληθυσμοὺς ποὺ δικαίως χαρακτηρίζονται ἀκριτικοί. Μακριὰ ἀπὸ τὰ κέντρα οἱ πληθυσμοὶ ὑφιστάμενοι τὰς μοιραίας ἐλλείψεις τῆς σκληρῆς ζωῆς τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ ὑπαίθρου, ἀνασυνδέουν τὴν βυζαντινὴν ἑλληνικὴν παράδοσιν πρὸς τὴν σημερινὴν Ἑλλάδα. Ὅπως μίαν φορὰν πρὸ πολλῶν αἰώνων οἱ ἀκρῖται τῶν συνόρων ἀπετέλουν τὴν προφυλακὴν τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας, ἔτσι καὶ εἰς τὴν σημερινὴν Ἑλλάδα οἱ πληθυσμοὶ ποὺ ξέρουν πολὺ καλὰ τί σημαίνει ἀγὼν ὑπὲρ ἐλευθερίας, ἔθνους καὶ πατρίδος, μένουν ἐκεῖ εἰς τὰ σύνορα, ν' ἀποσποῦν ἀπὸ ἕνα ἔδαφος ἄγονον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ψωμί των, ἀλλὰ καὶ ἕτοιμοι εἰς κάθε ἀπρόοπτον διαρκῶς κινητοποιημένοι. Ἀνάλογοι πληθυσμοὶ ὑπῆρχον εἰς τὰ ὅρια τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας καὶ αὐτοὶ ἔγραψαν τὸ θρυλικὸν ἔπος ποὺ ζωντανεύει ὁ κύκλος τῶν ἀκριτικῶν τραγουδιῶν.

Καὶ οἱ σημερινοὶ ἀκριτικοὶ πληθυσμοὶ προέρχονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ τὰ ἐδάφη ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα διετηρήθη ζωντανή, εἰς τὴν γλῶσσαν, εἰς τὰ ἔθιμα, εἰς τὰ τοπωνύμια, εἰς τὰς παραδόσεις, εἰς τὴν ψυχήν, ἡ ἀνάμνησις τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας τῶν μέσων αἰώνων. Οἱ ἱστορικοὶ λόγοι ποὺ ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ξεύρομεν, ἔφεραν εἰς τὴν μεταφύτευσιν τῶν πληθυσμῶν αὐτῶν εἰς τὰ ἐδάφη τῆς Μητρὸς Πατρίδος. Χαρακτηρίζει ὅμως καὶ τὴν αἰωνίως προκινδυνεύουσαν ἑλληνικὴν φυλὴν καὶ ἰδιαιτέρως τοὺς πληθυσμοὺς αὐτούς, τὸ γεγονὸς ὅτι ἀντὶ νὰ ἐπιδιώξουν μίαν ἐγκατάστασιν εἰς τὰ κέντρα ἢ εἰς γονιμώτερα ἐδάφη, κατηυθύνθησαν οὗτοι εἰς τὰ σημεῖα ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἠμποροῦσαν νὰ συνεχίσουν τὴν προαιωνίαν ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους ζωήν των, τὴν διαβίωσίν των μέσῳ κινδύνων καὶ ἐν διαρκεῖ συναγερμῷ.

Ποίας ὑποχρεώσεις δημιουργεῖ διὰ τὸ ὅλον τοῦ Ἔθνους ἡ ἀποφασιστικότης καὶ ἡ ἑλληνικωτάτη αὕτη ἐκδήλωσις τῶν ἀκριτικῶν πληθυσμῶν, ἠμπορεῖ ὁ κάθε Ἕλλην νὰ τὸ κατανοήσῃ. Εἶναι ὅμως εὐχάριστον ὅσον κανένα ἄλλο πρᾶγμα ὅτι τὰ ἑλληνόπουλα ποὺ ἀποτελοῦν τὸ καύχημα, τὴν ἐλπίδα καὶ τὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους τὸ κατανοοῦν καὶ τὸ ἀντιλαμβάνονται ὅσον καὶ οἱ μεγάλοι. Καὶ εἶναι ἀληθινὴ ἐγγύησις διὰ τὸ μέλλον τὸ γεγονὸς ὅτι βλέπομεν τὰ ἑλληνόπουλα πάντοτε, ἰδίως ὅμως κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς κατὰ τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται περισσότερον τὴν ἀνάγκην νὰ περιβάλλεται ἀπὸ τὴν φιλίαν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν ὁμοίων του, ἀνάμεσα τῶν ἀκριτικῶν πληθυσμῶν. Δὲν κομίζουν μόνον πρὸς αὐτοὺς τὴν ἁγνοτέραν εὐχήν, ἀφοῦ ὑψώνεται ἀπὸ τὰ παιδικὰ χείλη, ἀλλὰ καὶ τὴν στοργὴν ὅλου τοῦ Ἔθνους, ὅλου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁπουδήποτε τῆς γῆς ἂν κοπιάζῃ καὶ μοχθῇ. Διότι ὅλος ὁ Ἑλληνισμὸς ἀντιλαμβάνεται καλὰ τί ἀντιπροσωπεύει τὸ προκεχωρημένον φυλάκιον ποὺ λέγεται ἀκριτικὸς πληθυσμὸς καὶ ποίαν σημασίαν ἔχει ἡ διατήρησίς του εἰς πλήρη ἀκμὴν καὶ εἰς διαρκῆ ἐπαγρύπνησιν. Ἀλλὰ τὰ ἴδια αὐτὰ παιδιὰ ποὺ κομίζουν τὰς εὐχὰς καὶ τὴν στοργὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ,ἐμποτίζονται ἀπὸ τὸ πνεῦμα ποὺ ἐμπνέει τοὺς ἀκρίτας τῶν συνόρων, παίρνουν κάτι ἀπὸ τὴν προαιωνίως ἑλληνικὴν ἰδεολογίαν των, κάτι ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ ἡρωϊσμοῦ των, κάτι ἀπὸ τὸ ψυχικόν τῶν μεγαλεῖον, ἀπὸ τὴν ἠθικήν των ἀντίληψιν διὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ τὸν προορισμὸν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν ἐστάθη ποτὲ ὁ μέγας ἐθνικὸς ὄγκος, δὲν εἶχε σαράντα, πενῆντα, ἑξῆντα ἑκατομμύρια, διότι ἐχρειάσθη νὰ προσφέρῃ τὸ αἷμά του εἰς ὅλον τὸν κόσμον, εἰς τὴν οἰκουμένην διὰ τὸν ἐκπολιτισμὸν καὶ τὴν διαφώτισιν της. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἔπραξεν ὀλιγώτερα ἀπὸ ὅσα θὰ ἔπραττεν ἂν τοῦ ἦτο καὶ ὁ ὄγκος συμπαραστάτης. Ἀντικατέστησε τὸν ὄγκον διὰ τῆς ποιότητος καὶ συνήθως δὲν εἶναι οἱ πολλοί, ἀλλ' οἱ ἐκλεκτοὶ οἱ ὁποῖοι κυβερνοῦν τὸν κόσμον. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἀκόμη ἀπεδείχθη ἡ ἀξία τῆς ποιότητος, ἔναντι τῆς ποσότητος.

Εἰς τὴν ἀκραίαν ἐκείνην χώραν τοῦ βορρᾶ, τὴν Φινλανδίαν, διεξάγεται ἕνας ἀπεγνωσμένος ἀγών, ὁ ὁποῖος ὑψώνει τὸν βιβλικὸν Δαυῒδ ἔναντι τοῦ Γολιάθ, τὴν ποιότητα ἔναντι τοῦ ὄγκου. Καὶ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν νικᾷ ὁ Δαυῒδ καὶ μαζί του ἡ ποιότης. Ἀλλ' ἂς μὴ τὸ λησμονῶμεν, ἐλάχιστοι λαοὶ ἐφήρμοσαν τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἰδεώδη, εἰς τὸν πολιτισμόν, τὴν παιδείαν, τὸν ἀθλητισμὸν καὶ τὴν βυζαντινὴν ἐπινόησιν τῶν ἀκριτικῶν πληθυσμῶν. Αὐτοὶ ἐκράτησαν εἰς τὴν Φινλανδίαν τὰς πρώτας ἡμέρας ὅλον τὸ βάρος τῆς ξενικῆς εἰσβολῆς καὶ τὸ ἐκράτησαν τόσον καλά, ὥστε νὰ παρασκευάσουν τὰς ἐπακολουθησάσας νίκας τοῦ Φινλανδικοῦ στρατοῦ.

Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν διαφορὰς μὲ κανένα, ἔχομεν ὅμως πάντοτε ἀγρύπνους τοὺς ἀκριτικοὺς πληθυσμούς, ποὺ διαιωνίζουν τὴν ἑλληνικὴν στρατιωτικὴν παράδοσιν, αὐτοὺς τοὺς πληθυσμοὺς μὲ τοὺς ὁποίους τὰ ἑλληνόπουλα ἐπέρασαν Χριστούγεννα καὶ Πρωτοχρονιά.

κεῖ. Ὁ Ὅμηρος παρουσιάζεται ὡς συνειδητὸς κυρίαρχος, ἄνθρωπος μὲ τὴν ἀνωτερότητα τῆς φυλῆς του, ὅταν λέγῃ τὰ λόγια: «Γιατὶ ὁ ἀποφασιστικὸς ἄνδρας περαίνει καλύτερα κάθε ἔργο κι' ὅταν ἀκόμα ἔρχεται ξένος ἀπὸ μακριά». Ὁ Θερσίτης ὅμως παρουσιάζεται ἀντίθετος πρὸς τὸν «ξανθὸν ἥρωα», ἐχθρικός, ἄσχημος, μαῦρος, κακοφτιασμένος, προδότης, παρουσιάζοντας τὴν παρουσία τοῦ ἀσιατικοῦ προδοτικοῦ στοιχείου στὸν ἑλληνικὸ στρατό. Τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Θερσίτου, τοὺς Φοίνικας, περιγράφει ὁ Ὅμηρος «ἀπατεῶνας, ποὺ κουβαλοῦν ἄμετρα στολίδια χωρὶς ἀξία καὶ περιττὰ στὰ μαῦρα τους καὶ σκοτεινὰ καράβια».

Κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ὁ Ὅμηρος δημιούργησε μιὰ ψυχικὰ φυλετικὴ τέχνη καὶ γέννησε τὶς εἰκόνες ἐκεῖνες «τοῦ ὠκύποδος ξανθοῦ Ἀχιλλέως» καὶ «τῆς γλαυκώπιδος τοῦ Διὸς κόρης», ποὺ ὡδήγησε ἀργότερα τὸ πινέλλο τῶν ζωγράφων, δίνοντάς τους, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ καθαρὸ ὡραῖο, τὸ ἑλληνικὸ καὶ τὸ ξένο, τὸ ἐχθρικὸ πρὸς τὸ ἑλληνικὸ στοιχεῖο στὴν φυλετική του μορφή.

Ὁ Σειληνὸς δὲν εἶναι μιὰ «χαρακτηριστικὰ ζωγραφισμένη, κακοφτιαγμένη μορφή» ὅπως μᾶς λέγουν οἱ ἱστορικοί μας, ἀλλὰ ἡ πλαστικὴ παράστασι τῶν ἰδιοτήτων μιᾶς ξένης φυλετικῆς ψυχῆς, ὅπως τὴν ἔβλεπε τότε ὁ Ἕλλην.

Μόνο κάτω ἀπὸ τὴ δημιουργικὴ αὐτὴ δύναμι τοῦ Ὁμήρου τὸ συνειδητὸ ξεκαθάρισμα τῶν φυλῶν, τῶν ἡρώων καὶ δειλῶν, τῶν κυρίων καὶ σκλάβων δημιουργήθηκε χρυσοῦς αἰῶνας, ἡ αἰωνία ἀθανασία καὶ ἡ ἀθάνατη νεότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὑψώθηκε ἡ λάμψι τοῦ Παρθενῶνα παντοδύναμη, ἀκατάλυτο δεῖγμα τῆς ξέχωρης ἑλληνικῆς φυλῆς, καὶ τῆς ἑλληνικῆς τέχνης.

Ὅταν ὅμως ἀργότερα ὁ Περικλῆς, ὁ ἴδιος ποὺ δημιούργησε τὸν αὐστηρὸν περὶ φυλῆς νόμον, παρακαλοῦσε τὸ ἀθηναϊκὸ δικαστήριο νὰ παραχωρήσῃ στὸν ἀπὸ ξένη γυναῖκα υἱόν του τὸ δίκαιον τοῦ Ἀθηναίου πολίτου, τότε ἄρχισαν νὰ ξεπέφτουν ἀπὸ κείνη τὴ στιγμὴ καὶ αἱ Ἀθῆναι χάνοντας τὴν βεβαιότητά των κάτω ἀπὸ ξένες ψυχικὲς ἐπιδράσεις.

Ὁ σοφὸς Σωκράτης ὅμως, ξένος στὴν ψυχικὴ φυλετικὴ τοῦ Ἕλληνος ὀντότητα, τῆς ἔδωσε τὸ μεγάλο σπρώξιμο, ἔστω κι' ἂν σὲ μιὰ ἐποχὴ γεμάτη ἀγωνία διδάσκῃ τὴν κοινότητα τῶν καλῶν. Μιὰ νέα κατάταξι ἀνθρώπων ἄρχισε νὰ παρουσιάζεται. Δὲν κυριαρχοῦσε πιὰ ἡ ἔννοια λαὸς καὶ φυλή, ἀλλὰ ἡ ἔννοια ἄτομον. Ἡ σωκρατικὴ διδαχὴ βοηθεῖ τὴν κατάπτωσι τῆς ἀθηναϊκῆς φυλετικῆς ἀνωτέρας δημοκρατίας. Ὁ μαθητής του Ἀντισθένης (γυιὸς μιᾶς Ἀσιάτισσας σκλάβας) διακηρύττει τὸ γκρέμισμα τῶν φυλῶν καὶ τῶν λαῶν, ὡς ἀναγκαία ἀνθρωπίνη πρόοδο.

Ἀνακεφαλαιώνοντας βγάζουμε τὸ συμπέρασμα: Ἡ τέχνη καθορίζεται ἀπὸ τὸ φυλετικὸ ψυχικὸ περιεχόμενο ἑνὸς λαοῦ. Ἡ λαχτάρα τοῦ ἀρχαίου Ἕλληνος πρὸς τὸ ὡραῖο ἀπὸ τὸν Ὅμηρο κυβέρνησε καὶ ἐπηρέασε τὴν ἑλληνικὴ ψυχὴ ὡς τὸ καταστάλαγμά της στὸν χρυσοῦν αἰῶνα. Ὁ Παρθενῶνας εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ὁμηρικῆς ὡραιοπαθείας βασισμένης πάνω στὶς φυλετικὲς διαθέσεις τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἡ τέχνη ἐνόσῳ θέλει νὰ εἶναι γνήσια καὶ ἀληθινὴ πρέπει νὰ στηρίζεται πάνω στὴ φυλετικὴ ψυχή. Ὅταν ξένα στοιχεῖα θαμπώσουν τὴ λάμψι τῆς φυλετικῆς αὐτῆς ψυχῆς θολώνει καὶ ἡ τέχνη, γίνεται ψεύτικη καὶ ἀνάξια γιὰ τὴν ἀθανασία τῆς ἱστορίας.

Σ. Καραϊσκάκη

Στὸ περιθώριον

ΑΙ ΕΥΧΑΙ ΤΟΥ ΚΥΒ. ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ

Ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ε. Ο. Ν. κ. Ἀλέξανδρος Κανελλόπουλος, ἐπωφελούμενος τῆς ἀδείας, τῆς ὁποίας ἔτυχε διὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ὑπὸ τῆς Σχολῆς Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν Ἀεροπορίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπηρετεῖ, ἐδέχθη τὴν 1ην τοῦ ἔτους τοὺς Συναγωνιστάς του τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως Ε. Ο. Ν., εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν τελετῶν καὶ τοὺς ηὐχήθη διὰ τὸ νέον ἔτος.

ΧΕΛΙΔΟΝΙΣΜΑ

Εἶναι μήπως ἀνάγκη νὰ ἐπαινέσωμε τὸ παράδειγμα τῶν μικρῶν παιδιῶν ποὺ εἰς τὸ δημοτικὸν τοῦ πειραματικοῦ καὶ εἰς ἄλλα σχολεῖα ἔκαμαν καὶ αὐτὰ τοὺς μικρούς των ἐράνους διὰ τὰ μαθητικὰ συσσίτια; Δὲν μετρᾶται βέβαια μὲ τὰς ὀλίγας δραχμὰς ἡ ἀξία αὐτῆς τῆς ἐκδηλώσεως. Μετρᾶται μὲ τὴν διάθεσιν τῆς προσφορᾶς, τῆς ὁποίας τὸν σπόρον ἔρριψεν ἡ ἔκκλησις τοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ τὸν ὁποῖον ἐδέχθησαν συγκινητικώτατα αἱ παιδικαὶ καρδίαι.

Χαιρετίζομεν εἰς τὸ πρόσωπον τῶν μικρῶν ἐρανιστῶν τὸ χελιδόνισμα ποὺ ἀγγέλλει μίαν καλλιτέραν ἑλληνικὴν αὔριον.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΡΑΦΟΝΤΑΣ

Καὶ ἄλλοτε μᾶς ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ τονίσωμεν ὅτι αἱ σελίδες τοῦ περιοδικοῦ κατανεμημέναι εἰς κύκλους γνώσεων ὡρισμένων αἱ ὁποῖαι καὶ ἔχουν χαραχθῆ προγραμματικῶς, δὲν ἐπαρκοῦν δυστυχῶς διὰ τὴν δημοσίευσιν ἄρθρων πολιτικῆς φύσεως, πλὴν τῶν προερχομένων ἐκ τῆς συντάξεως τῆς Ε.Ο.Ν. ἀλλ' οὔτε καὶ λόγους ἐκφωνηθέντας ἢ προσφωνήσεις ἢ μακρὰς περιγραφὰς ἑορτῶν καὶ τελετῶν, διότι ἡ δημοσίευσις τούτων θὰ ἐχρειάζετο διπλασίας καὶ τριπλασίας σελίδας ἀπὸ ἐκείνας τὰς ὁποίας διαθέτομε καὶ ἂν ἀκόμη ἀπεφάσιζε τὸ περιοδικὸν νὰ παραιτηθῆ ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ ἀποτελεῖ τὸν σκοπὸν τῆς ἐκδόσεώς του, τὴν ὑπεύθυνον δηλαδὴ διερμήνευσιν τῶν κατευθύνσεων τῆς Ὀργανώσεως.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Ἡ πρώτη: Ἕνα χιονισμένο τοπίο τοῦ Βερμίου.

Ἡ τελευταία: Ἀπὸ τὴν ἀγροτικὴ ἐξόρμησι τῆς Ε.Ο.Ν. Φαλαγγῖται τοῦ χωρίου Νέον Πετρίτσιον Σερρῶν μετὰ τοῦ κ. Νομάρχου κατὰ τὸν πανηγυρικὸν ἑρτασμὸν τῆς μάχης τῆς Αὐταρκείας.

ΚΟΙΝΟΝ ΦΩΤΕΙΝΟΝ ΜΕΛΛΟΝ

Αἱ ἑλληνικαὶ ἐκδηλώσεις συμπαθείας καὶ συμμετοχῆς εἰς τὰς δοκιμασίας αἱ ὁποῖαι ἔπληξαν σκληρῶς τοὺς πληθυσμοὺς τῆς βορειοανατολικῆς Μικρασίας, συνεπείᾳ τῶν φοβερῶν σεισμῶν, συνεκίνησαν ὅλως ἐξαιρετικῶς τὴν δημοσίαν γνώμην τῆς φίλης καὶ συμμάχου πρὸς ἀνατολὰς γείτονος. Ἔχομεν ἀφθόνους καὶ πηγαίας τὰς ἀπηχήσεις αὐτῆς τῆς ἰδιαιτέρας συγκινήσεως, ὄχι δὲ μόνον εἰς τὰς ἐπισήμους διαβεβαιώσεις ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ σχόλια τοῦ τύπου. Ὁ τουρκικὸς λαός, μὲ τὴν ὀξεῖαν ἀνθρωπίνην του διαίσθησιν, ἀντιλαμβάνεται ὅτι δὲν εἶναι τὸ κοινὸν αἴσθημα ἀπροσώπου φιλανθρωπίας αὐτὸ ποὺ κάμνει κάθε ἀνθρωπίνην ὕπαρξιν νὰ συμπάσχῃ μετὰ τοῦ πλησίον εἰς τὴν δυστυχίαν του, ἐκεῖνο ποὺ ἐκίνησε τὴν ἑλληνικὴν συμπάθειαν. Γνωρίζει ὁ τουρκικὸς λαὸς ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν λύπην διὰ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐδοκιμάσθησαν, ἡμᾶς μᾶς συγκινεῖ ἐξ ἴσου βαθιὰ καὶ γνήσια ἡ δοκιμασία τῆς χώρας. Μιᾶς χώρας μὲ τὴν ὁποίαν ἔχουν συνδεθῆ τὰ πεπρωμένα ἀπείρων ἑλληνικῶν γενεῶν, τῶν ὁποίων οἱ τόποι ποὺ συνετάραξαν οἱ θυμοὶ τῶν σεισμῶν κρατοῦν πάντοτε τὰ μνημεῖα καὶ τοὺς τάφους. Μέγα τμῆμα ἐξ ἄλλου τοῦ σημερινοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος εἰς πᾶσαν μνείαν τῶν περιοχῶν τὰς ὁποίας γειμάζει ἡ θεομηνία ἀναπολεῖ πατρῴας ἑστίας καὶ ἱερὰ τιμιώτατα, τὰ ὁποῖα ἡ νοσταλγία τὰ κάμνει προσφιλέστερα. Καὶ εἶναι τόσον φυσικὸν ἡ στοργικὴ ἀνάμνησις τῶν ἑστιῶν καὶ τῶν ἱερῶν νὰ συνδέεται ἀδιάρρηκτα καὶ νὰ ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πληρώματος, ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ ἐκεῖ, νὰ συνεχίζῃ τὴν ἱστορίαν καὶ νὰ ζωντανεύῃ μὲ τὴν παρουσίαν καὶ μὲ τὰ ἔργα του τὴν φύσιν καὶ τὰ τοπία. Κάποτε — πόσον μακρινὴ φαίνεται τώρα ἐκείνη ἡ ἐποχὴ — ἐγεννήθησαν φόβοι ὅτι ἡ νοσταλγία καὶ ἡ ἕλξις τῆς γῆς ἦτο πολὺ ἐνδεχόμενον νὰ γίνῃ ἀφορμὴ διαιωνίσεως τῶν ἱστορικῶν διενέξεων τῶν δύο λαῶν. Σήμερα οἱ φόβοι αὐτοὶ ἔχουν τελείως κατανικηθῆ. Καὶ εἶναι ἡ κατανίκησίς των καρπὸς τῆς βαθείας συνέσεως, ἡ ὁποία ἐπεβλήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν ἐξ ἴσου. Χάρις εἰς αὐτὴν τὴν σύνεσιν, ἀπὸ τὸ μέταλλον τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ἀναμνήσεων ἐσφυρηλατήσαμε πανίσχυρον φιλικὸν δεσμόν, τοῦ ὁποίου κάθε ἡμέρα ποὺ περνᾷ αὐξάνει καὶ πολλαπλασιάζει τὴν ἀξίαν καὶ τὸν ἀναδεικνύει ἀκατάλυτον. Αὐτοῦ τοῦ δεσμοῦ τὴν γονιμότητα διεκήρυξε τόσον εὔγλωττα ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας εἰς τὸν πρωτοχρονιάτικον χαιρετισμόν του πρὸς τὸ ἑλληνικὸν Ἔθνος. Ὄντως, ὑπεράνω τῶν προσκαίρων δοκιμασιῶν καὶ τῶν θλίψεων, τῶν ὁποίων ἡ σκληρότης πραΰνεται διότι τὰς μοιράζονται ἐξ ἴσου αἱ καρδίαι ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν τοῦ Αἰγαίου, παναρμόνιαι ὑψώνονται αἱ φωναὶ τῶν παιδιῶν τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, χαιρετίζουσαι τὸ μέλλον. Ἕνα μέλλον κοινόν, φωτεινόν, πλούσιον εἰς παντοειδῆ ἄνθησιν.

Ἀπὸ τὸν ἁγιασμὸν τῶν ὑδάτων

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος, Α. Α. Β. Β. Υ. Υ. ὁ Διάδοχος Παῦλος καὶ ὁ πρίγκηψ Γεώργιος κατὰ τὴν ἁγιασμὸν τῶν ὑδάτων εἰς Πειραιᾶ

Στὸ περιθώριον

Η ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΠΙΣΤΙΣ

Ἐξαιρετικὰ ἁπλῆ, καθαρῶς λαϊκὴ εἰς τὸν τόνον της, ἀπηλλαγμένη τελείως ἀπὸ τὸν στόμφον καὶ τὴν ψυχρότητα τῆς ἐπισημότητος, ἡ ὀνομαστικὴ ἑορτὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ τὴν περασμένη Κυριακὴ ἐπῆρε εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα μορφὴν ἀνυποκρίτου, πηγαίας καὶ αὐθορμήτου παλλαϊκῆς ἐκδηλώσεως.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν πολλὴν κατάχρησιν ἡ λέξις λαϊκὴ εἶχεν ἀποχρωματισθῆ κατὰ τὴν περίοδον ἰδίως τῆς κοινοβουλευτικῆς παρακμῆς. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ σημειώσωμε ὅτι μὲ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς 7ης Ἰανουαρίου ἠμποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ἡ λέξις ἀνέκτησε πάλιν ὁλόκληρον τὸ γνήσιόν της νόημα. Ὄντως ἦσαν λαὸς ἀληθινός, αὐτὰ τὰ ἀτελείωτα πλήθη τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἐξεσηκώθηκαν μόνα των, χωρὶς καμμίαν προτροπήν, νὰ πανηγυρίσουν κατὰ τὸν πατροπαράδοτον ἑλληνικὸν τρόπον, μὲ ἀρτοκλασίας εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ μὲ ἐπίσκεψιν μέχρι τῆς Κηφισιᾶς τὴν ἑορτὴν τοῦ Κυβερνήτου. Ἠμποροῦμε μάλιστα νὰ ποῦμε ὅσοι ὑπήρξαμε μάρτυρες τῶν ἐκδηλώσεων τῆς Κυριακῆς ὅτι σπανίως εἰς τὴν νεωτέραν μας ἱστορίαν ἑορτὴ δημοσίου ἀνδρὸς παρουσίασε τόσον γνησίαν λαϊκότητα. Σπανίως ἡ πίστις τοῦ ἀληθινοῦ λαοῦ ἐξεδηλώθη τόσον βαθεῖα καὶ ἀκλόνητος πρὸς τὸν Κυβερνήτην καὶ σπανίως Κυβερνήτης ᾐσθάνθη νὰ τὸν ἐμπνέῃ, νὰ τὸν ἐμψυχώνῃ ἡ λαϊκὴ πίστις. Αὐτὴ ἡ ἀμοιβαία πίστις τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Κυβερνήτην καὶ τοῦ Κυβερνήτου πρὸς τὸν λαὸν εἶναι τὸ πολυτιμότερόν μας κεφάλαιον κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν τῆς ἱστορίας. Μὲ τὴν λαμπάδα αὐτῆς τῆς ἀμοιβαίας πίστεως προχωρεῖ ἡ Ἑλλὰς μὲ βῆμα σταθερὸν καὶ μὲ αὐτοπεποίθησιν μέσα εἰς τὸ πυκνὸν σκότος τῆς ἀνασφαλείας καὶ τῆς αἱματηρᾶς ἀγωνίας ποὺ συνέχει τὴν Εὐρώπην καὶ τὸν Κόσμον.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Ἡ «Νεολαία», ἀποβλέπουσα μαζὶ μὲ τὴν ἄλλην της προσπάθειαν εἰς τὸν πλουτισμὸν τῶν ἀναγνωστῶν της διὰ γνώσεων πρακτικῶν, ποὺ νὰ ἔχουν ἄμεσον ἐφαρμογὴν εἰς τὴν ζωήν, δὲν παύει ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεώς της νὰ παρέχῃ τοιαύτας χρησίμους εἰς τοὺς ἀναγνώστας της. Ἰδιαιτέρως τὰ μέλη τῆς Ὀργανώσεως, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀμέσως συνδεδεμένα μὲ τὸ ὕπαιθρον, ὀφείλουν νὰ εἶναι ἐφωδιασμένα μὲ πληθὺν εἰδικῶν γνώσεων διὰ νὰ μποροῦν νὰ ζοῦν τὴν ζωὴν τοῦ στρατοπέδου χωρὶς ἐλλείψεις, τὰς ὁποίας θὰ ἀναπληροῦν μὲ τὴν πρακτικὴν ἄσκησιν τῆς χρησιμοποιήσεως ὅλων τῶν προχείρων μέσων ποὺ τοὺς δίδει τὸ περιβάλλον τοῦ ὑπαίθρου, ὥστε ἡ διαμονή των νὰ καθίσταται εἰς αὐτὸ ἄνετος. Τὸ ζήτημα ἰδιαιτέρως τῆς παρασκευῆς συσσιτίων διὰ προχείρων μέσων εἶναι μία ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων δεξιοτήτων, τὴν ὁποίαν τὰ μέλη μας ὀφείλουν νὰ ἀποκτήσουν.

Ἀπὸ τοῦ παρόντος τεύχους ὁ γνωστὸς ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν εἰδικότητά του εἰς τὴν μαγειρικὴν κ. Ν. Τσελεμεντὲς παρεκλήθη νὰ δώσῃ εἰς τοὺς νέους μας μίαν σειρὰν τοιούτων γνώσεων τῆς εἰδικότητός του, τῶν ὁποίων τὴν ἀνάγνωσιν συνιστῶμεν εἰς πάντας.

Γράμματα ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀγαπητοί μου φίλοι,

Αὐτὲς τὶς μέρες χάρηκα ἕνα ἑλληνικὸ βιβλίο. Ἑλληνικὸ ὄχι γιατὶ εἶναι γραμμένο στὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἀλλὰ γιατὶ ἔχει μέσα του Ἑλληνικὴ ζωή, Ἑλληνικὴ ψυχή, Ἑλλάδα. Κι' εἶναι δυστυχῶς τόσο λίγα τὰ Ἑλληνικὰ βιβλία ποὺ ἔχουν μέσα τους Ἑλλάδα!

Ἂν ἔλειπε τὸ ἐξώφυλλο ἀπὸ τὰ περισσότερα βιβλία μας καὶ τὰ διαβάζαμε χωρὶς νὰ ξέρουμε τὸν συγγραφέα, θὰ μπορούσαμε εὐκολώτατα νὰ τὰ πάρουμε γιὰ μεταφράσεις ἀπὸ τὰ Γαλλικά, ἀπὸ τὰ Ρωσσικὰ κι' ἀπὸ τὰ Νορβηγικά! Τοῦ κάκου θ' ἀναζητούσαμε λίγο φῶς ἀπὸ τὸν ἥλιο μας, ἕνα γαλάζιο χαμόγελο ἀπὸ τὸν οὐρανό μας, ἕνα ζεστὸ κομμάτι ἀπὸ τὴ ζωή μας, ἕναν ζωντανὸ τύπο ἀπὸ τὸ λαό μας. Ὅλα σκοτεινά, βλοσυρά, ξένα κι' ἄρρωστα. Γι' αὐτὸ καὶ μένουν μακρυά μας, δὲν μποροῦν νἀγγίξουν τὴν ψυχή μας, δὲν τὰ νοιώθουμε.

Κι' ὅταν ὕστερα δοῦμε τὸ ἐξώφυλλο καὶ διαβάσουμε τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα τῶν συγγραφέων, ἀναρωτιώμαστε: μὰ ἀπὸ ποιὲς τάχα πηγὲς ἔχουν ἀντλήσει οἱ συγγραφεῖς αὐτοὶ τὶς ἐμπνεύσεις τους; Ἀπὸ ποιὰ ζωὴ παίρνουν τὶς ὑποθέσεις καὶ τοὺς τύπους τῶν ἔργων τους; Ποιάν ψυχὴ ἑρμηνεύουν; Καμμιά!

Γι' αὐτὸ σᾶς εἶπα ὅτι χάρηκα αὐτὲς τὶς μέρες ἕνα ἀληθινὰ Ἑλληνικὸ βιβλίο. Ὁ τίτλος του εἶναι: «Ἐμάθετέ τα;» καὶ συγγραφεύς του ὁ Γ. Μαράντης. Ἡ ὑπόθεσίς του εἶναι ἁπλουστάτη: ἡ ἱστορία μιᾶς ἐρωτικῆς ἁπαγωγῆς στὴν Κρήτη, ποὺ καταλήγει σὲ γάμο. Τίποτε ἄλλο. Κι' ὅμως τίποτε ἄλλο δὲν ἐχρειάστηκε ὁ συγγραφεύς, γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ ἕνα ζωντανὸ κομμάτι Ἑλληνικῆς ζωῆς, νὰ μᾶς κάμῃ ν' ἀκούσουμε καθαρὰ τὸν παλμὸ τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, νὰ δοῦμε ἀπὸ κοντὰ καὶ νὰ γνωρίσουμε βαθύτερα ἕνα μέρος ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ κι' ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό μας, νὰ χαροῦμε μιὰ μορφὴ τῆς Ἑλλάδος μας.

— Ἠθογραφία! θὰ ποῦν μερικοὶ περιφρονητικά. Γι' αὐτὸ τὸ κατώτερο λογοτεχνικὸ εἶδος μιλᾶτε;

Γι' αὐτό, ναί. Μὰ δὲν εἶναι καθόλου «κατώτερο». Κατώτερο εἶναι κάθε εἶδος τέχνης στὰ χέρια ἑνὸς κατώτερου συγγραφέως. Στὰ χέρια ἑνὸς ἀνώτερου, ὅπως ὅλα τὰ λογοτεχνικὰ εἴδη, κι' ἡ ἠθογραφία γίνεται μιὰ ἀνώτερη μορφὴ τέχνης. Ἠθογραφίες ἔγραψε κι' ὁ Παπαδιαμάντης, μὰ εἶναι ἀριστουργήματα. Γιατὶ μιὰ καλὴ ἠθογραφία εἶναι μιὰ ἀληθινὴ καὶ ζωντανὴ ἐκδήλωσις τῆς ψυχῆς τοῦ Λαοῦ, καὶ δὲν χρειάζεται τίποτε ἄλλο γιὰ νὰ θεωρηθῇ ἀνώτερη μιὰ τέχνη ποὺ κατορθώνει νὰ ἐκφράζῃ γνήσια καὶ ὡραῖα τὴν ψυχὴ ἑνὸς Λαοῦ.

Καὶ τὸ βιβλίο τοῦτο τὴν ἐκφράζει γνήσια καὶ ὡραῖα. Εἶχα τὴν εὐτυχία ὄχι μόνο νὰ τὸ διαβάσω, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ ἀκούσω νὰ τὸ διαβάζουν φωναχτά. Ἒ λοιπόν, τὴν ὥρα ποὺ ἄκουα τὶς κουβέντες τῶν προσώπων του, ἕνοιωθα καθαρὰ ὅτι δὲν ἄκουα ἁπλῶς ἕναν διάλογο, ἀλλὰ ἄκουα τὴν βοὴ τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς, τῆς δικῆς μας, τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς, ποὺ κυλοῦσε ἐκεῖ μπροστά μου ὁλοζώντανη. Καὶ κλείνοντας τὰ μάτια, παρακολουθοῦσα, αἰσθανόμουν, ἔβλεπα, ἔζουσα κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος τὰ περιστατικά της καὶ τὰ πρόσωπά της, ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις της, νοιώθοντάς τα ὅλα τόσο γνώριμα, τόσο κοντά μου, τόσο δικά μου.

Ὁ ἐθνικός μας ποιητής, ὁ Σολωμός, εἶπε: «Κλεῖσε μέσα στὴν ψυχή σου τὴν Ἑλλάδα καὶ θὰ αἰσθανθῇς κάθε εἴδους μεγαλεῖο». Καὶ ὁ Ἀρχηγός, ἀπευθυνόμενος στοὺς Ἕλληνες λογοτέχνες καὶ χρησιμοποιῶντας τὰ ἴδια αὐτὰ λόγια τοῦ Ποιητοῦ, εἶπε: «Βοηθῆστε τὸ Λαό μας νὰ κλείσῃ μέσα στὴν ψυχή του τὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ νοιώσῃ κάθε εἴδους μεγαλεῖο». Αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸ ἐκπληρώνει ἡ καλὴ Ἑλληνικὴ Ἠθογραφία, αὐτὸν τὸν σκοπὸ πρέπει νὰ ἐκπληρώνῃ καὶ γενικώτερα ἡ καλὴ Ἑλληνικὴ Τέχνη.

Μὲ ὅλη μου τὴν ἀγάπη

Μελῆς Νικολαΐδης

ΤΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Ὁ Ἀρχηγός, ἡ κ. Λέλα Μεταξᾶ, ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια Θηλέων Πρωτευούσης κ. Λ. Μαντζούφα καὶ ἡ Διοικήτρια τῆς Δ.Λ.Σ. Δὶς Κλειὼ Μαντζούφα, κατὰ τὸ κόψιμο τῆς πήττας εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Διοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν.

Ὁ Ἀρχηγὸς κόπτων τὴν πήττα τῆς Κεντρ. Διοικήσεως τῆς Ε.Ο.Ν.

Αἱ Φαλαγγίτισσαι τῆς Π.Δ.Θ.Π. ὑποβάλλουσαι τὰς εὐχάς των εἰς τὸν Ἀρχηγὸν εἰς τὴν ἐν Κηφισιᾷ οἰκίαν του τὴν ἡμέραν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ ΘΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΚΟΝΤΟΣ

Ἕνα ἐπάγγελμα πλῆρες κινδύνων

Ὅπως θὰ θυμοῦνται, ἀσφαλῶς, τὰ μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ παιδιὰ ποὺ διαβάζουν τὴν «Νεολαίαν», δὲν ἦσαν λίγοι οἱ πολεμικοὶ ἀνταποκριταὶ ποὺ ἐσκοτώθηκαν στὴν Ἱσπανία κατὰ τὸν ἐμφύλιο πόλεμο. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὸν σημερινὸ πόλεμο. Ἀπὸ τὰ διάφορα μέτωπα — καὶ χθὲς ἀκόμα — ἀναγγέλλονται θάνατοι πολεμικῶν ἀνταποκριτῶν, στὴν προσπάθεια ν' ἀγρεύσουν τὴν εἴδησι γιὰ τὴν ἐφημερίδα τους, γιὰ τὸ ἀδηφάγον κοινὸν ποὺ δὲν ξέρει τί θὰ πῆ κίνδυνος καὶ τὸ μόνο γιὰ τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρεται εἶναι ἡ εἴδησις.

Τὸ δημοσιογραφικὸ ἐπάγγελμα ἀπαιτεῖ ἕνα διαρκῆ ἡρωϊσμό, ὅσο ἴσως κανένα ἄλλο. Σὲ σεισμούς, καταποντισμούς, πλημμύρες, σ' ὁποιεσδήποτε θεομηνίες, σὲ πολέμους, στὴ δίωξι κακοποιῶν, ὅπου ἐμφωλεύει ὁ κίνδυνος ἐκεῖ πρέπει νὰ βρεθῆ ὁ δημοσιογράφος, ἕτοιμος νὰ ἐκτεθῆ σὲ κάθε στιγμὴ σὰν τὸν γενναιότερο στρατιώτη. Κι' εἶναι πρὸς τιμὴν τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐπαγγέλματος ὅτι δὲν εὑρέθη ποτὲ δημοσιογράφος νὰ ὀρρωδήσῃ πρὸ τοῦ κινδύνου. Τὰ ἀναφερόμενα παραδείγματα εἶναι ἴσως τὰ δραματικώτερα καὶ ἡ συγκέντρωσίς τους εἰς ἕνα βιβλίο θ' ἀποτελοῦσε τὴν πιὸ ἐνδιαφέρουσα καὶ τὴν πιὸ συναρπαστικὴ ἱστορία.

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ποὺ εἶναι σποραδικῶς δημοσιευμένα θ' ἀναφέρωμε κι' ἐμεῖς ἐδῶ μερικά, γιατὶ ἀποδεικνύουν ἕναν ψύχραιμο καὶ ἀληθινὰ ἀνδρικὸ ἡρωϊσμὸ καὶ διότι διατρανώνουν ἀκόμη ὅτι ὁ δημοσιογράφος πρέπει νὰ εἶναι ἕνα εἶδος Ὀδυσσέως, ἄνδρας δηλαδὴ γενναῖος καὶ ἡρωϊκός, ἀλλὰ καὶ μαζὶ εὐφυὴς καὶ παρατηρητικός.

Ἄς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸν Ρωσοϊαπωνικὸ πόλεμο τοῦ 1904.

Ἐξεδίδετο τότε στὴν Πετρούπολι, στὴν ἁγία Πετρούπολι, ὅπως ἐλέγετο, ἡ ἐφημερὶς «Ρούσκοϊε Σλόβο» (Ρωσικὸς λαός), τῆς ὁποίας ὁ ἀρχισυντάκτης μόλις ἀνηγγέλθη ἡ ἔκρηξις τοῦ πολέμου ἐκάλεσε τὸν συνεργάτην της, κ. Κραϊέβσκυ καὶ εἶχε μαζί του τὴν ἀκόλουθη στιχομυθία.

— Ἔχω νὰ σοῦ κάνω μία πρότασι, γιὰ τὴν ὁποία πρὶν ἀπαντήσετε σᾶς παρακαλῶ νὰ σκεφθῆτε καλά.

— Σᾶς ἀκούω.

— Θέλομε νὰ στείλωμε ἕναν ἀνταποκριτή, ὄχι σὲ ξένους τόπους, ἀλλὰ σ' αὐτὸν τὸν ἐχθρό μας. Θὰ πάῃ στὴν Ἰαπωνία, θὰ τὴν ἐπισκεφθῆ ἀπ' ἄκρου σ' ἄκρον, θὰ ἰδῆ τί γίνεται ἐκεῖ καὶ ὅταν ἐπιστρέψη θὰ μᾶς περιγράψη τί εἶδε ὡς αὐτόπτης μάρτυς.

— Πολὺ ἐνδιαφέρον.

— Ἂν ἀναλαμβάνατε τὴν ἀποστολή;

Ὁ Κραϊέβσκυ ἐσκέφθη δυὸ λεπτὰ καὶ ἀπήντησε ἁπλῶς:

— Μάλιστα, μ' εὐχαρίστησι.

Ὅταν ὁ ἀρχισυντάκτης εἶπε δυὸ λέξεις γιὰ τοὺς κινδύνους τῆς ἀποστολῆς, ὁ συνεργάτης του τὸν παρεκάλεσε νὰ μιλήσουν μᾶλλον γιὰ τὰ σχέδια τοῦ ταξιδιοῦ.

— Ἔστω! Πότε λογαριάζετε νὰ φύγετε;

— Σὲ μισὴ ὥρα θὰ εἶμαι ἕτοιμος.

— Ἀκοῦστέ με, εἶπε πάλι ὁ ἀρχισυντάκτης, ποὺ ἐδίσταζε νὰ ἐκθέσῃ σὲ βέβαιο σχεδὸν θάνατο τὸν Κραϊέβσκυ, ἕνα νέον μόλις τριάντα ἐτῶν, ἐκάματε τὸ γῦρο τῆς Εὐρώπης, ἐζήσατε στὴ Σαγγάη, στὴ Σιγγαπούρη, στὸ Χαρμπίν, στὸ Μοῦκδεν, στὸ Πὸρτ Ἀρθούρ... Ἴσως κανεὶς γνωστός...

— Βέβαια, τὸ ἐγχείρημα, εἶπε ὁ Κραϊέβσκυ, παρουσιάζει κινδύνους, ἔχει ὅμως καὶ θέλγητρα.

Οἱ κίνδυνοι αὐτοὶ συνίσταντο ἁπλούστατα εἰς τὸ νὰ συλληφθῆ ὡς κατάσκοπος καὶ νὰ κρεμασθῆ, χωρὶς πολλὰς

διαδικασίας. Τὸ μόνο ποὺ παρεῖχε μερικὰς ἐλπίδας ἐπιτυχίας εἰς τὸν Κραϊέβσκυ ἦτο ὅτι εἶχε ζήσει πολὺν καιρὸν μαζὶ μὲ Ἄγγλους καὶ Ἀμερικανοὺς καὶ θὰ μποροῦσε κατὰ συνέπειαν νὰ προσποιηθῆ τὸν Ἄγγλον ἢ τὸν Ἀμερικανόν.

Δυὸ ἡμέρας μετὰ τὴν συνομιλία αὐτή, στὶς 18 Σεπτεμβρίου 1904, ἔφυγε ἀπὸ τὴν Πετρούπολι στὴ Μόσχα. Μετὰ δέκα μέρες, δηλαδὴ στὶς 28 Σεπτεμβρίου ἐτηλεγραφοῦσεν ἀπὸ τὴν Νέαν Ὑόρκη: «Ἔφθασα, συμμορφοῦμαι πρὸς ὁδηγίας». Αἱ ὁδηγίαι αὐταὶ συνίσταντο εἰς τὴν μεταμόρφωσίν του εἰς Ἄγγλον. Ἄλλαξε ὄνομα, ταὐτότητα, ροῦχα καὶ τὴν 22αν Ὀκτωβρίου ἦταν στὸν Ἅγιο Φραγκίσκο. Ἐκεῖ ὅμως δὲν ἦτο πλέον ὁ Ρῶσος Κραϊέβσκυ, ἀλλὰ ὁ σὲρ Πέρσυ Πάλμερ. Καὶ ἂν βρισκόταν κανεὶς περίεργος νὰ τὸν ρωτήσῃ τί ἐζητοῦσε στὴν Ἀμερική, εἶχε πρόχειρη τὴν ἀπάντησι:

— Οἱ Πάλμερ εἶναι Ἄγγλοι, κατάγονται ὅμως ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴ Πενσυλβανία. Ὁ ἀδελφός μου Τζαίημς ἔχει ἐργοστάσια στὴν Πενσυλβανία.

Καὶ ἂν ὁ περίεργος τηλεγραφοῦσε καὶ στὸν Τζαίημς Πάλμερ θὰ ἔπαιρνε τὴν ἀπάντησι:

— Ναί, ἔχω ἕναν ἀδελφὸ Πέρσυ, ποὺ ταξιδεύει συχνὰ στὴν Ἀνατολή, δὲν ἔχω ὅμως ἀλληλογραφία μαζί του.

Μὲ ἄλλους λόγους εἶχε τακτοποιήσει τὸ ζήτημα μὲ τὸν Τζαίημς Πάλμερ.

Καὶ ἔτσι, στὶς 25 Ὀκτωβρίου, ὁ Πέρσυ Πάλμερ ἔφευγε μὲ τὸ ὑπερωκεάνειο «Κίνα», ἀπὸ τὸν Ἅγιο Φραγκίσκο καὶ μετὰ δεκαοχτὼ ἡμέρες ἔφθανε στὴν παραλία τῆς Ἰαπωνίας. Κανεὶς δὲν τὸν ἀνεγνώρισε. Κατὰ τὰ συμφωνημένα μὲ τὸν ἀρχισυντάκτη τοῦ ἐτηλεγραφήσεν ἀπὸ τὴν Γιοκοχάμα στὸ Λονδῖνο σ' ἕνα φίλο τῆς ἐφημερίδος: «Arrived Palmer» (ἔφθασα Πάλμερ). Ὅπως καταλαβαίνει ὁ καθεὶς τὸ γεγονὸς καὶ μόνο νὰ παίρνῃ μιὰ ἐφημερίδα ρωσικὴ τηλεγράφημα ἀπὸ τὴν Ἰαπωνία ἐνῷ ἐξακολουθοῦσεν ὁ πόλεμος δὲν ἦταν πρᾶγμα τόσο εὔκολο.

Στὶς 17 Νοεμβρίου ἔφθανε νέον τηλεγράφημα, ἀπὸ τὸ Τόκιο τὴ φορὰ αὐτὴ καὶ περισσότερο ἐνθαρρυντικὸ ἀκόμη: «Συνεχίζω, Πάλμερ», πρᾶγμα ποὺ ἐσήμαινε κατὰ τὰ συμφωνημένα ὅτι τὰ πάντα ἐπήγαιναν καλὰ καὶ ὅτι ὁ Πάλμερ ἐθεωρεῖτο παντοῦ ἕνας Ἄγγλος περιηγητὴς καὶ τίποτε ἄλλο. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρες ἕνα ἄλλο τηλεγράφημα ἀπὸ τὴν Ναγκασάκι ἀνήγγελλε: «Συγχαρητήρια Πάλμερ». Αὐτὴ τὴ φορὰ ἦτο ὁ πλήρης θρίαμβος. Τὸ τηλεγράφημα ἐσήμαινε εἰς τὴν πραγματικότητα: «Ἡ ἀποστολὴ ἐπραγματοποιήθη ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον». Ὁ Πάλμερ ἐπεσκέφθη κατόπιν ἄλλες πόλεις ἰαπωνικές, παρηκολούθησε τὰ πάντα ἐν λεπτομερείᾳ καὶ ἀφοῦ ἔμεινε δύο μῆνες στὴν Ἰαπωνία, ἐγύρισε ἥσυχα καὶ χωρὶς καμμιὰ ἐνόχλησι στὸν Ἅγιο Φραγκίσκο, στὶς 31 Δεκεμβρίου. Ἐκεῖ μόλις ἐπάτησε τὸ πόδι του στὸ ἀμερικανικὸ ἔδαφος, ἐξηφανίσθη ὁ Ἄγγλος Πάλμερ καὶ τὴ θέσι του κατέλαβε ὁ ρῶσος Κραϊέβσκυ πολεμικὸς ἀπεσταλμένος τοῦ «Ρούσκοϊε Σλόβο», ὁ ὁποῖος ἐτηλεγράφησε αὐθημερὸν στὴν ἐφημερίδα του: «Ἅγιος Φραγκῖσκος, 21 Δεκεμβρίου, διέμεινα εἰς Γιοκοχάμα, Τόκιο, Σιμονοσάκι, Ναγκασάκι, Ματσουγιάμα, ἐφωτογράφισα τοὺς Ρώσους αἰχμαλώτους, ἐπεσκέφθην νοσοκομεῖα, φρούρια, στρατῶνες. Παρηκολούθησα συλλαλητήρια, ἔλαβα συνεντεύξεις μὲ Ἰάπωνας βαθμούχους. Μεταφέρω πλῆθος φωτογραφιῶν. Ἐπιστρέφω εἰς Ρωσίαν. Κραϊέβσκυ».

Ἐπέστρεψε, πράγματι καὶ ἔτσι ἐτερματίσθη ἡ ἀποστολὴ αὐτή, ποὺ ἀπήτησεν ἡρωϊσμόν, ἀποφασιστικότητα καὶ εὐφυΐαν.

* * *

Ἄς τελειώσουμε, γιὰ σήμερα τοὐλάχιστον, μ' ἕνα ἀκόμη ἐπεισόδιο ποὺ δείχνει πόσο ἡρωϊσμὸ χρειάζεται ἡ ἐξάσκησις τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ δημοσιογράφου. Ἥρως τοῦ ἐπεισοδίου εἶναι ὁ Ἀμερικανὸς Στάγχοπ, ἀπεσταλμένος διαφόρων ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων στὴν Εὐρώπη, τὴν ἐποχὴ ποὺ τὸ Ἀμβοῦργο τὸ ἐθέριζε ἡ χολέρα. Δὲν ἐδίστασεν ὁ ἀθεόφοβος ὄχι μόνο νὰ πάῃ στὸ Ἀμβοῦργο, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιδιώξῃ νὰ προσβληθῆ ἀπὸ τὴν φοβερὴ ἀρρώστεια, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ περιγράψη ἐκ τοῦ φυσικοῦ τί αἰσθάνεται ὁ χολεριῶν.

Εὐτυχῶς δὲν προσεβλήθη, παρὰ τὴν... λύπη τοῦ ἴδιου.

Α.

Τις λένε κλάπες.

Είναι κάτι στεφάνια φτιασμένα άπό δυνατές βέργες καί πλεγμένα στή μέση μέ άλλες βέργες ή μέ σχοινιά. Προσαρμόζονται αύτά τά στεφάνια είς τά παπούτσια καί οί άνθρωποι τών όρεινοτάτων χωριών τής Ἑλλάδος, ἐκεῖ πού τά χιόνια διατηροῦνται πολλούς μῆνας, κατορθώνουν καί περπατοῦν. Ἰδίως τά χρησιμοποιοῦν οἱ κυνηγοί.

Είναι τό παλαιότερο είδος τῶν χιονοπεδίλων. Αὐτό τό είδος χρησιμοποιεῖται καί είς πολλά μέρη τῆς Εὐρώπης Καί οἱ Φινλανδοί μεταχειρίζονται ἐπίσης ἀνάλογον εἶδος. Τά ἄλλα ξύλινα χιονοπέδιλα, πού λέγονται σκί, δέν τά ξέρουν οἱ Ἕλληνες χωρικοί. Εἶναι μακρόστενα καί χρησιμοποιοῦνται είς τάς χιονοδρομίας. Καί ἔχομε καί εἰς τήν Ἑλλάδα ὁμάδας χιονοδρόμων καί γίνονται κάθε χρόνο ἀγῶνες χιονοδρομίας μέ σκί είς τό Βέρμιον ὄρος τῆς Μακεδονίας ἤ εἰς τά Τρίκκαλα τῆς Κορινθίας πού εἶναι εἰς τό ὄρος τῆς Κυλλήνης. Λέγεται δέ ἡ Κυλλήνη, κοινῶς Ζήρεια καί εἶναι τό ὑψηλότερο βουνό τῆς Πελοποννήσου. Ἔχει ὕψος ἡ Κυλλήνη 2375 μέτρα. Τό Βέρμιον ἔχει ὕψος 2060. Οἱ χωρικοί ὅμως χιονοδρόμοι οὔτε ἔχουν ἰδῆ αὐτά τά ἀριστοκρατικά σκί. Χρησιμοποιοῦν ἀπό πάππου πρός πάππον τίς κλάπες. Δέν τό κάνουν γιά ἀγώνισμα. Μόνο μέ τό μέσον αὐτό μποροῦν νά πᾶνε εἰς τό κυνήγι, ἤ νά βγοῦν ἔξω καί νά ἀναζητήσουν ἀνθρώπους πού ἐχάθησαν μέσα εἰς τό χιόνι.

Ἀπό τά ὀρεινότερα χωριά τῆς Ἑλλάδος εἶναι τό Μέτσοβο τῆς Ἠπείρου. Θά εἴποῦμε τό Μέτσοβο ὅμως μεγάλην κωμόπολιν. Χρησιμοποιοῦν οἱ Μετσοβῖται τίς κλάπες καί πηγαίνουν κυνήγι ἤ βγαίνουν νά σώσουν ἀνθρώπους πού ἐχάθησαν στά χιόνια εἰς τά βουνά τοῦ Ζυγοῦ.

Ὀρεινότατα χωριά γεμᾶτα χιόνι εἶναι πολλά εἰς τόν νομόν Τρικκάλων. Τά χωριά τοῦ δήμου Ἀργιθέας σκεπάζονται ἐπί μῆνες ἀπό χιόνι καί τόν χειμῶνα σταματᾶ ἡ συγκοινωνία. Ἀπό τό καλοκαῖρι προμηθεύονται οἱ ἄνθρωποι τρόφιμα, ἰδίως δέ καλαμπόκι. Γιατί στά ὀρεινά χωριά τῆς Ἑλλάδος τό ψωμί τό κάνουν κυρίως ἀπό καλαμπόκι. Σιτάρι τρώγουν λιγοστό. Καλαμπόκι τρῶνε καί οἱ ποιμενικοί πληθυσμοί. Τό ψωμί ἀπό καλαμπόκι, λέγεται συνήθως μπομπότα. Ὅταν εἶναι ἀνακατεμένο μέ σιτάρι ψήνεται εἰς τόν φοῦρνο. Ὅταν εἶναι μόνο, ἀνακατεύεται τό ἄλευρι τοῦ καλαμποκιοῦ μέ νερό. Γίνεται πολτός καί τόν χύνουν σέ ἕνα ταψί. Βάζουν τό ταψί στήν φωτιά καί σέ λίγο τό ψωμί αὐτό εἶναι ἕτοιμο. Τρώγεται δέ τήν ἴδια ἡμέρα ζεστό. Καί τήν ἄλλην ἡμέρα πάλι ψήνουν ἄλλο ψωμί.

Εἶναι ἡ μπομπότα τό ψωμί τῶν ὀρεινῶν χωριῶν πού τά πιάνει πολύ κρύο καί χιόνι. Τό καλαμπόκι θεωρεῖται ὅτι εἶναι θερμαντικό. Αὐτή ἡ ἰδέα ἐπικρατεῖ. Μᾶλλον ὅμως τό προτιμοῦν τά φτωχά ὀρεινά χωριά ὡς φθηνότερο. Αὐτό τό ξεύρει τό Κράτος καί φροντίζει ἐγκαίρως καί στέλλεται εἰς τά ὀρεινά χωριά πού τά ἀποκλείνει τό χιόνι καλαμπόκι, σέ φθηνή τιμή.

Γιά νά ἀντεπεξέλθουν οἱ κάτοικοι τῶν ὀρεινῶν χωριῶν κατά τοῦ κρύου καί τοῦ χιονιοῦ, χρησιμοποιοῦν πολλά μάλλινα καί τρίχινα στρωσίματα καί ὑφάσματα. Ἡ φωτιά καίει διαρκῶς εἰς τό τζάκι. Δέν σταματᾶ οὔτε ἡμέρα οὔτε νύχτα. Εἰς τάς πόλεις πού εἶναι λιγώτερο κρύο, κρυώνομε περισσότερο. Δέν ἔχουν ὅλα τά σπίτια τῶν πόλεων θέρμανσι καί στρωσίματα. Εἰς τά ὀρεινά ὅμως χωριά καί τά πτωχότερα σπίτια εἶναι στρωμένα μέ μάλλινες ἐγχώριες κουβέρτες. Καί τά ξύλα εἶναι ἄφθονα, καί οἱ ἄνθρωποι φοροῦν μάλλινες μακριές κάλτσες, χονδρές μάλλινες φανέλλες, χονδρούς ἀμπάδες ἀπό μαλλί ἤ μανδύας καί οἱ τσοπάνηδες κάπες τρίχινες. Τό τρίχινο ὕφασμα ἔχει τήν ἰδιότητα νά μή δέχεται νερό. Ἡ βροχή γλυστρᾶ καί φεύγει. Καί εἰς τούς χωροφύλακας τῶν ἀποσπασμάτων τῆς ὑπαίθρου καί εἰς τούς φρουρούς χορηγοῦνται πολλάκις κάπες ἀπό τρίχα. Οἱ μανδύαι ὅμως εἶναι ἀπό μαλλί. Καί αἱ σκηναί τῶν ποιμένων εἶναι συνήθως ἀπό τρίχινο ὕφασμα. Καί εἰς τούς ὀρεινούς σταθμούς τῆς χωροφυλακῆς καί τῶν συνόρων ὑπάρχουν χονδρές κάπες ἀπό τρίχα.

Ἀλλά τό κρύο χρειάζεται πολλά ὅπλα γιά νά πολεμηθῆ. Οἱ σωφέρ εἰς πολλά μέρη τῆς Μακεδονίας πού τό κρύο εἶναι δυνατώτερο, φοροῦν μανδύας μέ φόδρα ἀπό δέρμα λύκου. Εἶναι πολύ ζεστό τό δέρμα τοῦ λύκου καί ἡ τρίχα ἀνθεκτική. Πολύ κρύο κάνει εἰς τήν Κοζάνην καί εἰς τήν Φλώρινα, καί εἶναι συνηθισμένο πρᾶγμα αὐτοῦ νά βλέπετε ἀνθρώπους πού ἔχουν παλτά ἤ μανδύας φοδραρισμένους μέ δέρματα λύκων ἤ μέ δέρματα προβάτων. Παλαιότερα δέ πού ὑπῆρχαν πολλοί ἀγωγιάται, ἐχρησιμοποιοῦντο ἀκόμη περισσότερο τά δέρματα τῶν ζώων εἰς τούς μανδύας καί τά παλτά καί πολύ ἀνεπτυγμένο ἦτο τό ἐπάγγελμα τοῦ γουναρᾶ.

Ἔχουμε λοιπόν τά φορέματα καί τά στρωσίματα γιά νά προφυλαχθῶμεν ἀπό τό κρύο· ἔχομε τήν ἄφθονη φωτιά· ἔχομε καί τήν ζεστή τροφή καί τά ζεστά ποτά.

Ἀλλά ὑπάρχουν εἰς τά χωριά καί ἄλλα μέσα θερμάνσεως. Ἕνα ἀδάπανο καί ἀρχαιότατο μέσο εἶναι ἡ θερμότης πού βγαίνει ἀπό τά ζῶα.

Ὅπως σέ μιά αἴθουσα πού εἶναι μαζεμένος πολύς κόσμος λιγοστεύει τό κρύο, ἀπό τήν θερμότητα τῶν ἀναπνοῶν, ἔτσι δημιουργεῖται μεγαλυτέρα ἀκόμη ζέστη εἰς τά χωρικά σπίτια ἀπό τήν θερμότητα τῶν ζώων. Γιατί εἰς πολλά χωριά εἰς τό ἴδιο σπίτι εἶναι καί ὁ σταῦλος. Συνήθως εἰς τό κάτω πάτωμα εἶναι ὁ σταῦλος πού βάζουν τά βόδια καί τά ἄλογα καί τά μικρότερα ζῶα. Εἰς τό ἐπάνω πάτωμα μένουν οἱ ἄνθρωποι. Ἄν τό σπίτι ἔχη ἕνα πάτωμα, ἕνα χώρισμα διατίθεται διά τά ζῶα. Μεγάλη δέ ἡ ζέστη πού βγαίνει ἀπό τά ζῶα τόν χειμῶνα. Εἶναι σάν νά ὑπάρχη μία σόμπα εἰς τό σπίτι. Τότε βλέπετε μέ ἄλλο μάτι τά ἀγαθά βόδια καί τά ἄλογα καί τίς κατσίκες καί τά πρόβατα, πού ἐκτός τῆς ἄλλης ὠφελιμότητός των προσφέρουν καί τήν ζέστη των δωρεάν.

Χρησιμοποιεῖται δέ καί ἡ κόπρος τῶν βοδιῶν ὡς καύσιμος ὕλη εἰς πολλά μέρη τῆς πεδινῆς Θεσσαλίας καί εἰς τήν πεδινήν Μακεδονίαν καί τήν Θράκην, εἰς τά χωριά πού τά δάση εἶναι μακριά.

Ὁ χειμῶνας καί τά χιόνια εἰς τά χωριά μας δέν εἶναι τόσο δυσάρεστα ὅσον εἰς τάς πόλεις. Γύρω δέ ἀπό τό τζάκι μαζεύονται τά παιδιά καί ἡ γιαγιά ἤ ὁ παπποῦς τούς λένε παραμύθια, ἐνῶ οἱ γυναῖκες γνέθουν ἤ πλέκουν. Ψήνουν δέ κάστανα, καλαμπόκια, κουκιά, ρεβύθια...

Ἡ ποίησις τοῦ χειμῶνος εἶναι εἰς τά χωριά περισσότερη παρά εἰς τάς πόλεις. Καί πέφτει μέν πολύ χιόνι, εἰς τά ὀρεινά χωριά, ἀλλά οἱ ἄνθρωποι ἀπό τό καλοκαῖρι ἔχουν φροντίσει γιά ὅλα. Ἔχουν λάβει τά μέτρα των ἀπό τό καλοκαῖρι. Ὅσοι κάθονται εἰς τάς πόλεις δέν εἶναι τόσο προβλεπτικοί.

Κ. Φαλτάϊτς

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Ὅταν συνάπτης χρέος δίδεις εἰς ἄλλον τό δικαίωμα νά προσβάλη τήν ἐλευθερίαν σου. Ἄν δέν δυνηθῆς νά πληρώσης εἰς τήν προθεσμίαν θά ἐντρέπεσαι τόν δανειστήν σου. Ὅταν θά ὁμιλῆς πρός αὐτόν θά τρέμης καί θά ἐξευτελισθῆς λέγων πρός αὐτόν ψεύδη.

Ὅταν συνάπτης χρέος δέν ἀνησυχεῖς διά τήν πληρωμήν. Νομίζεις ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους δέν θά ἔλθη ποτέ. Καί ὅμως ἔρχεται αὐτή πολύ συντομώτερον ἀπό ὅ,τι φαντάζεσαι. Νομίζεις τότε ὅτι ὁ χρόνος εἶχε φτερά. Δι' ἐκεῖνον ὅστις ὀφείλει νά πληρώση κατά τό Πάσχα ἡ σαρακοστή εἶναι πολύ σύντομος.

Ὁ Μεθώνης Γρηγόριος Παπαθεοδώρου

Μιὰ ἱστορικὴ μονογραφία
τοῦ κ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΝΤΖΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Οἱ Ἕλληνες δὲν ἄργησαν νὰ τοὺς βάλουν μαχαίρι. Τὰ γιαταγάνια ἄστραψαν στὸν Αὐγουστιάτικο ἥλιο, τὰ καρυοφύλλια ξαναβρόντηξαν, καὶ οἱ φαρμακερές τους γλῶσσες θανάτωσαν μὲ μιᾶς τοὺς αἰχμαλώτους. Δὲν εἶχε περάσει ὥρα ἀπὸ τὴν παράδοσι ποὺ καὶ ἄρχισε κιόλας ἡ σφαγή, ποὺ μένει ἀληθινὰ σημάδι μαῦρο στὴν ἱστορία καὶ ποὺ θυμίζει κάτι παρόμοιες Βυζαντινὲς σελίδες.

Οἱ Μανιάτες πέσανε πάνου στοὺς Τούρκους καὶ τοὺς περάσανε πέρα γιὰ πέρα μὲ τὰ γιαταγάνια τους. Τριάντα ξεκοίλιασε μὲ τὸ γιαταγάνι του ὁ σημαιοφόρος τοῦ Μαυρομιχάλη.

Ὁ κάθε Ἕλληνας ἔπιανε τὸν Τοῦρκο, ποὺ τὸν εἶχε ἀδικήσει, τὸν Ἀγᾶ ποὺ τοῦ εἶχε ἀτιμάσει τὴν ἀδερφὴ καὶ τὴ γυναῖκα καὶ τὸν πετσόκοβε. Ὅσοι πέθαιναν ἀμέσως, γλύτωναν. Ὅσοι λαβωνόντανε ἔτρεχαν ὅπως μπορούσαν γιὰ νὰ γλυτώσουν. Πῶς ὅμως νὰ προφυλαχτῆ κανεὶς σὲ τέτοιες ὧρες ἀπὸ τὰ ἅρματα τοῦ ὀλέθρου; Πολλοὶ ἀναγκάστηκαν τότε νὰ πέσουν στὴ θάλασσα. Ἀλλὰ καὶ μέσα σ' αὐτὴν τὰ βόλια τῶν Ἑλλήνων τοὺς κυνήγαγαν. Οἱ γυναῖκες φώναζαν, γύρευαν ἔλεος.

—Ἀλλὰχ ἰτασοῦν, ἀτζιηνὶς μπενί.

Κανένας ὅμως δὲν τὶς ἄκουγε. Καμμία ψυχὴ δὲν λύγιζε, καὶ κανένα μάτι δὲν δάκρυζε. Σὰν ἔβλεπαν τότε κι' αὐτὲς τὴ σκληράδα, κλείνανε τὰ μάτια καὶ πέφτανε στὴ θάλασσα, κρατῶντας σφιχτὰ στὴν ἀγκαλιὰ τὰ παιδιά τους.

Ὅλοι εἶχαν παραφρονήσει καὶ κανένας δὲν ἤξερε τί ἔκανε. Στὸ ἐγκεφαλικὸ αὐτὸ θόλωμα πολλοὶ πιάνανε τὰ παιδιά τους καὶ τὰ χτυπούσανε δυνατὰ ἀπάνω στὶς πέτρες γιὰ νὰ πεθάνουν μιὰ ὥρα ἀρχήτερα καὶ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὰ μαρτύρια. Γῆς καὶ θάλασσα εἴχανε κοκκινίσει ἀπὸ τὸ ἄφθονο αἷμα, μᾶς διηγεῖται ὁ ἀκριβοδίκαιος Φραντζῆς.

Πάνου σ' αὐτὲς τὶς φρικιαστικὲς στιγμὲς ὁ Παπατσώρης ἔτρεξε στὸ Κάστρο γιὰ νὰ βρῆ τὸν Μεθώνης. Τοὖπε βιαστικὰ τὰ θλιβερὰ καὶ μακάβρια νέα.

Κέρωσε ὁ Δεσπότης. Πάγωσε τὸ αἷμά του, σταμάτησε ἡ καρδιά του. Τίποτα δὲν ἔβλεπε. Τίποτα δὲν ἄκουγε. Στὴ θέσι αὐτὴ ἔμεινε ἀρκετὰ δευτερόλεπτα. Μετὰ συνῆλθε κάπως καὶ ἔτρεξε κατὰ τὸ μέρος ποὺ ἀκούγονταν ντουφεκιὲς καὶ κλάματα. Ἀπὸ ψηλὰ φώναξε: «Ἀδέρφια γιὰ τὸ Θεό! Σταματᾶτε τὶς σφαγές! Μὴ ντροπιάζετε τὴ Χώρα μας. Μὴ λερώνετε τὸν εὐλογημένο μας ἀγῶνα».

Πολλοὶ στὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς τοῦ Δεσπότη σταμάτησαν. Μὰ καὶ πολλοὶ ξακολούθαγαν. Πηλαλῶντας ἔφτασε στὸ μέρος ποὺ γίνονταν οἱ σφαγές. Ἔπεσε πάνω σ' ἕναν, ποὺ σημάδευε νὰ ρίξῃ σὲ μιὰ τουρκάλα, ποὺ ἔσφιγγε στὴν ἀγκαλιὰ τὸ σπλάχνο της. Τὸν ἅρπαξε ἀπὸ τὸ σβέρκο καὶ τὸν ἔφερε σβοῦρα σὰν κοκορόπουλο.

Στὸ λεφτὸ διαδόθηκε ὁ ἐρχομὸς τοῦ Δεσπότη κι' ἡ ὀργή του.

Ἔτρεξαν ὅλοι καὶ σὰ λαγοὶ κρυφτήκανε δῶθε καὶ κεῖθε, γιὰ νὰ ἀποφύγουν τὸ ὠργισμένο του βλέμμα.

Ἡ γῆς ὅμως τώρα ἤτανε πτωματοσπαρμένη. Ἀνοιγμένα κεφάλια, σκορπισμένα μυαλά, χέρια σπασμένα καὶ πόδια κομμένα. Ὁ Μεθώνης δὲν φανταζότανε ποτὲ ὅτι θἄβλεπε μὲ τὰ μάτια του τέτοιες φριχτὲς εἰκόνες.

Δὲν εἶχε χαρῆ σὰν ἀρχηγὸς τὸ πέσιμο τοῦ Νιόκαστρου, ποὔπεσε τόσο γρήγορα καὶ διατηρήθηκε τόσα σφιχτὰ ἡ πολιορκία του, πρᾶγμα ποὺ δὲ συνέβηκε μὲ ἄλλα Κάστρα, καὶ νά τώρα τὸ λέρωμα τῶν ἀγώνων, τὸ μαῦρο συντρόφεμα στὴν ἱστορία.

Νόμισε κείνη τὴ στιγμὴ πῶς ἄνοιξαν οἱ οὐρανοί. Καὶ πῶς σκίστηκαν στὰ δυό. Κι' ἀκόμα πῶς ξεπρόβαλε ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Κι' ἔλεγε, ὅλο ἔλεγε. Καὶ κουνοῦσε τὸ χέρι του σὰν πυρωμένο σπαθὶ πάνου κάτου.

Δὲν εἶχε ἡ μορφή του τώρα κείνη τὴ θεϊκὴ γλύκα. Φαινότανε ὠργισμένος, πολὺ ὠργισμένος. Καὶ ζύγωνε πρὸς τὴ γῆ, ὅλο καὶ ζύγωνε. Σαστισμένα κύτταγε ὁ Δεσπότης τὸ δράμα. Εἶχε δεθῆ ἡ γλῶσσα του, εἶχε σβήσει ἡ λαλιά του. Βουβὸς νόμισε πῶς ἤτανε καὶ σὰ φάντασμα νόμισε πῶς ἔμοιαζε. Ἕνα φάντασμα ποὺ τὸ βαραίνουν χίλιες δυὸ ἁμαρτίες καὶ ποὺ δὲ βρίσκει γαλήνη πουθενά. Ποὺ γυρίζει ἀδιάκοπα στὶς σκοτεινὲς νύχτες, τὶς νύχτες ποὺ δὲν ἔχουνε ἀστέρια καὶ φεγγάρι.

Ἄξαφνα ἀπὸ τὴ θάλασσα ἀκούστηκε μιὰ φωνή. Ἦταν ἡ φωνὴ ποὺ τὸν ἔφερε στὰ συγκαλά του. Γυναῖκες λαβωμένες γύρευαν βοήθεια.

Ἔβγαλε τὰ παπούτσια του, πέταξε τὰ ράσα του καὶ ρίχτηκε μὲ μιᾶς στὸ πέλαγος. Τράβηξε μιὰ γυναῖκα. Τὸ παιδάκι της μόλις τὄχαν ἁρπάξει ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά της τὰ κύματα καὶ τὸ εἴχανε κάνει παιχνίδι. Τὄπιασε καὶ κεῖνο καὶ τὄβγαλε στὴ στεριά.

Μιὰ ὥρα σωστὴ πάλαιψε μὲ τὰ κύματα, ἔσωσε πολλοὺς λαβωμένους καὶ μὲ στοργὴ τοὺς ἀπίθωσε στὰ χείλια τῆς θάλασσας. Τοὺς πρόσφερε κάθε βοήθεια. Τοὺς νεκροὺς τοὺς ἔκλαψε. Ἄπειρα δάκρυα χυθήκανε ἀπ' τὰ μάτια του, ποὺ μοιάζανε σὰν ἀστέρευτες βρύσες.

Μετὰ θέλησε νὰ βρῆ τὸν ὑπεύθυνο. Ἔκανε ἀνακρίσεις. Κάλεσε τοὺς ἀρχηγούς. Κάλεσε τοὺς στρατιῶτες. Κανένας ὅμως δὲν παραδεχότανε ἐνοχή. Ὅλοι σηκώνανε τοὺς ὤμους.

Καὶ ἡ φράσις: Δὲν εἶμαι ἐγώ! προφερότανε ἀπ' ὅλα τὰ στόματα.

Πεισματικὰ ρώτησε τότε ὁ Μεθώνης.

Καὶ κεῖνοι ἀπαντήσανε τότε μὲ μιὰ φωνή:

—Τὸ μῖσος, τὸ μεγάλο μῖσος, ποὺ τόσα χρόνια μᾶς χωρίζει!

Ὁ Δεσπότης δαγκώθηκε σὰν ἄκουσε τοῦτο τὸ λόγο τὸ φαρμακερό.

—Ἀχ! ψιθύρισε. Γιατὶ αὐτὸ τὸ μῖσος νὰ χωρίζῃ ἔτσι τοὺς ἀνθρώπους; Γιατί; Γιατί;

Στρατιῶτες καὶ καπετανέοι παρακολούθησαν τὴν ἀγωνία του. Ἡ μετάνοια εἶχε ἀρχίσει νὰ τοὺς κυριεύῃ.

—Δὲ φταῖμε ξανάπαν ὅλοι σὲ τόνο πιὸ μαλακό. Μᾶς εἶπαν σκλάβους. Μᾶς ὕβρισαν. Μᾶς ξανασγάρλισαν τὶς πληγές. Δὲν μπορέσαμε νὰ κρατηθοῦμε. Πέσαμε πάνου τους καὶ γίνηκε μέσα σὲ λίγη ὥρα τὸ κακό. Τόσα χρόνια μᾶς δέρνανε, μᾶς βρίζανε καὶ μᾶς ἀτιμάζανε μπροστὰ στὰ μάτια μας. Δὲν δεχτήκαμε νὰ μᾶς βρίσουν καὶ τώρα ποὺ εἴμαστε νικητές.

Καὶ γονατίζοντας τοῦ γυρέψανε ὅλοι μὲ τὴν καρδιά τους συγχώρεσι. Ὁ Δεσπότης τοὺς κύτταξε. Εἶδε ὁλοζώντανη στὰ μοῦτρα τους τὴν εἰκόνα τῆς μεταμέλειας καὶ τῆς συντριβῆς. Μουρμούρισε μερικὰ λόγια, ποὺ δὲν μπόρεσε νὰ τ' ἀκούσῃ κανείς. Καὶ μετὰ γονατίζοντας καὶ κεῖνος, ἔστρεψε κατὰ τὸν τὸν οὐρανὸ τὸ πρόσωπό του.

Οἱ πολεμισταὶ σηκωθήκανε κι' ἄρχισαν νὰ φεύγουν ἀπὸ κοντά του. Ἡ στιγμὴ τοὺς φάνηκε ἱερή. Ὁ Δεσπότης μίλαγε μὲ τὸ Θεό. Κεῖνοι ἔπρεπε νὰ φύγουν, νὰ χαθοῦν. Τὰ αἵματα ἀκόμα ἄχνιζαν. Φανερώνανε τοὺς φόνους. Τὰ πτώματα τοὺς φανήκανε πῶς ἀναδεύονταν, πῶς εἴχανε τάχα φωνὴ καὶ τοὺς καταριώντανε. Μπορεῖ ποτὲ κανεὶς μὲ τέτοια ἁμαρτήματα νὰ στέκεται δίπλα σὲ ἕναν ἄνθρωπο ποὺ μιλάει μὲ τὸ Θεό;

Ἡ σφαγὴ τῶν αἰχμαλώτων σχολιάστηκε. Καὶ πολλοί, δίχως νὰ πολυσκεφτοῦν, ἔρριξαν τὴν εὐθύνη στὶς πλάτες τοῦ Μεθώνης. Αὐτὸ ἤτανε ἀρκετὸ γιὰ νὰ τοῦ χαρίσῃ τὸν ἠθικὸ θάνατο. Αὐτός, ἕνας Δεσπότης, νὰ ὀνομάζεται δολοφόνος!

Ὁ Ἀμβρόσιος Φραντζῆς, ποὺ σὲ δική του πρωτοβουλία ὀφείλεται καὶ τὸ κάψιμο τῶν πτωμάτων ποὺ θὰ χολέριαζαν τὸν τόπο, παράστησε πῶς εἶχαν τὰ γεγονότα, διέλυσε ὅσο μπόρεσε τὴ συκοφαντία. Πολλοὶ πειστήκανε. Μὰ κεῖνοι, ποὺ πρόγραμμά τους ἔχουνε νὰ μαυρίζουν σελίδες καὶ νὰ σκεπάζουν ἥρωες ξερνάγανε ἀδιάκοπα κατηγορίες. Ἀνακάτεψαν κι' ἄλλους ἀρχηγοὺς ποὺ τόσα ἡρωϊκὰ καὶ ἀνυστερόβουλα πολέμησαν κεῖ κάτου.

Γιατὶ οἱ πολιορκητὲς τοῦ Νιόκαστρου δὲν πήρανε πλιάτσικα, δὲν πήρανε τσιφλίκια, οὔτε ἐξαιρετικὰ ἀξιώματα. Κι' ἂς εἴχανε κερδίσει ἕνα τόσο σπουδαῖο κάστρο.

* * *

Μετὰ ἀπ' αὐτά, κλείστηκε ὁ Μεθώνης στὴ Μητρόπολί του. Ἄδικα ἀγωνίζονταν οἱ δικοί του νὰ τὸν τονώσουν καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσουν νὰ ἡγηθῆ καὶ πάλιν τῶν ἡρωϊκῶν του πολεμιστῶν. Μὰ κεῖνος ἀπὸ τὴ μέρα κείνη δὲν ἀνεμείχθηκε πουθενά. Συχάθηκε τοὺς ἀνθρώπους ποὺ κάνανε τοὺς πολέμους. Τώρα, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, θυμώτανε ἐκεῖνα τὰ σοφὰ καὶ καλοζυγισμένα λόγια τοῦ Ναζωραίου. Κεῖνο τὸ «Εἰρήνη ὑμῖν» τοὖρχονταν πάντα στὸ νοῦ καὶ τοῦ τριβέλιζε νύχτα μέρα τὴ σκέψι. Ἄχ ἔλεγε. Γιατὶ ἔτσι ἄδικα νὰ σκοτώνουνται οἱ ἄνθρωποι! Γιατὶ ὁ ἕνας νὰ παίρνῃ τὴν εὐτυχία τοῦ ἄλλου, καὶ γιατὶ νὰ μὴ ζοῦνε ἀγαπημένοι δίχως ξεσινέριες, δίχως κακίες καὶ μίση! Ἕνας Θεὸς τοὺς ἔπλασε. Ἕνας ἥλιος τοὺς φωτάει. Κι' ὅλοι ζοῦνε κάτου ἀπὸ τὴν ἴδια στέγη.

Τοῦτα τὰ θεωρήματα πίστευε μετὰ τὴν σφαγὴ καὶ πέρασε μ' αὐτὰ κάμποσα χρόνια.

ΤΟ ΦΤΑΣΙΜΟ ΤΟΥ ΙΜΠΡΑΗΜ

Οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι, ποὺ ἐμεσολάβησαν ἀπὸ τὸ 22 μέχρι τὸ 25, εἴχανε στὸ ἐξωτερικὸ τὸν ἀντίχτυπό τους. Οἱ ξένες ἐφημερίδες σχολιάσανε εἰρωνικὰ τὰ γεγονότα, καὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ πιστοὶ φίλοι τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας διέδιδαν παντοῦ πῶς οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι λαὸς ποὺ μπορεῖ νὰ ζήσῃ χωρὶς κηδεμονία. Νὰ κυβερνηθῆ μόνος του. Νὰ δημιουργήσῃ πολιτισμὸ καὶ νὰ ρθῆ στὴν ἴδια μοῖρα μὲ τὰ ἄλλα κράτη.

Ἡ κίνησι αὐτὴ ἔδωκε θάρρος στὸ Σουλτᾶνο. Καὶ ἀποφάσισε νὰ τὴν ἐκμεταλλευτῆ καὶ ὑποδουλώσῃ ξανὰ τοὺς ἀντάρτες Ἕλληνες. Θὰ ἔκανε τώρα μιὰ καινούργια ἐκστρατεία. Καὶ μ' ἕνα του διάταγμα διάταξε τὸν Μεχμὲτ Ἀλῆ τῆς Αἰγύπτου νὰ ἐκστρατεύσῃ γιὰ τὸν Μωριᾶ μὲ τὶς ἰσχυρότερες δυνάμεις του.

Οἱ Αἰγύπτιοι βρισκόντανε σὲ δειλία. Τὰ Ἑλληνικὰ κατορθώματα τοὺς εἶχαν φοβίσει. Τὸ τραγικὸ τέλος τόσων καὶ τόσων στρατηγῶν τοὺς ἐτρόμαζε. Ἕνας Δράμαλης, ἕνας Κεχαγιᾶ μπέης, ἕνας Μαχμοὺτ καὶ ἕνας Χουρσὶτ καὶ νὰ μὴ μπορέσουν νὰ κάνουν τίποτα τὸ σοβαρὸ διὰ τὴν Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία. Ἀλλὰ τὸ φιλόδοξο παιδὶ τοῦ Μεχμέτ, ὁ Ἰμπραήμ, ἤθελε νὰ δημιουργήσῃ ἱστορία. Καὶ προπαγάνδισε τὴν ἐκστρατεία. Τοῦ δινότανε τώρα μιὰ μεγάλη εὐκαιρία. Σπάνια δίνουντε τέτοιες στοὺς ἀνθρώπους. Σκέφτηκε πῶς μποροῦσε μ' αὐτὴ νὰ ἐπιβληθῆ σὲ μιὰ ὁλάκερη χώρα, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ καὶ τελειώνει στὴ Δύσι.

Κεῖνο ποὺ ἄλλοι Πασάδες δὲ μπόρεσαν νὰ τὸ φέρουν σὲ πέρας, θὰ τὸ κατώρθωνε αὐτός. Γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ θὰ ὑποδούλωνε αὐτὸς τὴν Ἑλλάδα. Τὸ μυαλὸ τοῦ Ἰμπραὴμ πέταξε πίσω, σὲ παληοὺς ἱστορικοὺς χρόνους. Θυμήθηκε τὶς ἄλλες ἐκστρατεῖες τῶν στρατηγῶν τῆς Ἀνατολῆς. Θὰ γινότανε τώρα κι' αὐτὸς ἕνας Ξέρξης. Ἀλλὰ μὲ περισσότερες ἐπιτυχίες ἀπὸ κεῖνον. Γι' αὐτὸν τὸ νεαρὸ στρατηγὸ δὲν ἤτανε δυνατὸ νὰ ὑπάρξουν στρατηγοὶ σὰν τὸ Μιλτιάδη καὶ ναύαρχοι σὰν τὸ Θεμιστοκλῆ. Θὰ τοὺς ταπείνωνε ὅλους, αὐτὸς ὁ τολμηρὸς καὶ θερμὸς Αἰγύπτιος. Θὰ τοὺς σύντριβε. Θὰ τοὺς ἔκανε σκόνη, ψιλὴ σκόνη ποὺ νὰ διαλυθῆ στὸ ἄπειρο καὶ νὰ μὴ μπορῆ ποτὲ πιὰ νὰ ξαναγίνῃ σῶμα.

Μὲ δραστηριότητα ἑτοίμασε τὰ χρειαζούμενα γιὰ τὴν ἐκστρατεία. Μίσθωσε πλοῖα γιὰ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσερχομένου τοῦ Ἰησοῦ εἴς τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν· καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνήν, λέγοντες, Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ἐπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; Οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς μὲ τὴν ἀπέναντι περικοπὴν τοῦ Εὐαγγελίου του μᾶς διηγεῖται ἓν ἀπὸ τὰ πολλὰ θαύματα τοῦ Σωτῆρος, τὴν θεραπείαν τῶν δέκα λεπρῶν. Ὁ βίος τοῦ Θεανθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς γνωρίζομεν ὅτι ἦτο συνεχὴς καὶ ἀδιάκοπος εὐεργεσία πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τοῦτο μόλις αὐτὸς ἤκουσε τὴν φωνὴν τῶν λεπρῶν ἀμέσως τοὺς ἐθεράπευσε. Ἀλλὰ τί ἔγινε μετὰ τὴν θεραπείαν των; Ἐνῷ ὅλοι εἶχαν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ σπεύσουν νὰ ἐκφράσουν πρὸς αὐτὸν τὴν εὐγνωμοσύνην των μόνον ὁ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἔσπευσε νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ. Οἱ ὑπόλοιποι ἐννέα ἐφάνησαν ἀγνώμονες.

Ἀλλὰ ποία εἶναι ἡ αἰτία τῆς ἀχαριστίας των; Αὐτοὶ μόνον ἐφάνησαν ἀχάριστοι ἢ μήπως ἀσυναισθήτως ὅλοι ἀκολουθοῦμεν τὸ παράδειγμα τῶν ἀχαρίστων λεπρῶν; Ἡμεῖς σήμερον ἀπέναντι τοῦ μεγαλυτέρου εὐεργέτου μας, τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ, ποίαν διαγωγὴν φανερώνομεν; Ὄχι μόνον ἀδιαφοροῦμεν ἄπειρες φορὲς καὶ τὸν λησμονοῦμεν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀχαριστίαν μας τὸν καταπικραίνομεν. Διότι παραβαίνομεν τὰς ἐντολάς του καὶ μὲ τὰς πράξεις μας λησμονοῦμεν τὴν ἁγίαν του διδασκαλίαν. Ποῖος μᾶς παρακινεῖ εἰς αὐτό; Ἡ μεγαλυτέρα αἰτία εἶναι ἡ ἀπιστία. Δηλαδὴ ἢ ὁλωσδιόλου δὲν πιστεύομεν ἢ εἴμεθα ὀλιγόπιστοι εἰς αὐτόν. Ἐκεῖνος βέβαια ποὺ δὲν πιστεύει εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰς εὐεργεσίας του, ἀποδίδει αὐτὰς εἰς τὴν φύσιν, εἰς τὴν προστασίαν τῶν συνανθρώπων του, ἢ καὶ εἰς τὰς ἰδικάς του μόνον δυνάμεις

Ἡ ἀχαριστία ὅμως κάμνει τὸν ἄνθρωπον κατώτερον καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ζῶα. Διότι αὐτὰ γνωρίζομεν ὅτι κάθε στιγμὴν προσπαθοῦν νὰ μᾶς δείξουν τὴν εὐγνωμοσύνην των καὶ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ θυσιάζονται χάριν τοῦ κυρίου των.

Ἀλλὰ εἶναι φυσικὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ καταντήσῃ χειρότερος ἀπὸ τὰ ζῷα; Τὸ τελειότερον τοῦ Θεοῦ δημιούργημα γιατὶ νὰ καταντήσῃ εἰς τὴν τοιαύτην κατάπτωσιν; Τὸ λογικώτερον τῶν ὄντων πῶς θὰ γίνῃ ἀλογώτερον καὶ αὐτῶν τῶν ἀλόγων ζῴων; Ἀφοῦ αὐτὰ εὐγνωμονοῦν τοὺς εὐεργέτας των καὶ ἀποφεύγουν τὴν ἀχαριστίαν, ἡμεῖς πῶς θὰ φανῶμεν κατώτεροί των;

Ὅθεν ἔχομεν ὑποχρέωσιν ὄχι μόνον νὰ μὴ εἴμεθα ἀχάριστοι, ἀλλὰ συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως νὰ προσπαθοῦμεν νὰ φανερώνωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τὸν μέγαν μας εὐεργέτην, τὸ ἐπουράνιον ἐκεῖνο ὂν τὸ ὁποῖον κάθε στιγμὴν μᾶς παρέχει ἀπείρους εὐεργεσίας. Πρέπει νὰ μὴ λησμονοῦμεν ὅτι «πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον» ἀπ' αὐτὸν καὶ μόνον ἀπ' αὐτὸν προέρχεται.

τὴ μεταφορὰ τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν πολεμεφοδίων. Κι' ἀκριβοπλήρωσε Γάλλους ἀξιωματικοὺς καὶ τοῦ ὠργάνωσαν τὴν στρατιά. Μιὰ στρατιὰ ποὺ ἀπαρτίστηκε ἀπὸ 25 χιλιάδες ἄντρες διαλεχτοὺς καὶ γενναίους. Ὁ ἀθέρας τῶν Ἀράβων καὶ τῶν Ὀθωμανῶν. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ὁ στρατὸς δὲν εἶχε τὰ ἴδια ὄνειρα. Κάποιος φόβος φώλιασε ἀπὸ τὶς πρῶτες μέρες στὰ στήθεια τοῦ στρατοῦ ἐκείνου. Κάποιο δάγκωμα — φαρμακεροῦ φειδιοῦ δάγκωμα — τοῦ μάτωνε τὴν καρδιά. Μὰ ὁ Ἰμπραὴμ τοὺς ἔδινε θάρρος. Καὶ τοὺς τόνιζε πὼς οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι τόσο ἀντρεῖοι ὅσο τοὺς ἔχουνε παραστήσει. Κι' ἀκόμα τοὺς ζωγράφιζε τὸ πολιτικό τους ξεχαρβάλωμα, τὴν κρατική τους ἀποσύνθεσι. Θὰ τοὺς εὕρισκαν πάνου σὲ σκληρὲς πολιτικὲς διαμάχες καὶ ποὺ ἀπ' αὐτὲς εἴχανε ξοριστῆ τὰ καλύτερά τους στρατιωτικὰ μυαλά.

Τοὺς ἔλεγε πὼς γρήγορα θὰ τοὺς ὑποδούλωναν καὶ θὰ γύριζαν μετὰ στὰ σπίτια τους νικητὲς καὶ τροπαιοῦχοι. Ἥρωες θὰ ἤτανε ὅλοι, ποὺ δὲν θὰ πέθαιναν πιὰ ποτές!... Γιατὶ θὰ ὑποδούλωναν μιὰ χώρα μὲ τέτοια ἱστορία καὶ μὲ τέτοια παράδοσι.

Μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις ἄφηκε ὁ Ἰμπραὴμ τὴν Αἴγυπτο. Τὰ καράβια του ἔσκιζαν ὁρμητικὰ τὴ θάλασσα, λὲς κι' ἄνοιγαν τάφους, ἀπείρους τάφους!...

Ὁ στρατός του στὸ τέλος ἐνθουσιάστηκε κι' ἄρχισε τοὺς ἀλαλαγμούς. Πηγμένη ἦταν ἡ παραλία ἀπὸ τοὺς φεσάδες ποὺ δίνανε στὸν Ἰμπραὴμ καὶ στὴ στρατιά του τὶς πιὸ θερμὲς εὐχές.

Χιλιάδες μαντήλια ἀνέμισαν καὶ χιλιάδες γυναίκεια μάτια δακρύσανε, τὰ ἡδύπαθα μάτια τῶν γυναικῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Καὶ οἱ γυναῖκες δὲν εἴχανε δεῖ μὲ μάτι καλὸ τὸν πόλεμο. Ἔνοιωθαν πὼς κάτι ἀπὸ κοντά τους χανόντανε γιὰ πάντα καὶ θάβονταν στὰ ἀνεξερεύνητα βάθια τῆς θάλασσας. Κι' αὐτὲς θάμεναν μόνες, ναὶ μόνες, καὶ θὰ καρτέραγαν ἀδιάκοπα κείνους ποὺ ἔπαιρναν κάτι μαζί τους σ' αὐτὴ τὴν ἐκστρατεία: Τὴν καρδιά τους, τὰ νειάτα τους, τὴν ἀληθινὴ χαρὰ τῆς ζωῆς τους. Ἀνενόχλητοι οἱ στόλοι τοῦ Ἰμπραὴμ περάσανε τὶς Ἑλληνικὲς θάλασσες. Στὶς 10 τοῦ Φλεβάρη τοῦ 1825 ἔκανε τρεῖς ἀποβάσεις στὴ Μεθώνη καὶ στὴν Κορώνη. Μόνος του ὁ Ἰμπραὴμ εἶδε τὰ κάστρα κι' ἑτοίμασε ἀπὸ κείνη τὴ γωνιὰ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς τὴ θύελλα κατὰ τοῦ Μωρηᾶ.

❦

Τράνταγμα δυνατὸ δοκίμασε ὁ Μεθώνης σὰν πρωταντίκρυσε στὴ γαλάζια Ἑλληνικὴ θάλασσα τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα. Κι' ἔμοιαζε τὸ τράνταγμά του αὐτὸ σὰν τὸ τράνταγμα τὸ συγκλονιστικό, ποὺ δοκιμάζει ἡ γῆ σὲ μεγάλο σεισμό.

Ἀναθεώρησε μὲ μιᾶς τὶς εἰρηνιστικὲς σκέψεις ποὺ ἀπὸ χρόνια — ἀπὸ τὴν τραγικὴ σφαγὴ τῶν αἰχμαλώτων — τριβέλιζαν τὸ κεφάλι του. Νέο κακὸ ἀπειλοῦσε τώρα τὴν πατρίδα. Θὰ ὑποδουλωνότανε, θὰ ταπεινωνότανε, θὰ ἐξαφανιζότανε. Ἡ χώρα ποὺ τὸν γέννησε καὶ τοῦ χάρισε ὅ,τι καλύτερο εἶχε σὲ πνεῦμα καὶ σὲ ἱστορία, βρισκόντανε πάλι σὲ κίνδυνο.

Θυμήθηκε τοὺς κόπους του καὶ τὰ δάκρυα ποὺ γι' αὐτὴν εἶχε χύσει παληότερα.

Δὲν ἤτανε τάχα αὐτὸς ποὺ παρακαλοῦσε τὸν Τσάρο τῆς Ρωσσίας γιὰ τὴ λευτεριά της;

Γιατὶ τώρα νὰ σταθῇ ἄβουλος; Γιατὶ νὰ μὴν ἀρχίσῃ τὸν ἀγῶνα; Γιατὶ νὰ μὴ ζώσῃ τὸ μακρὺ γιαταγάνι, ποὺ παραπονεμένο τόσο καιρὸ τὸν καρτέραγε;

Ἀκουμπησμένος στὸ παράθυρο τοῦ σπιτιοῦ του σκεφτότανε ὅλα αὐτὰ κι' ἀγνάντευε τὴ θάλασσα ποὺ τῆς ἔγδερναν τὶς πλάτες τὰ Ὀθωμανικὰ πλοῖα.

Δειλινὸ ἤτανε ποὺ ἀποφάσισε νὰ πολεμήσῃ.

Κάλεσε ἀμέσως τὸν φίλο του τὸ Φραντζῆ, τ' ἀδέρφιά του, καὶ τοὺς ρέστους καπετανέους — Γρηγοριάδη, Παπατσώρη, τὸν ἀδερφὸ τοῦ Μέλιου — καὶ τοὺς εἶπε τοὺς σκοπούς του. Τὸν φίλησε ὁ Φραντζῆς, τὸν χειροκρότησαν οἱ ἄλλοι. Ὅλοι τώρα ἤτανε γύρω του, μονοιασμένοι καὶ πειθαρχημένοι, ἕτοιμοι νὰ πεθάνουν χίλιες φορὲς γιὰ τὴν πατρίδα. Κι' ἔγραψε ἀμέσως μιὰ φλογερὴ προκήρυξι στοὺς ὑπόλοιπους Ἕλληνες, σὲ κείνους ποὺ τρωγόντανε ἀναμεταξύ τους ἀκόμα, τοὺς τόνισε τοὺς κινδύνους καὶ τοὺς ἔδειξε τὰ ἀληθινά τους καθήκοντα.

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ

Ὁ Ἰμπραὴμ ἔκαψε τὴ Μεθώνη καὶ τὴν Κορώνη. Τὰ κάστρα τους, τὰ ἄπαρτα ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες, ἀπὸ σφάλματα τῶν Μανιατῶν καὶ τῶν Ἀργείων, τὰ ὠχύρωσε. Εἶχε γίνει καὶ σ' αὐτὰ ὅ,τι ἔγινε μὲ τὴν Πάτρα. Ἀνεμπόδιστα λοιπὸν τὰ κατάλαβε ὁ Ἰμπραήμ.

Ἔμενε ὅμως τὸ Νιόκαστρο. Αὐτὸ τοῦ θύμιζε ματωμένες καὶ τραγικὲς ἱστορίες. Προχώρησε γιὰ κεῖ. Νίκησε τοὺς Ρουμελιῶτες στὸ Κρεμμύδι, καὶ τὸ θαλασσινὸ στρατηγὸ ποὔχε διορίσει ἡ Κυβέρνησι, τὸν Σκούρτση. Ζύγωνε στὸ Νιόκαστρο. Σὲ κείνου τὰ χώματα θὰ δίνονταν τώρα οἱ πολύνεκρες μάχες. Παλληκάρια διαλεχτὰ εἴχανε φτάσει κεῖ κάτου. Μαζὶ καὶ ὁ πελώριος Ἀναγνωσταρᾶς, ὅπως χαρακτηριστικὰ τὸν ὀνομάζει Ἄγγλος ἱστορικός. Στὰ χώματα κεῖνα ἦταν γραφτὸ ν' ἀφήσῃ τὴν τελευταία πνοή του ὁ μεγάλος ἥρωας. Ἐκεῖ, στὴ Σφακτηρία, ἀνάμεσα θάλασσας καὶ στεριᾶς. Ὁ στρατὸς τοῦ Ἰμπραὴμ εἶχε ἁπλώσει μέχρι τὴ Γιάλοβα, χωριουδάκι μικρὸ ποὺ ἀπέχει κάπου μισὴ ὥρα ἀπὸ τὸ Νιόκαστρο. Στὴ Σφακτηρία ἦταν μαζεμένοι ἀρκετοὶ Ἕλληνες, ὁ ἐπίσκοπος Μεθώνης, ὁ Ἀναγνωσταρᾶς, ὁ Τσαμαδός, ὁ Α. Μαυροκορδᾶτος καὶ ὁ Σανταρόζας. Ἄλλοι πάλι χίλιοι ἑξακόσιοι ἤτανε τοποθετημένοι στὸ Νιόκαστρο.

Στὶς 20 τ' Ἀπρίλη τοῦ 1825 70 ἐχθρικὰ πλοῖα ζύγωσαν στὰ νερὰ τῆς Πύλου. Παρὰ πέρα ἤτανε 14 Ἑλληνικά. Ὁ Μαυροκορδᾶτος, ποὺ ἤτανε στὴ Σφακτηρία, λὲς καὶ προαισθάνθηκε τὸν ὄλεθρο ποὺ θἀκολούθαγε σὲ λίγο καὶ μπῆκε στὰ πλοῖα. Τρεῖς μέρες κράτησε ἡ ναυμαχία. Πλοῖο ἐχθρικὸ δὲν μπόρεσε νάμπῃ στῆς Πύλου τὸ λιμάνι. Ὁ Μεθώνης πηγαινοερχότανε στὰ στρατόπεδα. Ἤτανε ὁ φλογερὸς ἐμψυχωτής. Πότε βρισκότανε πάνου στὴ Σφακτηρία καὶ πότε στὸ Νιόκαστρο. Στὸ τελευταῖο εἶχε ἀνάψει γιὰ καλὰ τὸ ντουφέκι καὶ εἶχε κιόλας πληγωθῆ βαριὰ ὁ Γιάννης Μαυρομιχάλης, παιδὶ τοῦ Πετρόμπεη, ποὺ ἄφησε τὴν τελευταία του πνοὴ στὴν Κυπαρισσία.

Τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα ἀναγκάστηκαν τὴν τετάρτη μέρα νὰ ἀποσυρθοῦν στὴ νῆσο Πρώτη. Ἀέρας εἶχε πιάσει δυνατός, ποὺ τοὺς ἀχρήστεψε τὴ δύναμι. Ὁ στόλος τοῦ Ἰμπραὴμ ἄρπαξε τὴν εὐκαιρία. Μπῆκε στὸ λιμάνι κι' ἄρχισε τὴ στενὴ πολιορκία τοῦ Νιόκαστρου καὶ τῆς Σφακτηρίας. Τὰ κανόνια βροντοῦσαν καὶ τὰ βλήματά τους ἀνοίγανε λάκκους... Ὁ Ἰμπραὴμ γιόμισε τὶς βάρκες τῶν πλοίων στρατὸ καὶ τὸν διάταξε νὰ βγῇ στὴ Σφακτηρία. Προχωροῦσαν οἱ Ἀραπάδες. Μὰ δὲν προλάβαιναν νὰ πατήσουν τὸ πόδι τους στὸ νησὶ καὶ στέλνονταν πεσκέσι στὰ ψάρια τῆς θάλασσας. Γιομίσανε κι' ἀδειάσανε πολλὲς φορὲς οἱ βάρκες. Οἱ Ἕλληνες εἴχανε πιὰ ἀποκάμει ἀπὸ τοὺς τόσους σκοτωμούς. Ἡ θάλασσα γιόμισε πάλι πτώματα, ποὺ πλέανε στὴ γαλάζια της ἐπιφάνεια σὰ νεροκολόκυθα. Μὲ λύσσα ἔβλεπε ὁ Ἰμπραὴμ τὸν ἀφανισμὸ τόσου στρατοῦ. Κι' ἔρριξε κατὰ τῆς Σφακτηρίας μεγαλύτερον ὄγκο. Οἱ στρατιῶτες του μπόρεσαν τούτη τὴ φορὰ νὰ ζυγώσουν τὴν ἄκρη της. Μὲ σπαθισμοὺς τοὺς δεχτήκανε οἱ Ἕλληνες. Μὰ οἱ Ἀραπάδες ἀλλοίμονο δὲ μετριούντανε καὶ οἱ Ἕλληνες ἤτανε μετρημένοι. Ἐδῶ ὁ Ἀναγνωσταρᾶς ἔγραψε τὸ τελευταῖο πολεμικό του ἔπος. Πολέμησε ὅμως ὅπως ἤξερε κεῖνος νὰ πολεμάῃ. Εἶχε ταμπουρωθῆ πίσω ἀπὸ τὴ σπηλιὰ τοῦ νησιοῦ. Κι' ὅπως πολέμαγε καὶ μπόδιζε τοὺς Τούρκους νὰ βγοῦνε στὴ στεριά, ἕνα ὁλάκερο βλῆμα κανονιοῦ, σταλμένο ἀπὸ τὰ πλοῖα, τοῦ χώρισε στὰ δύο τὸ ἕνα του πόδι. Σωματώδης καὶ βαρὺς ὅπως ἤτανε, δὲν μπόρεσε νὰ τὸ κουνήσῃ καθόλου ἀπὸ τὸν τόπο του. Οἱ Ἀραπάδες βγήκανε στὴ στεριά, καὶ οἱ Ἕλληνες ἄρχισαν νὰ φεύγουν. Καὶ κεῖνος, ὁ ἀνίκητος, ποὺ δὲν εἶχε ἀφήσει κορφή, διάσελο καὶ φαράγγι ἀπάτητο, ἔμενε καρφωμένος ἐκεῖ, μὴ μπορῶντας νὰ κάμῃ ἕνα βῆμα. Μετὰ τὸ σπάσιμο τοῦ ποδιοῦ του ἀκολούθησε ἀμέσως καὶ τὸ σπάσιμο τοῦ ταμπουριοῦ του.

(Ἀκολουθεῖ)

Τὴ μέρα ἐκείνη εἶχε φύγει νωρίς, μὲ τἄλλα κορίτσια τοῦ χωριοῦ της... Γυρνοῦσε ὡς τὸ βράδι ἀκόμα τὸ κάθε σπίτι, ποὺ τὸ ἤξερε σὰν τὸ δικό της. Κι' ἂν τὴν ἀντάμωνε κανένας στὸ δρόμο, δὲν θὰ τὴ γνώριζε, καθὼς ἦταν σκεπασμένη ὡς τὸ λαιμὸ μὲ μιὰ ζώνη ἀπὸ πολυτρίχια κι' ἀγριόχορτα, ποὔπεφταν ἀπάνω της, σὰν ἕνα πράσινο, ἐξωτικὸ φόρεμα. Ζητοῦσε κι' αὐτὴ ἀπ' τὸ Θεὸ νὰ στείλῃ τὴν εὐεργετικιὰ βροχή του, νὰ μουσκέψῃ καὶ νὰ λυώσῃ τὸ ξεραμένο χῶμα, ποὖχε σὰν πέτρα γίνει στὸ λιοπύρι ἐκεῖνο, καὶ νὰ ποτίσῃ τὰ καημένα τὰ στάχυα, ποὖχαν κιόλας κιτρινιάσει, προτοῦ μεστώσουν.

Βερβερίτσα περπατεῖ,
τὸ Θεὸ παρακαλεῖ...

Οἱ ἄλλοι, οἱ δικοί της, τὸν παρακαλοῦσαν κι' αὐτοί, ἔξω στὸ μαραμένο κάμπο, γονατισμένοι, μὲ τὶς εἰκόνες τῆς ἐκκλησιᾶς μπροστά τους καὶ τὰ χρυσοκεντημένα λάβαρα, σκυμμένα, κι' αὐτά, σὰν ἀπὸ λύπη. Τὰ παιδαρέλια τοῦ χωριοῦ φώναζαν ὅλα μαζί, μὲ μιὰ κλαψάρικη φωνὴ κάθε ποὺ ὁ παπᾶς τελείωνε μιὰν εὐχή: «Κύριε ἐλέησον». Ὕστερα ἀκούγονταν, ἀνακατεμένα, κομμένα, κλάματα ἀπὸ γέρους καὶ γυναῖκες, ποὺ φοβοῦνταν τὴν ὀργὴ τοῦ Θεοῦ. Γιὰ ν' ἀφήσουν σὲ λίγο νὰ σηκωθῇ ἡ προσευχή τους, σὰ νἄβγαινε ἀπὄνα στόμα, στὸν ἀνοιχτὸν ἐκεῖνο τόπο, ποὔτριζε ἀπ' τὴν ξεραΐλα. Ἀλλὰ ἡ Βερβερίτσα (*) ἦταν ἀκόμα πιὸ ἁγνὴ κι' ἡ δικιά της ἡ φωνὴ θὰ μποροῦσε νὰ φτάσῃ ἴσαμ' ἐκεῖ ἀπάνω, στὸν οὐρανό, ποὺ λαμποκοποῦσε, μὲ τὸ ἀνοιχτογάλαζο χρῶμα του, τὸ ἴδιο πάντα τόσον καιρὸ τώρα, ποὺ δὲν τὸν ἴσκιωνε κανένα σύννεφο. Πετοῦσε κι' αὐτός, θἄλεγες, μιὰ σκόνη διάφανη, ἀπὸ φωτιὰ ἀναλυτή, ποὺ πλανιῶταν στὸν ἥσυχο ἀγέρα, σκέπαζε τὴ γῆς ὅλη, κι' ἔκαιγε ὡς τὴν τρούφαντη ρίζα του τὸ κάθε χορταράκι, ποὺ θὰ κοτοῦσε νὰ βγάλῃ τὸ κεφάλι του ἔξω στὴν ἁπλωσιά. Γιὰ νὰ μὴν ἔχουν νὰ γελάσουν τὴν πεῖνα τους, οὔτε κι' αὐτὰ τὰ καημένα τὰ χαϊβάνια, ποὺ δὲν ἔχουν βλάψει κανένα!

Βρέξε, Θεέ μου, μιὰ βροχή,
μιὰ βροχὴ βασιλική.
Νὰ γενοῦν τὰ στάρια μας,
καὶ τὰ παρασπόρια (**) μας...

Τραγουδοῦσε ὅπου σταματοῦσε. Καὶ τὸ νερὸ ποὺ ζητοῦσε νὰ πέσῃ ἀπὸ ψηλά, ὅπου τὸ ρίχναν ἀπάνω της, καλόβουλα, μὲ τοὺς γκουβάδες, ἡ κάθε μιὰ γειτόνισσα, γιὰ τὸ καλό. Οἱ πρασινάδες ποὔζωναν τὸ νιὸ κορμάκι της ἔσταζαν σὰ νἆχαν βραχῆ καὶ γυάλιζαν στὸν ἥλιο ποὺ πάσκιζε νὰ τὶς στεγνώσῃ ἀπάνω της... Κι' αὐτή, περπατοῦσε ἀκόμα, γιὰ νὰ μὴν ἀφήσῃ καμμιὰ πόρτα. Γελοῦσε, μουσκεμένη ὁλόκληρη, τινάζονταν τὸ πράσινο ροῦχο της, σὰν ἕνα πουλάκι ποὺ βγαίνει ἀπ' τὸ νερὸ κι' ἰσιάζει τὰ βρεμένα φτερά του.

Τὴν ἴδια νύχτα γύρισε στὸ σπίτι της, μὲ τὶς τσέπες γιομᾶτες ἀπὸ χαρτζιλίκι!... Ἄλλη χαρὰ αὐτή, ποὖκανε νὰ μὴ μπορῇ νὰ μάσῃ τὸ μυαλό της!... Ἀγόρασε ζαχαρωτά, κάτι κόκκινα χαριτωμένα κοκοράκια, στηριγμένα στὄνα τους ξύλινο πόδι μ' ἕνα ὕφος σκεφτικό, κοιτάζοντας τὴν τάβλα τοῦ ζαχαρτζῆ, γιὰ νὰ τὰ δώσῃ στὰ μικρά της ἀδερφάκια, νὰ παίξουν λιγάκι, κι' ὕστερα νὰ τὰ σκοτώσουν μὲ τὰ δοντάκια τους! Γιὰ τὸν πατέρα της πῆρε ἕνα κομπολόι, μὲ μαῦρες μεγάλες χάντρες, ἀπὸ κεῖνα ποὺ φκιάνουν οἱ φυλακισμένοι γιὰ νὰ περάσουν τὴν ὥρα τους καὶ νὰ βγάλουν κι' αὐτοὶ κάτι. Καὶ γιὰ τὴν ἀγαπημένη βάβω της, ποὖχε γίνει σὰν ἕνα κουβαράκι ἀπὸ νῆμα ἄσπρο, εἶχε καὶ γι' αὐτὴ μιὰ μικρούτσικη ἀπὸ μαῦρο ξύλο γυαλιστερὴ ταμπακέρα, γιομάτη ταμπάκο.

Μιλοῦσε, μιλοῦσε γρήγορα, χωρὶς τελειωμό, σὰν ἕνα χελιδονάκι, σὰ νὰ φοβοῦνταν μήπως τῆς ξεφύγῃ ἡ εὐτυχία ποὔνοιωθε μέσα της, καὶ βιαζόνταν νὰ τὴν ἀπολάψῃ ὡς τὴν τελευταία σταλιά. Ἀνάφερνε τὸ κάθε σπίτι ποὺ τῆς εἶχε δώσει τὸ περισσότερο καὶ τῆς εἶχε ρίξει ἀπάνω της τὸ περισσότερο νερό. Κι' ἡ φωνή της βράχνιαζε ὅσο μιλοῦσε. Ἡ ὑγρασία ποὖχε μπῆ μέσα στὴ σάρκα της ἐπίβουλα, τῆς εἶχε πιάσει ὅλο τὸ κορμί της, τὴν ἔσφιγγε τώρα σὰν ἕνα φίδι τεράστιο καὶ πολεμοῦσε νὰ τὴν πνίξῃ.

Κι' αὐτή, ἄρρωστη ἀκόμα, γελοῦσε μέσα στὸ παραμίλημά της. Ἔβλεπε τὸ νερὸ ποὔπεφτε ἀπάνω της σὰ μιὰ βροχὴ βασιλικιὰ ποὺ τὴ δρόσιζε.

— Νά! πατέρα, βροχή! βροχή! Ἔγινα μούσκεμα.

Ἔτρεμε τώρα, μιὰ κρύβοντας τὰ χέρια της κάτω ἀπ' τὴν κουβέρτα καὶ μιὰ σφουγγίζοντας μ' αὐτὰ τὰ μαλλιά της, ποὺ πάσκιζε νὰ τὰ ἰσιάσῃ τραβῶντάς τα ἀπ' τὶς ἄκρες.

Ὕστερα τιναζόντανε ἀπάνω της, ἀπὸ μιὰ ξαφνικιὰ δύναμι, ποὺ τὴ συνέπαιρνε στὰ γερά της χέρια, γιὰ νὰ τὴν ἀφήσῃ σὲ λίγο. Σήκωνε τὰ γυμνά της μπράτσα — ὡς τὶς ἀμασχάλες — ψηλὰ ἀπ' τὸ κεφάλι της, σὲ μιὰ κίνησι ρυθμικιά, σὰ νὰ λίχνιζε στάρι, σὲ μιὰ σίτα μεγάλη, καθαρίζοντάς το ἀπὸ τ' ἄχυρα! Κλειοῦσε τὰ μάτια της μηχανικά, σὰ νἄτανε μπροστὰ σ' ἕνα ἀνεβοστρόβιλο, ποὺ ἄνοιγε τὴν ἀγκαλιά του γιὰ νὰ τὴν ἁρπάξῃ ξαφνικά. Ὕστερα τἄρριχνε κάτω, στὴν ἴδια τὴ γραμμὴ ποὔπαιρνε τὸ μακρὺ λεπτὸ κορμί της, ξαπλωμένο, ἔτσι, σὰν ἕνα ἄψυχο πρᾶμα.

— Ν' ἀφήσῃς λίγα γιὰ τὶς φτωχὲς σταχολογίστρες, ποὺ θὰ περάσουνε, νὰ πάρουν κι' αὐτὲς τὸ μερδικό τους. Θυμᾶσαι ἐκείνη τὴ γριά, ποὺ δὲν εἶχε οὔτ' ἕνα σπειρὶ σιτάρι στὸ τσουβάλι της; Ἔκλαιγε ἡ κακομοίρα, σὰ νἄχε μπῆ στὸ χωράφι της καὶ τὄβρισκε θερισμένο ἀπὸ τοὺς ξένους! «Νὰ μὴ χορτάσουν ψωμί! Ὅπως δὲ βρῆκα κι' ἐγώ, νὰ μὴν ἀπαντήσουν κι' αὐτοὶ στὸν ἄλλο θέρο τους!» ἔλεγε κάθε τόσο μουρμουρίζοντας. Κι' ἐγὼ πῆρα ἕνα δεμάτι ἕτοιμο, ἀπ' τὸ σωρὸ κι' ὅλας, καὶ τῆς τὄδωσα νὰ τῆς βουλλώσω τὸ στόμα, τῆς καταρίστρας! Κι' ἐσὺ μὲ μάλωνες γι' αὐτό, ποὔδινα στὴ φτωχολογιά!

Σὲ λίγο ἡ σκέψι της, σὰ νἄτανε λαγαρισμένη, ἔμπαινε στὸ δρόμο πάλι μὲ κόπο, τρέχοντας πίσω ἀπ' τὴν ἴδια ἰδέα ποὺ τὴ βασάνιζε πρωτήτερα! Κι' ἔλεγε μ' ἕνα τόνο ἀλλοιώτικο, σηκώνοντας τὴ φωνή της, σὰ νὰ μάλωνε μὲ τὴ σκληράδα τοῦ πατέρα της!

— Νά! τώρα κοίταξε! Δὲν θὰ βρεθῇ οὔτε καὶ γιὰ μᾶς τὴ χρονιὰ αὐτή! Οὔτ' ἕνα σπειρὶ γιὰ σημάδι! Καὶ θὰ πέσῃ ἡ πεῖνα καὶ τὸ θανατικό, νὰ μᾶς ξεπατώσῃ ὅλους! Νὰ μὴν ἀφήσῃ κανένα. Θὰ φαγωθοῦμε ἀναμεταξύ μας, σὰν πεινασμένοι λύκοι!

Τὰ λόγια αὐτὰ τῆς ἄρρωστης ἔκαναν νὰ τρομάζουν τοὺς ἀνθρώπους ποὖσαν μαζωμένοι στὴν ὑγρὴ παλαμισμένη κάμαρα, τὴ στρωμένη μὲ μιὰ ψάθα. Τὴν τραβοῦσαν ἀνήσυχα μὲ τὰ πόδια τους, ποὺ ἔκαναν ἔτσι νὰ πετάγωνται τὰ βότσαλα τοῦ βάλτου ἀπ' τὴν ἀράδα ποὺ τἄχαν οἱ ἴδιοι βάλει, πλέκοντάς την μὲ τὰ χέρια τους στὰ μεγάλα νυχτέρια τοῦ χειμῶνα! Καὶ βούλλωναν μὲ τὴν παλάμη τους τ' αὐτιά τους, νὰ μὴν τ' ἀκούσουν τώρα, σὰ μιὰ βαρειὰ βλαστήμια. Κλειοῦσαν τὰ μάτια ἀπὸ φόβο, νὰ μὴν ἀντικρύσουν τὸ σκελεθρωμένο φάντασμα τῆς Πείνας, ποὺ σεργιανάει ἔξω, στὸν ξεραμένο κάμπο, κι' ὕστερα ἔρχεται τρεχᾶτο, μὲ τὰ σφιγμένα καλαμένια πόδια του καὶ τὰ κολλημένα στὸ καύκαλο μαλλιά του, νὰ δρασκελίσῃ σὰ νοικοκύρης τὰ ρημαγμένα κατώφλια της... Καὶ νὰ κοιτάξῃ ἕνα - ἕνα τὰ μεγάλα κοφίνια τους, ποὺ φτάνουν ὡς ἀπάνω, νὰ βρῇ κανένα σκουληκιασμένο σπειρὶ σιτάρι, γιὰ νὰ τὸ μάσῃ στὸν τουρβᾶ του, σὰν ἕνας πεινασμένος ζητιάνος! Κι' ἔπειτα, χαρούμενο, νὰ χτυπάῃ τὰ σκελετωμένα ξεκλείδια του μ' ἕνα γέλιο σαρκαστικό.

Ἀλλὰ ἡ Βερβερίτσα, σὰ νὰ τοὺς λυπήθηκε τὴ φορὰ αὐτή, σὲ μιὰ κρίσι τοῦ πυρετοῦ, ποὺ τὴν πετοῦσε μὲ μιᾶς στὰ μεσουράνια, φώναζε τώρα δείχνοντας μὲ τὸ χέρι της σ' ἕνα σημάδι μακρινό, ποὺ χανόνταν στὸν κάμπο.

(*) Βερβερίτσα, λέξι σλαυϊκὴ ποὺ σημαίνει βροχή. Ἀπ' αὐτοῦ πῆρε τ' ὄνομα κι' ἡ χωριατοπούλα, ποὺ βγαίνει στὶς μεγάλες ἀναβροχιὲς τοῦ καλοκαιριοῦ, ντυμένη μὲ φυλλωσιές, σὰ μιὰ Ἀμαδρυάδα, γιὰ νὰ παρακαλέσῃ κι' αὐτὴ γιὰ τὴ βροχή.

(**) Παρασπόρια, χωράφια τῶν φτωχῶν κολλήγων, ποὺ δὲν ἔχουν ζευγάρι. Γι' αὐτὸ συγχωριανοί τους ἀναλαμβάνουν αὐτοὶ νὰ τὰ ὀργώσουν γιὰ ψυχικό τους, τὶς Κυριακὲς καὶ τὶς γιορτάδες, ποὺ δὲν ἔχουν δουλειά.

(Σημ. τοῦ Συγγραφέα)

— Καταπράσινα τὰ στάχυα, καταπράσινα! Πότε κιόλας μεγάλωσαν, πατέρα!

Κοιτοῦσε μ' ἕνα βλέμμα θαμπό, σὰ νἄβλεπε πίσω ἀπὸ μιὰ γκρίζα γάζα... Καὶ θαύμαζε κι' αὐτή, καὶ δὲν πίστευε τὰ μάτια της τὰ ἴδια γιὰ τὸ πράσινο αὐτὸ θαῦμα... Σώπασε ξαφνικά, ψάχνοντας νὰ βρῇ κάτι μέσα της, ποὺ ὡς τὰ τότες εἶχε ξεχάσει κιόλας, νὰ τὸ ζητήσῃ... Κι' ὕστερα, γυρίζοντας πρὸς τὸ γέρο-πατέρα της, ποὺ στεκόνταν ἐκεῖ κοντά της, βουβός, μὲ σταυρωμένα χέρια, ἀκίνητος, τοὔλεγε μ' ἕνα ὕφος ἐμπιστευτικό, ποὔχε κάτι σὰν παράκλησι.

— Θάρθῃς νὰ μοῦ πῇς, πατέρα, δὲν εἶναι ἔτσι;... Πότε θὰ μπῇς νὰ θερίσῃς!... Μονάχος σου τὸ χρόνο αὐτό!... Ἐγὼ πιὰ δὲν μπορῶ!...

Κι' ἔρριχνε τὰ χέρια της μὲ κούρασι στὸ πλάϊ της, γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ σὲ λίγο.

— Θὰ μοῦ δώσῃς τὸ λόγο σου! Μὴν ξεχάσῃς!... Ἡ ψυχή μου θ' ἀγαλλιάσῃ ἐκεῖ ποὺ θὰ βρίσκεται ψηλά! Θἆναι πάντα στὸ πλευρό σου, στὴν κάθε αὐλακιὰ ποὺ θὰ μπαίνῃς μὲ τὸ δρεπάνι στὰ χέρια!... Θὰ κελαϊδάῃ κοντά σου, σὰν ἕνα πουλάκι ξέβγαλτο, ποὺ σηκώνεται ξαφνιασμένο στὸν οὐρανό!... Κι' ἀφίνει τὴ φωλίτσα του ἀνυπεράσπιστη στὸ χῶμα, κάτω ἀπὸ μιὰ μάζα κρυμμένη!...

. . . .

Ὅταν τὴν πήγαιναν στὸ κοιμητήρι, τὸ χλωμὸ κρύο μέτωπό της, μέσα στὸ ξεσκέπαστο τριανταφυλλένιο κουτί της, γυάλιζε τώρα, σὰ νἄχε ἱδρώσει!... Μιὰν ἀόρατη λεπτὴ βροχούλα τὄχε ραντίσει μυστικά, ποὺ ἔκανε νὰ λάμπουν λιγοστὲς σταγόνες, σὰν σπειρὶ μαργαριτάρι, γύρω ἀπ' τὸ παρθενικό, νεκρικὸ στεφάνι ποὔσφιγγε τὰ μηλίγγια της.

Στὸ γύρισμα ἄρχισε νὰ ψιχαλίζῃ... Καὶ τὴν ὥρα κιόλας ποὺ τὴν κατέβαζαν στὸ μνῆμα μιὰ βροχὴ ἀδιάκοπη ἔπεφτε, κι' ἕνα μαῦρο βουρκωμένο σύγνεφο, ποὔρθε ξαφνικὰ κυνηγημένο ἀπὸ μιὰν ἄγρια μπόρα, ἐπλανιῶταν στὸν οὐρανό, βαρύ, γιομᾶτο ἀπελπισία καὶ λύπη!... Κι' ἔσταζε, σὰ νἄτανε μούσκεμα, ἀπὸ δάκρυ.

Τὰ στάχυα λύγιζαν τώρα σὰν ἕνας στρατοκόπος διψασμένος, ποὺ γονατίζει στὸ δρόμο του μπροστὰ σὲ μιὰ δροσερὴ πηγή, πλάγιαζαν κι' αὐτὰ στὸ βρεμένο χῶμα, γιὰ νὰ ρουφήξουν ἔτσι ἀχόρταγα νερὸ ἀπ' τὴ μητέρα μας Γῆ, ποὺ τοὺς ἅπλωνε πλέρια τὴ χούφτα της.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ χωριοῦ της τὸ ἐξήγησαν σὰν ἕνα θαῦμα ποὺ γινότανε μπροστὰ στὰ μάτια τους. Ὁλοφάνερο! Ἡ μικρὴ Βερβερίτσα πῆγε μονάχη της στὸν οὐρανό, γιὰ νὰ τοὺς στείλῃ βροχή, ποὺ ἡ ἴδια παρακαλοῦσε στὸ κάθε σταυροδρόμι. Ἡ ψυχή της εἶχε σκορπιστῆ σ' ἕνα μεγάλο σύγνεφο, ποὺ περνοῦσε τώρα ἀπάνω ἀπ' τὸν μαραμένο ἀπέραντο κάμπο, σὰ μιὰ εὐλογία θεοῦ, σὰν ἕνα πλατὺ χάδι στὰ σπαρτά τους!

Τὴν ἔκλαιγαν σὰ νἄτανε κορίτσι τους. Καὶ τῆς εἶχαν στείλει κόλυβα ἀπ' τὸ δικό τους στάρι.

— Ὅταν ἔχουν οἱ ζωντανοὶ θἄχουν κι' αὐτοὶ τὸ μερτικό τους! Ποιὸς θὰ τοὺς τὸ κρατήσῃ; Ὁ δίσκος τους θἆναι πάντα γιομᾶτος ἀπὸ στάρι, τὸ καλύτερο τῆς χρονιᾶς! Οἱ πεθαμένοι εἶναι παραπονιάρηδες! Θέλουν κι' αὐτοὶ τὸ δικό τους, καὶ μὲ τὸ παραπάνω κιόλας! Νὰ μὴ τοὺς λείψῃ τίποτε ἐκεῖ ποὺ βρίσκονται, στὸν κάτω κόσμο! Ἀλλοιῶς ἔρχονται τὴ νύχτα οἱ ἴδιοι νὰ τὸ ζητήσουν μονάχοι τους, γιὰ νὰ τοὺς τὸ δώσουμε!

Κι' ὁ γέρο-πατέρας πῆγε κι' αὐτὸς νὰ τὴ δῇ κρατῶντας τὸ λόγο του.

Τὰ πόδια του χώνουνταν ὡς τὸ γόνα μέσα στὸ χορτάρι, ποὔχε θεριέψει ἀπ' τὴ βροχή! Τρόμαξε νὰ γνωρίσῃ τὸν τάφο της! Κι' ἔσκυψε τώρα νὰ κουβεντιάσῃ μ' αὐτὴν ἀπὸ τόσο μακριὰ ποὺ βρισκόνταν! Θαρροῦσε πὼς ἔφτανε ὡς αὐτὸν μιὰ φωνὴ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς γῆς, πάντα χαρούμενη, μ' ἕνα γέλιο κρυστάλλινο, σὰ νἄπεφτε νερὸ ἀπὸ μιὰ καθάρια βρύση!

— Ἔγιναν τὰ στάχυα πατέρα;

Κι' αὐτὸς ἄκουγε γιομᾶτος ἀπὸ κατάπληξι καὶ φόβο, δὲν εἶχε τὴ δύναμι ν' ἀπαντήσῃ. Ἡ φωνή του πνίγονταν μέσα στὸ λαρύγγι του! Ὕστερα, μὲ μιὰ προσπάθεια ὑπέρτατη, ἔβαλε τ' αὐτιά του κολλημένα στὸ χῶμα, σὰ νὰ ἀφουγκράζονταν κάτι κρυφό, ποὔρχονταν ἀπὸ τόσο μακριά, ἀπὸ ἕναν ἄλλον κόσμο! Ἡ ἴδια φωνὴ ἀνέβαινε σιγά-σιγά, σὰ νὰ μὴν ἤθελε νὰ ταράξῃ τὴ σιωπὴ ποὔπεφτε στὸ μελαγχολικὸ ἐκεῖνο χῶρο καὶ γίνονταν σὲ λίγο ἀλλοιώτικη, παιχνιδιάρικη, γιομάτη ἀπ' ἀγάπη.

— Ἔγιναν τὰ στάχυα πατέρα;

Κι' αὐτὸς ἄνοιξε τὴν καρδιά του νὰ τῆς πῇ ὅσα δὲν εἶχε προφτάσει, ὅταν ἀκόμα ἦταν σιμά του!

— Μεγάλωσαν Βάϊα μου! Ἔγιναν σὰν τὸ μπόϊ σου ψηλά!... Χάνεται κανένας μέσα! Τόσα δὲν ξανάγιναν ἄλλη χρονιά! Κρύβουν καὶ τὸν καβαλλάρη ἀκόμα.

Κι' ὕστερα μὲ μιὰ κλαψάρικη φωνή, ποὺ χάνονταν μέσα του, προτοῦ βγῆ...

— Ποιὸς θὰ μπῇ νὰ τὰ θερίσῃ; Τὰ γόνατά μου τρέμουν. Δὲ βαστοῦν! Πονοῦν σὰ νὰ μπαίνουν σ' ἕνα χέρσο χωράφι, σπαρμένο ἀπ' ἀγκάθι! Ἡ πεῖνα εἶναι φοβερὸ κακό! Νὰ φυλάῃ ὁ Θεὸς καὶ τὸ σκυλὶ τὸ ξένο! Νὰ φεύγῃ ἀπὸ κάθε τόπο καὶ τοῦ ὀχτροῦ ἀκόμα νὰ μὴ ζυγώνῃ, σὰ μιὰ καταραμένη. Τὸ ψωμὶ εἶναι γλυκό, γλυκό. Τὸ κάθε ψίχουλο, κι' αὐτὸ ἀκόμα ποὺ παίρνουν στὸ στόμα τους τὰ μερμήγκια, μετριέται μὲ τὸ μάλαμα! Ζυγίζεται περισσότερο!... Μὰ γιὰ μένα αὐτὸ ποὺ μοὔστειλες τὸ χρόνο αὐτὸ εἶναι πικρό, φαρμάκι, Βάϊα μου... Ποιὸς θὰ τὸ βάλῃ στὸ στόμα του!

Ἀλλὰ ἡ φωνὴ ἐκείνη ἔφτανε σὰ μακρινὸς ἀντίλαλος, ξεχωρίζοντας τώρα βαριὰ μὲ τὴν κάθε λέξι, ποὺ ἔστελνε ἀργά, σὰ μιὰ δυνατὴ σφυριὰ ποὔπεφτε ἀλύπητα!... Ἀκούγονταν ἀδιάφορη, σὰ νὰ γελοῦσε μὲ τὸν πόνο τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου.

— Ἔγιναν τὰ στάχυα πατέρα;

Κι' αὐτὸς ἔμενε ἐκεῖ καρφωμένος, μὲ τὰ μάτια του στηλωμένα μακριὰ σὰ θαμπωμένα ἀπὸ ἕνα ὅραμα, ποὺ τραβιῶνταν σιγά-σιγὰ στὸν ἀνοιχτὸν ὁρίζοντα, χαϊδεύοντας μὲ τ' ἀδύνατα γεροντικά του χέρια τ' ἀγκάθια τοῦ τάφου τοῦ παιδιοῦ του, σὰ νἆταν μπροστά του μιὰ καταπράσινη θάλασσα ἀπὸ στάχυα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΛΤΑΔΩΡΟΣ

ΣΑΛΠΙΣΜΑΤΑ

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Δ. Ἀλιμπράντη «Σαλπίσματα», ποὺ ἀπευθύνεται πρὸς τὴν νέαν ἑλληνικὴν γενεάν, εἶναι ἀπὸ κάθε ἄποψι ἀξιοπρόσεκτον. Περιέχει πέντε ὁμιλίας ποὺ μετεδόθησαν κατὰ καιροὺς ἀπὸ τὸν Ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν Ἀθηνῶν: 1) Γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ μεγάλου σκοποῦ, 2) Γιὰ ἕνα ἀνώτερο πνευματικὸ κόσμο, 3) Γιὰ τὴν σημασία τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς στὴ νέα Ἑλληνικὴ γενεά, 4) Γιὰ τὴν ἠθικὴ ἀποστολὴ τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας καὶ 5) Γιὰ τὴν ἐργασία ὡς παράγοντα Ἐθνικῆς ἐξελίξεως καὶ ἀτομικῆς δημιουργίας. Ὡς φαίνεται καὶ μόνον ἀπὸ τὸν τίτλον ποὺ ἔχουν αἱ ὁμιλίαι του, ὁ συγγραφεὺς ἀσχολεῖται μὲ τὰ σπουδαιότερα ζητήματα ἐξ ὅσων ἀπασχολοῦν τὸν Μεταυγουστιανὸν κόσμον. Μὲ ὕφος γλαφυρὸν καὶ ρέουσαν γλῶσσαν ἀναπτύσσει σαφῶς τὰς ἰδέας του καὶ ἐξαντλεῖ τὸ ἑκάστοτε θέμα του συνδυάζων τὴν γνῶσιν τῶν πραγμάτων μὲ βαθὺ πατριωτικὸν αἴσθημα. Δίδει τὴν δέουσαν σημασίαν εἰς τὴν ἠθικὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς νέας γενεᾶς, διότι αὐτή, ὡς λέγει, «θὰ ὑποδειγματίσῃ τὴν ψυχικὴν ζωὴν καὶ θὰ τὴν ὁδηγήσῃ σταθερῶς πρὸς τὸν μεγάλον ἐκεῖνον προορισμόν, πρὸς τὸν ὁποῖον τὸν καλοῦν οἱ αἰώνιοι δραματισμοὶ καὶ τὰ πεπρωμένα τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς».

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ἀλιμπράντη ἀποτελεῖ πολύτιμον ἐγκόλπιον διὰ τοὺς νέους, οἱ ὁποῖοι ἐπιζητοῦν ὀρθὴν κατεύθυνσιν καὶ ἀξιολόγησιν τῶν διαφόρων ὑγιῶν ἀρχῶν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ Νέου Κράτους.

Κ.

ΤΑ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ

Ὁ γνωστὸς συνεργάτης μας καὶ γνωστότερος λογοτέχνης καὶ ποιητὴς κ. Πέτρος Στυλίτης ἐξέδωκε μὲ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἕνα δραματάκι του ἐμποτισμένο ἀπὸ τὴν δρᾶσι καὶ τὰ ἰδανικὰ τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας, τῆς ὁποίας τυγχάνει καὶ ἐνεργὸν μέλος. Γιὰ τὸ βιβλίο αὐτὸ θὰ γράψωμε σὲ προσεχὲς τεῦχος ἐκτενέστερα.

Μ.

«Πέταξε μακράν σου τὰ ἐλεεινὰ ἀναγνώσματα, τὰ ὁποῖα σὲ διδάσκουν τὴν ἀνηθικότητα καὶ τὴν ἀνανδρίαν, ἀκόμα καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα, δῆθεν φιλολογικὰ ἔργα, σὲ διδάσκουν νὰ φοβᾶσαι τοὺς ἀγῶνας τῆς ζωῆς καὶ νὰ μὴν σκέπτεσαι παρὰ τὴν ὑλικὴν ἀπόλαυσίν σου».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Οἱ σελίδες

ΤΟ ΔΗΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Νέο κορίτσι,

Ἀγαπητὴ Φαλαγγίτισσα,

Χωρὶς νὰ νοιώθουμε πότε καὶ πῶς, εἰσχωρεῖ λαθραῖα καὶ ὕπουλα μέσα στὴν ψυχή μας τὸ φαρμάκι τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν πατροπαραδότων ἀξιῶν, ὅταν λάχη κι' ἀφήσουμε τὴν πύλη της ἀνοιχτὴ καὶ χωρὶς φρουρό. Ὑπῆρξε μιὰ ἐποχή, ποὺ μόνοι ἀνοίγαμε τὴν πόρτα μας τὴν ψυχικὴ στὰ φθοροποιὰ στοιχεῖα καὶ δηλητηρίαζαν τὴν ἑλληνική ὀντότητά μας.

Μὲ λόγια καὶ μὲ ἀναγνώσματα προσπαθοῦσαν νὰ μᾶς μεταγγίσουν τὸ δηλητήριο. Μᾶς ἔδιναν στὰ χέρια βιβλία, ποὺ διαβάζοντάς τα νοιώθαμε νὰ κλονίζωνται μέσα μας τὰ ἠθικὰ βάθρα τῶν ἐθνικῶν μας παραδόσεων. Μᾶς μάθαιναν ὕπουλα καὶ κρυφὰ νὰ περιφρονοῦμε τὰ φυλετικά μας δεδομένα καὶ νὰ μιμούμεθα ξένα ἤθη καὶ συνήθειες. Μᾶς δίδασκαν ὅτι εἴμεθα ὅλοι πάνω στὴ γῆ μόνο «ἄνθρωποι» κι' ὅτι οἱ λαοὶ καὶ τὰ ἔθνη δὲν ἔχουν σημασία. Μᾶς ὡδηγοῦσαν νὰ σπάζουμε τὶς ἀξίες πάνω στὶς ὁποῖες αἰῶνες στηρίχτηκε ἡ φυλή μας καὶ μεγαλούργησε. Μᾶς ὑπόσχονταν παραδείσους εὐτυχίας καὶ μᾶς συνήθιζαν νὰ θεραπεύουμε μόνο τὶς ὀρέξεις μας καὶ τὶς ἐπιθυμίες μας ὡς ἄτομα καὶ νὰ μὴ συλλογιζώμαστε τὸ σύνολο μέσα στὸ ὁποῖο ζοῦμε. Αὐτὰ τὰ βιβλία μᾶς δώριζαν στὶς γιορτές, γι' αὐτὰ τὰ βιβλία συζητούσαμε στὶς συντροφιές μας, γι' αὐτὰ τὰ βιβλία μιλοῦσαν οἱ διανοούμενοι γύρω μας. Κι' ὅταν δείχναμε ἄγνοια, μᾶς ἔδειχναν μὲ τὸ δάχτυλο ὡς «ἀμόρφωτα θηλυκά», γιατὶ δὲν ἤτανε τὸ μυαλό μας πρόσφορο γιὰ τὶς «μεγάλες ἰδέες».

Καὶ μεῖς στεκόμαστε σὰν ἀνυπεράσπιστα πουλιὰ μέσα στὴ φουρτοῦνα καὶ στὸ μπουρίνι καὶ δὲν ξέραμε ἂν ἔπρεπε νὰ μιλᾶμε ὑπὲρ ἢ κατά. Δὲν ξέραμε ποιὸ βιβλίο νὰ πετάξουμε μακριά μας καὶ ποιὸ νἀγαπήσουμε σὰν φίλο μας πιστό.

Εἴχαμε σαστίσει, γιατὶ μέσα στὸν οὐρανὸ τῆς ψυχῆς μας εἶχε πλακώσει ἡ νεφέλη καὶ τὸ σούρουπο ἐκεῖνο ποὺ γεννοῦσε ὁ φαρμακερὸς καὶ θολὸς γραπτὸς λόγος. Ἔσταζε μέσα μας ἀπὸ κάθε σελίδα ἡ ἀποσύνθεσι καὶ ὁ θάνατος τῆς ἁγνότητός μας. Γιατὶ εἴχαμε χάσει τὴ συναίσθησι τῆς μεγάλης αὐτῆς γυναικείας ἀξίας.

Ποιὸς φρόντιζε νὰ μᾶς ἀνοίξη τὸ δρόμο, νὰ μᾶς στείλη τὸ ζωηφόρο ἄνεμο ποὺ νὰ καθαρίση τὴν ψυχική μας ἀτμόσφαιρα ἀπὸ τὰ μιάσματα; Κανείς, ὡς ποὺ ἦρθε ὁ Ἀρχηγός μας καὶ δυνατὰ μᾶς φώναξε: «Πετάξτε μακριά σας τὰ ἐλεεινὰ ἀναγνώσματα. Θὰ σᾶς κάνουν νὰ πεθάνετε προτοῦ ἀκόμα ζήσετε!»

Νέο κορίτσι,

Πόσο εἶχε δίκιο ὁ Ἀρχηγός μας! Δὲν μπορεῖς νὰ φανταστῆς τί ἐπίδρασι ἔχει πάνω στὴ νεαρὴ ψυχὴ ἕνα καλὸ βιβλίο. Μπορεῖ νὰ μᾶς γεννήση τὴν ἀγάπη πρὸς ἀρετὲς ποὺ δὲν μαντεύαμε μέσα μας πρίν. Μπορεῖ νὰ μᾶς κινήση ἐνθουσιασμούς, ποὺ θὰ μᾶς φτερώσουν στὶς πράξεις μας. Μπορεῖ νὰ μᾶς δημιουργήση παραδείγματα ποὺ σὰν φάροι νὰ μᾶς φέγγουν σ' ὅλη μας τὴ ζωή. Μπορεῖ νὰ μᾶς ὁδηγήση σὲ δρόμους καὶ σὲ κορφὲς ποὺ δὲν πιστεύαμε ὅτι θὰ ἦτο δυνατὸ νὰ ἀνεβοῦμε. Μπορεῖ νὰ μᾶς ξυπνήση μέσα μας δύναμι, ποὺ δὲν ὑποψιαζόμαστε ὅτι κατέχουμε.

Ὅμως ἕνα εὐλαβικὰ γραμμένο βιβλίο μπορεῖ ἀλήθεια νὰ μεταγγίση τὴν ἱερή του δύναμι στὴν ψυχὴ τοῦ ἀναγνώστη. Μόνο ἕνα βιβλίο ποὺ δημιούργησε ὁ συγγραφέας του μὲ ἱερὴ συγκίνησι, σὰν νὰ λάξευε μὲ τὴ σμίλη του μιὰ ψυχή, μπορεῖ νὰ μᾶς φτερώση καὶ νὰ μᾶς ἀνεβάση. Μόνο τέτοιο βιβλίο πιάνε στὰ χέρια σου ἀγαπητὸ νέο κορίτσι, γιατὶ μόνο τότε θὰ δώσης τὴν κατάλληλη στὴν ψυχή σου τροφή. Τὰ ἄλλα ἀπόφευγέ τα σὰν μιὰ ἐπιδημικὴ ἀρρώστια.

Σ. Καρ.

ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

Βλέποντας σήμερα τὴν ἀπέναντι εἰκόνα δὲν μποροῦμε νὰ μὴ χαμογελάσουμε γιὰ τὴν ἰδέα ποὺ εἴχανε οἱ περασμένες γενεὲς γιὰ τὸν ἀθλητισμό. Ὁ περασμένος αἰῶνας ἄρχισε καὶ σὲ μᾶς νὰ φέρνη τὸ ροδοχάραμα στὸ μυαλὸ ὅτι καὶ ἡ γυναῖκα ἤτανε ἕνα ζωντανὸ ὄν, ποὺ ἔπρεπε νὰ κινηθῆ, ὅτι εἶχε ἀνάγκη ταχύτερης κυκλοφορίας τοῦ αἵματος γιὰ νὰ ζωηρέψη καὶ νὰ ἀφήση ἐκεῖνο τὸ κιτρινοπράσινο χρῶμα «τὸ χλωμὸ καὶ φθισικό», ποὺ τόσο ἀρέσκονταν νὰ τραγουδοῦν οἱ ποιηταί.

Πόσο ὅμως ἀστεῖα ἄρχισε τότε τὸ καϋμένο τὸ κορίτσι. Σφιγμένο καὶ παραφουσκωμένο προσπαθοῦσε νὰ «ἀθλητεύση» κι' ὅταν μποροῦσε νὰ γυρίζη στὰ χέρια της τὰ «γυμναστικὰ αὐτὰ ὄργανα» ἔπαιρνε φήμη κοριτσιοῦ νεωτεριστικοῦ, ποὺ ἀγαποῦσε τὰ σπὸρ καὶ ποὺ ξέφευγε ἀπὸ τὴ ρουτίνα τῶν κοριτσιῶν μὲ τὶς παλιὲς ἰδέες. Ἄραγε μποροῦμε νὰ ποῦμε πῶς τὸ κορίτσι ἔτσι σκλαβωμένο σὲ λουριὰ καὶ ροῦχα ξεσκλάβωνε τὸ κορμί του ἀπὸ τὴν ἀδράνεια;

Οἱ τότε καιροὶ δὲν εἴχανε νοιώσει καθόλου τὸ πνεῦμα τοῦ γνήσιου ἀθλητισμοῦ. Δὲν ἤξεραν πῶς σκοπός του δὲν εἶναι μοναχὰ ἡ ἀπελευθέρωσι τῶν μυῶν ἀπὸ τὴν ἀκινησία καὶ ἡ ἐπιτάχυνσι τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, ἀλλὰ μέσῳ αὐτῶν ἡ ἀπελευθέρωσι τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος ἀπὸ τὴν ἀδράνεια καὶ τὴν ἀπαισιοδοξία.

Σήμερα ξέρουμε ὅτι ἡ ψυχὴ ἀναγαλλιάζει καὶ μεθᾶ, ὅταν τὸ κορμὶ νοιώθη γερὸ καὶ λαστιχένιο σ' ὅλες του τὶς λεπτομέρειες, ὅτι τὸ πνεῦμα εἶναι πιὸ γενναῖο καὶ ἱκανό, ὅταν τὸ αἷμα γυρίζη τὸν κύκλο του πιὸ ὁρμητικὰ μέσα στὰ κανάλια τῶν ἀρτηριῶν. Τὸ ὀργανικὸ εἶναι τόσο στενὰ συνδεδεμένο μὲ τὸ ἀνόργανο, τὸ ὑλικὸ μὲ τὸ ἄυλο, τὸ φυσικὸ μὲ τὸ μεταφυσικό, τὸ σῶμα μὲ τὴν ψυχή.

Μόνο ὅταν τὸ ἐσωτερικό μας φτερούγιζε πρὸς τὰ τολμηρὰ καὶ ριψοκίνδυνα, μόνο τότε ἀτσαλώθηκαν τὰ νεῦρα μας καὶ νίκησε ἡ θέλησί μας, τότε μονάχα ἀσκοῦμε ἀθλητισμὸ στὸν ὑψηλὸ καὶ γνήσιό του προορισμό.

Η ΑΫΠΝΙΑ ΚΑΙ Ο ΚΑΛΟΣ ΥΠΝΟΣ

Θὰ σᾶς ἔτυχε καμμιὰ φορά, ἀγαπημένες μου ἀναγνώστριες, νὰ μὴ μπορέσετε νὰ κοιμηθῆτε γιατὶ τὰ νεῦρα σας ταράχτηκαν ἀπὸ ἕνα εὐχάριστο ἢ δυσάρεστο γεγονὸς ἢ ἀπὸ καμμιὰ ἀρρώστια. Ξέρουμε ὅλες μας ὅτι ὁ ὕπνος εἶναι ἀναγκαῖος στὴ ζωή μας ὅπως καὶ ἡ τροφή.

Πάρα πολλὰ ἔχουν γραφῆ γιὰ τὸν ὕπνο καὶ τὴν ἀϋπνία, πάρα πολλοὶ ἐπιστήμονες καὶ μὴ ἔχουν καταπιαστῆ μὲ τὸ θέμα αὐτό, γιατὶ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ βασικώτερα ζητήματα τῆς ὑγείας μας.

Ὁ ὕπνος εἶναι μιὰ κατάστασι ποὺ οἱ σωματικὲς καὶ γενικὰ ὅλες μας οἱ δυνάμεις ἡσυχάζουν.

Εἶναι ἀποδειγμένο πὼς μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ζήση χωρὶς τροφὴ ἀκόμα καὶ ὁλόκληρες ἑβδομάδες, ἐνῷ χωρὶς ὕπνο καταβάλλεται καὶ ξεφτίζει σὲ μερικὲς μέρες. Λένε πὼς ὁ περίφημος στρατηγὸς Μέγας Ἀλέξανδρος ἀντεῖχε σὲ ὅλα, σὰν νὰ ἤτανε ἀπὸ ἀτσάλι: στὴν πεῖνα, στὴν κόπωσι, στὴ δίψα. Μόνο δὲν ἀντεῖχε καθόλου στὴν ἀϋπνία.

Ὅσο καλὸς καὶ ὠφέλιμος εἶναι ὁ ὕπνος, τόσο βλαβερὴ εἶναι ἡ ἀϋπνία. Ὅταν μείνουμε ἄϋπνες μερικὲς ἡμέρες, νοιώθουμε μιὰ μεγάλη ἀνωμαλία στὴ λειτουργία ὅλου τοῦ ὀργανισμοῦ μας, καὶ μιὰ κατάπτωσι σωματικὴ ποὺ φαίνεται ἀμέσως στὸ πρόσωπό μας.

Καμμιὰ φορά, χωρὶς νὰ λάβουμε ὑπ' ὄψι τὰ κακά, ποὺ μπορεῖ νὰ μᾶς προξενήση ἡ ἀϋπνία, τὴν προκαλοῦμε μὲ τὴν συμπεριφορά μας. Ὅταν ξενυχτήσουμε ἕνα - δυὸ βραδυὲς τότε συνηθίζει ὁ ὀργανισμός μας καὶ ὅταν τὴν τρίτη βραδυὰ θελήσουμε νὰ κοιμηθοῦμε στὴν συνηθισμένη ὥρα μας δὲν μποροῦμε νὰ τὸ κατορθώσουμε. Στὴν περίπτωσι αὐτὴ μᾶς χρειάζεται λίγη κούρασι, λίγη γυμναστικὴ πρὶν πλαγιάσουμε.

Στὴ νεαρὴ ἡλικία χρειάζεται ὁ ἄνθρωπος 12 ὧρες ὕπνο, ἐνῷ ἀργότερα μπορεῖ νὰ ἀρκεσθῆ καὶ μόνο σὲ 8. Ἂς φροντίζουμε νὰ πλαγιάζουμε ὄχι πολὺ ἀργὰ καὶ νὰ σηκωνώμαστε ἐπίσης ὄχι ἀργά.

Πόσο εὐχάριστη εἶναι ἡ μέρα μας ὅταν τὴ νύχτα ὁ ὕπνος μας εἶναι ἥσυχος καὶ κανονικός. Πόσο δροσερὸ καὶ γεμᾶτο νεότητα φαίνεται τὸ πρόσωπο, ὅταν ὁ Θεὸς τοῦ ὕπνου ὁ Μορφεὺς ἅπλωσε ἀπάνω του τὴν εὐεργετική του σκέπη.

Ἂς μὴ θελήσουμε ποτὲ νὰ ὑποβάλουμε τὸν ἑαυτό μας στὸ μαρτύριο τῆς ἀϋπνίας, ξαγρυπνῶντας ἀνώφελα καὶ ἀπερίσκεπτα σὲ γλέντια καὶ διασκεδάσεις.

Ἀργότερα, ὅταν περάση ἡ πρώτη νιότη, θὰ μετανοιώσουμε πικρά, γιατὶ ἡ ὑγεία εἶναι σὰν τὸ γυάλινο βάζο, ποὺ δὲν πρέπει νὰ τὸ κακομεταχειρισθοῦμε, γιατὶ ἢ θὰ ραγίση ἢ θὰ σπάση. Ξέρουμε ὅτι ἡ σωματικὴ μας ὑγεία εἶναι στενὰ δεμένη μὲ τὴν ψυχική μας εὐημερία. Ἂς μὴν τὸ ξεχνοῦμε αὐτὸ ποτέ! Γιατὶ μόνο ἡ σωματικὴ μας γερωσύνη θὰ μᾶς βοηθήση νὰ ἐπιτύχουμε ὅ,τι καλὸ καὶ ὑψηλὸ ἡ ψυχή μας ποθεῖ. Τότε θὰ μπορέσουμε ἐπίσης νὰ ἐκτελέσουμε ὅ,τι ἀπὸ μᾶς σήμερα ζητᾶ ἡ ἐποχὴ καὶ ὁ λαός μας.

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΤΗΣ ΕΞΟΧΗΣ

Ὅταν ἤμουν νέος, δέκα ὀκτὼ περίπου χρονῶν, ποὺ μαθήτευα ἀκόμα στὴ μαγειρικὴ τέχνη, πῆγα σὲ κάποια ἐκδρομὴ μὲ μιὰ μεγάλη συντροφιά. Ἀφοῦ κατασκηνώσαμε, ἀρχίσαμε τὴν προετοιμασία γιὰ νὰ φᾶμε. Ὁ ἕνας ἔδγαζε ἀπὸ τὸ σακκίδιό του κεφτέδες καὶ ψωμότυρο, ἄλλος κρέας ψητό, ἄλλος ντολμάδες καὶ μερικοὶ εἶχαν φέρει ρύζι καὶ βούτυρο γιὰ νὰ τὸ μαγειρέψουν ἐπὶ τόπου, ὑπολογίζοντες ὅτι θὰ εὕρισκαν κανένα μαγαζάκι. Τέτοιο εὕρημα ὅμως ἐκεῖ γύρω δὲν ὑπῆρχε. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἐκδρομεῖς ποὺ γνώριζαν πὼς ἤμουν μαθητευόμενος μάγειρος, ζητοῦσαν ἀπὸ ἐμένα νὰ τοὺς ἐξεύρω τρόπον νὰ μαγειρευθῆ πιλάφι ἢ σούπα!

Ἐγὼ ὅμως μαθημένος μέσα σὲ κουζίνες ἀρχοντόσπιτων καὶ ξενοδοχείων, ποὺ γιὰ κάθε εἶδος μαγειρεύματος ὑπάρχει καὶ εἰδικὴ κατσαρόλα, δὲν μποροῦσα νὰ τοὺς βοηθήσω σὲ τίποτα.

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα πῆρα τὸ πρῶτο μάθημά μου γιὰ τὴν μαγειρικὴ τῆς ἐξοχῆς — ἂς τὴν ποῦμε ἔτσι — καὶ ἔκτοτε κατέγινα ἀρκετὰ γιὰ νὰ συλλέξω διαφόρους τρόπους γιὰ νὰ μαγειρεύη ὁ καθένας εὔκολα στὸ ὕπαιθρο, χωρὶς εἰδικὰ σκεύη καὶ κουζίνες.

Τὸ πρῶτο μάθημα μοῦ τὸ ἔδωσε ἕνας ἡλικιωμένος ἀπὸ τοὺς ἐκδρομεῖς.

Σὲ μικρὴ ἀπόστασι ἦταν ἕνα πηγάδι, ὅπου ὑπῆρχε ἕνας κουβᾶς. Μ' ἔστειλε καὶ τὸν ἔφερα καὶ ἀφοῦ τοῦ ἔβγαλε τὸ σχοινὶ πῆρε μιὰ ρίζα θυμάρι καὶ ἔτριψε καλὰ - καλὰ ἀπὸ μέσα τὸν κουβᾶ γιὰ νὰ γίνη ἀπολύμανσις — ὡς ἐξήγησεν — ἀπ' ὁτιδήποτε μαγάρισμα καὶ ἂν εἶχε ὁ κουβᾶς. Κατόπιν τὸν ξέπλυνε μὲ νερὸ καὶ τὸν ἔβαλε στὴ φωτιὰ — που εἶχαν ἀνάψει ἐν τῷ μεταξὺ ἄλλοι ἐκ τῆς ὁμάδος — μὲ λίγο νερὸ καὶ πῆρε βράσι, μὲ τὸ ὁποῖο τὸν ξέπλυνε πάλιν χρησιμοποιήσας γιὰ πιατοπλύτη ἕνα πρόχειρο ἐπίσης ἐργαλεῖο ποὺ ἔκαμε ὡς ἑξῆς: Μάζεψε μιὰ καλὴ τοῦφα ἀπὸ τὰ ξηρὰ φύλλα τῶν ἀκαρόνων ποὺ βγαίνουν στὴ ρίζα τοῦ φυτοῦ (ποὺ στὸ μέσον κάνει ἕνα βλαστὸ σὰν βέργα μὲ ἕνα λοφίο - ἄνθος ἀπάνω στὴν κορφή του καὶ ἡ βέργα ἐπίσης αὐτὴ ἅμα ξηραθῆ χρησιμεύει καὶ γιὰ φελλὸς στὰ μπουκάλια ἢ τὰ φλασκιά) καὶ μοιάζουν τὰ φύλλα αὐτὰ σὰν φύκια τῆς θάλασσας. Τὴν τοῦφα δὲ αὐτή, ἐπειδὴ δὲν εἶχε σπάγγο νὰ τὴν δέση ἐπάνω σὲ ἕνα κομμάτι ξύλο ἀπὸ κλαδί, ἔσχισε τὸ ἄκρον τοῦ ξύλου ἕως δέκα πόντους ὕψος καὶ τὴν μάγκωσε μέσα. Μὲ αὐτὸ δὲ ξέπλυνε ὅλο τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ κουβᾶ καὶ τὸν πιατοπλύτην αὐτὸν χρησιμοποιήσαμε ὕστερα καὶ γιὰ τὸ πλύσιμο τῶν καραβάνων μας, εἴτε καὶ τῶν πιάτων.

Ἐντύπωσιν μοῦ ἔκαμαν τότε ἐπίσης οἱ ὁδηγίες ποὺ ἔδωκε ὁ ὁδηγός μας στὰ παιδιά, ποὺ ἀνέλαβον νὰ ἀνάψουν τὴν φωτιὰ γιὰ τὸ μαγείρευμα. «Κοιτάξετε πρῶτα - πρῶτα τοὺς εἶπε, ἀπὸ ποῦ φυσᾶ ὁ ἀέρας καὶ στὴν κατεύθυνσιν ποὺ ἔχει ὁ ἀέρας νὰ μπῆ τὸ ἔμπροσθεν μέρος τῆς φωτιᾶς διὰ νὰ φεύγη ὁ καπνὸς πρὸς τὰ πίσω καὶ μὴ καπνίζωνται, ἢ τυφλώνωνται οἱ μαγειρεύοντες ἀπὸ τὸν καπνόν. Ἂν δὲ φυσᾶ πολὺ δυνατὸς ἀέρας, τότε πρέπει νὰ ἀναζητηθῆ ἕνα ὑπήνεμο μέρος, μὲ γυμνὴν γύρω ἔκτασιν ἀπὸ φρυγανοειδῆ ἢ ἄλλα ξηρόκλαδα, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχη κίνδυνος πυρκαϊᾶς ἀπὸ σπίθες ἢ καρβουνάκια ἀναμμένα ποὺ τὰ παρασύρει ὁ ἀέρας.

Ὅταν δὲν ὑπάρχη ὑπήνεμο μέρος, τότε σκάβεται μικρὸς λάκκος καὶ κτίζεται γύρω ξηρολιθιά, ἀφίνοντας ἀνοικτὸ τὸ ἔμπροσθεν μέρος καὶ κανονίζοντας τὸ πλάτος της ἀνάλογα μὲ τὸ μαγειρικὸ σκεῦος, δηλαδὴ κατσαρόλα, καραβάνα, τσουκάλι κλπ. Ἢ ἂν ὑπάρχουν ἐκεῖ πλάκες ἢ πέτρες μεγάλες στήνονται ὀρθὲς καὶ γίνονται ἕνα πρόχειρο τζάκι διὰ τὸ μαγείρευμα.

Ἡ μεγαλείτερη ὅμως προσοχὴ χρειάζεται γιὰ τὸ σβήσιμο κατόπιν τῆς φωτιᾶς, προτοῦ γίνη ἡ ἀναχώρησις, διὰ νὰ μὴν εἴπω ἀφοῦ τελειώση τὸ μαγείρευμα. Καὶ διὰ νὰ εἶναι ἀσφαλὲς τὸ πλῆρες σβήσιμο, ὁ καλλίτερος τρόπος εἶναι νὰ χώνεται μὲ μπόλικο χῶμα. Ὥστε ἂν τυχὸν ὕστερα φυσήση δυνατὸς ἀέρας νὰ μὴν ξεχώση ἀπὸ τὴν στάκτην τὶς σπίθες καὶ προέλθη καμμιὰ πυρκαϊά. Ἀμέλεια σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα δὲν ἐπιτρέπεται, διότι εἶναι ἴση μὲ ἔγκλημα. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ περισσότερες πυρκαϊὲς τῶν δασῶν μας γίνονται ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἀμέλειες. Προσοχὴ λοιπὸν παιδιά.

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπον λοιπὸν ἔγινε τὸ μαγείρευμα τοῦ πιλαφιοῦ μέσα στὸν κουβᾶ καὶ καθαρίσθηκε κατόπι καὶ τὸν ξαναπῆγα στὴ θέσι του μὲ τὸ σχοινί. Τὸ καθάρισμα δὲ γενικῶς τῶν μαγειρικῶν σκευῶν καὶ πιάτων στὴν ἐξοχὴ γίνεται θαυμάσια καὶ καλλίτερα, ἀντὶ σαπούνι, μὲ τὴν στάκτην τῆς φωτιᾶς ὅπου βράζουν μερικὲς φοῦχτες μὲ λίγο νερὸ — 2 - 3 χοῦφτες στάκτη ἕως μιὰ ὀκᾶ νερὸ — ὁπότε γίνεται ἡ λεγομένη ἀλυσίβα καὶ μ' αὐτὴν πλύνονται ὅλα τὰ πιατικὰ καὶ κατόπιν οἱ κατσαρόλες, οἱ ὁποῖες τρίβονται ὕστερα καὶ μὲ λίγη ξερὴ στάχτη καὶ τέλος ξεπλύνονται ὅλα μὲ ἄφθονο κρύο νερὸ ἢ μὲ θάλασσα, ἂν εἶναι ἀκρογιαλιά.

Παρόμοια λοιπὸν διδάγματα μαγειρεύματος ἐπεζήτουν κατόπιν νὰ μανθάνω καὶ ὅταν ἀργότερον ἔμαθα καὶ τὴν ἱστορία τῆς μαγειρικῆς τέχνης, διεπίστωσα ὅτι οἱ σημερινοὶ αὐτοὶ τρόποι πυρακτώσεως καὶ μαγειρεύματος δὲν διαφέρουν καθόλου ἀπὸ τοὺς πρωτογόνους ὅταν βρεθοῦμε στὸ βουνὸ ἢ στὸν κάμπο, μὲ τὸ σακκίδιο μόνον στὸν ὦμο μὲ λίγα τρόφιμα καὶ χωρὶς κανένα ἐφόδιο μαγειρικοῦ σκεύους καὶ πυροστιᾶς.

Ν. Τσελεμεντές.

Ἀπὸ τὴ Βυζαντινὴ Ἐποποιΐα

ΜΕ ΤΟ ΝΙΚΗΦΟΡΟ ΦΩΚΑ

ὑπὸ : Μ. ΑΝ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὕστερα σηκώθηκε ἀπάνω κι' ἄρχισε νὰ ξερωτᾶ τὸ Γρηγόρη γιὰ τὸ κάθε τί... Πῶς καταστράφηκε ὁ πύργος τῶν Κομιτάδων, πῶς σώθηκε αὐτός, πῶς βρέθηκε στὸ μοναστήρι τοῦ Ἄθωνα κλπ.

Ὁ Γρηγόρης ἀπαντοῦσε θαρρετὰ μὲ λίγα λόγια μετρημένα χωρίς, νὰ μακραίνη ἀπὸ τὴν οὐσία καὶ κοιτάζοντας μέσα στὰ μάτια τὸ δομέστικο.

Διηγήθηκε πῶς βρέθηκε στὴν αὐλὴ τοῦ μοναστηριοῦ τὴ νύχτα ποὺ ριχτήκαν οἱ κουρσάροι· δὲν προσπάθησε καθόλου νὰ κρύψη ποιὸς ἦταν ὁ πραγματικός του σκοπὸς κι' οὔτε κἂν ν' ἀλαφρύνη τὴ θέσι του ἀναφέροντας ποιοὶ λόγοι τὸν ἔσπρωξαν σ' αὐτὴ τὴν ἀπόφασι...

Ἔτσι ἔφτασε στὸ θαῦμα...

— Τὸ φεγγάρι πήγαινε νὰ δύση... Εἶδα τὸν πάτερ Εὐτύχιο τότε ποὺ γύρισε τὰ μάτια του κατὰ τὸν οὐρανὸ κι' ὅσο κι' ἂν ἤμουν παιδὶ κατάλαβα τὴ δύσκολη θέση μας. Μόνο ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ μποροῦσε νὰ μᾶς σώση, γιατὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο τὸ σκοτάδι θ' ἁπλωνόταν παντοῦ. Πῶς νὰ ἐμποδίσουμε πιὰ τοὺς κουρσάρους νὰ σιμώσουν καὶ νὰ πηδήξουν ὁλοῦθε τὸν περίβολο; Τότε, ἀκριβῶς τότε, ἔλαμψε μπροστὰ στὰ μάτια του τὸ καντήλι τῆς Παναγίας μέσα ἀπὸ τὸ παραθυράκι τῆς κόγχης... Ἡ σκέψη του ὡδηγημένη ἀπὸ τὴ θεία Πρόνοια πέταξε ἀπὸ τὸ φῶς ἐκεῖνο σ' ὅλους τοὺς τρόπους ποὺ οἱ ἄνθρωποι σοφίστηκαν γιὰ νὰ φωτίζωνται τὶς μεγάλες σκοτεινὲς νύχτες τοῦ χειμῶνα... Εὐτὺς λοιπὸν στράφηκε σὲ μένα: «Κουβαλῆστε δαδιὰ ἀπὸ τὸ ὑπόγειο ὅσο μπορεῖτε περισσότερα... Περιχύστε τα μὲ λάδι... Βάλτε φωτιὰ καὶ ρίχτε τα ἔτσι ποὺ νὰ πέσουν ἀνάμεσα στὸν περίβολο καὶ τὸ δάσος...». Αὐτὸς πρόσταζε καὶ μεῖς ἐκάναμε κατὰ τὴν προσταγή του.

Διηγήθηκε ὕστερα πῶς ἄναψε ἡ πυρκαγιὰ καὶ φωτίστηκαν οἱ πλαγιὲς μὲ τὴ λάμψη τῆς φλόγας καὶ πῶς ἀναπήδησε ξαφνικὰ ὁ ὕμνος τῆς Παναγίας ἀπὸ τὶς καρδιὲς κι' ἀντιλάλησε στὶς ἀκρογιαλιὲς τὶς ἔρημες καὶ τὶς σπηλιὲς τοῦ κακοτράχαλου βουνοῦ.

— Κι' ἦταν συνταιριασμένες ὅλες τοῦτες οἱ φωνές, ἐξακολούθησε, σὰν ἀπὸ ἀσκημένο χορὸ ποὺ ἔψελνε.... Καὶ ξέχωρα δυνατές... γιατὶ ἀκούονταν πάνω ἀπὸ τὸ φουφούλιασμα καὶ τὸ τρίξιμο τῆς πυρκαγιᾶς. Θαρρεῖς πῶς ἦταν βροντὴ ποὺ κατρακυλοῦσε ἀπὸ τὶς ψηλὲς χιονισμένες κορφὲς τοῦ Ἄθωνα ὡς κάτω στὴ θάλασσα...

Ἀνατρίχιασαν οἱ ἄρχοντες καθὼς ἄκουαν τὰ λόγια τοῦτα. Αὐτιὰ καὶ μάτια ἦσαν γυρισμένα κατὰ τὸ παιδὶ ποὺ ἥσυχο στεκόταν ἐκεῖ ἀνάμεσά τους καὶ μιλοῦσε... Τὸ πρόσωπό του τὸ ἐκστατικὸ ἔδειχνε πὼς τὴν ἴδια στιγμὴ ξανάβλεπε ὅλη τὴ σκηνή, σὰν ὅραμα μπροστά του, καὶ ὄχι τὸ μυαλό, μὰ ἡ καρδιὰ εὕρισκε τὰ λόγια καὶ τὰ ταίριαζε τὸ ἕνα πίσω ἀπὸ τ' ἄλλο μ' ὅλη τὴν ξέχωρη ἐκείνη μαστοριὰ ποὺ ἔχει ἡ ἀφεντιά της σὰν ἀποφασίση νὰ μιλήση.

Ἀκόμα καὶ ὁ τυφλὸς τραγουδιστὴς ἀπὸ τὴ γωνιά του σκύβοντας λιγάκι μὲ τὸ πρόσωπο ριγμένο μπροστὰ ἄκουε τὴ διήγηση, λὲς κι' ἄκουε κανένα πρωτόβγαλτο τραγούδι καὶ προσπαθοῦσε νὰ τυπώση στὸ νοῦ του τὸ νειόφαντο σκοπό· μέσα στὸν παλμὸ τῆς παιδιάστικης φωνῆς εἶχε ξεχωρίσει κεῖνο τὸ ἀξετίμητο, ποὺ δίχως του, ὅση μαστοριὰ κι' ἂν ἔχης, δὲν ἀξίζει τίποτα γιατὶ τὰ λόγια καὶ οἱ ἦχοι πέφτουν ἄχαροι σὰ χοντρὰ πουλιὰ ποὺ δὲν τὰ σηκώνουν τὰ φτερά τους.... κεῖνο μὲ μιὰ λέξη ποὺ τ' ὀνοματίζουν αἴστημα, μὰ ποὺ εἶναι ἀτόφια ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἔπαρχος σηκώθηκε κι' ἔκανε τὸ σταυρό του ἐπιδεικτικά.

— Δόξα σοι Κύριε, δόξα σοι, εἶπε καὶ τὰ χείλη του τρέμανε· μὰ καθὼς τὴν ἄλλη μέρα εἶπαν μερικοὶ ποὺ σχολιάσανε μεταξύ τους ὅλα τὰ περιστατικὰ τῆς βραδυᾶς αὐτῆς, πολὺ λίγα πράματα κατάφερε ν' ἀκούση κι' ἂν ἄκουσε πολὺ λίγα κατάλαβε στὴν κατάσταση ποὺ βρισκόταν. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ λόγια του δὲν εἶχαν καμμιὰ ἀπήχηση καὶ ἡ διακοπή του πιότερο δυσαρέστησε τοὺς ἀκροατὲς σὰν κάτι ἄκαιρο κι' ἐνοχλητικό.

«Παράξενος εἶναι τοῦτος ὁ ἄγουρος» σκέφτηκε κι' ὁ Φωκᾶς. Εἶχε ἀκούσει πολλὲς φορὲς τὴν ξέχωρη ἐκείνη ράτσα τῶν παλατιανῶν ποὺ τοὺς ἔλεγαν εὐνούχους, νὰ μιλάη γιὰ τὰ ζητήματα τῆς αὐτοκρατορίας, πρῶτο καὶ καλύτερο μάλιστα τὸν παρακοιμώμενο Βρίγκα. Εἶχε θαυμάσει τὴν ἐξυπνάδα καὶ τὴν πονηριά τους· πῶς κατάφερναν μέσα σὲ μαστορεμένα λόγια ποὺ ἔδειχναν ταπεινοσύνη καὶ ὑπακοὴ νὰ σκεπάζουνε τὸν ἀληθινὸ σκοπὸ ποὺ τοὺς κινοῦσε... Μὰ τοῦτο δῶ πέρα ἀπόψε — θὲς τὸ λίγο κρασὶ ποὔπιε ἔδωσε ψεύτικη θωριὰ στὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράματα, θὲς τὸ τραγούδι γήτεψε τὶς καρδιὲς καὶ βλέπανε μὲ μάτια διαφορετικά — ὄχι, δὲν ἦταν κάτι συνηθισμένο... Ἕνα παιδὶ μιὰ ὥρα σωστὴ κρατοῦσε κρεμασμένους ἀπὸ τὰ χείλη του τριάντα ἀνθρώπους ποὺ εἴδανε κι' ἀκούσανε καὶ πάθανε τόσα στὴ ζωή τους, ὥστε τίποτα πιὰ δὲν τοὺς ξιπάζει καὶ μόλις ἀρχίσης νὰ τοὺς πῆς κάτι κουνᾶνε βαρετὰ τὸ κεφάλι σὰ νὰ ξέρουνε κιόλας τὸ τέλος.

Ὁ Γρηγόρης ξεχώριζε τώρα ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ περιστατικὰ τὰ πρόσωπα κι' ἔδινε στὸ καθένα τὸν πρεπούμενο ἔπαινο. Καὶ θάρρεψε πὼς ἦταν ἡ πιὸ καλὴ στιγμὴ γιὰ νὰ διακηρύξη, νὰ ποῦμε, ἔτσι ἐπίσημα τὴν εὐγνωμοσύνη ποὺ κρατοῦσε κλεισμένη στὴν καρδιά του γιὰ τὸν πάτερ Εὐτύχιο... Μὲ τί ὑπομονὴ καὶ ἀγάπη τὸν δασκάλευε καὶ πῶς φύτεψε μέσα του τὴ λαχτάρα γιὰ τὰ μεγάλα ἔργα, ὄχι γιὰ ὄφελος προσωπικό, μὰ σὰν ἕνα χρέος στὸ Θεό, στὴν Πατρίδα καὶ στὸν Αὐτοκράτορα!

Ἡ φωνή του ἔτρεμε λιγάκι ἀπὸ τὴ συγκίνηση καὶ τὰ μάτια του λάμπανε περισσότερο... Θαρρεῖς καὶ δὲ μιλοῦσε πιὰ στὸ Δομέστικο τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τὸ τρανὸ ἀρχοντολόϊ τῆς Θεσσαλονίκης ποὺ ὁ καθένας εἶχε ὁλόκληρη σειρὰ ἀπὸ προγόνους ἐνδοξους ν' ἀραδιάση, πρωτοσπαθάριους καὶ δουγγάριους καὶ κόμητες καὶ ἀκόμα πατρίκιους καὶ συγκλητικούς... Σὰ νὰ εἶχε νὰ κάνη μὲ τοὺς δυό του φίλους καὶ τοὺς ἄνοιγε τὴν καρδιά του σὲ μιὰ ὥρα ζεστή, σὰν ἐκεῖνες ποὺ ἔζησαν στὸ περιβόλι τοῦ κὺρ Γρηγορᾶ, ὅταν κατὰ τὸ σούρουπο, τὶς μεγάλες καλοκαιριάτικες μέρες ξαπλώνονταν κάτω ἀπὸ τὴ φυλλωσιὰ τοῦ πλατάνου. Ἔτσι εἶπε καὶ γιὰ τὰ τρία σφραγισμένα πιτάκια ποὺ τοὔδωσε ὁ πάτερ Εὐτύχιος καὶ γιὰ τὶς στερνές του παραγγελίες μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ μοναστηριοῦ, τὴν ὥρα ποὺ τὸν ἀποχαιρετοῦσε.

— Ὅ,τι καὶ νὰ μοῦ συμβῆ, θαρρῶ πὼς βλέπω πάντα τὰ μάτια του νὰ μὲ κοιτάζουν ἐξακολούθησε ὁ Γρηγόρης... «Ἡ ζωὴ εἶναι ἀγώνας» μοὔλεγε συχνά, «κι' ἔτσι πρέπει νὰ τὴν ἀντικρύζη ὁ ἄντρας σὰν ἀγώνα ἀτέλειωτο ἂν θέλη τὴν ὥρα τῆς κρίσης νὰ δικαιωθῆ...».

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Φωκᾶς τινάχτηκε μὲ μιᾶς ὀρθός.

— Μὰ τὸν τροπαιοφόρο Γεώργιο, φώναξε μὲ τὴ χοντρή του φωνὴ ποὺ

Ὁ Γρηγόρης ἀπαντοῦσε θαρρετὰ στὸ Δομέστικο.

ἀντιλάλησε στὸ τρίκλινο, τὰ λόγια τοῦτα ἔπρεπε ν' ἀκουστοῦν σ' ὁλόκληρη τὴν αὐτοκρατορία, κι' ἔτσι ὅλοι θὰ καταλάβαιναν πὼς πιότερο ἀπὸ μισθοφόρους καὶ πλεούμενα ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ δασκάλους ποὺ νὰ φυτέψουν τέτοια λόγια χρυσᾶ στὶς καρδιὲς τῶν ἀγούρων. Ξέπεσε θαρρεῖς τὸ κράτος τῶν Ρωμαίων καὶ σὰν ἄρχοντας μεθυσμένος παραμιλᾶ μέσα στοὺς καπνοὺς τοῦ κρασιοῦ καὶ χάνεται σὲ ἀνάξιες ἔγνοιες καὶ σαλιαρίζει. Οἱ καλόγεροι στὰ μοναστήρια κουβεντιάζουν γιὰ τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἂν ρωτήσετε τὴ γνώμη μου, δὲ δόθηκε στὸν ἄνθρωπο νὰ ξεδιαλύνῃ, κι' ἀνάβουν στὴν ἀντιγνωμία τους καὶ γυρίζουν τὴν ἀγάπη, ποὺ εἶναι τὸ κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ, σὲ μῖσος. Οἱ ἄρχοντες πάλι ἀφίνουν τὴ φιλοδοξία, τὴν ἀχόρταγη τούτη σκύλα τῆς ἁμαρτίας, νὰ οὐρλιάζῃ στὴν καρδιά τους καὶ δὲν ἀκοῦνε πιὰ καμμιὰ φωνὴ ἐξὸν ἀπὸ τὴ δική της. Δές τους, πῶς καμώνονται μπροστὰ στὸν κύριο κι' ἀφέντη τους καὶ πῶς δείχνουν νἆναι τὸ ὑπόδειγμα κάθε ἀρετῆς! Μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ θωρεῖς τὸ μάτι τους πὼς κλωθογυρίζει ὁλοῦθε πονηρὸ κι' ἀνήσυχο, σὰν τῆς ἀλεποῦς, ποὺ ξέρει καλὰ τὸν κακοῦργο σκοπό της κι' ὑποψιάζεται τὴ δίκαιη τιμωρία...

Ὅλοι κοίταζαν σιωπηλοὶ καὶ παραξενεμένοι τὸ Δομέστικο καθὼς μιλοῦσε. Προσπαθοῦσαν νὰ μὴ χάσουν οὔτε ἕνα καὶ ἀπὸ τὰ λόγια του... Ποιὸς λίγο ποιὸς πολὺ καταλαβαίνανε πὼς ἦταν τὸ ξέσπασμα μιᾶς γενναίας ἁπλῆς ψυχῆς... Κρατήθηκε, κρατήθηκε ὅσο μποροῦσε καὶ ξαφνικὰ ἕνα μικρὸ κι' ἀσήμαντο περιστατικὸ στάθηκε ἀφορμὴ νὰ ξεχειλίσῃ πιὰ καὶ σὰν τ' ὁρμητικὸ θολὸ ρέμα τοῦ ποταμοῦ νὰ σπάσῃ τὰ φράγματα ποὺ θέλησαν νὰ τοῦ βάλουν καὶ νὰ χυθῇ στὴν ξερὴ κοίτη μὲ βουὴ παρασύροντας πέτρες, κοπριὲς καὶ σάπια κλαδιά...

Πρὶν ἀπὸ λίγο ὁ Πρωτοσπαθάρης δὲν μποροῦσε νὰ πάρῃ μιὰ λέξη ἀπὸ τὸ στόμα του ποὺ νὰ δείχνῃ ποιὰ ἦτανε ἡ ἀληθινὴ κατάσταση στὴ βασιλεύουσα, καὶ νὰ ποὺ ξαφνικά, ἐκεῖ ποὺ κανένας δὲν τὸ περίμενε, ἄρχισε νὰ ξεχύνῃ ὅλη του τὴν ἀγανάκτηση γιὰ τὴν παλατιανὴ φάρα... Γιατὶ ὅσο κι' ἂν δὲν ἀνάφερνε ὀνόματα ὅλοι κατάλαβαν πὼς γι' αὐτὴν μιλοῦσε.

Ὁ Φωκᾶς σταμάτησε μιὰ στιγμή, γέμισε ἕνα ποτήρι μαῦρο κρασὶ καὶ τ' ἄδειασε μονορούφι... Ὕστερα ἐξακολούθησε:

— Ὁ δίκαιος καὶ ὁ καλὸς χάνεται ἀνάμεσά τους. Γιατί, ἂν εἶναι ἀδύνατος, ἕνα ἀπὸ τὰ δυό, ἢ παίρνει τὰ μάτια του καὶ φεύγει καὶ κλείνεται σὲ μοναστήρι νὰ μὴν ἀκούῃ καὶ νὰ μὴν βλέπῃ τὴν ἀνθρώπινη κατάντια... ἢ ἐξαχρειώνεται σιγὰ καὶ γίνεται ὄργανό τους... Κι' ἂν τύχῃ κι' εἶναι δυνατός, τότε πιὰ βλέπεις ὅλα τοῦτα τὰ τσακάλια νὰ μονιάζουν σὰν ἕνα καταραμένο κοπάδι καὶ νὰ χύνωνται κατ' ἀπάνω του...

Πάλι σταμάτησε... ἔρριξε μιὰ γρήγορη ματιὰ τριγύρω, σὰ νάθελε νὰ δῇ, ἂν ἀνάμεσα στὰ πρόσωπα ποὺ τὸν ἄκουγαν, βρίσκονταν κάτι τέτοια τσακάλια... Μὰ εἶδε ὅλα τὰ μάτια στηλωμένα ἀπάνω του καὶ τὸν ἐπιδοκιμάζουν βουβὰ καὶ ξανάρχισε:

(Ἀκολουθεῖ)

Ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἱστορία

"ΜΗΔΕΝΑ ΠΡΟ ΤΟΥ ΤΕΛΟΥΣ ΜΑΚΑΡΙΖΕ„

Βρισκόμαστε στὸν 6ον αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ. Στὶς Σάρδεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὴ μεγαλόπρεπη πρωτεύουσα τῶν Λυδῶν, ζῇ στὸ πολυτελέστατό του ἀνάκτορο, μέσα στὴ χλιδὴ καὶ τὴ μεγαλοπρέπεια, τρισευτυχισμένος, ὁ βασιληᾶς ὁ Κροῖσος.

Τριάντα πέντε μόλις χρόνων ὁ Κροῖσος διαδέχτηκε τὸν πατέρα του Ἀλυάττη στὸ βασιλικὸ θρόνο. Νέος μὲ πλατιὰ ὄνειρα κι' ἀπέραντη φιλοδοξία, πεθύμησε νὰ κάμῃ τὸ κράτος του τὸ ἰσχυρότερο καὶ πιὸ εὐτυχισμένο κράτος τοῦ κόσμου.

Μόλις λοιπὸν ἀνέβηκε στὸ θρόνο ἐξουδετέρωσε τοὺς ἐσωτερικοὺς του ἐχθροὺς κτυπῶντας καὶ καταδιώκοντας ἀμείλικτα ὅλους ἐκείνους ποὺ γύρω ἀπὸ τὸν ὁμοπάτριό του ἀδελφὸ Πανταλέοντα συνωμοτοῦσαν ἐναντίον του. Ἔπειτα καταπιάστηκε μὲ τὴν ἐπέκτασι τῶν συνόρων τοῦ κράτους του καὶ τὴν ἐσωτερικήν του ἀναδιοργάνωσι. Πολὺ γρήγορα οἱ Ἑλληνικὲς πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὑπετάχθησαν κάτω ἀπὸ τὸ Λυδικὸ ζυγό. Πρὸς Ἀνατολὰς τὰ ὅρια τοῦ κράτους τῶν Λυδῶν ἔφτασαν ὡς τὸν Ἅλυν ποταμόν.

Ὁ νεαρὸς βασιληᾶς δὲν ἦταν ὅμως μονάχα τυχερὸς στὶς πολεμικὲς ἐπιδιώξεις του. Ἦταν εὐτυχὴς γιατὶ κι' ὁ λαός του πλούτιζε κι' ὁ ἴδιος σώρευε ἀμύθητους θησαυρούς. Τὸ θαλασσινὸ ἐμπόριο, ποὺ βρισκόταν στὰ χέρια τῶν κατοίκων τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων ποὺ ὑπέταξε, ἀποτελοῦσε ἕνα σημαντικὸ παράγοντα τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ του, καὶ ὁ Πακτωλὸς ποταμός, μὲ τὴ χρυσοφόρο ἄμμο του, ἦταν μιὰ ἀνεξάντλητη πηγὴ πλούτου καὶ εὐτυχίας. Ἄφθονο ἦταν τὸ χρυσάφι στὴ χώρα τῶν Λυδῶν καὶ τ' ἄλλα μέταλλα. Κι' ὁ Κροῖσος, ἔξυπνος καὶ προοδευτικὸς καθὼς ἦταν, ἔκοψε χρυσᾶ κι' ἀργυρᾶ νομίσματα, ἀντικαθιστῶντας μὲ τὰ πολύτιμα αὐτὰ μέταλλα τὰ πρωτόγονα νομίσματα ποὺ χρησιμοποιοῦσαν ὡς τὴν ἐποχὴ ἐκείνη οἱ ἄνθρωποι, καὶ ποὺ κατασκευαζόντουσαν ἀπὸ σίδηρο ἢ χαλκὸ καὶ τὰ τελευταῖα χρόνια ἀπὸ ἤλεκτρο.

Οἱ Σάρδεις εἶχαν γίνει μιὰ ἀπὸ τὶς ὡραιότερες πρωτεύουσες τοῦ κόσμου. Οἱ δρόμοι της ἦταν κατάσπαρτοι ἀπὸ περίφημα μαρμάρινα ἀγάλματα κι' οἱ ναοί της λαμπροὶ καὶ γιομάτοι πολύτιμα ἀφιερώματα. Ἡ ἀγορά της ἦταν κάτι τὸ ἄφθαστο σὲ μεγαλοπρέπεια καὶ τὸ παλάτι τοῦ βασιληᾶ της ἦταν κάτι τὸ ἀπερίγραπτο σὲ πολυτέλεια. Γιατὶ ὁ Κροῖσος, ἰσχυρὸς καὶ πλούσιος, ἀγαποῦσε, τὴν πολυτέλεια καὶ τὴν ἐπίδειξι καὶ ἡ κατοικία του ἀποτελοῦσε κάτι τὸ φανταστικὸ καὶ τὸ παραμυθένιο.

Ὁ Κροῖσος, ὅμως εἴπαμε, δὲν ἔχανε ποτὲ καμμιὰ εὐκαιρία νὰ ἐπιδειχθῇ. Κάποτε στὶς Σάρδεις, γιὰ νὰ ἐξευμενίσῃ τοὺς θεούς, θυσίασε σ' αὐτοὺς 3000 κτήνη. Καὶ γιὰ νὰ καλοπιάνῃ τοὺς Ἕλληνας καὶ νὰ κολακεύῃ τὶς Ἑλληνικὲς πόλεις δὲν ἔπαυε νὰ φορτώνῃ μὲ δῶρα τοὺς ναοὺς καὶ τὰ μαντεῖα τους. Ἀτίμητα ἦταν τὰ δῶρα του στὸν Ἀπόλλωνα, (ἕνα ὁλόχρυσο λιοντάρι, ἕνα χρυσὸ ἄγαλμα γυναικὸς καὶ ἄλλα) καὶ τὴν Ἀθηνᾶ τῶν Δελφῶν καὶ ὅλη ἡ Ἑλλάδα μιλοῦσε γιὰ τὰ βαρύτιμα ἀφιερώματά του στὰς Θήβας καὶ τὴν Μίλητο, τὴν Ἔφεσο καὶ τὴ Δωδώνη.

Ἔπειτα λοιπὸν ἀπ' αὐτά, ἦταν φυσικὸ ὁ βασιληᾶς ὁ Κροῖσος, νὰ νομίζῃ τὸν ἑαυτό του σὰν τὸν πιὸ εὐτυχισμένο θνητὸ πάνω στὴ γῆ. Τὴν ἀντίληψί του αὐτὴ τὴν γιγάντωναν καθημερινὰ οἱ κόλακες ποὺ τὸν περιτριγύριζαν καὶ ποὺ θαμπωμένοι ἀπὸ τὰ πλούτη του, δὲν μποροῦσαν νὰ δοῦν τίποτε ἔξω ἀπ' αὐτά. Γι' αὐτὸ κι' ὅταν ὁ Σόλων ὁ σοφὸς νομοθέτης τῶν Ἀθηνῶν, βρέθηκε αὐτοεξόριστος στὶς Σάρδεις καὶ φιλοξενήθηκε ἀπὸ τὸν Κροῖσο, ὁ τελευταῖος ξαφνιάστηκε γιὰ τὴν ἀδιαφορία τοῦ σοφοῦ μπροστὰ στὴ λάμψι τῶν πλούτων του καὶ τὸ ἄφθαστο μεγαλεῖό του. Καὶ στὸ τέλος, μὴ μπορῶντας νὰ συγκρατήσῃ τὴν κατάπληξί του ἀπὸ τὴν ψυχρὴ κι' ἀσυγκίνητη στάσι τοῦ σοφοῦ Ἕλληνος μπροστὰ στὴν τόση δόξα του, τὸν ρώτησε μὴν τάχα γνώριζε κανένα ἄλλον πιὸ πλούσιο καὶ πιὸ εὐτυχισμένο πάνω στὴ γῆ κι' ἂν αὐτὸς ἦταν ὁ λόγος ποὺ ἔμενε ἀδιάφορος στὸ τόσο μεγαλεῖο ποὺ ἁπλωνόταν μπρός του. Καὶ ὁ σοφὸς Ἀθηναῖος, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρό, τοῦ ἀποκρίθηκε πὼς κανένας θνητὸς δὲν ἤξερε τὸ τέλος του, καὶ ὅλ' αὐτὰ τὰ πλούτη ἦταν πρόσκαιρα, πὼς ἡ εὐτυχία δὲν διαρκεῖ. «Μηδένα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε» εἶπεν ὁ σοφὸς στὸν πλούσιο βασιληᾶ.

Πικράθηκε γιὰ τὴν πικρὴ ἀπάντησι ὁ βασιληᾶς καὶ τὴ νόμισε σὰν παραξενιὰ τοῦ φτωχοῦ σοφοῦ ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ νοιώσῃ τὴ δύναμι καὶ τὴν εὐτυχία ποὺ δίνει τὸ χρυσάφι. Ἀλήθεια πῶς μποροῦσε ἕνας τόσο πλούσιος καὶ δυνατὸς βασιληᾶς σὰν τὸ Κροῖσο νὰ δυστυχήσῃ.

Τὰ χρόνια περνοῦσαν μὰ καὶ μαζὶ μ' αὐτὰ ἄλλαζαν τὰ πράγματα. Ὁ Κῦρος ὁ βασιληᾶς τῆς Περσίας κατακτοῦσε ἔπειτα ἀπὸ λίγα χρόνια τὰ Ἐκβάτανα καὶ διέλυε τὸ βασίλειο τῶν Μήδων. Ὁ Κροῖσος ποὺ οἱ Μῆδοι ἦταν σύμμαχοί του ταράχτηκε γιατὶ ἔβλεπε τὴν ἰσχύ του νὰ κλονίζεται καὶ ν' ἀπειλῆται. Ἔστειλε λοιπὸν νὰ συμβουλευθῇ τὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν κι' ἐκεῖνο τοῦ ἀπήντησε πὼς ἂν περνοῦσε τὸν Ἅλυ ποταμό, κάποια μεγάλη δύναμις θὰ συνετρίβετο. Παρεξήγησε τὸ χρησμὸ ὁ Κροῖσος. Πῆρε λοιπὸν τὰ στρατεύματά του, διάβηκε τὸν Ἅλυ καὶ συνεκρούσθηκε μὲ τὰ στρατεύματα τοῦ Κύρου. Μεγάλη ἦταν καὶ φοβερὴ ἡ μάχη. Μὰ πρὶν τελειώσῃ καὶ ἐνῷ τὸ ἀποτέλεσμά της ἦταν ἀμφίβολο ἀκόμη, ὁ Κροῖσος ἄφηκε τὰ στρατεύματά του καὶ γύρισε στὶς Σάρδεις, γιὰ νὰ ζητήσῃ βοήθεια ἀπὸ τοὺς συμμάχους του Σπαρτιάτες. Ὁ Κῦρος ὅμως δὲν ἔχασε καιρό, ἐπετέθηκε ἐναντίον τῶν Λυδῶν καὶ γλήγορα τὸ ἱππικό τους σκορπίστηκε ἀπὸ τὰ στρατεύματα τῶν Περσῶν. Οἱ ἵπποι τῶν Λυδῶν εἶχαν τρομάξει στὴ θωριὰ τοῦ ἱππικοῦ τοῦ Κύρου ποὺ ἀποτελεῖτο ἀπὸ καμῆλες, ζῶα ποὺ πρώτη φορὰ ἀντίκρυζαν οἱ ἵπποι τοῦ Κροίσου. Ἡ μιὰ ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἄλλη πόλι τῶν Λυδῶν κυριεύτηκαν ἀπὸ τοὺς Πέρσας καὶ στὸ τέλος οἱ ἴδιες οἱ Σάρδεις. Ὁ ἴδιος ὁ Κροῖσος πολέμησε στὰ τείχη τῆς πρωτεύουσάς του καὶ παρὰ λίγο νὰ φονευόνταν ἀπὸ κάποιο Πέρση, ἂν δὲν προλάβαινε νὰ τοῦ φωνάξῃ τὴν ὥρα ποὺ σήκωνε τὸν πέλεκυν ὁ Πέρσης «Μὴν κτείνεις Κροῖσον». Ἂν δὲν φονεύθηκε ὅμως δὲν τὸν περίμενε καλύτερη τύχη. Τὸν συνέλαβαν αἰχμάλωτο κι' ὁ ἀντίπαλός του τὸν καταδίκασε νὰ καῇ ζωντανός. Ὅταν ὁ Κροῖσος, νικημένος, δυστυχής, φτωχὸς κι' ἐγκαταλελειμμένος ἀπὸ τοὺς φίλους του, ὡδηγήθηκε στὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου, τότε θυμήθηκε τὰ λόγια τοῦ σοφοῦ Σόλωνος. Κι' ὅταν τὸν ἀνέβασαν πάνω στὸ σωρὸ τὰ ξύλα κι' ἑτοιμαζόταν νὰ ἀνάψουν τὴ φωτιά, ἄρχισε νὰ φωνάζῃ τ' ὄνομα τοῦ σοφοῦ. «Σόλων! Σόλων!»

Οἱ Πέρσες ἀκούοντας τὴν ἐπίκλησί του, νόμιζαν πὼς καλοῦσε κάποια ἄγνωστη θεότητα καὶ τὸ ἀνέφεραν στὸ Κῦρο. Καὶ ἐκεῖνος θέλοντας νὰ μάθῃ τί σήμαιναν τὰ λόγια τοῦ ἀντιπάλου του, διέταξε καὶ τὸν ὡδήγησαν μπροστά του. Ὁ Κροῖσος, τότε διηγήθηκε στὸν νικητὴ τὸ ἐπεισόδιο μὲ τὸν σοφὸ καὶ τὰ λόγια του ποὺ ἔκρυβαν μιὰ μεγάλη ἀλήθεια.

Ὁ Κῦρος, σοφὸς καθὼς ἦταν, ἄκουσε μὲ προσοχὴ τὴν ἱστορία τοῦ νικημένου βασιληᾶ. Ζύγισε στὴ σκέψι του τὰ λόγια τοῦ σοφοῦ, σκέφθηκε πὼς ὅλα ἐδῶ πάνω ἦταν ἐφήμερα, πὼς ἴσως κι' αὐτὸς μιὰ μέρα ἀπὸ ἰσχυρὸς καὶ τιμημένος ν' ἀντίκρυζε τὴ δυστυχία καὶ τὴν καταστροφὴ καὶ χάρισε τὴ ζωὴ στὸ Κροῖσο, ποὺ τοὔδωκε μιὰ τόση σοφὴ εἰκόνα τῆς πραγματικότητας τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος εἶχε παραγνωρίσει ὅταν ζοῦσε μέσα στὰ πλούτη καὶ τὴν εὐτυχία.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΙΣΤΑΚΗΣ

Ο ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ

Μεγάλος εἶναι ὁ θαυμασμὸς ποὺ εἶχε ἡ Ἀρχαιότητα γιὰ τὸν Ἱπποκράτη. Τὴν καταγωγή του τὴν ἀνεβάζουν εἰς τὸν Ἀσκληπιό, τὸ Θεὸ τῆς Ἰατρικῆς, ὅπως ἔκαμαν γιὰ ὅλους τοὺς μεγάλους βασιλιάδες ἢ ἥρωες, ὄχι τόσο γιὰ νὰ τοὺς τιμήσουν, ὅσο γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὸ ἔργο τους, ποὺ τὸ ἔκριναν ὑπεράνθρωπο. Εἶναι λοιπὸν ὁ Ἱπποκράτης ἕνας ἡμίθεος καὶ συμβαίνει τοῦτο τὸ ἐξαιρετικό, ὅτι μόνος αὐτὸς ὑψώνεται σ' αὐτὴ τὴ θέσι ἐξ αἰτίας τῆς καθαρὰ ἐπιστημονικῆς του σοφίας, ἐνῷ οἱ ἄλλοι, ποὺ τιμήθηκαν παρόμοια, εἶναι νομοθέτες ἢ πολεμιστὲς ἢ ἱδρυτὲς διαφόρων ἀποικιῶν.

Μὰ καὶ σήμερα ἀκόμη, ποὺ ἡ Ἰατρικὴ ἔχει κάνει τόση πρόοδο, τὸ ἔργο του, τὸ τόσο ὀγκῶδες καὶ πολυμερές, κάνει κατάπληξι καὶ μεγάλες σύγχρονες ἰατρικὲς σχολὲς δὲν διστάζουν νὰ διακηρύξουν πὼς πρέπει νὰ ξαναγυρίσουμε, σὲ ὡρισμένα τοὐλάχιστον σημεῖα, στὸν Ἱπποκράτη.

Ὁ Ἱπποκράτης εἶχε σπάνια μόρφωσι καὶ θαυμαστὴ παρατηρητικότητα· τὰ δύο αὐτὰ προσόντα εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὸν ἐπιστήμονα, ποὺ δὲν ἀρκεῖ νὰ συγκεντρώσῃ μόνο ὅ,τι εἶναι γνωστὸ σχετικὰ μὲ τὴν ἐπιστήμη του, μὰ καὶ στηριζόμενος ἐπάνω σ' αὐτὰ νὰ προχωρῇ πιὸ πέρα, νὰ παρατηρῇ, νὰ πειραματίζεται, νὰ συνδυάζῃ.

Ὡς τότε ἡ ἰατρικὴ δὲν ἦταν ἐπιστήμη, μὰ τέχνη. Μὰ γιὰ νὰ καταλάβουμε ποιὰ σημασία ἔχει τὸ ἔργο τοῦ Ἱπποκράτη εἶναι ἀνάγκη νὰ ξεχωρίσουμε πρῶτα τί εἶναι τέχνη καὶ τί ἐπιστήμη.

Ὁ τεχνίτης λοιπὸν συγκεντρώνει διάφορες ἱκανότητες καὶ γνώσεις, ποὺ ἀπόχτησε ἔτσι πρακτικὰ ἀπ' τὸ δάσκαλό του καὶ ἐνεργεῖ μηχανικά, χωρὶς νὰ ξέρῃ γιατί ἐνεργεῖ ἔτσι. Ἡ τέχνη εἶναι κάτι στάσιμο, ἐπειδὴ ὁ τεχνίτης ἀρκεῖται σ' αὐτὸ ποὺ ξέρει, τὸ σέβεται ἀπόλυτα καὶ τὸ θεωρεῖ σὰ μιὰ θεϊκὴ ἀποκάλυψι, νὰ ποῦμε, μὰ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ἐξηγήσῃ, δὲν τολμᾷ νὰ κάνῃ ἕνα βῆμα πιὸ πέρα. Πρὶν ἀπὸ τὸν Ἱπποκράτη π. χ. τὴν ἰατρικὴ τὴν εἶχαν στὰ χέρια τους οἱ γόητες, οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἀσκληπιοῦ, διάφοροι πρακτικοί, οἱ γυμναστές κλπ. Ὁ Ἱπποκράτης δὲν καταφρόνεσε τίποτα. Ἔτρεξε παντοῦ, τὰ ἔμαθε ὅλα, μελέτησε ὕστερα τὸν ἀνθρώπινο ὀργανισμὸ καὶ τὸν ἄνθρωπο, σὰν ἕνα ὂν ποὺ ζῇ στὴ φύσι καὶ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴ φύσι, προσπάθησε νὰ βρῇ τὴν αἰτία τοῦ κάθε φαινομένου, τὴν ἐξακρίβωσε μὲ τὸ πείραμα καί, συνδυάζοντας ὕστερα μὲ θαυμαστὴ μεγαλοφυΐα ὅλα τοῦτα, κατάφερε νὰ φτάσῃ σὲ γενικὲς ἀρχές, σὲ αἰώνιες ἀλήθειες.

Ὁ Πρύτανις τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Φωτεινός, προλογίζοντας μιὰ ἔκδοσι τοῦ Ἱπποκράτη, γράφει: «Τὴν μέχρι τοῦδε πολλαπλῆν, πολυσχιδῆ καὶ πολύμορφον ἰατρικὴν κατέστησεν ὁ δαιμόνιος οὗτος ἀνὴρ μίαν ἑνιαίαν καὶ αὐστηρῶς οὐχὶ τέχνην καὶ ἐμπειρίαν, ἀλλὰ καθαρὰν ἐπιστήμην, τοῦτ' αὐτὸ διὰ τοῦ λόγου ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας».

Γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀνθρώπου ξέρουμε πολὺ λίγα πράγματα δυστυχῶς. Ἔζησε φαίνεται περὶ τὸ 460 ἕως 375 π. Χ. καὶ γεννήθηκε στὴν Κῶ· πολλὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του εἶναι Ἀσκληπιάδες, δηλαδὴ ἱερεῖς τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Πέθανε στὴ Λάρισα σὲ ἡλικία 85 χρόνων. Ὅλα τὰ ἄλλα ποὺ ἀναφέρονται γι' αὐτὸν ἀπ' τοὺς βιογράφους του εἶναι θρῦλοι μονάχα καὶ δείχνουν τὸ σεβασμὸ τῆς ἀρχαιότητος γιὰ τὸν ἥρωα αὐτόν, ποὺ ἀφιέρωσε τὴ ζωή του καὶ τὴ μεγαλοφυΐα του γιὰ νὰ εὐεργετήσῃ τὸν ἄνθρωπο.

Ὡς τόσο ἀνάμεσα στοὺς θρύλους αὐτοὺς εἶναι καὶ μερικοὶ ποὺ θίγουν

Ὁ Ἱπποκράτης (μικρογραφία τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, κοσμοῦσα χειρόγραφον τῶν ἔργων του).

τὴν ὑπόληψί του. Λέγεται δηλαδὴ πὼς ὁ Ἱπποκράτης, ἀφοῦ μελέτησε ὅλα τὰ ἰατρικὰ βιβλία ποὺ ὑπῆρχαν στὸ Ἀσκληπιεῖον τῆς Κῶ, τὰ ἔκαψε ὕστερα γιὰ νὰ μὴν μποροῦν οἱ μεταγενέστεροι νὰ ἐξακριβώσουν ἀπὸ ποῦ προμηθεύτηκε τόση σοφία καὶ νὰ φαντάζῃ αὐτὸς γιὰ κάτι ὑπεράνθρωπο. Μιὰ τέτοια κατηγορία δὲ στέκει καθόλου στὸ χαρακτῆρα τοῦ Ἱπποκράτη.

Λέγεται ἀκόμη πὼς ὁ Ἱπποκράτης πρόσφερε μεγάλες ὑπηρεσίες στοὺς Ἀθηναίους στὴν ἐποχὴ τοῦ λοιμοῦ, γιατὶ πρόσταξε ν' ἀνάψουν μεγάλες φωτιὲς στὴν πόλι, ἐπειδὴ παρατήρησε πώς, ὅσοι εἶχαν νὰ κάνουν μὲ τὴ φωτιά, ὅπως π. χ. οἱ χαλκιάδες, δὲν προσβάλλονται ἀπὸ τὴν ἀρρώστια. Ἀκόμα πρόσταξε νὰ κρεμάσουν παντοῦ στεφάνια καμωμένα μὲ λουλούδια ποὺ ἔχουν πολὺ δυνατὴ μυρωδιά. Ὡς τόσο ὁ Θουκυδίδης δὲν ἀναφέρει τίποτα σχετικό, κι' αὐτὸ πάλι μᾶς κάνει νὰ πιστέψουμε πὼς καὶ τοῦτο εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ παραμύθια ποὺ ἔπλασαν γύρω ἀπὸ τ' ὄνομά του.

Τὰ ἔργα τοῦ Ἱπποκράτη ἄλλοι λένε πὼς εἶναι 53, ἄλλοι 59, κι' ἄλλοι τ' ἀνεβάζουν σὲ 72. Δὲν εἶναι ὅμως ὅλα γνήσια δικά του. Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ γράφτηκαν ἀπὸ μαθητές του, κι' ἄλλα πάλι, φαίνεται, πρὶν ἀπ' αὐτόν. Ἐπειδὴ ὅμως τ' ὄνομά του συνδέθηκε τόσο πολὺ μὲ τὴν ἰατρική, συνέβη τοῦτο, ποὺ δὲν εἶναι ἄλλως τε καὶ μοναδικό, ὅλα τὰ ἰατρικὰ βιβλία δηλαδή, ποὺ εἶναι σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς σχολῆς του, νὰ τ' ἀποδίδουν σ' αὐτόν.

Τὰ ἔργα τοῦ Ἱπποκράτη ἀφοροῦν ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἰατρικῆς.

Τὴν ἐπιστήμη τὴ θεωρεῖ ἱερὴ κι' ἐκεῖνος ποὺ τὴν ἀσκεῖ πρέπει νὰ στολίζεται φυσικὰ μὲ ἀνάλογες ἀρετές. Ἰδιαίτερα ὁ γιατρὸς ποὺ συγκεντρώνει στὰ χέρια τεράστια δύναμι, γιατὶ σ' αὐτὸν καταφεύγουν ὅλοι σὲ στιγμὲς κρίσιμες νὰ τοῦ ἐμπιστευθοῦν ὅ,τι πολυτιμότερο ἔχουν, τὴν ὑγεία τους καὶ τὴ ζωή τους. Ἡ γνῶσι καὶ ἡ δύναμι ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴ γνῶσι εἶναι ἐπικίνδυνη ὅταν βρίσκεται στὰ χέρια ἀνθρώπων ποὺ δὲν κανονίζουν τὰ ἔργα τους σύμφωνα μὲ μιὰ ἀνώτερη ἠθική, μὲ μιὰ ἀγάπη ποὺ δὲν ἔχει πιὰ ἀντικείμενό της τὸ φίλο καὶ τὸ συγγενῆ μονάχα καὶ τὸν συμπατριώτη, μὰ γενικώτερα τὸν ἄνθρωπο.

Θαυμαστὰ εἶναι τὰ παραγγέλματα ποὺ δίνει στοὺς νέους γιατρούς. Ὁ γιατρός, λέει, πρέπει νὰ εἶναι σεμνός, καλότροπος, ἁπλός. Τὸ ἐπάγγελμα εἶναι ἅγιο κι' ἔτσι ὁ φθόνος ἀνάμεσα στοὺς συναδέλφους καὶ ἡ φιλοχρηματία εἶναι ἔγκλημα. Δὲν μπορεῖ ὁ καθένας νὰ εἶναι γιατρός. Ξέχωρα ἀπὸ τὴν κλίσι, χρειάζεται νὰ ἔχῃ, ἢ νὰ μπορῇ ν' ἀναπτύξῃ μέσα του τὴν ἀνώτερη τούτη ἠθική... Τὰ δύο αὐτὰ πράματα ὁ Ἱπποκράτης τὰ θεωρεῖ ἐξ ἴσου ἀπαραίτητα.

Νὰ καὶ ὁ ὅρκος ποὺ πρέπει κατὰ τὸν Ἱπποκράτη ὁ νέος γιατρὸς νὰ δίνῃ:

«Ὀρκίζομαι στὸ μεγάλο Θεὸ ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσα στοὺς ἀθάνατους πὼς δὲ θὰ μολύνω ποτὲ μὲ ἀρρώστια κανένα οὔτε ξένο οὔτε ντόπιο κάνοντας καταραμένο ἔργο. Οὔτε θὰ μὲ πείσῃ ποτὲ κανεὶς μὲ χρήματα νὰ βγῶ ἔξω ἀπὸ τὸ χρέος μου καὶ νὰ δώσω σὲ ἄνθρωπο φαρμάκι, ποὺ θὰ τὸν θανατώσῃ· μὰ καὶ οὔτε θ' ἀνεχθῶ χάριν φιλίας νὰ δοθῇ ἀπὸ ἄλλον. Σηκώνω τὰ καθαρά μου χέρια πρὸς τὸ λαμπρὸ οὐρανὸ καὶ μὲ τὴν καρδιὰ καὶ τὴ σκέψι ἀμόλεφτη ἀπὸ κακία, ὀρκίζομαι νὰ κάνω ὅ,τι χρειάζεται γιὰ νὰ ξαναδῇ ὅποιος καὶ νἆναι τὴν ποθητή του ὑγεία».

* * *

Τέτοια λόγια ἀκούστηκαν τώρα καὶ δυόμιση χιλιάδες χρόνια ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἕλληνα γιατροῦ. Καὶ ζοῦν ἀκόμα τὰ λόγια αὐτὰ καὶ θὰ ζοῦν ὅσο ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἀπάνω στὴ γῆ.

μ. α.

Ἕνα χαρακτηριστικὸ ἐνσταντανὲ τῶν ἀκριτῶν μας τὸ ὁποῖο ἐστάλη ἀπὸ τὰ σύνορα μὲ τὴν ἀκόλουθη σημείωσι: «Στὸ μόνο μας σύντροφο, τὸ ἐκλεκτό μας περιοδικό, «Νεολαία». Τρεῖς Ἀκρίτες».

Ἀπὸ τὴν ἐκδρομὴν τῆς Ὑποδιοικήσεως Ἀθηνῶν εἰς Οἶον (Μπογιάτι) Ἡ εἰκὼν μας παρουσιάζει τοὺς Φαλλαγγίτας ἀσκουμένους στὸ στήσιμο σκηνῶν.

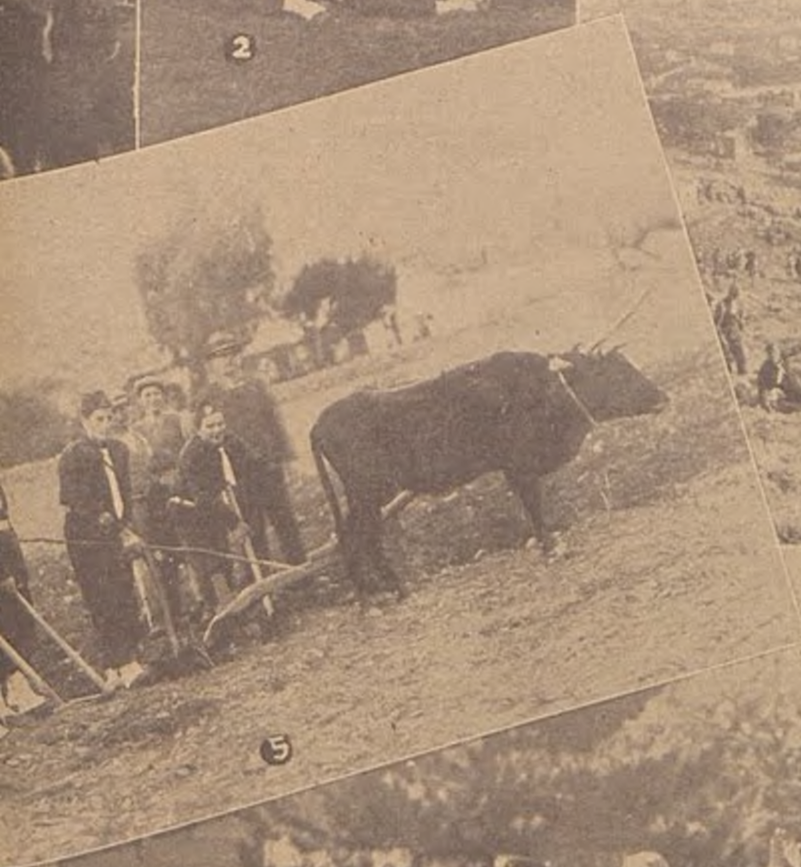

1) Ἑορτὴ δενδροφυτεύσεως ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Ν. Κυπαρισσίας.
2) Φαλαγγῖται Πασιᾶ Κορινθίας.
3) Φαλαγγίτισσαι Προσωτσάνης Δράμας.
4) Καλλιεργητικὴ ὁμὰς Ναυτοπροσκόπων Ὕδρας ἐπὶ τὸ ἔργον.

5) Φαλαγγῖται Καταπόλων Ἀμοργοῦ ἐργαζόμενοι εἰς τὸ ἐκεῖ πρότυπον κτῆμα.
6) Φαλαγγῖται Χίου εἰς τὴν ἀναδάσωσιν.
7) Παρέλασις τμημάτων Ε. Ο. Ν. εἰς τὸ χωρίον Μαρκόπουλον τῆς Ἀττικῆς.
8) Ἀπὸ τὴν ἐπέτειον τῆς ἱδρύσεως τῆς Ε. Ο. Ν. εἰς Τρίπολιν.

ΠΡΩΤΗ: Οἱ Περιφερειακοὶ Διοικηταὶ Λέσβου καὶ Χίου μετὰ τῶν ἐπιτελείων των. ΔΕΥΤΕΡΑ: Ἡ ὁρκωμοσία τῶν ἐκ τῆς Σχολῆς ἐξελθόντων βαθμοφόρων Ε.Ο.Ν. Ἀργοστολίου. ΤΡΙΤΗ: Εἰς τὸ Ἱστορικὸν Κοῦγκι. Ὁ Νομάρχης Θεσπρωτίας μετὰ τοῦ Περ. Διοικητοῦ καὶ Ὑποδιοικητοῦ Παραμυθιᾶς ἐν μέσῳ Φαλαγγιτῶν τμήματος Σουλίου.

Τὸ Βῆμα τῶν νέων

Τ' ΑΓΝΑΝΤΕΜΑ

Τὸ λιμάνι τῆς πατρίδας μου ἔχει γύρω του ὅλο βράχια. Ἐκεῖ τὸ κῦμα ξεσπᾷ καὶ ξεθυμώνει.

Σ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ ψηλὰ βράχια ἔβλεπες πάντα ἐκεῖ νὰ κάθεται μιὰ γρηοῦλα, ἀγναντεύοντας τὴν θάλασσα.

Τὸ σούρουπο κατέβαινε ρίχνοντας μιὰ τελευταία ματιὰ στὸν ἀνοιχτὸ ὁρίζοντα, καὶ πήγαινε στὴν καλύβα της, κοντὰ στὴν ἀκροθαλασσιά, νὰ κοιμηθῆ. Πολλὲς φορὲς τὴ μέρα ψηλὰ ἐκεῖ στὸ βράχο κοιτάζοντας τὴν θάλασσα, τῆς ξέφευγε ἀπὸ τὰ γέρικά της μάτια ἕνα δάκρυ, ἀλλὰ κοίταζε στὸ βάθος γεμάτη ἐλπίδα. Περίμενε!! Περίμενε χρόνια νὰ ρθῆ ἕνας ποὺ δὲν ἐρχόταν, μὰ οὔτε θὰ ἐρχόταν!!

Ὁ ἥλιος ἔπεφτε καὶ ξανάβγαινε. Ἔτσι περνοῦσαν μέρες καὶ μέρες, χρόνια καὶ χρόνια, κι' ἡ γρηὰ περίμενε μὲ μιὰ κρύφια ἐλπίδα ὅτι θὰ ἔβγαινε καὶ γι' αὐτὴ κάποια μέρα ὁ ἥλιος τῆς χαρᾶς. Ἄραγε θἄρχόταν κάποια μέρα; Κάθε καπνός, κάθε πανὶ στὸ βάθος τοῦ ὁρίζοντα τῆς φούντωνε μέσα στὴν ψυχή της μιὰ λέξι, «Μπορεῖ». Ποῦ ξέρεις καμμιὰ φορά; Κι' ἔτσι καράβια καὶ καράβια πέρασαν. Μὰ τίποτα! Κι' ἡ νύχτα ἔπεφτε, κάθε φορὰ στὴν καρδιά της, ἀκόμη βαρύτερη......

Ὥσπου ἕνα σούρουπο δὲν τὴν εἶδα νὰ κατεβαίνῃ ἀπὸ τὰ ἀπόκρημνα βράχια!! Τί εἶχε γίνει; Ἡ θάλασσα, ποὺ τόσα κρύβει μέσα της, τὴν εἶχε πάρει καὶ αὐτή. Ἀνεβαίνοντας μιὰ μέρα στὸν ψηλὸ τὸ βράχο, γλίστρησε κι' ἔπεσε μέσα στὴν βαθειὰ τὴ θάλασσα......

Μερικοὶ βαρκάρηδες πῆραν τὸ πτῶμα της καὶ τὄθαψαν στὴν παραλία. Ἀκόμα καὶ τώρα μένει ἐκεῖ περιμένοντας ν' ἀρθῆ ἐκεῖνος. Δὲν τὸν βρῆκε ἄραγε;;

Α. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΘΕΑ

Ἐμπρὸς στὸ ἀκυβέρνητο πλοῖο, πρὶν ἀπὸ τέσσερα χρόνια, ἐπρόβαλε ξαφνικὰ καὶ στάθηκε ἀγέρωχη κάποια ἄγνωστη θεὰ καὶ ὑψώνοντας τὸ γιγαντιαῖο ἀνάστημά της, ἐφώναξε μ' ὅλη τὴ δύναμι τῆς ζωογόνου φωνῆς της πρὸς τοὺς τρομοκρατημένους καὶ ἀπροστατεύτους ἐπιβάτας τοῦ πλοίου:

«Ὄχι, τὸ καράβι σας δὲν θὰ χαθῆ μέσα στὶς τρικυμίες, δὲν θὰ ναυαγήσῃ ἐπάνω στοὺς κρυφοὺς σκοπέλους τοῦ τωρινοῦ του δρόμου, θὰ σᾶς δώσω ἕναν Κυβερνήτη, ἕναν ἅγιο πλοίαρχο, ποὺ θὰ σᾶς ὁδηγήσῃ μακριὰ ἀπὸ τοὺς σκοπέλους, στὰ καθαρὰ νερά, πέρα ἀπὸ τὶς φορτοῦνες, στὴ γαλήνη, στὸ λιμάνι τῆς Εὐτυχίας καὶ τῆς Δόξης».

Οἱ ἐπιβάτες, βλέποντας τὴν πανώρια θεὰ νὰ ξεπροβάλλῃ ἐμπρός τους, μὲ πίστι, ζητοῦν νὰ μάθουν τὸ ὄνομα τοῦ πλοιάρχου ποὺ θὰ τοὺς χαρίσῃ ἡ ἀθάνατη.

Καὶ τ' ὄνομα ἀκούσθηκε:

Ἰωάννης Μεταξᾶς.

Μιὰ μεγάλη ζητωκραυγὴ κι' ἕνα ὁλόψυχο «σὸν ἀκολουθοῦμε» ἦταν ἡ ἀπάντησι τοῦ ταραγμένου πλήθους στὰ πύρινα, ἀλλὰ ζωογόνα λόγια τῆς θεᾶς.

Τὸ πλοῖο, στὴν ἀρχὴ σιγὰ - σιγὰ καὶ κατόπιν γρηγορώτερα, ἄλλαξε δρομολόγιο κάτω ἀπὸ τὰ στιβαρὰ χέρια τοῦ Κυβερνήτου του, πρὸς τὸ ἀγαπημένο του λιμάνι τῆς ἡσυχίας, πρὸς τὸ λιμάνι τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς δόξης.

Δὲν πιστεύω νὰ ρωτᾷ κανεὶς ποιὸ ἦταν τὸ πλοῖο καὶ ποιοὶ οἱ ἐπιβάτες του, ὅλοι τὸ ξέρουμε, ἡ Ἑλλάς, ἡ Πατρίς μας, ἐμεῖς.

Ποιὰ ὅμως ἦταν ἡ θεά;

Ἡ 4η Αὐγούστου.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΗΝΙΑΔΗΣ

ΠΕΤΑΛΟΥΔΙΤΣΑ

Μέσ' στὰ λουλούδια τοῦ κήπου
ξεχωρίζει ἕνας ἀνθός.
Μοιάζει μὲ τὴ μαργαρίτα,
μὰ εἶναι ἀκόμη πιὸ ξανθός.

Μ' ἀσπρολούλουδα ταιριάζει
μὰ ἔχει πιότερη ὀμορφιά.
Κι' εἶναι μέσ' στὰ χορταράκια
κεντημένη ζωγραφιά.

Πάω τὸ χέρι μου ν' ἁπλώσω
νὰ τὸ κόψω, μὰ πετᾷ.
Ἦταν μιὰ πεταλουδίτσα
μὲ φτερὰ μεταξωτά.

ΒΑΡΒΑΡΑ Γ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΝΙΚΗ ΜΑΣ ΑΓΚΑΛΙΑΖΕΙ

Εἴμαστε οἱ νέοι! Ἀγκαλιάζουμε μὲ Ἐθνικὴ ἀγαλλίασι τὸ παρόν. Σφυρηλατοῦμε ἀνεξίτηλα στὴν σφραγῖδα τῶν Ἐθνικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν μας ἐπιδιώξεων τὸ μέλλον. Εἴμαστε ἀνυπέρβλητοι σὲ πίστι πρὸς ὅλες τὶς αἰώνιες Ἐθνικές μας ἀξίες καὶ ἀκατάβλητοι σὲ ψυχικὸ δυναμισμό.

Γεμᾶτοι ἐνθουσιασμό, ἀντικρύζουμε θαρρετὰ τὴν ζωὴ καὶ ἐργαζόμαστε νὰ ἀνεβάσουμε τὶς ἠθικὲς καὶ τὶς πνευματικὲς ἀξίες στὸ μεγάλο ὕψος τους, δίδοντας ἔτσι σ' αὐτὴ ἕνα βαθύτερο νόημα καὶ μιὰ ἀνώτερη ποίησι.

Σωσμένοι ἀπ' τὸ βάραθρο, στὸ ὁποῖο μᾶς ὡδηγοῦσαν ἀσφαλῶς οἱ πρὶν ἀπ' τὴν ἱστορικὴ ἡμέρα τῆς 4ης Αὐγούστου τοῦ 1936 καθοδηγητές μας, μὲ τὴν ἐγκληματική τους ἀδιαφορία, βγαλμένοι ἀπ' τὸν βόρβορο τοῦ πιὸ χυδαίου ὑλισμοῦ καὶ βαλμένοι στὸν δρόμο, ποὺ τὸ διάβα του τὸ ὁδηγεῖ στὴν πραγμάτωσι τῶν πιὸ τρανῶν ἰδανικῶν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, στρέφουμε τὰ μάτια καὶ τὴν ψυχή μας πρὸς Ἐκεῖνον, ποὺ στάθηκε ὁ σωτήρας μας καὶ ὁ πραγματικὸς καὶ σωστὸς καθοδηγητής μας γιὰ νὰ τοῦ εἰποῦμε: «Ὕμνος σ' Ἐσέ, ποὺ δὲν φοβήθηκες κανένα ἐμπόδιο καὶ καμμιὰ ἀντιξοότητα κι' ἅρπαξες στὰ δυνατά σου χέρια τὸ πολύτιμο, πλὴν ἀκατέργαστο, πετράδι, ποὺ λέγεται Ἑλληνικὴ νειότη, γιὰ νὰ τὸ δουλέψῃς καὶ νὰ τοῦ δώσῃς τὴν ὀμορφότερή του μορφή!

Δόξα σ' Ἐσέ, ποὺ φώτισες μὲ τὶς εὐεργετικὲς προβολὲς τῆς ἠθικῆς ὀμορφιᾶς χιλιάδες νεανικὲς ψυχὲς κι' ἔδωσες τὴν σταθερὴ κατεύθυνσι στὴν τρεμουλιαστὴ βελόνα τῆς ἠθικῆς πυξίδος τοῦ χαρακτήρα των καὶ τὶς ὥπλισες γιὰ τῆς ζωῆς τὸ ἀντίκρυσμα τὸ ἄφοβο!

Πίστι σ' Ἐσέ, ποὺ ἐνσάρκωσες τὰ μεγαλύτερα ἰδανικὰ τῆς φυλῆς μας, σὰν ἀληθινὸς Ἀρχηγός, καὶ μὲ τὸν προβολέα στὰ χέρια ἔρριξες ἀπάνω μας πλούσιο Ἐθνικό, αἰώνιο Ἑλληνικὸ φῶς!!! — Κι' αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, γιὰ τὸν ὁποῖο σὲ ἀκολουθήσαμε. Ναί!, θεληματικὰ σὲ ἀκολουθήσαμε — ἂς τ' ἀκούσουν ὅλοι ἐκεῖνοι, ποὺ δὲν θέλουν νὰ τὸ πιστέψουν — πρόθυμα κι' ὁλόψυχα, γιατὶ τὰ λόγια σου, καὶ μονάχα αὐτά, μίλησαν βαθιὰ στὸ ἐσωτερικό μας καὶ στὰ κηρύγματά σου βρῆκαν τὴν ἀποκρυστάλλωσι καὶ τὸν ἀντίλαλο οἱ ἀμορφοποίητες ἀκόμα ἰδέες μας, προϊόντα τοῦ ἁγνοῦ μας ψυχικοῦ κόσμου!

Ὑπακοὴ σ' Ἐσέ, ποὺ μᾶς ἔδωσες ὁλόκληρη τὴν ὠκεανώδη πνοή σου κι' ἀκούραστος πάντοτε ἐπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι μας μᾶς ἐπιβλέπεις καὶ μᾶς καθοδηγεῖς στὸ ἀριστοτεχνικὸ χτίσιμο τοῦ οἰκοδομήματος τοῦ Τρίτου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ!».

* * *

Φανατικὰ πιστοὶ τῶν αἰωνίων διδαγμάτων, ποὺ ἐξάγγειλε σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο ἡ πεμπτουσία τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς σκέψης, μὲ ἁρμονικὰ συνταιριασμένη, πλάϊ στὴν πίστι αὐτή, καὶ τὴν πίστι στὴν θρησκεία τοῦ Ναζωραίου, δίνουμε πρόθυμα κι' ἀποφασιστικὰ τὸν ἑαυτόν μας στὴν ὑπηρεσία τῆς Πατρίδας, τῆς Κοινωνίας, τοῦ ἀνωτέρου πολιτισμοῦ.

Καὶ καθημερινὰ βλέπουμε καθαρὰ ὅτι ἀλλάζουμε, βλέπουμε ὅτι δίνουμε μιὰ καινούργια ἀχτιδοβόλα μορφὴ στὸν ἑαυτό μας.

Καὶ τὸ φαινόμενο αὐτὸ εἶναι, θαρροῦμε, τρανὸ σημάδι ὅτι ἡ Νίκη μᾶς ἀγκαλιάζει!

ΑΠΟΣΤ. ΣΤ. ΣΚΛΕΙΔΗΣ

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ κατὰ τὸν Ἰανουάριον

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον τοῦ ἀρξαμένου ἔτους θὰ δύνανται οἱ φίλοι τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ νὰ παρακολουθήσουν τὰ ἀκόλουθα φαινόμενα.

ΟΨΙΣ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Τὴν περίοδον αὐτήν, τὸν ἑσπερινὸν οὐρανὸν κοσμοῦν οἱ καλλίτεροι ἀστερισμοὶ καὶ οἱ λαμπρότεροι ἀστέρες. Εὐθὺς μετὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ λυκόφωτος πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ ὁρίζοντος προβάλλεται ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Ὠρίονος μὲ τοὺς τέσσαρας (τετράπλευρον) λαμπροὺς ἀστέρας καὶ μὲ τὸν Τελαμῶνα εἰς τὸ μέσον, ποὺ σὲ πολλὰς ἐπαρχίας τὸν ὀνομάζουν σιδηροστιάν.

Ὀλίγον κατωτέρω λάμπει ὁ Σείριος (α Μεγάλου Κυνός), ποὺ εἶναι ὁ λαμπρότερος ἐξ ὅλων τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ. Εἰς τὸν ἀστερισμὸν αὐτὸν εὑρίσκεται ὁ Ἥλιος τὸν Ἰούνιον - Αὔγουστον, ἐξ οὗ καὶ ἡ ζέστη τῆς περιόδου ἐκείνης λέγεται κυνικὰ καύματα. Ὀλίγον ἀριστερὰ τοῦ Σειρίου λάμπει ὁ Προκύων καὶ βορειότερον φαίνονται καὶ διακρίνονται εὐκόλως οἱ Δίδυμοι (Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης). Περὶ τὸ Ζένιθ λάμπει ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Ἡνιόχου μὲ τὴν λαμπρὰν καὶ ἐρυθρωπὴν Αἶγα, καὶ ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Ταύρου μὲ τὸν εὐδιάκριτον Λαμπαδίαν.

ΠΛΑΝΗΤΑΙ

Ἐκτὸς ὅμως τῶν λαμπρῶν ἀπλανῶν ἐντύπωσιν κάμνουν καὶ 4 ἄλλοι λαμπροὶ ἀστέρες ποὺ φωτίζουν πρὸς τὸ Ν.Δ. μέρος τοῦ οὐρανοῦ. Αὐτοὶ εἶναι πλανῆται:

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ λυκόφωτος πρὸς Δ. εἶναι ἡ Ἀφροδίτη, κοινῶς καλουμένη Ἕσπερος. Ἄνωθεν αὐτῆς εἶναι ὁ Ἄρης, μικρότερος κατὰ τὸ μέγεθος. Ἕπεται ὁ Ζεὺς λαμπρότερος τοῦ Ἄρεως καὶ εἰς τὴν πραγματικότητα μεγαλύτερος τῆς Γῆς κατὰ 1300 φορὰς καὶ μετ' αὐτὸν ἔρχεται ὁ Κρόνος ποὺ προκαλεῖ ἐντύπωσιν ἐξαιρετικὴν ὁ δακτύλιος ἢ μᾶλλον οἱ δακτύλιοι ποὺ τὸν περιβάλλουν, καὶ οἱ ὁποῖοι φαίνονται μὲ τὸ τηλεσκόπιον.

Ὁ Ἑρμῆς εἶναι δύσκολον νὰ παρατηρηθῇ κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον. Εἶναι καὶ αὐτὸς ἑσπερινὸς ἀστὴρ καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ μηνός, βλέποντας μὲ προσοχὴν πρὸς Ν.Δ., θὰ ἦτο ἴσως δυνατὸν νὰ παρατηρηθῇ.

ΚΟΜΗΤΑΙ

Θὰ ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνῶσται τῆς «Νεολαίας» ὅτι τὸν περασμένο χρόνο εἴχαμε πολλοὺς κομήτας. Δηλαδὴ 14 τοιούτους. Ἐπεριμέναμε 6 καὶ μᾶς ἦλθαν 14, μερικοὶ τῶν ὁποίων ἦσαν ὁρατοὶ καὶ μὲ τὸ γυμνὸ μάτι. Ἐφέτος οἱ ἀστρονόμοι περιμένουν 8 τοιούτους. Πιθανὸν ὅμως νὰ μᾶς ἔλθουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι ποὺ δὲν τοὺς περιμένομεν, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ ἔλθουν πολὺ ὀλίγοι. Πάντως θὰ πληροφοροῦμεν ἐγκαίρως τοὺς ἀναγνώστας.

ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ

Τὸ 1940 θὰ ἔχωμεν δύο ἐκλείψεις τοῦ Ἡλίου, ἀλλὰ καμμία δὲν θὰ φανῇ ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, ἄρα καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ μία θὰ γίνῃ τὴν 7 Ἀπριλίου, καὶ ἡ ἄλλη τὴν 1 Ὀκτωβρίου. Σεληνιακαὶ ἐκλείψεις θὰ γίνουν δύο, ἀλλὰ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι θὰ εἶναι ἀόρατοι ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Τοῦτο εἶναι φαινόμενον σπάνιον.

Ο ΑΣΤΡΟΝΟΜΟΣ

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ HECTOR MALOT

Χωρίς οικογένεια

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὸ βαγονάκι κατεβαίνει. Τότε σηκώνοντας τὸ κεφάλι σ' ἐκεῖνον ποὺ τοῦ εἶχε δώσει τὸ ρολόγι του προσθέτει:

— Νὰ τῆς πῆς πὼς ὁ πατέρας της τὴν φιλεῖ.

Τὸ βαγόνι κατέβηκε. Ὁ μηχανικὸς φωνάζει. Πέντε ἐργάτες τρέχουν. Τοὺς μπάζει στὸ βαγονάκι. Κι' ἐνῷ αὐτοὶ ἀνεβαίνουν, ὁ μηχανικὸς ξαναφωνάζει. Τοῦ κάκου. Οἱ φωνές του δὲν ἀκούγονταν πιά. Τὶς πνίγουν οἱ κρότοι τῶν νερῶν καὶ τῶν γκρεμισμάτων.

Τὰ νερὰ φθάνουν τώρα στὴ στοὰ κι' ὁ μηχανικὸς διακρίνει λυχνίες.

Τρέχει σ' αὐτὲς βουτηγμένος ὡς τὰ γόνατα καὶ παίρνει ἄλλους τρεῖς ἐργάτες.

Τὸ βαγονάκι ξανακατέβηκε, τοὺς βάζει μέσα καὶ θέλει νὰ γυρίσῃ στὰ φῶτα ποὺ βλέπει.

Μὰ οἱ ἐργάτες ποὺ ἔσωσε τὸν σηκώνουν μὲ τὴ βία, τὸν παίρνουν μαζί τους καὶ τὸ βαγονάκι ξανανεβαίνει. Ἦταν καιρός. Τὸ νερὸ εἶχε πλημμυρίσει τὰ πάντα.

Ἀδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ σώζῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ὁ μηχανικὸς πρέπει νὰ βρῆ κανέναν ἄλλον. Μὰ ποιόν;... Τί; Δὲν ἔχει οὔτε ἀνθρώπους κοντά του.

Ἑκατὸν πενῆντα ἐργάτες κατέβηκαν, γιατὶ ἑκατὸν πενῆντα λυχνίες μοιράσθηκαν τὸ πρωΐ. Ἀπ' αὐτὲς μόνο τριάντα γύρισαν στὸ λυχνιοστάσιο. Ἑκατὸν εἴκοσι λοιπὸν ἄνθρωποι εἶχαν μείνει στὸ ἀνθρακωρυχεῖο. Πνιγῆκαν; ζοῦσαν;... Κατώρθωσαν νὰ βροῦν καταφύγιο; Αὐτὰ τὰ ἐναγώνια τὰ φοβερὰ ζητήματα παρουσιάζονταν στὸ νοῦ τοῦ κατατρομαγμένου μηχανικοῦ. Κι' ἐνῷ αὐτὸς ἐξακριβώνει πὼς ἑκατὸν εἴκοσι ἄνθρωποι ἔμειναν κλεισμένοι στὸ ἀνθρακωρυχεῖο ἀρχίζουν ἔξω οἱ ἐκρήξεις.

Χώματα καὶ πέτρες σφεδονίζονται ψηλά. Τὰ σπίτια κουνιοῦνται σὰν ἀπὸ σεισμό. Γιὰ τὸ μηχανικὸ τὸ φαινόμενο δὲν εἶναι ἀνεξήγητο. Τὰ ἀέρια καὶ ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀέρας σπρώχνονται ἀπὸ τὰ νερά, πιέζονται μέσα στ' ἀδιέξοδα ἀνεβάσματα, καὶ ὅπου ὁ φλοιὸς νὰ ποῦμε τῆς γῆς δὲν εἶναι πολὺ χοντρὸς — ὅπως στὶς ἀρχὲς τῶν κοιτασμάτων — τὸν ἀνατινάζουν σὰν καζάνι ἀτμομηχανῆς. Τὸ ἀνθρακωρυχεῖο εἶναι γεμάτο. Ἡ καταστροφὴ συμπληρώθηκε. Ἡ εἴδησις διαδόθηκε ἀμέσως στὴ Βάρση. Ἀπ' ὅλα τὰ μέρη, τὸ πλῆθος φθάνει στὸν Τρουγέρα: ἐργάτες, περίεργοι, γυναῖκες καὶ παιδιὰ τῶν ἀποκλεισμένων ἐργατῶν. Ρωτοῦν μὲ ἀγωνία γιὰ τὴν τύχη τους. Κι' ἐπειδὴ τίποτα δὲν ξέρουν νὰ τοὺς ἀπαντήσουν ἡ ἀγανάκτησις ἀνακατεύεται μὲ τὴ λύπη. Τοὺς κρύβουν τὴν ἀλήθεια! Φταίει ὁ μηχανικός! Θάνατος στὸ μηχανικό, θάνατος... Κι' ἑτοιμάζονται νὰ εἰσβάλουν στὰ Γραφεῖα, ὅπου ὁ μηχανικὸς σκυμμένος στὸ σχέδιο, κουφὸς στὰ παράπονα καὶ στὶς φοβέρες, γυρεύει σὲ ποιά μέρη μπορεῖ νὰ βρῆκαν καταφύγιο οἱ ἐργάτες, γιὰ ν' ἀρχίσῃ ἀπ' αὐτὰ ἡ σωτηρία...

Εὐτυχῶς πὼς οἱ μηχανικοὶ τῶν γειτονικῶν μεταλλείων ἔτρεξαν μὲ τοὺς ἐργάτες τους καὶ μαζὶ μ' αὐτοὺς καὶ οἱ ἐργάτες τῆς πόλης.

Προσπαθοῦν νὰ κρατήσουν τὸ ἐξαγριωμένο πλῆθος, νὰ τοῦ μιλήσουν. Ἀλλὰ τί μποροῦν νὰ τοῦ ποῦν; Ἑκατὸν εἴκοσι ἄνθρωποι λείπουν, ποῦ εἶναι;

— Ποῦ εἶναι ὁ πατέρας μου;— Ποῦ εἶναι ὁ ἄνδρας μου;— Ποῦ εἶναι ὁ γυιός μου;...

Καὶ οἱ φωνὲς κόβουνται, οἱ ἐρωτήσεις πνίγονται μέσα σὲ λυγμούς. Τί ν' ἀπαντήσῃ κανεὶς σὲ κεῖνα τὰ παιδιά, σὲ κεῖνες τὶς γυναῖκες, σὲ κεῖνες τὶς μητέρες; «Θὰ προσπαθήσουμε, θὰ κάμουμε τ' ἀδύνατα δυνατά», ἀπαντοῦν οἱ μηχανικοί.

Κι' οἱ ἐργασίες γιὰ τὸ γλυτωμὸ ἀρχίζουν.

Ἀπὸ τοὺς ἑκατὸν εἴκοσι ἀνθρώπους θὰ βροῦν ἕναν ζωντανό; Ποιὸς τὸ ξέρει;

Ἡ ἀμφιβολία εἶναι μεγάλη κι' ἡ ἐλπίδα μικρή. Ἀδιάφορο, θὰ ἐργασθοῦν.

Καὶ στὰ τρία πηγάδια τοποθετοῦνται τὰ βαγονάκια, ποὺ θ' ἀντλήσουν τὸ νερό.

Οἱ ἀντλίες αὐτὲς δὲν θὰ σταματήσουν πιά, οὔτε μέρα οὔτε νύχτα, ὥσπου νὰ χυθῆ καὶ ἡ τελευταία στάλα τοῦ νεροῦ στὸν Διβόννα.

Συγχρόνως,—καλὰ τὰ ἐμάντευσε ὅλα αὐτὰ ὁ Δάσκαλος — ἀρχίζουν νὰ σκάβουν, ν' ἀνοίγουν στοές. Ποῦ πᾶνε; Δὲν τὸ ξέρουν καλά· λιγάκι στὴν τύχη, πᾶνε ὅμως, προχωροῦν. Στὸ συμβούλιο τῶν μηχανικῶν γεννήθηκε διαφωνία γιὰ τὴν χρησιμότητα τῶν στοῶν αὐτῶν, ποὺ ἔπρεπε ν' ἀνοιχθοῦν στὴν τύχη, μὲ τὴν ἀβεβαιότητα ποὺ ἔχουν γιὰ τὴ θέσι, ποὺ μποροῦσαν νὰ βρίσκωνται οἱ ζωντανοὶ ἀκόμα ἐργάτες.

Ἀλλὰ ὁ μηχανικὸς τοῦ ἀνθρακωρυχείου εἶχε τὴν βεβαιότητα πὼς πολλοὶ θὰ κατέφυγαν στὸ Παληό, ὅπου ἡ πλημμύρα δὲν θὰ μπόρεσε ἴσως νὰ τοὺς φτάσῃ, κι' ἐπέμενε ν' ἀνοιχθῆ ἀμέσως μιὰ τρύπα, πρὸς τὸ Παληὸ κατ' εὐθεῖαν, ἔστω κι' ἂν δὲν ἐπρόκειτο νὰ σωθῆ οὔτ' ἕνας. Ἡ τρύπα αὐτὴ γίνεται ὅσο τὸ δυνατὸ λιγώτερο πλατειά, γιὰ νὰ μὴ χάνεται καιρὸς κι' ἕνας μόνο σφυρῆς σκάβει μέσα.

Τὸ κάρβουνο ποὺ ρίχνει βγαίνει ἀμέσως σὲ καλάθια, ποὺ τὸ παίρνουν ἐργάτες, σχηματίζοντες ἁλυσίδα. Καὶ μόλις κουρασθῆ ὁ σκαφτιὰς ἀμέσως πάει στὴ θέσι του ἄλλος. Ἔτσι χωρὶς ἀνάπαυσι, χωρὶς διάλειμμα μέρα καὶ νύχτα ἐξακολουθεῖ ἡ διπλὴ αὐτὴ ἐργασία: Τὸ ἄντλημα καὶ συγχρόνως τὸ τρύπημα...

⁂

Ἂν ὁ καιρὸς ἦταν μακρὺς γιὰ κείνους ποὺ ἐργάζονταν ἀπ' ἔξω γιὰ τὴ σωτηρία μας, πόσο μακρύτερος ἦταν γιὰ μᾶς ἐκεῖ μέσα ποὺ δὲν κάναμε ἄλλο παρὰ νὰ περιμένουμε φυλακισμένοι χωρὶς κἂν νὰ ξέρουμε ἂν θὰ πρόφταιναν νὰ μᾶς σώσουν.

Ὁ κρότος τῶν βαγονιῶν ποὺ ἄδειαζαν τὸ νερὸ δὲν μᾶς κράτησε πολὺ στὸν πυρετὸ τῆς χαρᾶς ποὺ μᾶς προξένησε στὴν ἀρχή. Ἡ ἀντίδρασι ἦλθε μὲ τὴ σκέψι: Ναὶ δὲν ἤμασταν ἀπαραιτημένοι, καταγίνονταν γιὰ τὴ σωτηρία μας, ἐδῶ ἦταν ἡ ἐλπίδα· τὸ ἄδειασμα ὅμως θὰ γίνονταν ἀρκετὰ γρήγορα; Ἐδῶ ἦταν ἡ ἀγωνία.

Μὲ τὸ μαρτύριο ἄλλως τε τοῦ μυαλοῦ ἑνωνουνταν τώρα καὶ τὰ βάσανα τοῦ σώματος. Ἡ θέσι ποὺ ἤμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ κρατοῦμε στὴ σκάλα μας, ἦταν ἀπ' τὶς πιὸ κουραστικές.

Δὲν μπορούσαμε νὰ κινηθοῦμε γιὰ νὰ ξεμουδιάσουμε καὶ ὁ πονοκέφαλός μας εἶχε γίνει πολὺ δυνατὸς κι' ὀχληρός.

Ἀπ' ὅλους μας ὁ Καρρορῆς ὑπέφερε λιγώτερο.

— Πεινῶ, ἔλεγε συχνὰ πυκνά. Δάσκαλε θέλω ψωμί!

Ἐπὶ τέλους ὁ Δάσκαλος ἀποφάσισε νὰ μᾶς δώσῃ λιγάκι ἀπ' τὴ φέτα ποὺ εἶχε βγῆ ἀπ' τὸ γούνινο σκοῦφο.

— Ἡ φέτα πρόκειται νὰ βαστάξῃ πολύ.

Οἱ ἄλλοι μὲ πολλή τους εὐχαρίστησι θὰ μοιράζονταν μαζί μας τὸ ψωμὶ ἐκεῖνο μὰ εἶχαν ὁρκιστῆ ν' ἀκοῦνε καὶ κρατοῦσαν τὸν ὅρκο τους.

Ὁ Δάσκαλος πῆρε τὸ κεφάλι μου κάτω ἀπ' τὴ μασχάλη του.

Ἂν μᾶς ἀπαγορεύετε νὰ τρῶμε μᾶς ἐπιτρέπετε ὅμως νὰ πιοῦμε εἶπε ὁ Καμπουροῦ.

— Ὅσο θέλεις, ἀπὸ νερὸ ἐδῶ μέσα ἄλλο τίποτα.

— Δὲν πίνεις κι' ὅλη τὴ στοά;

Ὁ Παγῆς ἔκαμε νὰ κατεβῆ μὰ ὁ Δάσκαλος τὸν ἐμπόδισε.

— Ὄχι ἐσὺ τοῦ εἶπε, θὰ μᾶς γκρέμιζες τὴ σκάλα. Ἄσε τὸ Ρεμῆ ποὺ εἶναι ἐλαφρὸς κι' ἐπιτήδειος, θὰ κατεβῆ καὶ θὰ μᾶς φέρῃ νερό.

— Σὲ τί;

— Στὸ παποῦτσι μου.

Μοῦ ἔδωσαν ἕνα παποῦτσι κι' ἑτοιμάστηκα νὰ γλιστρήσω στὸ νερό.

— Στάσου πρῶτα νὰ σοῦ δώσω τὸ χέρι μου, μοῦ εἶπε ὁ Δάσκαλος.

— Μὴ φοβᾶσθε γιατὶ κι' ἂν πέσω, ξέρω κολύμπι.

— Στάσου νὰ σοῦ δώσω τὸ χέρι μου.

Τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ ὁ Δάσκαλος ἔσκυφτε νὰ μοῦ δώσῃ τὸ χέρι του, εἴτε γιατὶ δὲν ἐλογάριασε καλὰ τὸ κίνημά του, εἴτε γιατὶ τὸ σῶμα του ἦταν μουδιασμένο ἀπὸ τὴν ἀκινησία, εἴτε τέλος γιατὶ τὸ κάρβουνο ὑπεχώρησε στὸ βάρος του, γλίστρησε στὴν κλίσι τοῦ ἀνεβάσματος κι' ἔπεσε στὸ νερὸ μὲ τὸ κεφάλι. Ἡ λυχνία ποὺ εἶχε πάρει γιὰ νὰ μοῦ φέξῃ, κύλησε κατόπι του καὶ χάθηκε κι' αὐτή. Ξαφνικὰ βυθιστήκαμε σ' ἕνα μαῦρο σκοτάδι καὶ μιὰ κραυγὴ πόνου ἀναδόθηκε συγχρόνως ἀπ' ὅλα τὰ στήθεια.

Εὐτυχῶς ποὺ ἐγὼ καθὼς ἤμουν πιὰ ἕτοιμος νὰ κατεβῶ, ἀφέθηκα νὰ γλιστρήσω μὲ τὴ ράχι κι' ἔφθασα στὸ νερὸ μιὰ στιγμὴ μόλις ὕστερα ἀπὸ τὸ Δάσκαλο.

Τότε ποὺ ταξίδευα μὲ τὸ Βιτάλη εἶχα μάθει καλὰ νὰ κολυμπῶ καὶ νὰ βουτῶ, ὥστε μπορῶ νὰ πῶ πὼς βρισκόμουν τόσο καλὰ στὸ νερὸ ὅσο καὶ στὴν ξηρά. Ἀλλὰ πῶς θὰ κολυμποῦσα στὴ σκοτεινὴ ἐκείνη τρύπα; Αὐτὸ δὲν τὸ συλλογίστηκα ὅταν ἀφέθηκα νὰ γλιστρήσω. Συλλογίστηκα μόνο τὸ Δάσκαλο, ποὺ θὰ πνιγόνταν καὶ μὲ τὸ ἔνστικτο τοῦ σκύλου τῆς Νέας Γῆς ἔπεσα στὸ νερό.

Ποῦ νὰ ψάξω; Καὶ ποῦ ν' ἁπλώσω τὸ χέρι; Πῶς νὰ βουτήξω; Αὐτὰ συλλογίστηκα ὅταν αἰσθάνθηκα νὰ μὲ γραπώνῃ ἀπ' τὸν ὦμο ἕνα χέρι καὶ νὰ μὲ τραβᾶ μέσ' στὸ νερό.

Μὲ μιὰ δυνατὴ κλωτσιὰ μπόρεσα νὰ ξανανέβω στὴν ἐπιφάνεια.

Τὸ χέρι δὲν μὲ εἶχε ἀφήσει.

— Κρατᾶτέ με καλὰ Δάσκαλε, καὶ γλυτώσατε. Ψηλὰ τὸ κεφάλι.

Ἀλλὰ οὔτε ἐκεῖνος εἶχε γλυτώσει οὔτε ἐγώ· γιατὶ δὲν ἤξερα κατὰ ποῦ νὰ κολυμπήσω.

Μοῦ ἦλθε τότε μιὰ ἰδέα.

— Μιλᾶτε λοιπόν! Μιλῆστε μου σεῖς! Ἐφώναξα.

— Ποῦ εἶσαι Ρεμῆ;

Ἦταν ἡ φωνὴ τοῦ θείου Γάσπαρου. Αὐτὴ μοῦ ἔδειξε τὸ δρόμο. Ἔπρεπε νὰ κολυμπήσω ἀριστερά.

— Ἀνάψτε μιὰ λάμπα!

Σχεδὸν ἀμέσως φάνηκε μιὰ φλόγα. Ἔφθασε ν' ἁπλώσω τὸ χέρι γιὰ ν' ἀγγίζω τὴ ξηρά.

Πιάσθηκα σφιχτὰ ἀπὸ ἕνα κομμάτι κάρβουνο καὶ μὲ τὸ ἄλλο χέρι τράβηξα τὸ Δάσκαλο.

Ἦταν καιρός, γιατὶ αὐτὸς εἶχε πιῆ κι' ἡ ἀσφυξία εἶχε ἀρχίσει. Ἀλλὰ τοῦ κράτησα τὸ κεφάλι ἔξω ἀπ' τὸ νερὸ καὶ πολὺ γρήγορα συνῆλθε. Ὁ θεῖος Γάσπαρος κι' ὁ Καρρορῆς, σκυμμένοι μπροστά, μᾶς ἔτειναν τὰ χέρια, ἐνῷ ὁ Παγῆς, κατεβασμένος ἀπ' τὸ σκαλί του στὸ δικό μας μᾶς ἔφεγγε. Ὁ Δάσκαλος ποὺ ἀπ' τὸ ἕνα χέρι τὸν ἔπιασε ὁ θεῖος Γάσπαρος κι' ἀπὸ τὸ ἄλλο ὁ Καρρορῆς τραβήχτηκε ὡς τὸ σκαλὶ ἐνῷ ἐγὼ τὸν ἔσπρωχνα ἀπὸ πίσω. Εἶχε συνέλθει πιὰ στὴν ἐντέλεια κι' ἅμα ἀνέβηκα κι' ἐγὼ κοντά του, μοῦ εἶπε:

— Ἔλα νὰ σὲ φιλήσω· μοῦ ἔσωσες τὴ ζωή.

— Μὰ σεῖς πιὸ μπροστὰ ἐσώσατε τὴ δική μου!

— Μ' αὐτὰ καὶ μ' αὐτὰ ὅμως, εἶπε ὁ Καρρορῆς — ποὺ οὔτε ἐσυγκινοῦταν εὔκολα, οὔτε

τὰ συμφεροντάκια του ξεχνοῦσε — ἐγὼ καὶ τὸ παποῦτσι μου ἔχασα καὶ νερὸ δὲν ἤπια.

— Νὰ πάω νὰ σοῦ βρῶ τὸ παποῦτσι σου.

Ἀλλὰ δὲν μ' ἄφησαν.

— Σοῦ τὸ ἀπαγορεύω, μοῦ εἶπε ὁ Δάσκαλος.

Ἂς μοῦ δώσουν λοιπὸν ἕνα ἄλλο γιὰ νὰ φέρω τοὐλάχιστον νὰ πιοῦμε.

— Δὲν διψῶ πιὰ εἶπε ὁ Καμπουροῦ.

— Νὰ πιοῦμε στὴν ὑγειὰ τοῦ Δασκάλου!

Κι' ἀφέθηκα νὰ γλιστρήσω ἄλλη μιὰ φορὰ ἀλλὰ πιὸ σιγὰ καὶ πιὸ προσεχτικὰ ἀπ' τὴν πρώτη,

Ἂν καὶ γλυτώσαμε ἀπ' τὸ πνίξιμο, ὁ Δάσκαλος κι' ἐγὼ ἤμαστε μουσκεμένοι ἀπ' τὴν κορφὴ ὡς τὰ νύχια.

Στὴν ἀρχὴ δὲν τὸ συλλογιστήκαμε, τὸ κρύο ὅμως ποὺ μᾶς ἔκαναν τὰ βρεγμένα μας ροῦχα μᾶς τὸ θύμησε γρήγορα.

— Πρέπει νὰ δώσετε ἕνα σακκάκι στὸ Ρεμή, εἶπε ὁ Δάσκαλος. Ἀλλὰ κανένας δὲν ἀποκρίθηκε σ' αὐτὴ τὴν πρόσκλησι, ποὺ ἐπειδὴ ἀπευθύνονταν σ' ὅλους δὲν ὑποχρέωνε οὔτε τὸν δεῖνα οὔτε τὸν τάδε.

— Κανένας δὲν μιλᾶ;

— Ἐγὼ κρυώνω εἶπε ὁ Καρρορῆς.

— Καλά, καὶ μεῖς ποὺ βραχήκαμε, ζεσταινόμαστε;

— Ἂς μὴν πέφτατε στὸ νερὸ ἐσεῖς.

— Ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, εἶπε ὁ Δάσκαλος, θὰ βάλουμε κλῆρο νὰ δοῦμε ποιὸς θὰ δώση ροῦχα. Δὲν ἤθελα νὰ ἐπιμείνω, ἀλλὰ τώρα ζητῶ ἰσότητα.

Ἐπειδὴ ὅλοι μας εἴχαμε βραχῆ ὅταν περνούσαμε τὴ στοά, ἐγὼ ὡς τὸ λαιμό, οἱ μεγαλύτεροι ὡς τὴ μέση, τὸ ν' ἀλλάξουμε τώρα ροῦχα δὲν ἦταν καὶ σπουδαία ὠφέλεια.

Ὁ Δάσκαλος ὅμως ἐπέμεινε νὰ γίνῃ αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ κι' ὁ κλῆρος θέλησε νὰ πάρω ἐγὼ τὸ σακκάκι τοῦ Καμπουροῦ. Ἀλλὰ τὰ πόδια τοῦ Καμπουροῦ ἦταν τόσο μακριὰ ὅσο σχεδὸν ὅλο μου τὸ σῶμα, ὥστε τὸ σακκάκι ἦταν στεγνό.

Τυλίχθηκα λοιπὸν ὅλος καὶ δὲν ἄργησα νὰ ζεσταθῶ.

Ὕστερα ἀπὸ τὸ δυσάρεστο αὐτὸ περιστατικὸ ποὺ γιὰ μιὰ στιγμὴ μᾶς ξεκούνησε ξαναπέσαμε στὴν ἀπελπισία καὶ στὸν φόβο τοῦ θανάτου. Φαίνεται ὅμως πὼς ἐγὼ φοβόμουν λιγώτερο ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου, γιατὶ ἐνῷ αὐτοὶ ἔμειναν ἄγρυπνοι, ἐμένα στὸ τέλος μὲ πῆρε ὁ ὕπνος. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ θέσις μου δὲν ἦταν κατάλληλη καὶ ἐκινδύνευα νὰ πέσω στὸ νερὸ ὁ Δάσκαλος πῆρε τὸ κεφάλι μου κάτω ἀπ' τὴ μασχάλη του. Δὲν μοῦ τὄσφιγγε πολὺ δυνατά, ἀρκετὰ ὅμως γιὰ νὰ μ' ἐμποδίζῃ νὰ πέσω, κι' ἔτσι κοιμόμουν σὰν τὸ παιδὶ στὰ γόνατα τῆς μητέρας του. Τί καλὴ καρδιὰ ἔχει ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς μὲ τὸ γερὸ κεφάλι;... Κάθε φορὰ ποὺ μισοξυπνοῦσα ἄλλαζε μόνο τὴ θέσι τοῦ μουδιασμένου του μπράτσου, ὕστερα ἔμενε ἀκίνητος καὶ μοὔλεγε σιγά!:

— Κοιμήσου παιδί μου, μὴ φοβᾶσαι, κοιμήσου μικρὲ σὲ κρατῶ.

Καὶ ξανακοιμώμουν χωρὶς φόβο, γιατὶ ἤμουν βέβαιος πὼς δὲν θὰ μ' ἄφηνε.

Ὁ καιρὸς περνοῦσε κι' ὁλοένα ἀκούγαμε τὰ βαγονάκια ποὺ βουτοῦσαν κανονικὰ στὸ νερό. Ἦταν ἡ μόνη μας ἐλπίδα κι' ἡ μόνη μας παρηγοριά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'.

Γιὰ τὴ σωτηρία μας.

Ἀνυπόφορη εἶχε γίνει ἡ θέσι μας ἀπάνω στὰ στενὰ ἐκεῖνα σκαλιά. Ἀποφασίσαμε νὰ τὰ πλατύνωμε κι' ὁ καθένας βάλθηκε στὴ δουλειὰ μὲ τὰ σωστά του. Ξαναρχίσαμε μὲ τὰ μαχαίρια μας νὰ σκάφτευμε τὸ κάρβουνο καὶ νὰ πετᾶμε τὰ τρίμματα.

Ἐπειδὴ τώρα εἴχαμε στερεὸ ὑποστήριγμα γιὰ τὰ πόδια μας ἡ ἐργασία ἦταν πιὸ εὔκολη καὶ καταφέραμε γρήγορα νὰ σκάψουμε ἀρκετά, ὥστε νὰ μεγαλώσουμε τὴ φυλακή μας. Καὶ ἦταν πραγματικὰ μεγάλη ἀνακούφισι γιὰ μᾶς ὅταν μπορέσαμε νὰ ξαπλώσουμε ὁλόκληρο τὸ κορμί μας στὰ σκαλιὰ ἐκεῖνα ποὺ πρῶτα καθόμασταν μόνο μὲ τὰ πόδια κρεμασμένα.

Ἂν καὶ ἡ φέτα τοῦ Καρροιρῆ εἶχε μοιρασθῆ μὲ τὴ μεγαλύτερη οἰκονομία ὅμως τὴ φάγαμε ὅλη. Μπορῶ μάλιστα νὰ πῶ πὼς τὸ τελευταῖο κομματάκι μᾶς δόθηκε μὲ τὴν ὥρα, γιὰ νὰ τὸ πάρουμε καὶ νὰ τὸ φᾶμε: γιατὶ ἀπὸ τὰ βλέμματα τῶν ἄλλων πεινασμένων κατάλαβα πὼς ἂν ὑπῆρχε ἄλλο ψωμὶ θὰ μᾶς τ' ἅρπαζαν μὲ τὴ βία γιὰ νὰ φᾶνε ἐκεῖνοι. Τώρα πιὰ κανένας σχεδὸν δὲν μιλοῦσε. Ὅσο στὴν ἀρχὴ ἦταν εὔγλωττοι, τόσο σιωπηλοὶ ἔγιναν τώρα ποὺ ἔβλεπαν πὼς παρατείνεται ἡ φυλάκισί μας. Ἀλλὰ καὶ ἂν μιλοῦσε κανεὶς ἕνα ἀπ' τὰ δυὸ θὰ ρωτοῦσε: ἢ τί ἔκαναν ἀπέξω γιὰ νὰ μᾶς σώσουν, ἢ πόσον καιρὸ ἦσαν κλεισμένοι ἐκεῖ μέσα. Ἦταν τὰ μόνα θέματα, τὰ μόνα προβλήματα ποὺ μᾶς ἀπασχολοῦσαν.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΝΥΦΗ ΠΟΥ ΚΑΚΟΤΥΧΙΣΕ

Πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες μιλήσαμε, στὶς σελίδες αὐτές, γιὰ τὸ «γυρισμὸ» τοῦ ξενητεμένου συζύγου. Σήμερα θ' ἀσχοληθοῦμε μὲ κάποιον ἄλλο ἐξ ἴσου περίφημο θρῦλο, τὸ θρῦλο «Τῆς νύφης ποὺ κακοτύχισε», ποὺ κι' αὐτός, ὅπως κι' ὁ προηγούμενος, ἀνήκει στὸν ἴδιο κύκλο τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν μας. Ἀλλὰ ἂς δοῦμε τί ἀναφέρει

τὸ σχετικὸ τραγοῦδι ποὺ περιέχει τὸ θρῦλο.

Ἡ κυρὰ Ρήνη τοῦ Σκληροῦ, τοῦ Δούκα ἡ θυγατέρα
χρόνους τῆς γράφαν τὰ προικιὰ χρόνους τ' ἀπανωπροίκια
καὶ τὰ «κρυφὰ τῆς μάνας της λογαριασμὸ δὲν ἔχουν
τῆς δίνει κι' ὁ πατέρας της καράβι ἀρματωμένο
τῆς δίνει κι' ἡ μανούλα της τάσι μαργαριτάρι,
χρυσὸ θρονὶ νὰ κάθεται, μῆλο χρυσὸ νὰ παίζῃ
καὶ μοῦλα χρυσοκάπουλη νὰ περπατῆ καβάλλα...

Ἔτσι κατὰ τὸ θρῦλο ἡ ὄμορφη Ρήνη παντρεύτηκε καὶ πῆγε στὴν ξενητειά, μακριὰ στὴ Δύσι.

Μὰ ἦρθ' ὁ καιρὸς ὁ δίσεχτος, χρονιὰ καταχαϋμένη
πῆραν τὰ χρέγια τὰ προικιά, χρέγια τ' ἀπανωπροίκια.

Κι' ἡ ἀρχοντοπούλα ἡ Ρήνη φτωχὴ πιά, δυστυχισμένη στὴν ξενητειά, νοσταλγεῖ τοὺς δικούς της, τὸ σπίτι τὸ πατρικό, τὴν οἰκογενειακὴ εὐτυχία. Παρακαλεῖ, λοιπόν, τὸν ἄντρα της νὰ τῆς ἐπιτρέψῃ νὰ φύγῃ γιὰ τὴ μακρινή της πατρίδα.

Ἐκεῖνος μως ἀρνεῖται.

Μὲ τὰ πολλὰ ὅμως παρακάλια κατορθώνει τέλος νὰ τὸν πείσῃ νὰ τῆς ἐπιτρέψῃ νὰ φύγῃ. Κι' ἡ Ρήνη φεύγει.

Περπατῶντας ράχι σὲ ράχι — ὅπως ἀναφέρει ὁ θρῦλος — φτάνει ἔξω ἀπ' τὸ πατρικὸ σπίτι. Ἐκεῖ τὴν δέχονται οἱ δοῦλες της, πού, χωρὶς νὰ τὴν ἀναγνωρίσουν, τὴ ρωτοῦν σὲ τί μποροῦν νὰ τῆς φανοῦν χρήσιμες. Ἐκείνη ζητάει νὰ μεσολαβήσουν στὴν τρανὴ ἀρχόντισσα τοῦ σπιτιοῦ νὰ τὴν πάρῃ δούλα, γιατί, ὅπως τοὺς ἀνέφερε, «ἤξερε νὰ ὑφαίνῃ τὸ βλατί, νὰ ὑφαίνῃ τὸ βελοῦδο...». Πράγματι οἱ δοῦλες μεσολαβοῦν στὴν ἀρχόντισσα, ποὺ κατεβαίνει ρωτῶντας μὲ ἀπορία:

Ποιὰ εἶναι ποὺ ὑφαίνει τὸ βλατὶ ποὺ ὑφαίνει τὸ βελοῦδο;
Κείνη ποὺ ὑφαίνει τὸ βλατὶ ποὺ ὑφαίνει τὸ βελοῦδο
εἶναι μακριὰ στὴν ξενητειά, εἶναι μακριὰ στὴ Δύσι.

Ἀλλά, παρ' ὅλη τὴ δυσπιστία της, θέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὶς ἱκανότητες τῆς ξένης ποὺ οὔτε αὐτὴ τὴν ἀναγνώρισε πὼς εἶναι ἡ κόρη της ἡ Ρήνη καὶ πρόσταξε τὶς δοῦλες της: «Σύρτε νὰ τήνε βάλετε στὸν ἀργαλειὸ τῆς Ρήνης, γιὰ ν' ἀποὐφάνῃ τὸ χρυσὸ ποὖχε μισοφτειασμένο...».

Οἱ δοῦλες ἐκτελῶντας τὶς παραγγελίες τῆς ἀρχόντισσας ἐγκατέστησαν τὴ νέα στὸν ἀργαλειό. Αὐτὴ ἄρχισε νὰ ὑφαίνῃ τραγουδῶντας ἕνα τραγοῦδι ποὺ κείνη τὴ στιγμὴ αὐτοσχεδίασε:

Διασοῦδι πολυδιάσυδο πολῃοῦ καιροῦ διασοῦδι
διασοῦδι ὅταν σὲ διάζομουν ἦρθαν οἱ συμπεθέροι...

Ἡ ἀρχόντισσα, καθὼς εἶδε τὴ νέα νὰ ὑφαίνῃ μὲ τὸν ἴδιο ἀριστοτεχνικὸ τρόπο ποὺ κι' ἡ κόρη της ὕφαινε, καὶ καθὼς ἄκουσε τὸ τραγοῦδι, κάτι ὑπωψιάστηκε καὶ ρωτάει τὴν κόρη:

Κόρη μ' ποιὰ εἶν' ἡ μάνα σου; Ποιὰ εἶν' τὰ γονικά σου;

Κι' ἡ ὄμορφη Ρήνη τῆς ἀποκρίνεται:

Ἡ μάνα μου Γιαννιώτισσα κι' ὁ κύρης μου ἀπ' τὴν Πόλι.

Ἔκπληκτη ἀπ' αὐτὴ τὴν ξαφνικὴ ἀποκάλυψι ἡ ἀρχόντισσα τὴν προσέχει καλύτερα καὶ τὴν ἀναγνωρίζει. Τὴν ἀγκαλιάζει μὲ στοργὴ κι' ἀφοῦ ἡ Ρήνη τῆς διηγεῖται τὶς ἀτυχίες της, προστάζει τὶς ἐπίσης ἔκπληκτες δοῦλες:

Ἀλλάχτε την, στολίστε την τὴν πρώτη τὴ στολή της
καὶ νὰ βαρέσουν τ' ἄργανα γλυκὰ καὶ τὰ παιχνίδια...

Ἔτσι «ἡ Ρήνη ἡ ὄμορφη, ἡ Ρήνη ἡ μαυρομάτα» πῆρε τὴν πρώτη θέσι της στὸ πατρικὸ ἀρχοντικό.

Τὸ τραγοῦδι αὐτό, ἐκτὸς ἀπ' τὴν τρυφερότητα καὶ τὴ στοργὴ τὴν οἰκογενειακὴ ποὺ ἀποπνέει, ἔχει καὶ σημαντικὲς λογοτεχνικὲς ἀρετές.

Μέσα στοὺς στίχους του συναντᾶμε μιὰ ξεχωριστὴ ἁπλότητα κι' ἕναν ἐντελῶς ἰδιάζοντα τρόπο ἐκφράσεως τῶν ψυχικῶν συναισθημάτων. Ὅπως θὰ πρόσεξε ὁ ἀναγνώστης μου, δὲν ὑπάρχουν στὸ τραγοῦδι αὐτὸ ξεκαθαρισμένες καταστάσεις, κι' ἀκόμα δὲν ὑπάρχουν καὶ αἴτια, ἴσως, ἕνεκα τῶν ὁποίων συνέβησαν τὰ γεγονότα. Γιατὶ π. χ. ἡ κόρη ἐγκατέλειψε τὸν ἄντρα της, ἐνῶ ἀποκαλῶντάς τον «καλό της» δείχνει πὼς δὲν ἔπαψε νὰ τὸν ἀγαπάῃ; Ἢ γιατὶ γυρίζοντας στὸ πατρικὸ σπίτι δὲν ἀποκαλύπτει ἀμέσως στὴ μητέρα τὴν ταυτότητά της. Γιατὶ δὲ λέει ἀμέσως τ' ὄνομά της;

Ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ἡ μεγάλη δύναμι τῆς λαϊκῆς φαντασίας, κι' ἀκόμα περισσότερο ἡ δημιουργικὴ δύναμι τῆς δημοτικῆς ψυχῆς.

Πολὺ καλὰ ξέρει ὁ λαός μας ὅλες αὐτὲς τὶς λεπτομέρειες, κι' ἡ παράλειψί τους δὲν προέρχεται ἀπὸ «ἀδυναμία ἐκφράσεως», ὅπως λέμε σὲ παρόμοιες περιπτώσεις. Ὁ λαὸς παραβλέπει τὶς λεπτομέρειες, γιατί, μέσα στὴ συγκίνησι ποὺ τοῦ δημιουργεῖ ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία, ἐκφράζεται περισσότερο συναισθηματικά. Ἡ λογικὴ τῆς μικρολεπτομέρειας ὑποχωρεῖ μπροστὰ στὰ συναισθήματα ποὺ γεννάει ἡ συγκίνησι. Ἀπόδειξιν τούτου ἀποτελεῖ τὸ ὅτι μέσα σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ ἀκαθόριστου δὲν λείπει ἡ ποίησι κι' ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς ἐκφράσεως ποὺ διακρίνει τὴ λαϊκὴ ποίησι.

Δ. Σιατ.

Ο ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΚΑΙ ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΟΣ

Πανομοιότυπον τῆς πρώτης σελίδος τοῦ αὐτογράφου λεξικοῦ τοῦ Μάρκου Μπότσαρη

Ποιός θὰ μποροῦσε ποτὲ νὰ φαντασθῇ ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἡρωϊκώτερους καὶ σεμνότερους ἀρχηγοὺς τῆς Ἐπαναστάσεως, ὁ ἔνδοξος γόνος τοῦ Σουλίου Μᾶρκος Μπότσαρης, ἦταν συγγραφεύς, καὶ μάλιστα λεξικογράφος!

Καὶ τὸ γεγονὸς παίρνει τὰ ὅρια τῆς ἐκπλήξεως ἂν σκεφθῇ κανεὶς ὅτι ὁ Μᾶρκος Μπότσαρης ἦταν ἀγράμματος, ὅπως ἦταν καὶ ἡ πλειονότης τῶν ἡρώων ποὺ ἔπαιξαν τὸν ρόλο τοῦ πρωταγωνιστοῦ τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας. Τὸ δείχνει καθαρὰ καὶ ἡ παρατιθεμένη πανομοιότυπος ὑπογραφή του.

Δὲν μποροῦσε βέβαια νὰ εἶναι καὶ καλύτερη μὲ τὴ λίγη ἀνάγνωσι καὶ γραφὴ ποὺ εἶχε διδαχθῆ στὰ παιδικά του χρόνια ἀπὸ τὸν ἁγιασμένο καλόγηρο, τὸν Σαμουήλ, ποὺ ἀργότερα ἀνατίναξε στὸν ἀέρα τὸ Κούγκι καὶ ἔγραψε μιὰ ἀπὸ τὶς ἡρωϊκώτερες καὶ ἐνδοξότερες σελίδες τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μας ἀγῶνος.

Παιδὶ ἀκόμα, δεκατριῶν περίπου χρονῶν, ὁ Μᾶρκος Μπότσαρης, ἐκπατρίζεται μὲ τοὺς δικούς του καὶ τοὺς λοιποὺς συμπατριῶτες του καὶ καταφεύγει στὴν Κέρκυρα, γιὰ νὰ ἀποφύγουν τὴ δουλεία τοῦ Ἀλῆ πασᾶ.

Ἐκεῖ ὁ Μᾶρκος Μπότσαρης παρακολουθεῖ καὶ συντρέχει τὸν πατέρα του στοὺς μακρότατους ἀγῶνες του κατὰ τοῦ Ἀλῆ. Δίπλα ὅμως ἀπὸ τὸν ἔξοχο καὶ ἀνδρεῖο πολεμιστὴ βαδίζει καὶ σκέπτεται ταὐτοχρόνως γενικώτερα ὁ συγγραφεύς.

Δὲν παραβλέπει τοὺς ἀδελφικοὺς δεσμοὺς ποὺ ἀπὸ αἰώνων ὡδήγησαν εἰς κοινὸν ἀγῶνα Ἕλληνας καὶ Ἀλβανούς. Ζητάει νὰ συσφίγξῃ μ' ἕνα καθολικώτερο τρόπο τοὺς δεσμοὺς αὐτοὺς καὶ ἀρχίζει, αὐτὸς ὁ ἀγράμματος σχεδόν, τὴ σύνταξι λεξικοῦ «Τῆς Ρομαΐκοις καὶ Ἀρβανητηκοίς Ἀπλῆς» ὅπως τὸ ἐπιγράφει ὁ ἴδιος.

Τὴν ἐποχὴ ἀκριβῶς ἐκείνη πέρασε ἀπὸ τὴν Κέρκυρα ὁ ἀπὸ τοῦ 1805 διορισθεὶς γενικὸς Πρόξενος τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως στὰ Ἰωάννινα Φραγκῖσκος Pouqueville. Εἶναι γνωστὴ ἡ δρᾶσις τοῦ φιλέλληνος διπλωμάτου καὶ συγγραφέως τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ὁ ὁποῖος συνετέλεσε κατὰ πολὺ εἰς τὴν Δύσιν διὰ νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ ἀγαπήσουν τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Pouqueville ἐγνώριζε τοὺς Σουλιῶτες καὶ τὸ γενναῖον ἔργον τῆς ἀπελευθερώσεως ποὺ εἶχαν ἀναλάβει καὶ δὲν παρέλειψε κατὰ τὴν ἐκ Κερκύρας διέλευσίν του νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς ἐπιφανεστέρους ἐκ τῶν φυγάδων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν Μᾶρκο Μπότσαρη, τὸν συγγραφέα τοῦ Ἑλληνο - αλβανικοῦ Λεξικοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ πῆρε μαζί του, πιθανῶς ἀναλαβὼν τὴν ἔκδοσίν του.

Ἀργότερα, μετὰ 10 χρόνια περίπου, ὁ Pouqueville δωρίζοντας τὸ πολύτιμον τοῦτο χειρόγραφον εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῶν Παρισίων ἐβεβαίωνεν ἐνυπογράφως: «Τὸ Λεξικὸν τοῦτο ἐγράφη διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Μάρκου Μπότσαρη ἐν Κερκύρᾳ τῷ 1809 ἐνώπιόν μου».

Τὸ Λεξικὸν εἶναι δίστηλον καὶ χωρίζεται διὰ μιᾶς καθέτου γραμμῆς σὲ κάθε σελίδα. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην στήλην ὑπάρχουν αἱ ἁπλαῖ Ἑλληνικαὶ λέξεις, εἰς δὲ τὴν δευτέραν αἱ ἀντίστοιχοι Ἀλβανικαὶ γραμμέναι μὲ Ἑλληνικὰ στοιχεῖα. Στὴν ἀρχὴ δὲ κάθε σελίδος ἡ ἐπιγραφὴ ΛΕΞΙΚΟΝ ἢ ΛΕΞΙΚΟΝ ΔΙΓΛΟΣΣΟΝ ἢ ΔΙΓΛΩΣΣΟΝ.

Ἡ σημασία τοῦ ἔργου τοῦ Μπότσαρη δὲν εἶναι μόνο φιλολογική. Πολὺ μεγαλύτερη εἶναι ἡ βαρύτης τὴν ὁποίαν ἔχει τὸ ἁπλὸ αὐτὸ λεξικὸ ἀπὸ ἀπόψεως Ἐθνικῆς.

Ὁ κάθε Σουλιώτης αἰσθανόταν ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶχε μέσα του ἀπὸ ἀπόψεως μορφώσεως, ἔστω καὶ στοιχειώδους, ἦταν Ἑλληνικό. Ἡ γλῶσσα δὲ αὐτὴ τοῦ Ἔθνους, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐπὶ αἰῶνες ὁλοκλήρους εἶχε ζυμωθῆ ὁ Ἀλβανισμός, εἶχε καταστῆ ἡ κρατοῦσα γλῶσσα τῶν Σουλιωτῶν. Δὲν ἔγραψε λοιπὸν ὁ Μπότσαρης τὸ Λεξικὸ χάριν φιλολογικῆς εὐχαριστήσεως καὶ ἀσχολίας, οὔτε γιὰ νὰ διδάξῃ εἰς τοὺς συμπατριώτας του τὴν Ἑλληνικήν. Τοῦτο θὰ ἦταν ἄλλως τε περιττὸν γιὰ τοὺς διγλώσσους Ἑλληνοαλβανοὺς τῶν Σουλιωτικῶν ὀρέων, οἱ ὁποῖοι, ὅπως καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἐξελληνισθέντας Ἀλβανούς, εἶχαν μίαν μὲν καὶ τὴν αὐτὴν Ἐθνικὴν ἰδέαν, διπλῆν δὲ γλῶσσαν, θὰ ἔλεγε κανείς, ἀπαράλλακτα σὰν τὸ δικέφαλο ἀετὸ τοῦ Βυζαντίου ποὺ εἶχε δύο κεφαλὲς ἀλλὰ σῶμα ἕνα.

Ἄλλος λοιπὸν ἦταν προφανῶς ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἔννοια τοῦ ἐνδόξου προμάχου τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας.

Εἰς τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα, τὴν ἀθάνατη Ἑλλάδα, γιὰ τὴν ὁποία ἔμελλε νὰ θυσιασθῇ, ἤθελε νὰ παράσχῃ τὶς πολύτιμες ὑπηρεσίες του, ὄχι μόνον ὡς στρατιώτης, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς φτωχικῆς του πέννας νὰ προπαρασκευάσῃ καὶ διαδώσῃ μερικὰς στοιχειώδεις καὶ ἀναγκαίας γνώσεις τῆς Ἀλβανικῆς εἰς τοὺς Ἕλληνας μᾶλλον, παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τοὺς Ἀλβανούς, διὰ τὴν μέλλουσαν νικηφόρον συνεννόησιν καὶ σύμπραξιν Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν εἰς τὸν Ἐθνικὸν ἀγῶνα.

Ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Μάρκου Μπότσαρη

Κ. Ι. Βέρρ.

Φαναριῶται

Η λέξις «Φαναριώτης» πῆρε στοὺς νεωτέρους χρόνους τὴν ἔννοια τοῦ ἀριστοκράτης. Ἀκόμα καὶ τώρα, ὅταν λέμε πὼς ὁ δεῖνα εἶναι «Φαναριώτης», ἐννοοῦμεν ἕνα ἄνθρωπο ἀπὸ εὐγενικὴ γενιὰ καὶ ἀνώτερη κοινωνικὴ τάξι.

Στὴν πραγματικότητα ὅμως «Φαναριῶται» ἐκαλοῦντο, μετὰ τὴν κατάληψι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἀκόμη δὲ καὶ πρίν, οἱ κάτοικοι μιᾶς παραθαλασσίας συνοικίας τῆς Πόλης, τοῦ «Φαναριοῦ», ποὺ βρισκόταν ἀπέναντι ἀπ' τὸν Τουρκικὸ Ναύσταθμο.

Ἄνθρωποι, κατὰ τὸ πλεῖστον φτωχοί, μετήρχοντο, οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς κοινὰ ἐπαγγέλματα.

Περισσότερους ψαράδες, βαρκάρηδες, παπουτσῆδες, ἢ ραφτάδες συναντοῦσε κανεὶς ἐκεῖ, παρὰ δασκάλους ἢ γιατρούς.

Πῶς ὅμως αὐτὴ ἡ φτωχικὴ καὶ ἄσημη συνοικία ἀπέκτησε τέτοια φήμη, ὥστε νὰ θεωρῆται, ἀργότερα, μιὰ ἀριστοκρατικὴ γειτονιά;

Ὁ λόγος αὐτῆς τῆς ἐξελίξεως ἴσως φανῆ σὲ πολλοὺς παράξενος, πάντως ὅμως εἶναι ἀληθινός.

Τὴν αἴγλη της τὴν ὀφείλει στὴ νεολαία της.

Εἶναι παρατηρημένο καὶ ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένο πὼς μιὰ κοινωνία δὲν μπορεῖ νὰ προοδεύσῃ ἂν ἡ νεολαία της δὲν εἶναι ὑγιὴς καὶ ἀνεπτυγμένη, σύμφωνα μὲ τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη.

Τὰ παιδιὰ εἶναι οἱ ρίζες ἀπ' τὶς ὁποῖες θὰ ξεπεταχθῆ μιὰ μέρα τὸ ἐθνικὸ σύνολο.

Τὸ Φανάρι εἶχε τὴν τύχη νὰ φιλοξενῆ τὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὶς μεγάλες Σχολές, ὅπου ἡ νεολαία τοῦ γένους ἔπαιρνε μιὰ ἐπιμελημένη μόρφωσι. Ἐκτὸς ἀπ' τὰ ἑλληνικά, κύριον καὶ πρῶτον μάθημα, ἐδιδάσκοντο καὶ δύο ἢ τρεῖς ξένες γλῶσσες, ἰδίως τὴν Γαλλικὴν καὶ Ἰταλικήν, κατηρτίζοντο δὲ καλὰ στὰ ἐμπορικά.

Τὰ ἐφόδια αὐτὰ ἦταν σπουδαῖα, γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη.

Σὰν ὅμως ἡ Ὑψηλὴ Πύλη πληροφορήθηκε πὼς σ' αὐτὴ τὴ φτωχικὴ συνοικία τῶν μικροεπαγγελματιῶν μποροῦσε νὰ βρῆ ἀνθρώπους μορφωμένους καὶ ἠθικοὺς — ἡ ἠθικὴ ἦταν τὸ κύριον στοιχεῖο τῆς ἀνατροφῆς — προτίμησε νὰ χρησιμοποιῆ τὰ παιδιὰ τῶν Φαναριωτῶν.

Στὴν ἀρχὴ ὁ τίτλος τοῦ διερμηνέως ἦταν ἀσημότατος, ἰσοδύναμος μὲ τοῦ σημερινοῦ «γραφιᾶ».

Τὸ 1669 ὅμως, κατὰ πρότασιν τοῦ τότε «γραμματικοῦ» Παναγιωτάκη, ἡ θέσις ἔγινε μόνιμη κι' ἄρχισε νὰ λαμβάνη σημαντικὴ σπουδαιότητα.

Ὁ Παναγιωτάκης ἢ Παναγιώτης, ὅπως τὸν λένε πολλοὶ ἱστορικοί, ἦταν ὁ πρῶτος Ἕλλην μόνιμος διερμηνεὺς τοῦ Διβανίου. Ἐξαιρετικὰ μορφωμένος, συγχρόνως δὲ καὶ συγγραφεὺς πολλῶν θρησκευτικῶν βιβλίων, ἐξετιμᾶτο ἐξαιρετικὰ ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

Πατριώτης μὲ ὅλη τὴ σημασία τῆς λέξεως καὶ πιστὸς ὀρθόδοξος Χριστιανός, ὑπεστήριξε μὲ φανατισμὸ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν.

Τέτοια δὲ ἦταν ἡ ἐκτίμησι ποὺ εἶχαν γι' αὐτὸν οἱ Τοῦρκοι, ὥστε τοῦ παρεχώρησαν πολλὰ προνόμια, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἕνα σπουδαιότατον: τὸ νὰ τρέφη μακρὰ γενειάδα, διάκρισις ἐξαιρετική, γιατὶ ἔτσι ἐξωμοιοῦτο μὲ τοὺς Μουσουλμάνους ἀξιωματούχους.

Μὲ τὸν καιρὸ ὅμως οἱ διερμηνεῖς ἐπέτυχον καὶ ἄλλας παραχωρήσεις. Ὅπως, λόγου χάριν, νὰ βγαίνουν ἔφιπποι σὰν τοὺς Τούρκους τιτλούχους καὶ ἄλλα πολλά.

Ὕστερα ἀπὸ χρόνια δὲ ἡ θέσις αὐτὴ ἐξειλίχθη σὲ μεγάλη περιωπή, ἰδίως ἀφ' ὅτου δημιουργήθηκε ὁ θεσμὸς τοῦ Διερμηνέως τοῦ στόλου. Αὐτὸς συνώδευε τὸν ἀρχιναύαρχο τοῦ τουρκικοῦ στόλου ὅταν κατέβαινε στὴ Μεσόγειο, γιὰ νὰ εἰσπράξῃ ἀπὸ τὰ διάφορα τελωνεῖα τῆς Αὐτοκρατορίας τὰς προσόδους τῶν φορολογιῶν. Ἦτο δηλ. ἰσοδύναμος μὲ θησαυροφύλακα, γιατὶ οἱ εἰσπράξεις ἀνέβαιναν εἰς ἰλιγγιώδη ποσά.

Ὁ τίτλος ὅμως τοῦ Διερμηνέως, σιγά-σιγὰ ἄρχισε νὰ μὴν εἶναι ἀρκετὸς γιὰ τοὺς Φαναριῶτες. Ἡ φιλοδοξία τους εἶχε κεντηθῆ, εἶχαν δὲ καταλάβει πὼς χάρις στὴ μόρφωσί τους μποροῦσαν νὰ βασιλεύσουν μέσα στὴ γενικὴ τότε ἀμάθεια.

Οἱ βλέψεις τους στράφηκαν στὶς ἡγεμονίες τῆς Βλαχίας καὶ τῆς Μολδαυΐας.

Θέλησαν νὰ γίνουν ἄρχοντες καὶ τὸ κατώρθωσαν χάρις στὴν ἀναμφισβήτητη ἀξία τους.

Καὶ ἔτσι βλέπουμε, ἀπὸ ἀσήμους γονεῖς, χάρις στὴ συστηματικὴ διαπαιδαγώγησι τῆς νεολαίας, δημιουργήθηκαν ἡγεμονικὲς οἰκογένειες.

Β. Ν. Νικολετόπουλος

ΤΟ ΚΟΨΙΜΟ ΤΗΣ ΠΗΤΤΑΣ ΣΤΗΝ Π.Δ.Θ.Π.

Τὸ κέφι ἦταν τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς γιορτῆς τῆς Βασιλόπηττας στὴν Περιφερειακὴ Διοίκησι Θηλέων Πρωτευούσης! Κέφι, χαρά, γέλια!... Οἱ καλεσμένοι βρῆκαν μέσα στὴ θαλπωρὴ τῶν αἰθουσῶν τῆς Διοικήσεως, ποὺ τὶς ἔκανε πιὸ ζεστὲς ἡ παρουσία τοῦ Ἀρχηγοῦ μας μὲ τὴν κυρία Μεταξᾶ, τὴν ξεκούρασι

Σὲ κάτι τέτοιες περιστάσεις σύντροφος τῶν καλεσμένων εἶναι ἡ...ἀνία καὶ ἡ ἀκεφιά... Στὴν Περιφερειακὴ κι' οἱ πιὸ βλοσυροὶ ἀφῆκαν τὸ χαμόγελο νὰ γλυκάνῃ τὸ πρόσωπό τους κι' οἱ ἄλλοι ξέσπασαν σὲ γέλια ἀκράτητα...

Ὁ Ἀρχηγὸς γελοῦσε, γελοῦσε διαρκῶς μὲ τὰ ἀστεῖα τῶν κοριτσιῶν, κι' ἔνοιωθε κι' αὐτὸς τὴν ἱκανοποίησι τῆς ἐπιτυχίας τοῦ μεγάλου του ἔργου!.. Γιατὶ πραγματικὰ ἡ γελαστὴ ἀτμόσφαιρα ποὺ δημιουργήθηκε στὴν γιορτὴ τῆς περασμένης Τρίτης στὴν Περιφερειακὴ Διοίκησι Θηλέων εἶναι ἀκριβῶς ὅ,τι ἔδωσε τὴ ζωή, τὴν αἰσιοδοξία στὰ ἄλλοτε μαραζωμένα, τὰ κατσούφικα, τὰ ψόφια παιδιὰ τῆς λεγόμενης Ἑλληνικῆς Νεότητος...

Ἂς εἶναι!...

Ἡ γιορτὴ ἄρχισε μὲ τὸν ὕμνο τῆς Νεολαίας καὶ τὰ κάλανδα.

Ὕστερα μπῆκε ὁ Ἅγιος Βασίλειος, ποὺ πίσω ἀπὸ τὴ μάσκα του κρυβόταν ἡ δὶς Τζάβα, ἡ ὁποία ἀπήγγειλε σατυρικοὺς στίχους ποὺ γράφτηκαν τῆ συνεργασίᾳ πολλῶν λογίων τῆς περιφερειακῆς...

Μεταξὺ ἄλλων εἶπε κι' ἕνα τετράστιχο, χαρισμένο στὴν κ. Γλυκοφρύδη:

Ἄδικα σώνεται ἡ καρδούλα σου μικρούλα μου,
σὲ βεβαιῶ στενοχωριέσαι εἰς μάτην
τὸν ξέρουμε καλὰ τὸν ἄντρα σου γιὰ Γλυκοφρύδιο
καὶ ὄχι ἀγαπητὴ γιά... γλυκομάτην!

Ἀλλὰ ὁ ἅγιος Βασίλειος τὰ ἔψαλε καὶ τῆς κυρίας Περιφερειακῆς:

Τὶς διαταγές της δὲν κρατεῖ ἡ Διοικήτριά μας
γι' αὐτὸ κι' ὁ Μπόμπης βρίσκεται ὁλημερὶς μπροστά μας.
Μ' αὐτὰ εἶναι ἀνθρώπινα καὶ τῶν θνητῶν καπρίτσια
Μπέλλα, Μπόμπης καὶ Μπελίτσα...
Στὰ ραντεβοῦ της ἀκριβὴς μὲ ρολόϊ στὸ χέρι
σᾶς δίνει αἴφνης ραντεβοῦ τ' ἀπόγευμα στὶς τέσσαρες
πᾶτε την περιμένετε ἀπὸ τὸ μεσημέρι
καὶ καταφθάνει βιαστικὴ μεθ' ὥρας εἰκοσιτέσσαρες.

Ἐπίσης παραλαβαίνει καὶ τὸν κύριον Τόγκαν, τὸν διευθυντὴν τῆς ψυχαγωγίας τῆς Περιφερειακῆς καὶ συγγραφέα τοῦ βιβλίου τῶν παιγνιδιῶν...

Καὶ κατέληξε μὲ τοὺς ἑξῆς στίχους!...

Στὸν ἀρχηγό μας εὔχομαι
χρόνια πολλὰ νὰ ζήσῃ
καὶ τὸ μεγάλο ἔργο του
νὰ ἐξακολουθήσῃ!...
Εἰς τὴν Ε.Ο.Ν. π' ὅλ' ὀμορφιὰ
καὶ φήμη!.. τὴν ξακουσμένη
εὐχόμαστε νὰ προχωρῆ
πάντοτε τιμημένη
στὸ δρόμο ποὺ τῆς ἄνοιξες
ὁδηγητὴ Πατέρα
τ' Αὐγούστου τὴν ὁλόφωτη
κι' ἀξέχαστη ἡμέρα...

Ὁ Ἀρχηγὸς ἔκοψε κατόπιν τὴν πῆττα μὲ τυχερὴ τὴν Α. Β. Υ. τὴν Πριγκήπισσα Φρειδερίκη, εἰς τὴν ὁποίαν ἔτυχε τὸ χρυσὸ νόμισμα...

Μικρὰ κοριτσάκια τραγούδησαν μπροστὰ στὸν Ἀρχηγὸ κι' ἔπειτα ἔγινε δεξίωσις εἰς ἄλλην αἴθουσαν τῆς ὁποίας οἱ τοῖχοι ἦταν γεμᾶτοι ἀπὸ γελοιογραφίες, γεμᾶτες χιοῦμορ, φρεσκάδα, πνεῦμα καὶ σάτιρα...

Στοὺς προσκεκλημένους προσεφέρθη σαμπάνια μὲ ἐκλεκτοὺς μεζέδες καὶ ὁ Ἀρχηγὸς ἔφυγε ὑπὸ τὶς ἐπευφημίες τῶν κοριτσιῶν εὐχαριστημένος.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὰ κορίτσια διωργάνωσαν καλὰ τὴ γιορτή τους. Ἂς εἶναι καλὰ καὶ τοῦ χρόνου!...

Ἕνας θεατής

Δὲν εἶναι εὔκολο νὰ μιλήση κανεὶς γιὰ Βιβλιοθῆκες τῶν μοναστηρίων, χωρὶς νὰ εἶναι εἰδικός. Βιβλιοθῆκες ποὺ ἐπὶ ἕνα αἰῶνα ἐξακολουθοῦν νὰ κινοῦν ἀμείωτο τὸ φιλέρευνο ἐνδιαφέρον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου, ποὺ περιλαμβάνουν χιλιάδες χειρόγραφα μαζὶ μὲ ἄλλες σπανιώτατες ἀρχέτυπες ἐκδόσεις, καὶ ποὺ ἡ ὕλη τους ἀκόμα καλὰ - καλὰ δὲν ἔχει ἐρευνηθῆ. Γιατὶ ἂν μετὰ τὴν ἱστορικὴ ἐξερεύνησί της ἀπὸ τὸν καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου Σπυρίδωνα Λάμπρο, ποὺ θεωρήθηκε σὰν ἀνακάλυψι νέας Πομπηΐας, ὁ ὡς τότε νομιζόμενος «θαμμένος θησαυρὸς» χαρακτηρίστηκε ὁριστικὰ ὡς στενὰ ἐκκλησιαστικοῦ περιεχομένου, καὶ φροῦδα ἡ ἐλπίδα πὼς μποροῦσαν νὰ βρεθοῦν πλέον ἄγνωστα τυχὸν ἀρχαῖα κείμενα, ὅμως χίλια δυὸ ζητήματα ἐπὶ μέρους καὶ γενικώτερα, τῆς Ἱστορίας τοῦ Βυζαντίου, θὰ μποροῦσαν νὰ καθοριστοῦν, μὲ τὴν πολύτιμη γιὰ μᾶς τοὺς μεταγενεστέρους συνήθεια ποὺ εἶχαν οἱ κάτοχοί τους μοναχοὶ ν' ἀναγράφουν ἀπάνου στὰ ξώφυλλα, σύγχρονὰ τους γεγονότα, ἀνέκδοτα καὶ χρονικά. Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ τὴ συγκίνησι ποὺ μὲ κατέλαβε ὅταν διάβαζα ἀπάνου στὸ ξώφυλλο ἑνὸς χειρογράφου τῆς Μονῆς Βατοπεδίου, τὴν ἁπλὴ πληροφορία, ποὺ ἐξέφραζε ὅλη τὴν κατάπληξι ποὺ δοκίμασαν οἱ πατέρες τῶν Ἁγιορείτικων μοναστηριῶν καὶ γενικώτερα ο Ἑλληνικὸς κόσμος ἀπὸ τὴν πτῶσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως: «Αὐτὴ τὴ στιγμὴ μάθαμε πὼς ἔπεσε ἡ Πόλι». Οὔτε πάλι τὴ χαρά, ὅταν πρωτόβρισκα πληροφορίες ἀπὸ χειρόγραφα τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγ. Νικάνωρος τῆς Ζαμπούρδας τῆς περιφερείας Βενιζίων τῶν Γρεβενῶν γιὰ τὴν ἅγια μορφὴ τοῦ νεομάρτυρος Κοσμᾶ: «1776. Ἐνθύμιον τὸν καιρόν, ὁποῦ βγῆκε ἕνας ἀσκητὴς θαυμαστὸς καὶ ἅγιος ἄνθρωπος καὶ δίδαξε τὸν κόσμο καὶ πολλοὺς ἔβαλλε εἰς θεογνωσίαν καὶ κανεὶς δὲν τὸν ἐγνώριζε ἀπὸ τί μέρος καὶ ἀπὸ τί τόπον, καὶ τὸ ὄνομά του Κοσμᾶς, ὀλίγον κοντακιανὸς καὶ μελαχροινὸς καὶ τὰ γένια του μαῦρα καὶ δασιά» κι' ἄλλη: «1778. Ἐνθύμιον ὁποῦ βγῆκεν ἕνας ἀσκητὴς τὸ ὄνομά του Κοσμᾶς μοναχὸς καὶ ἐδίδαξεν ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ τρόπος του τόσο θαυμαστὸς ὁποὺ ἦταν ὁποῦ ὁ κόσμος ἔτρεμε, καὶ ἔβαλεν πολλοὺς καὶ τοὺς ἔκανε καλόψυχους καὶ γράφω δι' ἐνθύμιον. 1778. Μαΐου», ἡ ἄλλες ποὺ μιλοῦσαν γιὰ ἱστορικὰ γεγονότα ἢ γιὰ συμβάντα μετεωρολογικά, μὲ κεῖνο τὸν λακωνικὸ καὶ τόσο γοητευτικὸ στὴν παραστατικότητά του λόγο. «1745. Αὐτὸν τὸν χρόνον ἔστειψαν τὰ νερὰ καὶ λακκώματα καὶ βρύσες καὶ σταμάτησαν οἱ μύλοι παντοῦ, σ' ὅλον τὸν κόσμο καὶ ἦταν μεγάλη δυστυχία ἀπὸ ἀλεῦρι, καὶ πήγαιναν μία καὶ δύο μέρες εἰς ἄλλον τόπον καὶ ἄλεθαν καὶ πάλιν δὲν εὕρισκαν. Στὴν ἀκρίβεια ἐψόφησαν καὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια καὶ τὰ ἄλογα κι' ἐγὼ τὰ ἔγραψα δι' ἐνθύμιον» ἢ «1754 ἔγινε ἀμάχη μὲ τοὺς ἀγάδες εἰς τὸ Γρεβενὸν καὶ κάψαν τὸ Βαρόσι καὶ ὅλο τὸ κάστρο, καὶ σκοτώθηκαν 190 νομάτοι Ἀρβανιτάδες» ἢ «εἰς τὸν καιρὸν ἀπὸ μάλωσαν οἱ Γεροντάδες μὲ τὸ Μουλᾶ - Χουσεΐνη τὸν υἱὸ ἀπὸ τὸν Ὀσμὰν - ἀγᾶ. Καὶ τότε ἐκάησαν τὰ Ἰωάννινα μαζὶ μὲ τὸ Δεσπότη καὶ σέβηκαν εἰς τὸν κὺρ - Πασιᾶ καὶ εἰς τὸν Μπραῒμ Μπέη καὶ τοὺς ἔβγαλαν ἀπὸ τὸ Ζαπτιλίκι. 1785».

Καὶ μόνον αὐτά; Ἐδῶ μέσα στὰ μοναστήρια ὑπάρχει ὑλικὸ γιὰ θεολόγους, γιὰ δημοσιονόμους, γιὰ φιλολόγους, γιὰ γλωσσολόγους, γιὰ ἱστορικούς, γιὰ μουσικούς, γιὰ ἀρχιτέκτονας, γιὰ καλλιτέχνας γιὰ αἰσθητικούς. Καὶ ὅμως μάταια οἱ εὐπαίδευτοι πατέρες τῶν Μοναστηριῶν ποὺ διεφύλαξαν — ἀπὸ τὴ στιγμὴ τοὐλάχιστο ποὺ πῆραν συνείδησι τῆς ἀξίας της — μὲ ἀπαράμιλλο ζῆλο τὴν ἐθνικὴ αὐτὴ παρακαταθήκη, περιμένουν τοὺς Ἕλληνες ἐπιστήμονες καὶ εἰδικούς. «Ἔρχονται οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ ἐργάζονται εἰς τὰς Βιβλιοθήκας μας καὶ οἱ δικοί μας μεταβαίνουν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ παίρνουν τὰ ἰδικά μας» γράφει μὲ παράπονον εἰς φίλον του ὁ σοφὸς ἰατρός, μοναχὸς Ἀθανάσιος (πρώην Σπυρίδων ὁ Καμπανάος) ὁ Λαυριώτης. Κι' εἶναι τὸ παράπονο ὅλων τῶν μοναχῶν ποὺ βλέπουν τοὺς Εὐρωπαίους νὰ καταφθάνουν κάθε χρόνο καὶ νὰ περισυλλέγουν μέχρι ψιχίου ὅ,τι αὐτοὶ προώρισαν γιὰ τὸ Ἔθνος. Γιατὶ ἐδῶ ὑπάρχει θαμμένος σπόρος γιὰ πολλοὺς θερισμούς. Ὁλόκληρο τεχνικὸ ἐπιτελεῖο ποὺ θὰ δούλευε ἐπὶ χρόνια, μόλις θὰ μποροῦσε νὰ φέρη σὲ πέρας τὸ κολοσσιαῖο ἔργο του.

Οἱ ἐργασίες αὐτὲς ποὺ σκοπὸ τους θὰ εἶχαν νὰ ἐρευνήσουν ἐξαντλητικὰ αὐτὰ τὰ χριστιανικὰ καὶ βυζαντινὰ μουσεῖα ὡς παρακαταθήκη, ὡς παράδοσι καὶ ὡς ζωή, θὰ μποροῦσαν νὰ φέρουν μιὰν ἀληθινὴ ἀναγέννησι στὴ μέχρι σήμερα παρασιτοῦσα Ἑλληνικὴ τέχνη καὶ ἐπιστήμη. Ἀλλὰ ἂς προχωρήσουμε στὸ θέμα μας.

* * *

Ἡ πνευματικώτερη ἀπασχόλησι ἑνὸς βίου θεωρητικοῦ ὅπως ὁ μοναχικός, ἦταν ἀνέκαθεν ἡ ἀνάγνωσις. Δὲν εἶναι λοιπὸν καθόλου παράξενο πῶς μέσα στὰ μοναστήρια περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλοῦ συνεχίστηκε ἡ παράδοσι τῶν μεγάλων Ἀλεξανδρινῶν βιβλιοθηκῶν, ὅπου διάφορα ἀπὸ παντοῦ συρρέουν χειρόγραφα, στενὰ ἐκκλησιαστικῆς ἴσως ὕλης, γιὰ σοβαρὲς θεολογικὲς μελέτες ἢ γιὰ πνευματικὴ τέρψι καὶ ψυχικὴ σωτηρία τῶν μοναχῶν. Ἀλλὰ κι' αὐτὲς οἱ ἴδιες Βυζαντινὲς μονές, λόγῳ τῆς καθιστικῆς ζωῆς τῶν μοναχῶν ἐνωρίτατα ἀποβαίνουν σπουδαῖα κέντρα ἀντιγραφῆς. Ἡ μεγάλες Λαῦρες τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Συρίας μποροῦν νὰ ὑπολογιστοῦν ὡς πολυσήμαντες καὶ πρωταρχικὲς ἑστίες τοῦ Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ, ποὺ συντηροῦσαν ἀληθινὰ ἐργαστήρια ἀντιγραφῆς χειρογράφων καὶ πολλῶν ἄλλων εἰδῶν τέχνης. Κατὰ τοὺς Μεταϊουστινιανείους χρόνους, καὶ κυρίως μετὰ τὴν Ἀραβικὴ κατάκτησι, οἱ ἐκπολιτιστικοὶ αὐτοὶ πυρῆνες μετατοπίζονται πρὸς τὴ Μ. Ἀσία, μὲ κέντρο τὴν Κωνσταντινούπολι, ἀπὸ τὴν ὁποία μεταπηδᾶ κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα ἡ ὠργανωμένη πλέον αὐτὴ μοναχικὴ δραστηριότης εἰς τὸν Ἄθω, ὁ ὁποῖος ἦταν πεπρωμένο νὰ γίνη καὶ ἡ ἱερὰ μέχρι σήμερα τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ κειμηλιοθήκη.

Ἤδη ἀπὸ ἕνα ἔγγραφο τοῦ 9ου αἰῶνος ἀναφέρεται μιὰ μικρὰ συλλογὴ χειρογράφων βιβλίων καὶ σὲ ἄλλο τῆς Μονῆς «Ξυλουργοῦ» (1141) μιὰ λίγο μεγαλειτέρα. Εὐθὺς ἀμέσως ἀρχίζει ὁ καταρτισμὸς καὶ ἡ χρῆσις εἰδικῶν βιβλιοθηκῶν, ποὺ ἡ πρόοδος κι' ὁ πλουτισμός των σὲ χειρόγραφα αὐξάνει ἀδιάκοπα μὲ τὴν πάροδο τοῦ καιροῦ, ὥς ποὺ φάνηκεν ἡ τυπογραφία.

Μὲ τὴν ἐπικράτησί της, ὅλος αὐτὸς ὁ μὲ τόσο κόπο συλλεγμένος πλοῦτος καταντᾶ δύσχρηστος μὲ τὸν καιρὸ καὶ εἰς τὸ τέλος ἄχρηστος εἰς τοὺς πατέρας.

Ἐκτεθειμένος λοιπὸν στὴν ὑγρασία τῶν κατάκλειστων βιβλιοθηκῶν τῶν μονῶν, στὶς συχνὲς λόγῳ τῆς πολυκατοικήσεως πυρκαϊές, κι' ἀκόμα, ἂς τὸ ποῦμε, στὴν ἀμάθεια τῶν τότε πατέρων, ποὺ τὸν μεταχειρίζονταν ὅπως ἦταν πιὰ γι' αὐτοὺς ὕλη ἄχρηστη, γιὰ τοὺς φούρνους των, τὴν περίφραξι τῶν ὀρνιθώνων τους, γιὰ τὸ ψάρεμα, καὶ ἄλλες ἀκόμα πιὸ παράξενες βιωτικὲς τους ἀνάγκες, κατὰ δὲ τοὺς σκοτεινοὺς χρόνους καὶ τὴ φιλοχρηματία τῶν μοναχῶν ὑπέστη τρομακτικὲς καταστροφὲς καὶ ἀπώλειες ποὺ δὲν μποροῦν κἂν νὰ ὑπολογισθοῦν. Μονάχα στὴ Συνοδικὴ βιβλιοθήκη τῆς Μόσχας εἶναι ἐξακριβωμένο πὼς ὑπάρχουν περὶ τοὺς 500 χειρογράφους Ἁγιορείτικους κώδικες, κι' εἶναι γνωστὸ πὼς ὁ Κῶρζον διηγεῖται, κυνικώτατα, τὴν καλὴ φουνισιὰ ποὺ ἔκανε ἀπὸ πολύτιμους ἁγιορείτικους κώδικες, καθὼς καὶ τὴν κατάστασι εἰς τὴν ὁποίαν βρῆκε τὶς περισσότερες βιβλιοθῆκες ὁ Λάμπρος, ὁ ὁποῖος μεγάλως συνέτεινε γιὰ τὴ φροντίδα καὶ ἐπιμέλεια ποὺ δεῖξαν

(Συνέχεια στὴ σελίδα 480)

Ἀπὸ τὰ παληὰ χρόνια ὡς σήμερα

Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

Ο σημερινὸς πόλεμος ἔδωσε πλατύτερη δρᾶσι στὴ γυναῖκα. Ἀγγλίδες, Γερμανίδες, Γαλλίδες, Φινλανδὲς καὶ στοὺς πρώτους μῆνες τοῦ πολέμου καὶ Πολωνέζες, προσέφεραν καὶ προσφέρουν ὑπηρεσίες, ποὺ μποροῦν περίφημα νὰ ἰσοζυγίσουνε μὲ τὶς ὑπηρεσίες τῶν μαχομένων στρατῶν. Ὡς τὰ προχθὲς ἀκόμα ξεύραμε, ὅτι οἱ γυναῖκες μόνο ὡς νοσοκόμες μποροῦνε νὰ χρησιμεύσουν στὸν πόλεμο,σκορπῶντας μὲ τὶς ὑγειονομικὲς φροντίδες τους καὶ μὲ τὸ τρυφερὸ χαμόγελο τῆς καλωσύνης τους, τὸ βάλσαμο τῆς παρηγοριᾶς σ' ἐκείνους, ποὺ πληγώθηκαν γιὰ τὴν τιμὴ τῆς πατρίδος. Μὰ ἂν ρίξωμε μιὰ ματιὰ στὰ παλαιότερα χρόνια τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος, βλέπουμε πὼς καὶ τότε οἱ γυναῖκες πολεμοῦσαν σὰν ἄνδρες καὶ χρειάστηκε νὰ ἐπικρατήσουν συνήθειες καὶ ἔθιμα, ὄχι τόσον εὐνοϊκά, γιὰ τὴ δρᾶσι τῆς γυναίκας, γιὰ νὰ τὴν περιορίσουνε, γιὰ νὰ πνίξουνε κάθε πρωτοβουλία της, κάθε ὡραῖον καὶ εὐγενικὸν ἡρωϊσμόν της... Ποιὸς δὲν θὰ θυμᾶται ἀπὸ τὴν ἱστορία τὴ δρᾶσι τῆς Ἀρτεμισίας, στὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ποιὸς μπορεῖ ποτὲ νὰ ξεχάση τὴ δρᾶσι τῆς Μπουμπουλίνας καὶ τῆς Τζαβέλλαινας καὶ τόσων ἄλλων ἡρωϊκῶν γυναικῶν τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς ἱστορίας; Ποιὸς δὲν θὰ ἔτυχε νὰ θαυμάση τὰ κατορθώματα καὶ τὴν πολύτιμη συμβολὴ τῆς Ἰωάννας Ντ' Ἄρκ στὴ Γαλλία, τὸν καιρὸ ποὺ ἡ Γαλλία ἐπολεμοῦσεν; Ἀργότερα ἡ δρᾶσι τῆς γυναίκας στὸν πόλεμο περιωρίσθηκε στὰ νοσοκομειακὰ καθήκοντα μόνο.

Στὴν ἀρχαία ἐποχὴ ἐξ ἄλλου, μοναδικὸ παράδειγμα νοσοκομειακῆς περιθάλψεως ἀπὸ μιὰ γυναῖκα ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρο, στὴν «Ἰλιάδα» (Ε. 381). Διηγεῖται ἐκεῖ ὁ Ὅμηρος ὅτι ἡ θεὰ τῆς ὡμορφιᾶς ἡ Ἀφροδίτη, θέλοντας νὰ σώση τὸ παιδί της τὸν Αἰνείαν, ποὺ τὸν κατεδίωκεν ὁ Διομήδης τὸν ἐσκέπασε μὲ τὸ πέπλο της καὶ τὸν ἀπομάκρυνεν ἀπὸ τὸ πεδίον τῆς μάχης.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ὅμως ἡ Ἀφροδίτη ἐπληγώθηκε στὴν παλάμη ἀπὸ τὸ δόρυ τοῦ Διομήδη, ποὺ προωριζότανε γιὰ τὸν Αἰνεία. Ἡ Ἶρις τότε ἀνέλαβε τὸ ἔργο τῆς νοσοκόμου - τραυματιοφορέως. Καὶ ἀφοῦ ἐδανείσθηκε ἀπὸ τὸν Ἄρη τὸ ἅρμα του, μετέφερε τὴν Ἀφροδίτη στὸν Ὄλυμπο, ὅπου ἡ μητέρα της ἡ Διώνη τῆς ἔπλυνε καὶ τῆς ἐπέδεσε τὸ τραῦμα.

* * *

Ἀργότερα στὸν μεσαίωνα, βλέπομε τὶς πυργοδέσποινες νὰ σχίζουν τὶς πολυτελεῖς τουαλέττες τους, γιὰ νὰ ἐπιδέσουν τραύματα τῶν ἱπποτῶν, ποὺ ἐπληγώνονταν κατὰ τὶς μονομαχίες.

Οἱ Φαλαγγίτισσες ἀσκοῦνται κανονικὰ εἰς τὰ ὅπλα τοῦ πολέμου.

Στὴν πατρίδα μας, ὅταν στὰ 1877 ἦταν νὰ γίνῃ ἐπιστράτευσι, ἡ Βασίλισσα Ὄλγα ἀνέλαβε τὴν προεδρίαν τοῦ συσταθέντος τότε στὴν Ἑλλάδα Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ ἀμέσως πολλὲς Ἑλληνίδες ἔτρεξαν νὰ ἐγγραφοῦν μέλη, γιὰ νὰ προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους, πρὸς περίθαλψιν τῶν τραυματιῶν.

Ἐπίσης στὴν ἐπιστράτευσι τοῦ 1886, πολλὲς Ἑλληνίδες ἔσπευσαν νὰ δηλώσουν ὅτι ἦταν πρόθυμες ν' ἀναλάβουν τὸ ἔργον τῆς περιθάλψεως τῶν τραυματιῶν τοῦ πολέμου.

Κατὰ τοὺς πολέμους ὅμως τοῦ 1912 καὶ 1913 καὶ στοὺς κατοπινοὺς πολέμους, οἱ Ἑλληνίδες ἐφάνησαν ἀντάξιες τῶν γενναίων προγόνων τους, ἀποδεικνύοντας ὅτι θερμαίνει τὰ στήθη τους ὁ ἴδιος πατριωτισμός, ποὺ ἐθέρμαινε καὶ τὶς καρδιὲς τῶν ἀρχαίων Σπαρτιατίδων.

* * *

Στὸν σημερινὸν πόλεμο ἡ δρᾶσις τῆς γυναίκας εἶναι περισσότερο ἀποδοτική. Ὁ γυναικεῖος βοηθητικὸς στρατὸς δὲν χρησιμεύει σήμερα μόνον στὴν ὑγειονομικὴ ὑπηρεσία, ἀλλὰ ἀντικαθιστᾷ στὰ δημόσια καὶ δημοτικὰ γραφεῖα, στὰ πολεμικὰ ἐργοστάσια καὶ στὶς στρατιωτικὲς ἀκόμα ὑπηρεσίες τὸν μαχόμενο πληθυσμὸ τῆς ἐμπόλεμης χώρας. Ἔτσι, χάρις στὴν πλατύτερη δρᾶσι τῆς γυναίκας, οἱ στρατοὶ δὲν στεροῦνται ἑνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ πολεμιστῶν, ὅπως συνέβαινεν ἄλλοτε, ὅταν οἱ ἐπίστρατοι ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ παραμένουν στὰ διάφορα γραφεῖα, τηλεγραφεῖα, ταχυδρομεῖα, σιδηροδρομικὰς ἑταιρείας καὶ στὶς βοηθητικὲς ἀκόμα ὑπηρεσίες τοῦ στρατοῦ. Ὅλους αὐτοὺς μάλιστα, ποὺ ἔμεναν μακριὰ ἀπὸ τὴ ζώνη τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, τοὺς ἔλεγαν παλαιότερα περιφρονητικά: κουραμπιέδες. Μὲ τὴ σημερινὴ πολεμικὴ δρᾶσι της ὅμως ἡ γυναῖκα κατήργησε τοὺς κουραμπιέδες τοῦ στρατοῦ καὶ μὲ τὴν ἀφοσίωσί της στὸ ἱερὸ καθῆκον τῆς πατρίδος, ἀπέσπασε τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς χώρας της. Οἱ ἐρχόμενες γενεὲς θὰ θυμοῦνται μ' εὐλάβεια τὴ δρᾶσι τους καὶ θὰ τὴν τοποθετοῦν κοντὰ στὴ δρᾶσι ἐκείνων ποὺ πασχίσανε γιὰ τὴ δόξα καὶ τὴν τιμὴ τῆς πατρίδος.

Ἀδ. Παπαδῆμας

Η ΓΡΙΠΠΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἰδιαιτέρως δὲ ἀγαπᾷ τὶς ἀμυγδαλές, τοὺς πνεύμονας καὶ τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα, χωρίς, ἐννοεῖται, νὰ ἀφήση ἥσυχο καὶ κανένα ἄλλο ὄργανο. Ἂς μὴ μᾶς φαίνεται λοιπὸν παράξενο ὅταν ἀκοῦμε, γριππώδης ἐγκεφαλῖτις, γριππώδης ἐνδοκαρδῖτις, νεφρῖτις κλπ., διότι τὰ ἐλεεινὰ αὐτὰ μικρόβια ἐγκαθίστανται στὰ ὄργανα αὐτὰ καὶ δημιουργοῦν τὰς ἐπικινδύνους ἐπιπλοκὰς ποὺ αὐξάνουν τοὺς θανάτους ἐκ γρίππης. Ἡ γρίππη μεταδίδεται ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον μὲ τὴν ὁμιλία, τὸ πτάρνισμα καὶ τὸν βῆχα καὶ ὄχι ὅπως νομίζουν μὲ τὸν ἀέρα. Ἐπίσης ἡ γρίππη προσβάλλει εὐκολώτερα τοὺς ἀδυνάτους καὶ μικροὺς ὀργανισμούς.

Ὁ καλλίτερος λοιπὸν τρόπος προφυλάξεως ἀπὸ τῆς γρίππης εἶναι ἡ ἀποφυγὴ συνωστισμῶν, τῶν ἀσθενῶν καὶ ἡ τόνωσις τοῦ ὀργανισμοῦ μὲ ἄφθονη καὶ θρεπτικὴ τροφή. Τὰ ἄλλα μέσα, ποὺ μεταχειρίζονται ὡς προληπτικὰ τῆς γρίππης, μαντόλ, κάφουρα κλπ., εἶναι ἄχρηστα καὶ μᾶς θυμίζουν τὸν μεσαίωνα, ποὺ τὰ περίεργα καὶ ἀστεῖα προληπτικὰ μέσα ἐναντίον τῆς γρίππης ἔδωσαν ἀφορμὴ νὰ γίνουν τὰ ὡραιότερα εὐφυολογήματα καὶ γελοιογραφίαι.

Τὸ μικρόβιο τῆς γρίππης δὲν ἔχει ἀνακαλυφθῆ ἀκόμη παρ' ὅλας τὰς προσπαθείας τῶν ἐρευνητῶν. Τοῦτο ὅμως ἂς μὴ φαίνεται παράξενο, ὅπως καὶ γιὰ τοῦ καρκίνου κ. ἄ., διότι δὲν ὑπάρχει δυσκολώτερο πρᾶγμα στὴν ἰατρικὴ ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψι τῶν μικροβίων. Γιὰ νὰ βρεθῆ πρέπει νὰ χρωματισθῆ καταλλήλως, ὥστε νὰ ξεχωρίζη στὸ μικροσκόπιο, ἀλλὰ πῶς; Δὲν ἐβοήθησε ἀκόμη ἡ τύχη, διότι περὶ τύχης πρόκειται, ἀφοῦ τὰ περισσότερα μικρόβια ἀνεκαλύφθησαν τυχαίως. Ἔπειτα πολλὰ μικρόβια εἶναι ἐξαιρετικὰ μικρά, ὥστε δὲν φαίνονται διὰ συνήθους μικροσκοπίου, ὀνομάζονται δὲ αὐτὰ διηθητὸς ἰός. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι καὶ τὸ μικρόβιο τῆς γρίππης ὑπάγεται σ' αὐτὴ τὴν κατηγορία. Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν ξέρουμε ποιὸ εἶναι τὸ μικρόβιο τῆς γρίππης, πῶς νὰ ξέρωμε καὶ τὸ φάρμακο; Ἰδοὺ λοιπὸν γιατὶ συνιστᾶμε γιὰ τὸ συνάχι μαντήλια καὶ μόνον μαντήλια. Στὸ ἑπόμενο θὰ μιλήσωμε γιὰ τὰς διαφόρους μορφὰς τῆς γρίππης.

Γ. Μπαμπούρης
Παιδίατρος

ὁ κῆπος

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Τώρα μὲ τὶς γιορτὲς πῆρα μιὰ μέρα τὸν φίλο μου τὸν Πᾶνο καὶ κάναμε μιὰ ἐκδρομούλα ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι. Ἐκεῖ σὲ κάποιο χωράφι σταθήκαμε νὰ καμαρώσουμε ἕνα γέρο λεβέντη ποὺ ἔσκαβε γεμᾶτος κέφι καὶ χαρά. Θἄτανε πάνω ἀπὸ 75 χρονῶν καὶ ὅμως ἔδειχνε πολὺ νεώτερος, ροδοκόκκινος καθὼς ἦταν καὶ καλοστεκούμενος.

—Ἐλᾶτε σὰν σᾶς βαστάῃ νὰ σκάψετε καὶ σεῖς, μᾶς εἶπε γελαστὸς καθὼς μᾶς εἶδε.

— Εἴμαστε Σκαπανεῖς τοῦ εἶπα καὶ σὰν... σκαπανεῖς... μποροῦμε βέβαια νὰ σκάβουμε. Ὅμως ἐκεῖνο ποὺ καμαρώνουμε εἶναι τὰ ὡραῖα γηρατειά σου ποὺ δὲν τὰ τσάκισαν τὰ χρόνια!

— Αὐτὸ ἔγινε παιδιά, μᾶς εἶπε, γιατὶ ἀπὸ μικρὸς σὰν καὶ σᾶς ἔβαλα ἕνα πρόγραμμα στὴ ζωή μου, ποὺ δὲν τὸ παραβίασα ποτέ! Κι' αὐτὸ ἦταν:

Δὲν φόρτωσα ποτὲ μὲ πολὺ φαγητὸ τὸ στομάχι μου. Ἔπινα πάντα καθαρὸ νερό. Ἤμουν πάντα καθαρός. Ντυνόμουνα πάντα μὲ ὑγιεινὰ κι' ἁπλόχωρα ροῦχα καὶ μοῦ ἄρεσε νὰ ζῶ στὸν ἥλιο καὶ στὸν καθαρὸ ἀέρα. Ἐδούλευα πάντα, μὰ ὄχι πάρα πάνω ἀπὸ τὶς δυνάμεις μου. Κοιμώμουνα πάντα ἐνωρὶς καὶ ξυπνοῦσα τὴν αὐγὴ μὲ τὰ πουλιὰ καὶ μὲ τὸν ἥλιο. Μὰ εἶναι περιττὸ νὰ σᾶς τὰ λέω αὐτά, γιατὶ σὰν Σκαπανεῖς θὰ τὰ ξέρετε. Σᾶς τὰ λέει κάθε τόσο καὶ ὁ Ἀρχηγός.

Ὅταν φύγαμε εἶπα στὸν Πᾶνο: Πάω νὰ γράψω στὴ στήλη μου αὐτὲς τὶς σοφὲς συμβουλὲς ποὺ ὅλοι πρέπει νὰ τὶς ξέρουμε μὰ καὶ νὰ τὶς ἐφαρμόζουμε.

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

<u>Τὸ παραμυθάκι μας</u>

ΤΑ ΔΥΟ ΣΤΑΧΥΑ

Ὁ Κωστάκης καθὼς πήγαινε μιὰ μέρα περίπατο μὲ τὸν πατέρα του στὴν ἐξοχή, ἐπέρασε καὶ ἀπὸ ἕνα σπαρμένο χωράφι. Ὁ Κωστάκης κοντοστάθηκε.

— Γιατὶ στάθηκες; τὸν ἐρώτησε ὁ πατέρας του.

— Βλέπω τὰ στάχυα, πατέρα... Γιὰ κοιτάξετε καὶ σεῖς... ἄλλα εἶναι γυρτά, τόσο γυρτὰ μάλιστα ποὺ λίγο καὶ θ' ἀγγίξουν τὴ γῆ κι' ἄλλα πάλι κρατιοῦνται

τεντωμένα... Τί κρῖμα ποὺ δὲν εἶναι ὅλα ἔτσι...Πόσο πιὸ ὄμορφο θἄτανε τὸ σπαρτό, ἂν ὅλα τὰ στάχυα ἦταν ἴσια κι' ὄχι καμπούρικα, ἀπάντησε ὁ Κωστάκης.

— Ὥστε προτιμᾶς τὰ τεντωμένα στάχυα Κωστάκη;

— Μὰ θέλει καὶ ρώτημα, πατέρα;

— Κι' ὅμως, παιδί μου, πέφτεις ἔξω, εἶπε ὁ πατέρας. Κι' ἔκοψε δυὸ στάχυα, καὶ τὰ ἔτριψε στὸ χέρι του. Τὸ ἕνα ἦταν σχεδὸν ἄδειο καὶ δὲν ἄξιζε τίποτα. Τὸ ἄλλο ἦταν γεμᾶτο μὲ χονδροὺς σπόρους.

— Βλέπεις, Κωστάκη; Τὸ στάχυ αὐτό, ποὺ κρατοῦσε ψηλὰ τὸ κεφάλι του κι' ὑπερηφανευότανε, σὰ νὰ εἶχε μεγάλη ἀξία καὶ ποὺ σοῦ ἔκαμε τόση ἐντύπωσι, εἶναι σχεδὸν ἄδειο!.. Ἐνῶ αὐτό, ποὺ ἦταν γυρτὸ καὶ ποὺ τὸ περιφρόνησες εἶναι γεμᾶτο μὲ διαλεχτοὺς σπόρους!..

Ὁ Κωστάκης ἐκοίταξε τὸν πατέρα του κι' ἐκούνησε τὸ κεφάλι.

— Καταλαβαίνω, εἶπε.

— Ναί, παιδί μου... Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους... Ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν ἄδειο κεφάλι καὶ δὲν ἀξίζουν τίποτα καμαρώνουν, κορδώνονται καὶ εἶναι ἀκατάδεχτοι. Ἐνῶ ἐκεῖνοι, ποὺ ἔχουν πραγματικὴ ἀξία εἶναι σεμνοί, ἀνοιχτόκαρδοι, καταδεχτικοί...

Τὸ μαγικὸ ταξίδι...

Μυθιστορηματάκι παραμύθι....

(Συνέχεια...)

ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΖΟΥΓΚΛΑ...

Τί ὄμορφο βιβλίο, λοιπόν, αὐτὸ ποὺ εἶχε στὰ χέρια του ὁ Λεμονῆς!..

Κάθε φράδα του ἦταν καὶ μιὰ ἔκπληξις, κάθε σελίδα του καὶ μιὰ περιπέτεια.

Κι' ὁ Λεμονῆς διάβαζε, διάβαζε συνεχῶς ὡς ποὺ αἰσθάνθηκε νὰ γίνεται ἐλαφρὸς σὰν πούπουλο ἢ σὰν φτερό...

Ἀνοιγόκλεισε λίγο τὰ ματοκλαδά του, ἔγειρε τὸ κεφαλάκι του πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ ἀκούμπησε... ἡ μύτη του στὴν ἀνοιχτὴ σελίδα τοῦ βιβλίου!...

Μὰ κοιμήθηκε λοιπὸν τὸ καλό μας παιδὶ ἐνῷ διάβαζε;

Δὲν ξέρω οὔτε ἐγὼ ἀλλὰ μιὰ φορὰ ὁ Λεμονῆς... ροχάλιζε...

* * *

... Καὶ νὰ ἐπὶ τέλους ποὺ τὰ ὄνειρα τοῦ Λεμονῆ πραγματοποιήθηκαν...

Σὰν νὰ ἔπεσε ἀπ' τὰ σύννεφα ὁ Λεμονῆς βρέθηκε σκαρφαλωμένος πάνω στὴν πιὸ ψηλὴ κορφὴ ἑνὸς μεγάλου δέντρου...

Τί ὄμορφα ποὺ ἦταν ἐκεῖ...

Γύρω τριγύρω ἁπλωνόταν τὸ δάσος, ἡ ζοῦγκλα...

Χιλιάδες πουλιὰ φτεροκοποῦσαν καὶ κελαϊδοῦσαν ὁλόγυρα.

Λίγο πιὸ ἐκεῖ μιὰ παρέα ἀπὸ μαϊμοῦδες φαίνεται πὼς εἶχαν... συμβούλιο καὶ χαλοῦσαν τὸν κόσμο ἀπὸ τὶς φωνές των...

Ὁ Λεμονῆς ὅμως ἔπρεπε νὰ κατεβῇ ἀπὸ τὸ δέντρο.

Πῶς ὅμως; Ἄ, ναὶ ὁ Λεμονῆς θυμήθηκε μὲ ποιὸ τρόπο πετιῶταν ἀπ' τὄνα δέντρο στὸ ἄλλο... ὁ Ταρζάν.

Δὲν ἔχασε λοιπὸν καιρό, ἅρπαξε ἕνα δεντρόσχοινο ποὺ βρέθηκε μπροστά του καὶ ρίχτηκε πρὸς τὰ κάτω...

Τί περίεργο ὅμως! Ἐνῷ ὁ Ταρζὰν στὸ ἴδιο κόλπο δὲν ἐπάθαινε τίποτα, ὁ Λεμονῆς γκρεμοτσακίστηκε κυριολεκτικῶς. Πρόφταξε ὅμως στὸ πέσιμό του καὶ ἅρπαξε τὴν... οὐρὰ μιᾶς μαϊμοῦς καὶ ἔτσι δὲν ἔφτασε ὡς τὴ γῆ...

Ἡ μαϊμοῦ τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι της καὶ ὁ Λεμονῆς πήδησε σὲ λίγο μαζί

τῶν σκαπανέων μας

Ο ΣΚΑΠΑΝΕΥΣ

Ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι ἦταν ἕνα ὡραῖο προάστειο, μὲ μικρὰ καὶ κομψὰ σπιτάκια. Μιὰ γριούλα ἀπὸ τὴν πόλι προχωροῦσε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Στὸ ἕνα χέρι κρατοῦσε ἕνα δίχτυ γεμᾶτο ψώνια καὶ στ' ἄλλο ἕνα βαρὺ καλάθι γεμᾶτο πατάτες.

Εἶναι ὡραῖα νὰ κάθεται κανεὶς σὲ προάστειο, μὰ ὁ δρόμος εἶναι πολὺ μακρινός. Προχωροῦσε ἀργὰ - ἀργὰ κι' ὅλο στεκόταν ἀκουμπῶντας κάτω τὰ ψώνια της γιὰ νὰ ξεκουραστῆ.

Ξαφνικὰ τῆς ἅρπαξε κάποιος τὸ καλάθι. Τρόμαξε καὶ σκέφθηκε μήπως ἦταν κανεὶς κακὸς ἄνθρωπος. Ὁ δρόμος ἦταν ἔρημος καὶ καθόλου παράξενο νὰ ἦταν κανένας κλέφτης.

Μὲ τὰ χέρια της κρατοῦσε ὅσο μποροῦσε γερὰ τὸ καλάθι καὶ ἦταν ἕτοιμη νὰ φωνάξῃ. Ἀκούει ὅμως μιὰ χαρούμενη φωνὴ ποὺ τῆς εἶπε:

— Μὴ φοβᾶσαι, κυρούλα. Ἄφησε τὸ καλάθι· νὰ τὸ κουβαλήσω ἐγώ. Γιὰ σένα εἶναι πολὺ βαρύ.

Τότε γύρισε καὶ εἶδε πὼς ἦταν ἕνας σκαπανέας. Αὐτὸς τῆς πῆρε καὶ τὸ δίχτυ καὶ ἡ γριούλα μ' εὐχαρίστησι τὸ ἄφησε.

Ἔτσι πήγανε ὡς τὸ σπιτάκι τῆς γριούλας.

— Σ' εὐχαριστῶ πολύ, παλληκάρι μου.

— Τίποτα, κυρούλα, ἔκαμα τὸ χρέος μου. Δὲν κοιτάζεις πὼς εἶμαι παιδὶ τῆς Ἐθνικῆς μας Νεολαίας;

Γιάννης Π. Κούτρας

Οἱ τέσσαρες ἀδελφοὶ Ροζάκη.
Σκαπανάκια τῆς Ε.Ο.Ν. Γυθείου.

ἔξυπνα - κουτά

Ὁ Τοτὸς ρωτᾶ τὸν καραμελοπώλη:

— Πόσο ἔχουν οἱ καραμέλες;

— Πέντε δεκάρες οἱ ἕξη!

Καὶ ὁ Τοτός, ἀφοῦ κάνει τοὺς λογαριασμούς του, λέει:

— Καλά, θέλω... μιὰ καραμέλα!

Η ΠΕΤΑΛΟΥΔΙΤΣΑ

Μιὰ μικρὴ πεταλουδίτσα
μὲ μυριόχρωμα φτερὰ
πάνω ἀπ' τοὺς ἀνθοὺς πετοῦσε
κι' ἔνοιωθε, μὰ τί χαρά!...

Ξάφνου νάσου ἕνα παιδάκι
—Θέ μου τί κακὴ ψυχὴ—
δῶστου καὶ τὴν κυνηγάει.
Τὴν καϋμένη! Τὴ φτωχή!..

Καὶ στὸ τέλος τὴν τσακώνει
πάνω σ' ἕνα γιασεμί.
Μέσ' στὴν τσέπη του τὴν βάζει
καὶ στὸ σπίτι πάει γραμμή.

—"Ἔπιασα μιὰ πεταλούδα,
— φώναζε ὅλο χαρὰ —
Θέλετε νὰ σᾶς τὴ δείξω;
Ἔχει ὁλόχρυσα φτερά.

Μὰ ἡ μικρὴ πεταλουδίτσα
μέσ' στὴν τσέπη εἶχε τριφτῆ,
τὰ ὡραῖα χρώματά της
ὅλα εἴχανε χαθῆ.

Κι' εἶπε τὸ κακὸ παιδάκι:
—τάχατες τ' ἄλλα τ' ἀκοῦν;—
—Εἶν' χρυσὲς οἱ πεταλοῦδες
μοναχὰ ὅταν πετοῦν.

ν. τ.

της πάνω στὰ μαλακὰ ξερόφυλλα στὴ ρίζα τοῦ δέντρου, μὲ κουρελιασμένα ροῦχα.

— Δόξα τῷ Θεῷ... πῆγε νὰ πῇ ὁ Λεμονῆς, ἐπὶ τέλους πατῶ στὴ γῆ...

Ἄρπαξε τὸ δενδρόσχοινο καὶ ρίχτηκε κάτω.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ὅμως δέχτηκε στὸ κεφάλι ἕνα δυνατὸ χτύπημα καὶ ἔχασε τὶς αἰσθήσεις του...

Ἕνα μεγάλο ἰνδοκάρυδο τὸν εἶχε βρῆ στὸ κεφάλι!

Ὅταν συνῆλθε βρέθηκε στὴν ἄκρη μιᾶς λιμνούλας...

Πλάϊ του στεκόταν ἡ φιληνάδα του ἡ μαϊμοῦ καὶ τοῦ ἔκανε... ἀέρα μὲ ἕνα μεγάλο φύλλο δέντρου καὶ τριγύρω του εἶχαν μαζευτῆ ὅλα τὰ μικρὰ ζούδια τοῦ δάσους καὶ τὸν κύτταζαν μὲ περιέργεια. Λαγοί, κουνέλια, μικρὰ κατσικάκια, λαφῖνες, μικρὰ ζαρκάδια, παγώνια καὶ παπαγάλοι καὶ πουλιὰ σὲ χίλια μύρια χρώματα.

Ὁ Λεμονῆς ἦταν εὐτυχὴς παρ' ὅλο ποὺ τὸ χτύπημα τοῦ κεφαλιοῦ του τοῦ πονοῦσε.

Κι' εἶχε καὶ μιὰ πεῖνα!

Τριγύρω του ὑπῆρχανε ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ φροῦτα. Ποῦ νὰ τὰ φτάσῃ ὅμως ποὺ τὰ δέντρα ἦσαν πολὺ ψηλά;

... Ἑλληνικὰ δὲν ἤξερε ἡ μαϊμοῦ γιὰ νὰ συνεννοηθῆ μαζί της. Ὅσο κι' ἂν τῆς μιλοῦσε μὲ λόγια καὶ μὲ νοήματα ἡ μαϊμοῦ ἔκανε τὸν... βλάκα καὶ ξεφώνιζε μόνο: «Γουάτς... γουίτς» σὰν... νευρικός!

Ὡς ποὺ στὸ τέλος ὁ Λεμονῆς ἀναγκάστηκε νὰ ζητήσῃ μόνος του τὴν τροφή του.

Ἀποφάσισε νὰ σκαρφαλώσῃ σ' ἕνα δέντρο καὶ νὰ κόψῃ μπανάνες.

Πιάστηκε λοιπὸν ἀπὸ ἕνα «κλαδὶ» καὶ προσπάθησε νὰ ἀνεβῆ.

Περίεργο ὅμως τὸ «κλαδὶ» ποὺ εἶχε πιάσει κουνιῶταν παράξενα καὶ ἡ μαϊμοῦ ξεφώνιζε καὶ χτυπιῶταν σὰν τρελλὴ ἀπὸ κάτω.

«Κάτι συμβαίνει», σκέφθηκε ὁ Λεμονῆς. Δὲν πρόφταξε ὅμως νὰ τὸ σκεφθῆ αὐτὸ καὶ κατάλαβε ὅτι τὸ «κλαδὶ» ποὺ κρατοῦσε ἦταν τὸ κορμὶ ἑνὸς βόα...

(Ἡ συνέχεια στὸ ἑπόμενο)

Γουάτς - γουίτς!..

Γιὰ νὰ μαθαίνετε

Ἀκροστιχίς.

Τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων, ἀποτελοῦν πόλιν τῆς Ἑλλάδος:

1) Μοῦσα, 2) Ποταμὸς τῆς Γερμανίας, 3) Ὄρη τῆς Ἀσίας, 4) Νῆσος τοῦ Σαρωνικοῦ, 5) Ὄρος τῆς Βαλκανικῆς, 6) Νομὸς τῆς Ν. Ἑλλάδος, 7) Ἱερὰ πόλις, 8) Νῆσος τῶν Κυκλάδων.

Μ. Κ. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ

Αἴνιγμα

Ἀπὸ πόλι τῆς Ἑλλάδος
ἂν πετάξης ἕνα γράμμα
ὄργανο ξυρίσματος
θὰ προβάλη ἐν τῷ ἅμα.

Ν. Α. ΞΟΥΡΑΦΑΣ

Κρυπτογραφικόν.

12345671894	= Ποιητής
3456231	= Ἐπιστήμη
6268594	= Ποταμός
6271864	= Ἀπώλεσε κάτι πολύτιμον.
1234564	= Πολὺ καλός
34564	= Ὑπάρχει στὰ πλοῖα
1831	= Πλῆξις
921	= Θεά

Γ. Γ. ΚΑΡΚΑΝΗΣ

Μαγικὴ εἰκὼν

—Τὸ μεσημέρι μὲ τὴν καμπάνα νἄρθῃς στὸ σπίτι νὰ φᾶμε μαζὶ Ἀντιγόνη. Θὰ σοῦ ἔχω καὶ κάτι ἔκτακτο.

—Τί;

—Τὸ φροῦτο ποὺ σοῦ εἶπα.

ΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚ. ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Ἀπὸ τῆς 1ης Φεβρουαρίου γίνονται δεκταὶ πνευματικαὶ ἀσκήσεις ἄνευ περιορισμοῦ. Οἱ ἀναγνῶσται μας μποροῦν νὰ μᾶς στέλλουν ἀκροστιχίδας, κρυπτογραφικὰ καὶ γενικῶς πάσης φύσεως πνευματικὰς ἀσκήσεις, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν των τὰ ἑξῆς:

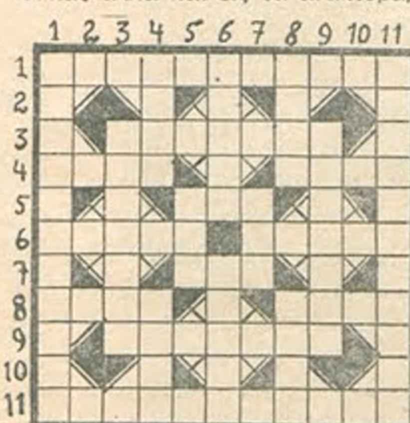
1) Αἱ ἀσκήσεις πρέπει νὰ εἶναι ὀλίγαι καὶ διαφόρων εἰδῶν. Νὰ ἀποφεύγωνται τὰ τρίγωνα, τὰ τετράγωνα, οἱ ἀστέρες καὶ γενικῶς τὰ σχήματα.

2) Αἱ λύσεις πρέπει νὰ γράφωνται καθαρά, κάτω ἢ δεξιὰ ἀπὸ τὰς ἀσκήσεις. Μὴ γράφετε ποτὲ ἀπὸ τὰς δύο ὄψεις τοῦ χαρτιοῦ.

Τὰ σταυρόλεξα ἐξ ἄλλου, πρέπει νὰ εἶναι τετράγωνα, μὲ λίγα μαῦρα τετραγωνίδια καὶ αὐτὰ σκορπισμένα, κατὰ προτίμησιν μεγεθῶν 9×9, 10×10, 11×11. Αἱ λύσεις θὰ γράφωνται μὲ μολύβι, ἐπάνω στὸ σταυρόλεξο.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

Ὁριζοντίως: 1 Χρόνος ρήματος. 3. Διεξάγεται εἰς δύο σημεῖα τῆς Εὐρώπης. 4 Ὑπάρχει εἰς τὰς λαϊκὰς κατοικίας ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὅπου ἔχει καὶ μεταφορικὴν σημασίαν —«Ἡ...: κόσμον φέρει». 5 Εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ εἰς ὅλους γενικῶς τοὺς ζωντανοὺς ὀργανισμούς. 6 Ἀπογευματινὴ Ἀθηναϊκὴ ἐφημερὶς καὶ σύμβολον τῆς οἰκογενείας. —Εἶναι τὰ μέλλοντα. 7 Ὄργανον αἰσθήσεως. 8 Εἶναι σεβαστὴ καὶ προσκυνεῖται ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς. — Ὑποφέρω σωματικῶς, ἀλλὰ καὶ ψυχικῶς. 9 Εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνάλατος... 11 Τὰ μὴ δυνάμενα νὰ ἀποχωρισθοῦν, τὰ συνδεδεμένα ἀρρήκτως μεταξύ των.

Καθέτως: 1 Τοποθετεῖται εἰς τὰ παράθυρα. 3 Ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς κινήσεως τῶν πόλεων καὶ μάλιστα τῶν χωρίων. 4 Πικρὸν χόρτον. — Δὲν εἶναι παιδὶ οὔτε γυναῖκα... 5 Ποταμὸς τῆς Εὐρώπης, διαρρέων πολλὰ κράτη. 6 Εἶναι ἡ ἀνδρεία, ὁ σεβασμός, ἡ φιλαλήθεια, ἡ ἐργατικότης καὶ κάθε τι ἄλλο.— Προσπαθεῖ νὰ τὴν ἐπιτύχη ὁ ἰατρὸς (ὀνομ.). 7 Τίτλος Ἀθησσυνοῦ φυλάρχου. 8 Ὁμοίων διαστάσεων. — Πίνονται... 9 Μέταλλον τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται εὐρέως εἰς τὴν βιομηχανίαν. 11 Εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὸν στρατιώτην, ἀλλὰ καὶ εἰς κάθε πολίτην. Εἰς αὐτὴν ὑπεβάλλοντο οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιᾶται, ἀπὸ πολὺ μικρὰν ἡλικίαν.

Δ. Ξ. ΓΕΡΜΑΝΙΤΗΣ

Ἡ εἰκών.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Μαρία ἔβλεπαν ἕνα ὡραῖο βιβλίο μὲ εἰκόνες. Σὲ μιὰ σελίδα παρετήρησαν μιὰ ὡραία εἰκόνα, τὴν ὁποία μπορεῖτε νὰ βρῆτε καὶ σεῖς.

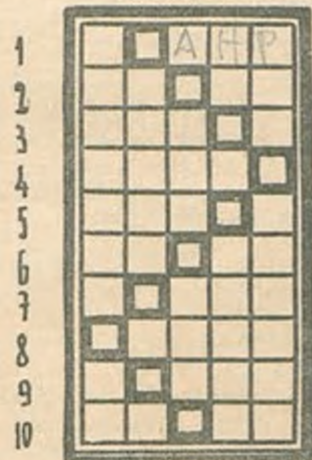
Γιὰ νὰ ἐπιτύχετε δὲν ἔχετε παρὰ νὰ ἑνώσετε μὲ τὸ μολύβι σας τὶς κουκίδες τοῦ σχεδίου, ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ 1 μέχρι τοῦ 45. Ἐξαιρετικῶς, ὅταν φθάσετε στὸ 26 θὰ τραβήξετε γραμμὴ στὸ 28 καὶ ἔπειτα συνέχεια στοὺς ἄλλους ἀριθμούς.

Δικτυωτόν.

Ὁριζοντίως: 1) Στὴ θάλασσα εἶναι λευκός, 2) Γέλασμα, 3) Μὲ αὐτὴν ἀνεβαίνουμε στὸ σπίτι μας, 4) Θεὰ τῆς Σοφίας, 5) Γίνεται στὰ δικαστήρια καὶ δίδεται στὰ σχολεῖα καὶ στὴν Ε. Ο. Ν., 6) Ἀφθονεῖ εἰς τοὺς πόλους..., 7) Ὕμνος, ἔπαινος, 8) Τὸ φαινόμενον ποὺ λυώνει ὁ πάγος, ὅταν εἶναι ζέστη, 9) Φωτιστικὴ ὕλη.

Διαγωνίως, εἰς τὰ τονισμένα τετραγωνίδια: Ἐνσαρκώνει τὰς ἐλπίδας τοῦ Νέου Κράτους.

Μ. Ε. ΜΑΤΣΑΚΗΣ

Ὀλίγη εὐθυμία

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ἡ μητέρα: Τοτό, δὲν ντρέπεσαι νὰ μὴ διαβάζῃς; Δὲ βλέπεις τὰ ξαδελφάκια σου; Ἡ θεία σου δὲν τοὺς εἶπε ποτὲ νὰ διαβάσουν.

Ὁ Τάκης: Βλέπεις; Κάν'το λοιπὸν καὶ σύ.

ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ

— Πατέρα γιατὶ ἐνῷ εἶμαι μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ Νῖκο, ἔχω τὰ γενέθλιά μου ὕστερα ἀπ' αὐτόν, ποὺ εἶναι μικρότερος;

— Γιατὶ ὕστερα;

— Βέβαια, ὁ Νῖκος τὸ Μάη καὶ γὼ τὸν Ὀκτώβριο!...

ΑΠΟΡΙΑ

Ὁ μικρὸς Τάσος, ἀκούοντας πὼς τὸ τελευταῖο βαγόνι τοῦ τραίνου εἶναι ἐπικίνδυνο στὶς ἐκτροχιάσεις, ἐρωτᾶ.

— Γιατὶ τὸ βάζουν λοιπόν;

ΣΥ ΕΙΠΑΣ...

— Δὲ μοῦ λές, Μάριε, ποιὰ εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Τουρκίας;

— Μὰ τόσο πρᾶμα δὲν ξέρεις καϋμένε; Τὸν πρῶτο βλάκα ποὺ θὰ ρωτοῦσες θὰ σοῦ τὄλεγε.

— Μὰ γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ ρώτησα σένα!

ΣΑΦΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

— Ποῦ κάθεσαι, Πέτρο;
— Στοῦ ἀδελφοῦ μου.
— Κι' ὁ ἀδελφός σου;
— Μαζί μου.
— Κι' οἱ δυό σας;
— Μαζί!

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ

Ὁ Νῖκος χτυπάει τὸ γάϊδαρό του.

— Τί τὸν χτυπᾶς ἔτσι; τὸν παρατηρεῖ κάποιος.

Κι' ἐκεῖνος:

— Σὲ παρακαλῶ νὰ μὴν ἐπεμβαίνῃς στὰ οἰκογενειακά μου!

ΤΟ ΟΝΟΜΑ...

Ὁ Παῦλος πῆγε γιὰ πρώτη φορὰ στὸ σχολεῖο.

— Καὶ πῶς λέγεται ὁ δάσκαλός σου; τὸν ἐρωτοῦν.

— Κύριος! ἀπαντᾶ ὁ Παῦλος.

ΤΟ ΓΙΑΤΙ...

Μιλοῦν γιὰ τοὺς δρόμους τῶν Ἀθηνῶν:

— Γιατὶ λέγεται Λεωφόρος Συγγροῦ;

— Γιατὶ στὴ λεωφόρο αὐτὴ γίνονται πολλὲς συγκρού...σεις!

Διασκεδάζοντας

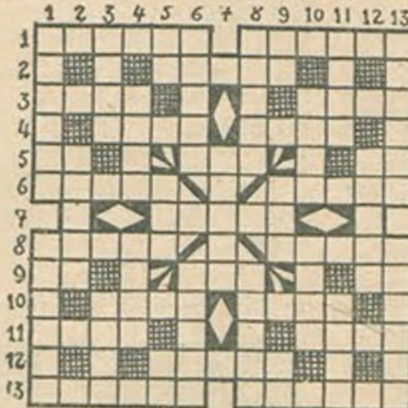
Συναρμολόγησις.

Ἀντιγράψατε τὰ μέρη τοῦ σχεδίου μὲ διαφανὲς χαρτί, μαυρίσατέ τα καὶ ἔπειτα κόψτε τα μὲ τὸ ψαλίδι. Ἐὰν τὰ συναρμολογήσετε καταλλήλως, θὰ παρουσιασθῇ ἡ εἰκόνα ποὺ φαίνεται ἄνω δεξιά. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ εἰκόνα θὰ εἶναι λευκή. Ἡ συναρμολόγησις θὰ γίνῃ δηλαδὴ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ σχηματισθῇ στὴ μέση ἕνα κενό, τὸ ὁποῖον θὰ ὁμοιάζῃ μὲ τὴν ἄνω δεξιὰ εἰκόνα.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

Ὁ ρ ι ζ ο ν τ ί ω ς : 1 Ἱερὰ πόλις τῶν Μουσουλμάνων. — Ἑορτάζει τὴν 25ην Νοεμβρίου. 2 Πτωχά. 3 Ὁ... τοῦ ποταμοῦ.—Ὁμοιοκαταληξία. 4 Τὸ φοροῦν οἱ γυναῖκες στὴν πλάτη τους. — Μῆνας (δημ.). 5 Μικρὰ νῆσος (αἰτ.) — Ἀβλαβῆ, ἀκέραια. — Βυζαντινὴ νότα. 6 Ἀρσενικός.—Νῆσος τοῦ Α. Αἰγαίου. 7 Ἡρωΐς τῆς Ἰλιάδος. 8 Πόλις τῆς Πολωνίας ἀποδοθεῖσα εἰς τὴν Λιθουανίαν. — Δημητριακόν. 9 Θεότης τοῦ Ἡλίου.— Υἱός τοῦ Νῶε.— Δική σου. 10 Χαλινάρια. — Μέρος μελοδράματος. 11 Γῆν πατοῦμε.—Ὅρος τῆς Γραφῆς. 12 Πολλὰ πολεμικὰ πλοῖα. 13 Ὁμοιάζει καταπληκτικά. — Βασίλισσα.

Κ α θ έ τ ω ς : 1 Γυναικεῖον ὄνομα (δημ.).— Χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸ κόχλασμα τοῦ νεροῦ. 2 Ἦτο ἡ Θεὰ Ἀφροδίτη. 3 Εἶδος δένδρου χρησιμοποιούμενον εἰς τὴν ἐπιπλοποιΐαν. — Καρφί. 4 Ἐπαρχία καὶ κωμόπολις τῆς Κεφαλληνίας. — Ἡ ἀνάδοχος (δημ.). 5 Μόριον τῆς ὑποτακτικῆς. — Καινά. — Προτάσσεται τοῦ ὅρκου (δημ.). 6 Δὲν ἔχει παιδιά (καθαρ.). — Τροφὴ τῶν ζώων. 7 Ὀστοῦν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. 8 Ἁμαρτία (δημ.).—Τὰ τείχη τῶν Ἀρχ. Ἀθηνῶν. 9 Δύο ὅμοια φωνήεντα. — Καταστρεπτικὸν διὰ τὰ ἐνδύματα ἔντομον. — Ὑποθετικόν. 10 Μέρος τοῦ λόγου. — Ἀγγελιαφόρος τῶν Θεῶν. 11 Γένος πτηνῶν τὰ ὁποῖα ἐθεωροῦντο ἱερὰ ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Αἰγυπτίους. — Ἥρως τοῦ Ὁμήρου. 12 Εἶναι σωματικὸς καὶ ψυχικός. 13 Πολύτιμος λίθος. — Ἔχει καὶ ἡ Ε.Ο.Ν. τὸ ἰδικόν της (πληθ.).

Π.—Α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ποικίλη ἀκροστιχίς.

Τὸ 1ον γράμμα τῆς πρώτης λέξεως, τὸ 2ον τῆς δευτέρας, τὸ 3ον τῆς τρίτης κ. ο. κ., ἀποτελοῦν ὄνομα ἥρωος, ὁ ὁποῖος θὰ μείνῃ αἰωνίως εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων.

1) Πόλις τῆς Πελοποννήσου, 2) Δὲν εἶναι πόλις, 3) Κάνει δροσερὸ νερό, 4) Κάτοικος Ἀσιατικοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον ἐπολέμησε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μὲ τὴν Ἑλλάδα, 5) Ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος, 6) Περίφημος Ἕλλην ποιητής, 7) Διασχίζει τὰς ἐρήμους, 8) Πολεμᾶ, 9) Συνήθως εἶναι θεατρική, 10) Ἀπαραίτητος εἰς τὰς μοδίστας, 11) Χώρα τῆς Ἑλλάδος, 12) Ἥρως τοῦ 1821.

Μ. Ε. ΜΑΤΣΑΚΗΣ

Τρίγωνον.

* * * * * * * *
* * * * * * *
* * * * * *
* * * * *
* * * *
* * *
* *
*

1η σειρά: Περίφημος ἀθλητής. 2α σειρά: Μωρία. 3η σειρά: Ἀνάδοχος (δημ.). 4η σειρά: Νῆσος τῶν Κυκλάδων. 5η σειρά: Οὔτε ὀλιγώτερος, οὔτε περισσότερος. 6η σειρά: Γένος ἐντόμων τῆς οἰκογενείας τῶν Κισιδῶν. 7η σειρά: Δύο ὅμοια φωνήεντα. 8η σειρά: Σύμφωνον.

Χ.

Χρωματίσατε.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν πρῶτο ἀριθμὸ κάθε κομματιοῦ τοῦ σχεδίου, χρωματίσατε τὴν εἰκόνα ὡς ἑξῆς: 1) Μπλὲ ἀνοιχτό, 2) Πράσινο, 3) Κίτρινο, 4) Γκρὶ ἀνοικτό, 5) Καφετί, 6) Μπλὲ σκοῦρο, 7) Κόκκινο σκοῦρο. Τὰ μέρη ποὺ ἔχουν 0 θὰ μείνουν λευκά.

Ἂν χρωματίσετε ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὸν δεύτερον ἀριθμὸν κάθε κομματιοῦ, θὰ παρουσιασθῇ ἄλλη εἰκών.

Ὀλίγη εὐθυμία

ΤΑ ΠΟΥΚΑΜΙΣΑ

Ὁ πατέρας συμβούλευε τὸν μικρότερό του γυιό, τὸν Ἀντωνάκη, νὰ εἶναι ἐπιμελής, φιλόπονος, οἰκονόμος, γιὰ νὰ προοδεύσῃ καὶ νὰ γίνῃ πλούσιος.

— Νά, τοῦ εἶπε, βλέπεις τὸν κὺρ - Σταμάτη; Θαρρεῖς πὼς αὐτὸς ἦταν πάντα πλούσιος; Μ' ἕνα πουκάμισο ἦλθε στὴν Ἀθήνα, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐργατικότητα καὶ τὴν οἰκονομία κατώρθωσε ν' ἀποκτήσῃ ὅ,τι ἔχει.

Ὁ μικρὸς ἔμεινε μερικὲς στιγμὲς σκεπτικός. Ἔπειτα, σὰν νὰ βρῆκε τὸ συμπέρασμα τῶν λόγων τοῦ πατέρα του, ρώτησε:

— Καὶ τώρα, πατέρα, πόσα πουκάμισα ἔχει ὁ κὺρ - Σταμάτης;

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἡ Μαρία γράφει στὴν Κατίνα:

«Δὲν σοῦ γράφω πολλά, γιατὶ πρέπει νὰ μελετήσω. Αὔριο μὲ περιμένουν δύο διαγωνισμοί».

Ἡ Κατίνα στὴ Μαρία:

«...Καὶ καλὴ ἐπιτυχία στοὺς δύο διαγωνισμοὺς ποὺ σὲ περιμένουν αὔριο».

ΠΩΣ ΤΟ ΕΓΝΩΡΙΖΕ:

— Γιατρέ, ποῦ εἶναι τὸ σηκότι μου;

— Γιατὶ μὲ ρωτᾶς;

— Γιατὶ μὲ πονᾶ...

Παιδικὸν πνεῦμα.

Στὸ ἑστιατόριο:

—Ἀκόμα, παιδί μου, αὐτὰ τὰ παϊδάκια; Μιὰ ὥρα τὰ περιμένω!

—Ἀλήθεια; Τί γρήγορα ποὺ περνᾶ ἡ ὥρα!

* * *

Ὁ ἄρρωστος, στὸ χειροῦργο:

— Εἶναι δύσκολη αὐτὴ ἡ ἐγχείρησις, γιατρέ;

— Γιὰ σᾶς διόλου. Θὰ σᾶς κοιμήσω καὶ δὲν θὰ αἰσθανθῆτε τίποτα. Ἐνῶ γιὰ μένα...

— Τί;

—Ἐγὼ θὰ ζῶ σὲ μιὰ διαρκῆ ἀγωνία, γιατὶ αὐτὴ ἡ ἐγχείρησις ἀποτυγχάνει 99 τοῖς ἑκατόν.

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 14ου ΦΥΛΛΟΥ

Ἀ κ ρ ο σ τ ι χ ί ς : Γερμανία, (Γρανικός, Ἑλλάς, Ρῆμα, Μάντικας, ἄρτος, Νορβηγία, Ἰόνιον, Ἄργος). Α ἴ ν ι γ μ α : Εὐρώτας (εὐ—ρο—τάς). Μ α γ. Ε ἰ κ ώ ν : Κότα (ΚοΚΟ—ΤΑ κη). Κ ρ υ π τ ο γ ρ α φ ι κ ό ν : Λαβύρινθος, Ἀθανάσιος, βάρος, βαρύς, νοῦς, σάβανον, Σάββας, ἄνθος, Συρία, Ἀσσυρία, λύρα, αἶνος, Σάρρα. Ἀ σ τ ή ρ : Κέφαλος, Στράβων, Πάραλος, Ἀλσατία. Ν α ὶ ἢ Ὄ χ ι ; 1 Ναί. 2. 3 Ὄχι. Τ ε τ ρ ά γ ω ν ο ν : Ἅλας, λάδι, ἀδήν, Σινᾶ. Μ α γ ι κ α ὶ Ε ἰ κ ό ν ε ς : Ὁ χορευτὴς φαίνεται εἰς τὸ ἄνω δεξιὰ μέρος τῆς εἰκόνος. Ἡ ἀρκουδίτσα, στὴ ρίζα τοῦ δένδρου, ἂν ἀναποδογυρίσετε τὴν εἰκόνα. Γ ν ω ρ ί ζ ε τ ε : 1300, ὁ Παπαγεωργίου, στὸ Νομὸ Σερρῶν. Σ τ α υ ρ ό λ ε ξ ο ν : Ὁριζοντίως 1 ἄρα, 2 Ζέα, 3 ἀνάγνωσις, 4 νά, 5 ἴον, 6 τί, 7 Ἀσία, 8 ἡνία, 9 τό, 10 Ε(λλ)Α(Σ), 11 ράσα, 12 κάτω, 13 ἐς, 14 κτῶ, 15 ΙΔ(Η), 16 αἰθιοπική, 17 ὀδς, 18 ἤδη. Καθέτως 3 ἀνά, 11 Ρέα, 1 ἀνάστασις, 19 Ρᾶ, 20 Ἰός, 21 θά, 22 ἁγία, 23 ἀκρίς, 24 νό, 25 τό, 2 ζώνη, 12 Κώπη, 26 ἐς, 27 νέα, 28 ΙΔ, 29 αἰτιατική, 30 Σία, 31 ᾠδή.

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Κατὰ τοὺς τελεσθέντας ἀγῶνας πετοσφαίρας τῆς Δ. Α. Σ., ἡ ὁμὰς Β΄ τάξεως Ὑπ)σεως Πολυτεχνείου νικᾶ ὁμάδα Α΄ τάξεως τῆς ἰδίας Ὑπ)σεως διὰ 15—5, 11—15, 15—1.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.— Κατὰ τοὺς τελεσθέντας ποδοσφαιρικοὺς ἀγῶνας τῆς 24 παρελθόντος μηνὸς ἡ ὁμὰς τῆς 136ης Φάλαγγος ἐνίκησε τὴν ὁμάδα 135ην μὲ 1—0.

Κατὰ τοὺς τελευταίους ἀγῶνας ἀνωμάλου δρόμου 4 χιλιομ. ἀνεδείχθησαν οἱ κάτωθι νικηταί:

α΄) Λιβανὸς Γ. Μηχαν. Τάγματος 14΄ 36΄΄ 3)5. β΄) Ἰσμιρλόγλου Γ. 135 Φάλ. 15΄. 45΄΄. γ΄) Φρᾶγκος Μηχαν. Τάγματος. δ΄) Καλησόρας 272 Φάλ. ε΄) Μωυσίδης Μηχ.. Τάγματ. τος καὶ στ΄) Μπόσκος Μηχ. Τάγματ.

Ἐπίσης τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀνωμάλου δρόμου 2.500 μέτρων (Β. κατηγορίας) ἔχουν ὡς ἑξῆς:

α΄) Γεωργουλίδης 272 Φάλ. 9΄. 20΄΄. β΄) Γιαννακούδης 272 Φάλ. 9΄. 23΄΄ 3)5. γ΄) Δρίτσας 136 Φάλαγ. 9΄. 36΄΄. δ΄) Σταφυλαράκης 271 Φάλαγ. ε΄) Μπότας 136 Φάλαγ. καὶ στ΄) Μακρῆς 136 Φάλαγγος.

ΝΑΥΠΛΙΟΝ.— Κατὰ τοὺς τελεσθέντας ἀγῶνας ποδοσφαίρου τῆς Δ. Ἀργολίδο - Κορινθίας ἡ ὁμὰς Ὑποδιοικήσεως Ναυπλίας ἐνίκησε τὴν ὁμάδα τῆς Ὑποδιοικήσεως Ἄργους μὲ 2—0. Ὁμοίως ἡ ὁμὰς Ὑποδιοικήσεως Κορινθίας ἐνίκησε τὴν ὁμάδα τῆς Ὑποδιοικήσεως Ναυπλίας μὲ 1—0.

ΧΑΛΚΙΣ.— Τὰ ἀποτελέσματα τῶν τελευταίων ποδοσφαιρικῶν συναντήσεων τῆς Π. Δ. Ε. Ο. Ν. Εὐβοίας, εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

Ἡ ὁμὰς 47 Φάλαγ. νικᾶ ὁμάδα 46 Φάλαγ. διὰ τερ. 1—0. Ἐπίσης ἡ ὁμὰς 45 Φάλαγ. νικᾶ τὴν ὁμάδα 354 Φαλαγ. διὰ τερμ. 5—0. Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ τελεσθέντος ἀνωμάλου δρόμου, ἔχουν ὡς ἑξῆς:

α΄) Κοντογιάννης Φρῖξος 35 Φαλ. 11΄. 45΄. β΄) Μπαλᾶνος Παρασκευᾶς 353 Φάλαγ. 11΄. 45΄. γ΄) Παλαιολόγος Ἀναστάσιος 45 Φάλ. 11΄. 50΄. δ΄) Ταυλαρίδης Ἰωάννης 45 Φαλ. 12΄. ε΄) Τσιμπουρῆς Χρῆστος 353 Φάλ. καὶ στ΄) Τσαγγάρης Χαράλαμπος 45 Φάλαγγος.

ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ.— Κατὰ τὴν τελευταίαν ποδοσφαιρικὴν συνάντησιν ὁμάδων Γιαννιτσῶν—Ἐδέσσης αἱ δύο ὁμάδες ἀνεδείχθησαν ἰσόπαλοι.

ΡΕΘΥΜΝΟΝ.— Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀνωμάλου δρόμου Α΄ κατηγορίας 4.000 μέτρων ἔχουν ὡς κάτωθι:

α΄) Σαΐτης Γεώργιος. β΄) Φωτάκης Πέτρος. γ΄) Δεληγιώργης Κωνσταντῖνος, ἅπαντες τῆς 255 φάλαγγος.

Β΄. Κατηγορία 2.500 μ. α΄) Χνάρης Βασίλ. β΄) Κατσιᾶς Νικόλαος. γ΄) Γιαγιαδάκης Γεώργ.

Ἀνώμαλος δρόμος 258 Φάλ. Α΄ κατηγορίας (4.000 μ.) α΄) Λουτριανάκης Ἐμμαν. β΄) Βρανᾶς Γεώργ. γ΄) Ταταράκης Ἰωάν.

Β΄ κατηγορίας (2.500 μ.) α΄) Κουτελιδάκης Κωνσταντῖνος. β΄) Γιαννακουδάκης Δημήτρ. καὶ γ΄) Ἀκουμιανάκης Κωνσταντῖνος.

Ποδόσφαιρον. Ἡ ὁμὰς ἀνεξαρτήτου Λόχου Ἐργατῶν νικᾶ ὁμάδα 255 Φαλ. 2—1. Καλαθόσφαιρα. Ἡ ὁμὰς 1ου Λόχου 255 Φάλ. νικᾶ ὁμάδα 2ου Λόχου ἰδίας Φάλαγγος διὰ 17—11 τερμάτων.

ΧΑΝΙΑ.— Κατὰ τοὺς τελευταίους γενομένους ἀγῶνας ποδοσφαίρου ἡ ὁμὰς Τομέως Βάκου ἐνίκησεν ὁμάδα 248 Φάλ. διὰ 2—1 τερ. Ἡ ὁμὰς 249 Φάλ. ἐνίκησεν ὁμάδα Ἀλικιανοῦ διὰ 4—0 τερμ.

ΖΑΚΥΝΘΟΣ.— Κατὰ τοὺς τελεσθέντας ἀγῶνας ἀνωμάλου δρόμου 4 χιλιομέτρων ἀνεδείχθησαν κατὰ σειρὰν ἐπιτυχίας οἱ κάτωθι:

α΄) Μποζίκης Ἰωάννης 13΄. 54΄΄. β΄) Κοντόπουλος Ἀναστάσιος 13΄. 59΄΄. γ΄) Μάργαρης Πέτρος 14΄. 4΄΄.

Εἰς τὸν ἀνώμαλον δρόμον 2.500 μέτρων, νικηταὶ ἀνεδείχθησαν οἱ ἑξῆς:

α΄) Δημητρόπουλος Χρῆστος 9΄. 40΄΄. β΄) Μποτώνης Μηλτιάδης 9΄. 40΄΄. γ΄) Μαρκόπουλος Νικόλαος 9΄. 41΄΄.

ΚΕΡΚΥΡΑ.— Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀνωμάλου δρόμου 4 χιλιομέτρων ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Α΄) Ἀγὼν ἀτομικός. α΄) Γαγγάδης, β΄) Κοντοσῶρος καὶ γ΄) Περδικομάτης. Β΄) Ἀγὼν ὁμαδικός. α΄) 117η Φάλαγξ β΄) 120η Φάλαγξ καὶ γ΄) 118η Φάλαγξ.

ΧΙΟΣ.— Τὰ ἀποτελέσματα τῶν τελευταίων ποδοσφαιρικῶν ἀγώνων Χίου ἔχουν ὡς ἑξῆς:

α΄) Ἀνεξάρτητον τάγμα Χαλκειοῦς νικᾶ 265ην Φάλ. μὲ 2—0.

ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ.— Τὸ τελευταῖον δεκαήμερον τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἐτελέσθησαν μετὰ πάσης ἐπιβλητικότητος καὶ τάξεως οἱ ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως τῆς Ε. Ο. Ν. διαταχθέντες ἀγῶνες ἀνωμάλου δρόμου 4 χιλιομέτρων.

Εἰς τοὺς ἀγῶνας ἔλαβον μέρος ὁμάδες τῶν ὑποτομέων Βασιλικοῦ, Δελβινακίου καὶ Πωγωνίου, παρέστησαν δὲ κατ' αὐτοὺς αἱ ἀρχαὶ καὶ πλῆθος κόσμου.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀγῶνος ἔχουν ὡς ἑξῆς:

1ος Δημήτριος Χατζηνικολάου Φαλαγγίτης Δελβινακίου. 2ος Παναγιώτης Στρατάκος Φαλαγγίτης Βασιλικοῦ. 3ος Χρῆστος Στεφανᾶτος Φαλαγγίτης Βασιλικοῦ. 4ος Σωκράτης Παπαχρήστου Φαλαγγίτης ὑποτομ. Φραγκιαδῶν. 5ος Κωνσταντῖνος Βράνιας Φαλαγγίτης ὑποτομ. Φραγκιαδῶν.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κεντρικὴ Διοίκησις

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ Ε.Ο.Ν. ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΟΡΤΑΣΜΟΝ ΤΗΣ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗΣ ΕΟΡΤΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ὀνομαστικῆς ἑορτῆς τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως καὶ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Ἰωάννου Μεταξᾶ ἐτελέσθη εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγ. Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου δοξολογία, πρωτοβουλίᾳ τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας.

Ἀπὸ ἐνωρὶς τμήματα τῶν Σχηματισμῶν τῆς Πρωτευούσης εἶχον παραταχθῆ κατ' ἀντιζυγίαν ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων, τῶν ἔμπροσθεν τοῦ Ναοῦ ὁδῶν, ἅτινα καὶ ἀπέδιδον τιμὰς εἰς τοὺς προσερχομένους.

Εἰς τὴν δοξολογίαν παρέστη ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Ἀλέξ. Κανελλόπουλος, ὁ Ἐπιτελάρχης κ. Θεοχαρόπουλος, οἱ Διευθυνταὶ καὶ Τμηματάρχαι τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, ἅπαντα τὰ ἐπιτελεῖα τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων Ἀρρένων καὶ Θηλέων Πρωτευούσης, ὡς καὶ οἱ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν διαφόρων τμημάτων τῆς Ε.Ο.Ν.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς δοξολογίας τὰ συντεταγμένα τμήματα παρήλασαν διὰ τῶν Κεντρικῶν ὁδῶν τῆς Πρωτευούσης, γενόμενα ἀντικείμενα θερμοτάτων ἐκδηλώσεων.

Εἰς τὴν ἐν τῇ Μητροπόλει τελεσθεῖσαν δοξολογίαν ἀντεπροσωπεύθη ἡ Ε.Ο.Ν. διὰ τῶν Διευθυντῶν Γραφείων καὶ Διευθύνσεων τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως.

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΝ ΓΕΥΜΑ ΕΙΣ ΤΟ «ΜΑΞΙΜ»

Τὴν 1.30 μ.μ. τῆς παρ. Κυριακῆς παρετέθη ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κ. Κανελλοπούλου εἰς τὸ «Μαξίμ» γεῦμα, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν ἅπαντες οἱ ἀνώτεροι βαθμοφόροι τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, τὰ Ἐπιτελεῖα τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων Ἀρρένων καὶ Θηλέων Πρωτευούσης, ὡς καὶ ἅπαντες οἱ ὑποτομεάρχαι τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ἀρρένων καὶ Θηλέων Πρωτευούσης. Περὶ τὸ τέλος τοῦ γεύματος ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος κ. Ἀλέξανδρος Κανελλόπουλος ὡμίλησεν, ἐξάρας τὴν Ἐθνικὴν σημασίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ τὰς ὑποχρεώσεις ὅλων ἔναντι αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ ἔργου Του. Ὁ λόγος τοῦ κ. Ἐπιτρόπου τὸν ὁποῖον θὰ δημοσιεύσωμεν εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος διεκόπτετο ἀπὸ τὰς συνεχεῖς ζητωκραυγὰς καὶ παντοίας ἐκδηλώσεις, εἰς ἃς προέβαινον οἱ παρακαθήμενοι εἰς τὸ γεῦμα ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς 4ης Αὐγούστου.

Ἀκολούθως ἀπηγγέλθησαν ὑπὸ Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν διάφορα ποιήματα ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀρχηγόν.

Μετὰ τὸ γεῦμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπεκράτησεν ἐθνικὸς ἐνθουσιασμός, χορῳδία Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν ὑπὸ τὸν κ. Γλυκοφρύδην ἐξετέλεσεν ἐπιτυχέστατα ὡραιότατα τραγούδια, καταχειροκροτηθεῖσα, ἀκολούθως δὲ ἐχορεύθησαν διάφοροι ἑλληνικοὶ χοροί.

Ἀρρένων

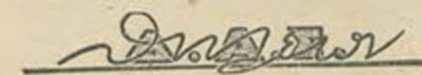
Εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Διοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν Ἀρρένων ἐτελέσθη μετὰ πάσης ἐπισημότητος ἡ ἑορτὴ τῆς βασιλόπηττας.

Τὴν ἑορτὴν ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως καὶ Γεν. Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Ἰωάννης Μεταξᾶς καὶ ἡ κ. Λέλα Μεταξᾶ, πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ «Οἴκου Φοιτητρίας» μετὰ τῶν μελῶν αὐτοῦ. Ἐπίσης παρέστησαν οἱ Πρυτάνεις καὶ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων, ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος Ε.Ο.Ν. κ. Ἀλέξ. Κανελλόπουλος, ὁ Ἐπιτελάρχης, ὁ Γενικὸς γραμματεὺς τῆς Ε.Ο.Ν., ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια Θηλέων Πρωτευούσης, ἡ Διοικήτρια Ἀνωτάτων Σχολῶν Θηλέων καὶ πολλοὶ ἀνώτεροι βαθμοφόροι τῆς Ὀργανώσεως. Ἡ ἄφιξις τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως ἐχαιρετίσθη διὰ θερμοτάτων ἐκδηλώσεων ὑπὸ τῶν ἐνθουσιώντων φαλαγγιτῶν, οἵτινες κατέκλυζον τὰς αἰθούσας τῆς Διοικήσεως. Εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν ἄφιξίν του προσεφώνησε τὸν Ἀρχηγὸν ἐξ ὀνόματος τῶν Φαλαγγιτῶν ὁ Διοικητὴς τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν κ. Δ. Ρεδιάδης, εἰπὼν τὰ ἑξῆς: «Μὲ βαθειὰ συναίσθησι τῆς ἐξαιρετικῆς σημασίας ποὺ προσδίδεται στὴ γιορτὴ τῆς Διοικήσεώς μας ἀπὸ τὴ μεγάλη τιμὴ τῆς παρουσίας Σας, ὑποδεχόμεθα τὴν στιγμὴν αὐτὴν μαζί Σας, Ἀρχηγέ, τὸν καινούργιο ποὺ μᾶς ἦλθε χρόνο, ὅλοι μας σὲ στάσι αὐστηρᾶς φαλαγγιτικῆς προσοχῆς καὶ μὲ τὸ στῆθος προετοιμασμένο καὶ τὸ κεφάλι ψηλά, καλωσορίζομεν τὸν ἐρχομό του μὲ τὴ ταυτόχρονη ζωηρὴ μὰ καὶ ὑπεύθυνη κίνησι τοῦ ὑπερηφάνου ἐθνικοῦ μας χαιρετισμοῦ.

Κάμπτομε τὸ ἀκρωτῆρι τοῦ παληοῦ χρόνου, Ἀρχηγέ μας, κι' ἀτενίζοντας πρὸς τοῦ ὁρίζοντα τὴν εὐθεία, βλέπομε πανέτοιμοι τὴν συνέχεια τοῦ δρόμου ποὺ τρία χρόνια τώρα ἀκολουθοῦμε πατῶντας στ' ἀχνάρι τῶν ἰδικῶν Σας βημάτων. Καὶ γι' αὐτὸ μὲ ἀκριβῆ τὴν ἐπίγνωσι τῶν προσθέτων τώρα πλέον εὐθυνῶν μας, ἀντλοῦντες τὴν ὥρα αὐτὴ ἀπὸ τὸ φῶς καὶ τὴ δύναμι τοῦ βλέμματός Σας καὶ πάλιν τὴν αἰσιοδοξίαν καὶ πάλιν τὴν αὐτοπεποίθησιν, μεταβιβάζουμε γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ στὶς ψυχές μας τὶς ἱστορικές Σας προσταγὲς καὶ τραβᾶμε πάντοτε πρὸς τὰ ἐμπρός, χαρούμενοι, μὲ πίστι καὶ μὲ θάρρος.

Ἀρχηγέ, μ' ὅλη μας τὴν καρδιὰ Σᾶς εὐχόμεθα νὰ ζήσετε χρόνια πολλά - πολλὰ κοντά μας, γιὰ νὰ ἰδῆτε νὰ ὁλοκληρώνωνται καὶ τὰ τολμηρότερα τῶν ὀνείρων Σας ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ νειάτα ποὺ τόσον ἀγαπήσατε καὶ Σᾶς ἀγάπησαν τόσο»... Ἀκολούθως ἀπήντησεν ὁ Ἀρχηγὸς εὐχαριστήσας τοὺς παρευρισκομένους διὰ τὰς ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις των καὶ εὐχηθεὶς εἰς ἅπαντας τοὺς Φαλαγγίτας τῆς Δ.Α.Σ. ὅπως διέλθωσιν ἐν ὑγείᾳ καὶ εὐτυχίᾳ τὸ Νέον Ἔτος.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν ἡ χορῳδία τῆς Ὑποδιοικήσεως Α.Σ.Ο.Ε.Ε. τῆς Δ.Α.Σ. ἐτραγούδησε διαφόρους ὕμνους καὶ ἐθνικὰ ᾄσματα.

Στὶς 30 Δεκεμβρίου στὴν Φοιτητικὴ Λέσχη κόπηκε ἡ πήττα τῆς Δ. Α. Σ. Θ., εἰς τὴν ὁποίαν παρευρέθη ὁ Ἀρχηγὸς μετὰ τῆς Κυρίας Λέλας Μεταξᾶ καὶ πολλῶν ἄλλων ἐπισήμων.

Ὁ Ἀρχηγὸς ἐν μέσῳ ζωηρῶν ἐπευφημιῶν τῶν Φαλαγγιτισσῶν ἔκοψε τὴν πήττα τῆς Διοικήσεως, κατόπιν δὲ ἡ Διοικήτρια τῆς Δ. Α. Σ. Θ. ἔκοψε τὶς πῆττες τῶν Σχολῶν.

Ἡ ἑορτὴ εἶχε μεγάλην ἐπιτυχίαν. Τὸ πρόγραμμα, μὲ τὶς ἀπαγγελίες, τοὺς χοροὺς καὶ τὰ ἔξυπνα δίστιχα, ἐξετελέσθη πολὺ ἐπιτυχῶς. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἑορτῆς ὁ Ἀρχηγός, σὰν ἀληθινὸς Πατέρας, ὡμίλησε μὲ τὶς Φαλαγγίτισσες ἔχοντας διὰ τὴν κάθε μιὰ ἕνα καλὸ λόγο.

Τὸ κόψιμο τῆς πήττας ἐτελείωσε μὲ τοὺς ὕμνους καὶ ὁ Ἀρχηγὸς ἔφυγε ἐνῷ οἱ Φαλαγγίτισσες μὲ τὴν πιὸ δυνατή τους φωνὴ τοῦ ἐφώναζαν: Νὰ μᾶς ζήσῃς.

Μιὰ ὡραία ἔκπληξις γιὰ τὶς Φαλαγγίτισσες κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὑπῆρξεν ἡ κυκλοφορία τοῦ «Δελτίου Κινήσεως» τῆς Διοικήσεώς των, τὸ ὁποῖον ἐπροξένησεν ἀρίστην ἐντύπωσιν.

Μετὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ 1ου τεύχους ἡ Δ.Α.Σ.Θ. ἀπεφάσισε νὰ τὸ ἐκδίδῃ κάθε μῆνα, ἄρχισε δὲ μάλιστα ἡ ἑτοιμασία τοῦ 2ου τεύχους μὲ πλουσιωτέραν ὕλην.

Τὴν παραμονὴν τῆς Πρωτοχρονιᾶς στὰ Γραφεῖα τῆς Δ.Α.Σ.Θ. ἐκόπηκε ἡ πῆττα τῶν βαθμοφόρων.

Οἱ αἴθουσες, ἁπλᾶ ἀλλὰ ὡραῖα στολισμένες, ἔδειχναν τὸ λεπτὸ γοῦστο ἐκείνων ποὺ τὶς στόλισαν. Τὸ δένδρο, κι' αὐτὸ ὁλοφώτιστο κι' ὠμορφοστολισμένο, συγκέντρωσε βλέμματα θαυμασμοῦ. Ἡ πῆττα κόπηκε ἐν μέσῳ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ. Κατὰ τὴν ἑορτὴν ἡ Διοικήτρια εὐχαρίστησε τὰς βαθμοφόρους γιὰ τὴ δρᾶσι τους καὶ τὰς παρώτρυνε τὸν νέον χρόνο νὰ ἐργασθοῦν μὲ μεγαλύτερον ζῆλο.

— Τὴν παραμονὴν τῆς Πρωτοχρονιᾶς ἡ Χορῳδία τῆς Δ.Α.Σ.Θ. καὶ οἱ φυσαρμόνικες ἔψαλαν τὰ Κάλαντα στὸ Γηροκομεῖο.

Οἱ μεγάλες αἴθουσες, οἱ μελαγχολικὲς καὶ σιωπηλές, γέμισαν τὴν λίγην αὐτὴν ὥραν ἀπὸ νεανικὲς χαρούμενες φωνές. Οἱ γερόντισσες καὶ οἱ γέροντες μὲ δακρυσμένα μάτια εὐχαριστοῦσαν τὶς κοπέλλες ποὺ τὶς θυμήθηκαν τὶς ἅγιες αὐτὲς ἡμέρες καὶ τοὺς ἔκαμαν γιὰ λίγες στιγμὲς νὰ γυρίσουν στὸ παρελθὸν στὰ καλά, περασμένα γι' αὐτοὺς χρόνια καὶ τοὺς εὐχήθηκαν μὲ ὅλη τους τὴν καρδιὰ νὰ βροῦν στὴν ζωή τους εὐτυχία, στὸν Ἀρχηγὸ δὲ ποὺ τὶς ἔστειλε νὰ ζήσῃ γιὰ νὰ δῇ τὴν Χώραν Του καὶ τὰ παιδιά της ὅπως ὠνειροπόλησε.

— Τὴν Τετάρτη, στὶς 3 Ἰανουαρίου, κόπηκε ἡ πῆττα στὸν «Οἶκον Φοιτητρίας», ὅπου παρευρέθη ὁ Ἀρχηγός, ἡ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου Κυρία Λέλα Μεταξᾶ, τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, μέλη τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐκλεκτοὶ προσκεκλημένοι.

Οἱ φοιτήτριες τοῦ «Οἴκου» ἔδωσαν κι' αὐτὲς τὰ δῶρα τους στὸν Ἀρχηγὸ καὶ στὴν Κα Μεταξᾶ ἀπὸ ἕνα ὡραῖο πλεκτό.

— Τὴν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ ἐγένετο Δοξολογία, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησε καὶ Λόχος τῆς Δ.Α.Σ.Θ.

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ
ΣΤΟΝ ΑΡΧΗΓΟ

Μέσ' ἀπ' τὰ χρόνια ὁδηγητὴς καὶ Κυβερνήτης τώρα
δρόμους καινούργιους χάραξες· λιογέννητη μιὰ μέρα
ἔφερε τὸ ξημέρωμα λυτρωτικὸ στὴ χώρα
ποὺ σέρνονταν στὴ συμφορά. Χρόνια πολλὰ πατέρα.

Πίκρα καὶ πόνος καὶ καϋμὸς — ἀνάμνησι παληά.
Τὸ σάλπισμα τῆς προτροπῆς σ' ὅλο τὸν κόσμο πέρα
ἀκούστηκε χαρμόσυνο. Τὰ λάλα τὰ πουλιὰ
πλέκουν μιὰν ἄνοιξι ξανθιά. Χρόνια πολλὰ πατέρα.

Ἄξιο τὸ χέρι τῆς δουλειᾶς, καινούργιους Παρθενῶνες
νὰ χτίσῃ ὀνειρεύεται. Ἀγωνιστὴ καρτέρα
τὴ δόξα μὲ τ' ἀμάραντο τὸ στέφανο. Αἰῶνες
θὰ ψέλνουν δοξολόγημα. Χρόνια πολλὰ πατέρα.

ΠΑΥΛΟΣ ΒΕΡΓΑΣ

Η ΠΗΤΤΑ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Ὁ Ἀρχηγός, ὅπως κάθε χρόνο, ἔτσι καὶ ἐφέτος παρέστη εἰς τὴν τελετὴν τοῦ κοψίματος τῆς πήττας, εἰς τὴν Κεντρικὴν Διοίκησιν καὶ τοὺς διαφόρους Σχηματισμοὺς τῆς Πρωτευούσης.

Οὕτω τὴν 7.45' μ. μ. τῆς παραμονῆς τοῦ Νέου ἔτους ὁ Ἀρχηγὸς μετέβη εἰς τὸ μέγαρον τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως τῆς Ε. Ο. Ν., ὅπου καὶ ἐγένετο ἐνθουσιωδῶς δεκτὸς ὑπὸ τῶν ἐκεῖ παρευρισκομένων. Ὁ Ἀρχηγὸς ἀνῆλθε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ στούντιο τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῆς Ε. Ο. Ν. καὶ ἀπηύθυνεν ἐκεῖθεν χαιρετισμὸν ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει εἰς τὰ μέλη τῆς Ὀργανώσεως. Μετὰ ταῦτα κατῆλθεν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν τελετῶν, ἐνῷ ἡ μουσικὴ τῶν Ταγμάτων Ἐργασίας καὶ ἡ ὑπὸ τὸν συνεργάτην τῆς Ε. Ο. Ν. κ. Γλυκοφρύδην χορῳδία ἐξετέλουν διάφορα ἐμβατήρια. Μέσα εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν ἐκδηλώσεων λατρείας καὶ ἀφοσιώσεως ὁ Ἀρχηγὸς ἐπροχώρησεν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς αἰθούσης, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ἐν ἀδείᾳ διατελοῦντος Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κ. Ἀλ. Κανελλοπούλου. Εἰς τὴν εἴσοδον ἀνέμενον Αὐτὸν οἱ Ὑπουργοὶ κ. κ. Κυριακός, Μανιαδάκης, Παπαδήμας, Ταμπακόπουλος, Ζαφειρόπουλος καὶ Κριμπᾶς, οἱ Ναύαρχοι κ. κ. Οἰκονόμου καὶ Σακελλαρίου, ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς κ. Δροσόπουλος, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τοῦ σώματος στρατοῦ καὶ τῶν Συνταγμάτων, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Μακαρι-

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

ὡτάτου Μητροπολίτης Βρεσθένης κ. Γερμανός, ὁ Ἐπιτελάρχης τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως Ε. Ο. Ν. καὶ ὅλα τὰ ἀνώτατα καὶ ἀνώτερα στελέχη τῶν Διοικήσεων, τῶν ἑδρευουσῶν εἰς τὰς Ἀθήνας, καθὼς καὶ τὸ προσωπικὸν τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως.

Εἰς εἰδικῶς διακοσμημένην τράπεζαν ὁ Ἀρχηγὸς ἔκοψε τὴν πῆτταν, ἐνῷ αἱ χορῳδίαι καὶ ἡ μουσικὴ ἐξετέλουν ὡραιότατα μουσικὰ τεμάχια. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐκεῖ παραμονῆς του ὁ Ἀρχηγὸς συνωμίλει μὲ ἕνα ἕκαστον τῶν παρευρισκομένων συνδιασκεδάζων μετ' αὐτῶν.

Περὶ ὥραν 9ην, μετὰ τὴν ἀνάκρουσιν τοῦ Ἐθνικοῦ μας Ὕμνου, τοῦ ὕμνου τῆς Ε. Ο. Ν. καὶ τῆς 4ης Αὐγούστου, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, ὑπὸ τὰς ἐνθουσιώδεις ἐπευφημίας τῶν παρευρισκομένων.

ΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΛΕΣΧΗΣ

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἀρχηγὸς μετέβη εἰς τὴν Πανεπιστημιακὴν Λέσχην,ὅπου, ὅπως κάθε χρόνο, ἔλαβε χώραν ἡ ἑορτὴ τῆς Βασιλόπηττας, εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν οἱ Ὑπουργοὶ κ. κ. Παπαδήμας καὶ Κριμπᾶς, ὁ Μητροπολίτης Βρεσθένης, ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου μετὰ τῶν καθηγητῶν καὶ πλῆθος φοιτητῶν καὶ κόσμου. Κατ' αὐτὴν ὡμίλησαν ὁ Πρόεδρος τῆς Λέσχης κ. Γαλανὸς καὶ ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς αὐτῆς κ. Λάμπρου. Ἀκολούθως ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Ἀρχηγὸς εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατε, κύριοι Συνάδελφοι, κύριε Πρύτανι, κύριοι Καθηγηταί, κυρίαι καὶ κύριοι,

Ἐκφράζω τὴν χαράν μου διὰ τὴν παρουσίαν σας ἐδῶ, ἡ ὁποία ἀποδεικνύει τὸ ἀμέριστον ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἔχετε διὰ τὸ κέντρον αὐτὸ τοῦ ἀγαπητοῦ μας φοιτητικοῦ κόσμου.

Κύριε Γαλανέ, κύριε Λάμπρου, σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὰς εὐμενεῖς σας κρίσεις δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸ ἔργον μου καὶ σᾶς συγχαίρω διὰ τὴν πρόοδον τῆς Φοιτητικῆς Λέσχης καὶ διὰ τὰς ἀόκνους προσπαθείας, τὰς ὁποίας καταβάλλετε, ὅπως προαχθῇ τὸ κέντρον αὐτὸ εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλύτερον βαθμόν.

Καὶ τώρα σεῖς, ἀγαπητοί μου φοιτηταὶ καὶ φοιτήτριαι, σᾶς εὔχομαι διὰ τὸ 1940 πρῶτον μεγάλα ἰδανικά, ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ζήσετε, ἀκμαῖον φρόνημα, πλήρη ἐπιστημονικὴν ἐπίδοσιν καὶ πρόοδον, ψυχὴν ρωμαλέαν, κάθε εὐτυχίαν, κάθε χαρὰν καὶ ὑγείαν καὶ διὰ σᾶς καὶ διὰ τὰς οἰκογενείας σας, καθὼς ἐπίσης σᾶς εὔχομαι καὶ εἰρήνην, ἀλλ' εἰρήνην τιμίαν, ὑπερήφανη, Ἑλληνικὴν εἰρήνην. (Χειροκροτήματα καὶ ζητωκραυγαί).

Αἱ ἐκδηλώσεις τῶν παρευρισκομένων πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀρχηγοῦ ὑπῆρξαν πρωτοφανεῖς.

Φαλαγγῖται Λαγκαδικίων ἀσχολούμενοι εἰς τὴν καλλιέργειαν.

ΚΟΡΩΠΙ.— Παρουσίᾳ τῶν κοινοτικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν, τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Νομαρχίας Ἀττικοβοιωτίας κ. Ἀντωνοπούλου, τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Πετρίτη, ἐκόπη εἰς τὸ Κορωπὶ ὑπὸ τῆς Διοικητρίας Θηλέων κ. Μπότάση ἡ πρωτοχρονιάτικη πῆττα τοῦ Σχηματισμοῦ Ε. Ο.Ν. Κορωπίου.

Τοὺς προσκεκλημένους προσεφώνησε ἡ τοπικὴ Διοικήτρια δὶς Ραϊνιώτου· ὁ δὲ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας κ. Ἀντωνόπουλος ὡμίλησε περὶ τῶν σκοπῶν καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Ε. Ο.Ν.

Ἡ ὅλη ἑορτὴ ἔληξεν ἐν μέσῳ ζωηρᾶς εὐθυμίας καὶ ἐγκαρδιότητος ὑπὸ τὰς ζητωκραυγὰς καὶ τὰ χειροκροτήματα ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΔΡΑΜΑ.— Εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν Φαλαγγιτῶν καὶ Σκαπανέων τοῦ Τάγματος Σιταγρῶν ὡμίλησε βαθμοφόρος τῆς Περιφερ. Διοικήσεως περὶ τῶν σκοπῶν τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας.

Φαλαγγῖται Μαρωνείας Π. Δ. Ροδόπης, κατὰ τὴν ἀγροτικὴν ἐξόρμησιν.

—Ὁμιλίας παρηκολούθησαν ἐπίσης οἱ Φαλαγγῖται καὶ Σκαπανεῖς τῆς 243ης καὶ 281ης Φάλαγγος.

—Τὰ Τμήματα τῆς Περιφερ. Διοικήσεως ἐξακολουθοῦν τὴν καλλιέργειαν διαφόρων ἐκτάσεων, αἱ ὁποῖαι ἔχουν παραχωρηθῆ εἰς τὴν Ε. Ο. Ν.

Στερεὰ Ἑλλάς

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ.— Ἕνας λόχος Φαλαγγιτῶν καὶ μία ὁμὰς Φαλαγγιτισσῶν τῆς Ὑποδιοικήσεως Μεσσολογγίου προέβησαν εἰς τὴν ἀναδάσωσιν λόφου τινὸς παρὰ τὴν τοποθεσίαν «Ἅγιος Συμεών».

Ἡ ἑορτὴ ἐγένετο μετὰ πάσης ἐπισημότητος, παρουσίᾳ τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ πλήθους κόσμου.

Τὸ σύνθημα τῆς φυτεύσεως τῶν δένδρων ἔδωσεν ὁ κ. Γενικὸς Ἐπόπτης μετὰ τὸν ἁγιασμὸν φυτεύσας τὸ πρῶτον δενδρύλλιον.

ΛΑΜΙΑ.— Προσεφέρθησαν εἰς τὴν Ε.Ο.Ν. Φθιωτιδοφωκίδος παρὰ διαφόρων κοινοτήτων τῆς ὡς ἄνω περιφερείας, ὡς καὶ παρὰ διαφόρων ἰδιωτῶν 160 στρέμματα καὶ 500 τετραγωνικὰ μέτρα καλλιεργησίμου γῆς εἰς διαφόρους τοποθεσίας τοῦ νομοῦ πρὸς καλλιέργειαν καὶ τῶν ὁποίων τὰ εἰσοδήματα νὰ διατεθῶσιν ὑπὲρ τῶν σκοπῶν τῆς Ε.Ο.Ν.

ΗΠΕΙΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.—Ὑπὸ τῆς Περιφερ. Διοικήσεως Θηλέων Ἰωαννίνων ἀπεστάλησαν εἰς τοὺς Ἀκρίτας 250 φανέλλαι, 250 ζεύγη κάλτσες, εἴδη ρουχισμοῦ, φροῦτα, μολύβια, βιβλία, ὀδοντόπαστες, προσόψια, γλυκὰ καὶ σιγάρα. Ὅλα ἦσαν προϊὸν ἐράνου διενεργηθέντος μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως.

ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ.— Ὑπὸ μελῶν τῆς Περιφ. Διοικήσεως Ἀρρένων Θεσπρωτίας ἐσπάρησαν διὰ σίτου σκαλιστικοῦ αἱ κάτωθι ἐκτάσεις:

Εἰς Ἡγουμενίτσαν 7 στρέμματα, εἰς Ἁγιάν 6, καὶ εἰς Φιλιάτες 24 στρέμματα.

Ὁμοίως ἡ ὡς ἄνω Περιφ. Διοίκησις προέβη εἰς τὴν σύστασιν φυτωρίων καρυῶν, καὶ ἀμυγδαλεῶν χρησιμοποιήσασα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τοὺς σχολικοὺς κήπους.

—Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς Θεσπρωτίας ἀφιχθεὶς εἰς Φιλιάτες μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου του παρέδωσεν εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν Φαλαγγιτῶν διὰ τὰ σύνορα τὰ συλλεγέντα δῶρα τὰ προοριζόμενα διὰ τοὺς Ἀκρίτας μας.

Ἡ Ἀποστολὴ ἀνεχώρησε διὰ τὰ σύνορα πλήρης ἐνθουσιασμοῦ καὶ ὑπὸ τὰς ζητωκραυγὰς τῶν κατοίκων.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΛΑΡΙΣΑ.— Αἱ Φαλαγγίτισσαι τῆς Ὑποδιοικήσεως Λαρίσης μετὰ προθυμίας προσέφεραν τὴν συνδρομήν των διὰ τὴν πώλησιν εἰσιτηρίων μιᾶς διαλέξεως ὑπὲρ τῆς Δημοτικῆς βιβλιοθήκης. Ἐπίσης πολλαὶ συναγωνίστριαι ἔλαβον μέρος εἰς τὸν ἔρανον ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων Σκαπάνισσαι καὶ Φαλαγγίτισσαι ἔψαλον τὰ κάλαντα ὑπὲρ τῶν μαθητικῶν συσσιτίων συγκεντρώσασαι τὸ ποσὸν τῶν 6.000 δραχμῶν.

Τὴν πρωΐαν τῶν Χριστουγέννων ἐγένετο ἡ ἑορτὴ τοῦ Χριστουγεννιάτικου δένδρου εἰς τὴν ὁποίαν παρευρέθησαν οἱ τρόφιμοι τῶν μαθητικῶν συσσιτίων. Τὰ δῶρα τοῦ δένδρου τὰ προσέφεραν μέλη τῆς ὀργανώσεως καὶ συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ δώσουν τὴν χαρὰν σὲ πολλὰ πτωχὰ παιδάκια.

Ἐπίσης ἀξιέπαινος εἶναι ἡ χειρονομία ὁμάδος μικρῶν σκαπανισσῶν, αἱ ὁποῖαι ἰδοῦσαι τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Περιφερειακῆς Διοικητρίας καὶ τῆς ὀργανώσεως ἐν γένει διὰ τὰ μαθητικὰ συσσίτια ἀπεφάσισαν νὰ προσφέρουν καὶ αὐτὲς κάτι διὰ τὸν ἴδιον σκοπόν.

Πρὸς τοῦτο διωργάνωσαν ἔρανον μεταξύ των καὶ τὸ συλλεγὲν ποσὸν παρέδωσαν εἰς τὴν Περιφερειακὴν Διοικήτριαν ἥτις καὶ κατέθεσε τοῦτο ἐπ' ὀνόματι τῆς Νομαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς Μαθητικῶν Συσσιτίων.

Τὸ ἐπιτελεῖον τῶν Διοικήσεων Ἀρρένων καὶ Θηλέων Ε. Ο. Ν. Χίου, ἔχον ἐν τῷ μέσῳ τὸν Γενικὸν Ἐπόπτην Νομάρχην κ. Θ. Ἀθανασιάδην.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

ΤΡΙΠΟΛΙΣ. — Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀρχηγοῦ γιὰ τὴν ἐντατικὴν καλλιέργεια τῆς γῆς, βρῆκε καὶ στὰ Παλούμπια τῆς Γορτυνίας τὸν ἀντίλαλό του. Φαλαγγῖται καὶ Σκαπανεῖς ἐκαλλιέργησαν καὶ ἔσπειραν μὲ βρώμη ποὺ τοὺς παρεχώρησεν ὁ δημοδιδάσκαλος κ. Ἰωάν. Τσιῶκος, ἔκτασι 10 στρεμμάτων.

Παραλλήλως ἐκαλλιεργήσαμε μὲ κουκιὰ καὶ πειραματικῶς μιὰ μικρὴ ἔκτασι μὲ σιτάρι ὁλόκληρη τὴν ἔκτασι τοῦ σχολικοῦ κήπου.

Μὲ ἐνθουσιασμὸ ἀπερίγραπτο κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ πρασίνου οἱ Φαλαγγῖται μας ἐφύτευσαν 300 δενδρύλλια ἀπὸ τὸ φυτώριο τοῦ σχολικοῦ κήπου, ἤτοι ἀμυγδαλιές, κουκουναριὲς καὶ πεῦκα.

ΣΠΑΡΤΗ.— Δὲν εἶναι πλέον τρόπος τοῦ λέγειν οὐδὲ κατὰ συνθήκην ἐγκωμιαστικὴ φημολογία, ὅτι ὁ Μεταυγουστιανὸς Κυβερνήτης ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐμπνέῃ καὶ νὰ δημιουργῇ θέλησιν καὶ ὀργασμὸν ἐκεῖ ποὺ δὲν ὑπάρχει. Τὸ τελευταῖον ἐθνεγερτήριον σάλπισμα τοῦ Μεγάλου Θριαμβευτοῦ περὶ κινητοποιήσεως τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων διὰ τὴν διασφάλισιν τῆς σιταρκείας τῆς Χώρας ἐπροκάλεσεν ἀληθινὸν ἐθνικὸν συναγερμὸν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐμπνευσμένης ἐκκλήσεως καὶ ὡς ἀντίλαλος εἰς τὸ σάλπισμα ἠκούσθη ἡ ἀξίνη τοῦ χωρικοῦ καὶ ἡ σκαπάνη τοῦ φαλαγγίτου μέχρι τῆς τελευταίας γωνίας τῆς Ἑλληνικῆς γῆς.

Πιστοὶ εἰς τὰ παραγγέλματα τοῦ Ἀρχηγοῦ οἱ Φαλαγγῖται καὶ Φαλαγγίτισσαι τοῦ Γυμνασίου Μολάων ἐξώρμησαν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑψηλῆς πατρικῆς ἐντολῆς καὶ ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν περὶ τὸ Γυμνασιακὸν Γυμναστήριον ἀκαλλιεργήτων χώρων. Ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ ἤρχισαν τὴν ἐντατικὴν καλλιέργειαν δέκα ἑπτὰ ὁλοκλήρων στρεμμάτων ἀνεκμεταλλεύτου ἐκτάσεως. Ἡ καλλιέργεια ἐγένετο μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ ἐξετελέσθη καὶ ἐκτελεῖται μὲ ὅλας τὰς συγχρόνους ἐπιστημονικὰς σιτοκαλλιεργητικὰς μεθόδους.

— Εἰς τὴν Περ. Διοίκησιν Ἀρρένων Λακωνίας προσεφέρθησαν παρὰ διαφόρων ἰδιωτῶν 45 στρέμματα πρὸς καλλιέργειαν, τῶν ὁποίων

Φαλαγγίτισσαι τῆς Ὑποδ)σεως Ε.Ο.Ν. Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς καλλιεργοῦντες διὰ σιτοπαραγωγὴν τὰς ἀνεκμεταλλεύτους περὶ τὸ Γυμναστήριον ἐκτάσεις.

τὰ εἰσοδήματα νὰ διατεθῶσιν ὑπὲρ τῆς Ε.Ο.Ν. Λακωνίας.

ΝΑΥΠΛΙΟΝ.—Ἡ 31η Δεκεμβρίου ὑπῆρξε διὰ τὰς Σπέτσας μία ἡμέρα ἐξαιρετικῆς ἑορτῆς, καὶ τοῦτο, χάρις εἰς τὴν Ε.Ο.Ν.

Ἀπὸ τῆς 10ης πρωϊνῆς τμήματα τῶν Σχηματισμῶν μας Ἀρρένων καὶ Θηλέων, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς κ.κ. Διοικητὴν τῶν Σχηματισμῶν Δαμ. Μαριόλην καὶ τὸν συνεργάτην Φαλαγγονόμον τῆς Ε.Ο.Ν. Διοικητὴν τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Σπετσῶν Κων)τῖνον Δημητρόπουλον, Ἀνθ)στὴν τῆς Χωρ)κῆς, περιῆλθον τὴν νῆσον ψάλλοντα τὰ Κάλανδα ὑπὲρ τῆς Ε. Ο. Ν.

Οἱ κάτοικοι ὑπεδέχοντο τὴν Νεολαίαν μας μὲ ἀφάνταστον ἐνθουσιασμὸν δίδοντες προθύμως τὸν ὀβολόν των. Τὸ σύνολον τῶν εἰσπράξεων ἀνῆλθε, παρ' ὅλην τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν, εἰς τὸ ποσὸν τῶν 5.000 δραχμῶν διατεθεισῶν διὰ τὴν ἀγορὰν ἀθλητικῶν εἰδῶν τῶν Σχηματισμῶν μας.

Τὸ ἀπόγευμα διεξήχθη εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Καφενείου Γιαννέλη ἡ ἑορτὴ τῆς Βασιλόπητας τῶν Σχηματισμῶν μας.

Συμφώνως μὲ τὸ καταρτισθὲν πρόγραμμα τῆς τελετῆς τὴν 6ην μ. μ. ἤρχισεν ἡ προσέλευσις τῶν Ἀρχῶν καὶ τοῦ κοινοῦ. Τὰ πλήθη κατέκλυσαν τὴν αἴθουσαν ἀσφυκτικῶς ὥστε τμήματα τῆς Ε.Ο.Ν. νὰ εὑρίσκωνται ἐκτὸς ταύτης.

Μετὰ τὸν ἁγιασμὸν ἀνεγνώσθη ἐμπνευσμένη ἡμερησία διαταγὴ τοῦ κ. Διοικητοῦ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἐκάλυψαν ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως, τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ ἐ-

Ἀπὸ τὴν ἑορτὴν τοῦ τμήματος Ε.Ο.Ν. Ἀκράτας.

κόπησαν οἱ βασιλόπηττες τῶν Ἀρρένων καὶ Θηλέων μέσῳ ζητωκραυγῶν τῶν Σχηματισμῶν μας καὶ τοῦ κοινοῦ. Προσεφέρθησαν εἶτα ἀναψυκτικά, ἀκολούθως δὲ ἔλαβον χώραν λαϊκοὶ χοροί.

Ἐπηκολούθησεν ἐμπνευσμένη ὁμιλία τοῦ Τετράρχου κ. Καραπασάκη τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἐκάλυψαν παρατεταμένα χειροκροτήματα, ἀκολούθως δὲ ἐκληρώθη τὸ Λαχεῖον τῆς Ε.Ο.Ν. ἀποτελούμενον ἀπὸ τρία ὡραῖα σερβίτσια. Ἡ ὅλη ἑορτὴ διεξήχθη ἐν μέσῳ ἀτμοσφαίρας ἀφαντάστου ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐκδηλώσεων. Ὁ Δήμαρχος Σπετσῶν κ. Λαγάκης, αἱ Ἀρχαὶ τῆς Νήσου, ὅλος τέλος ὁ κόσμος δὲν ἔπαυον ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκδηλώνωνται ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως μας, τοῦ Ἐθνικοῦ μας Κυβερνήτου καὶ τῆς Ε.Ο.Ν.

Γενικῶς ἡ ἑορτὴ ποὺ μᾶς ἐχάρισεν ἡ Ε.Ο.Ν θὰ μείνῃ ἀλησμόνητος. Διεπιστώθη τὸ μέγεθος τῆς ἐντὸς ἑνὸς ἔτους συντελεσθείσης ἐργασίας καὶ ἐξεδηλώθη κατὰ τὸν πανηγυρικώτερον τρόπον ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ τῆς ἱστορικῆς νήσου πρὸς τὸν Δημιουργὸν τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ τῆς Ε.Ο.Ν.

Τὴν ἐπομένην 1ην τοῦ Νέου Ἔτους 1940 ἐτελέσθη, πρωτοβουλίᾳ τοῦ κ. Δημάρχου, δοξολογία εἰς τὴν Μητρόπολίν μας εἰς ἣν προσῆλθεν ἄπειρον πλῆθος καὶ οἱ Σχηματισμοὶ Ἀρρένων καὶ Θηλέων.

ΚΕΡΚΥΡΑ.— Οἱ Φαλαγγῖται τῆς Ε.Ο.Ν. Κερκύρας εἶχαν τὴν εὐγενῆ πρωτοβουλίαν νὰ ἐνεργήσουν μεταξύ των ἔρανον τοῦ ὁποίου τὸ προϊὸν νὰ διατεθῇ κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων εἰς πτωχὰς οἰκογενείας ὑπὸ τῶν ἰδίων τῶν Φαλαγγιτῶν.

Οὕτω τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων ἐπιτροπὴ Φαλαγγιτῶν ὑπὸ τὸν Δ)τὴν τοῦ Γραφείου Διαφωτίσεως, ἐπεσκέφθη τὰς ὑποδειχθείσας ἀπόρους οἰκογενείας καὶ διένεμεν ἀνὰ 50 δραχ. εἰς ἑκάστην οἰκογένειαν.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ ποσοῦ τῆς παρασχεθείσης βοηθείας, ἡ πρᾶξις αὐτὴ τῶν Φαλαγγιτῶν μας εἶναι ἀξία παντὸς ἐπαίνου, διότι οὕτω ἔδειξαν ἐκτὸς τῶν ἄλλων τὰ φιλάνθρωπα των αἰσθήματα ἀπέναντι τῆς πασχούσης τάξεως τῆς Κοινωνίας.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ (Κρήτης). — Ἡ Περιφερ. Διοίκησις Ἀρρένων Ἡρακλείου ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὴν ἐν γένει ἀναδασωτικὴν κίνησιν τοῦ νομοῦ, χιλιάδες δὲ λάκκων ἠνοίχθησαν, τῶν ὁποίων ἡ δενδροφύτευσις ἐγένετο ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ τὸν παρελθόντα μῆνα.

ΡΕΘΥΜΝΟΝ.— Ἡ Περιφερ. Διοίκησις Θηλέων Ρεθύμνης ἀπέστειλε διὰ βαθμοφόρου της εἰς τὸν Συνοριακὸν Τομέα ἑξήκοντα (60) φανέλλες, 18 ἐσώβρακα, 83 ζεύγη κάλτσες, 43 πουλόβερ καὶ 50 κασκόλ, ἵνα διανεμηθοῦν εἰς τοὺς γενναίους φρουροὺς τῶν συνόρων μας.

— Ἑορταστικὴν ὄψιν εἶχε καθ' ὅλην τὴν πρόπαρελθοῦσαν Κυριακὴν τὸ Ρέθυμνον. Σημαιοστόλιστος ἡ πόλις τῶν ἡρωϊκωτέρων παραδόσεων ἑώρταζε τὴν συμπλήρωσιν διετίας ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ ἐμπνευσμένος δημιουργὸς τῆς 4ης Αὐγούστου ὑπέβαλε πρὸς ὑπογραφὴν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα μας τὸν ἀναγκαστικὸν Νόμον, δι' οὗ ἡ Ἑλληνικὴ Νεότης, τὸ ἄνθος καὶ ἡ ἐλπὶς τοῦ Ἔθνους, ἀποτελοῦσε ἓν ἑνιαῖον ὅπλον, μίαν ἀτελεύτητον φάλαγγα διεπομένην ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος πειθαρχίας, ὁδηγουμένην δὲ καὶ ἐμπνεομένην ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐθνικῶν ἰδεωδῶν.

Τὴν 6.45 π.μ. ἡ μουσικὴ τοῦ Δήμου καὶ οἱ σαλπιγκταὶ τῆς 255ης Φάλαγγος Ε.Ο.Ν. Ρεθύμνου ἐσήμαναν τὸ ἑωθινόν. Τὴν 10ην π. μ. ἐγένετο ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ δοξολογία χοροστατοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ρεθύμνου καὶ Αὐλοποτάμου κ. Ἀθανασίου μετὰ τοῦ κλήρου τῆς πόλεως καὶ παρισταμένων τοῦ γενικοῦ Ἐπόπτου Ε.Ο.Ν. Νομάρχου μας κ. Ἀθ. Παπαθανασίου, τοῦ Περιφερειακοῦ Διοικητοῦ Ε.Ο.Ν Ἀρρένων κ. Γ. Μαζαράκη μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου του, τῆς Περιφερειακῆς Διοικητρίας Ε.Ο.Ν. Θηλέων κ. Πολυξένης Παπαθανασίου μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου της, τῶν κ.κ. Δικαστικῶν, τοῦ Δημάρχου Ρεθύμνου κ. Τίτου Πετυχάκη, τοῦ κ. Πέτρου Μανουσάκι μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, τοῦ κ. Διοικητοῦ τοῦ Συντάγματος, τῶν κ.κ. Ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς, τῶν κ.κ. Διευθυντῶν τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς, Ἀθηνῶν, Ἐμπορικῆς καὶ Κρήτης, τοῦ κ. Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου, ἁπάντων τῶν Δημοσίων καὶ Δημοτικῶν Ὑπαλλήλων, τῶν κ.κ. Προέδρων τῶν διαφόρων Σωματείων μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου των, τῶν κ.κ. ἀντιπροσώπων ξένων Κρατῶν καὶ πλήθους κόσμου.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς δοξολογίας ὁ Διευθυντὴς τοῦ ΙΙΙ Ἐπιτελικοῦ Γραφείου τῆς Ε.Ο.Ν. Συνεργάτης κ. Ἰωάννης Δρανδάκης, Καθηγητής, ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, εἰς τὸν ὁποῖον ἐσκιαγράφησε τὸ μεγαλειῶδες ἔργον τὸ ὁποῖον ἡ Ε.Ο.Ν. ἐπετέλεσε εἰς διάστημα μιᾶς διετίας καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἡ Ἑλλὰς ὁλόκληρος πανηγυρίζει σήμερον.

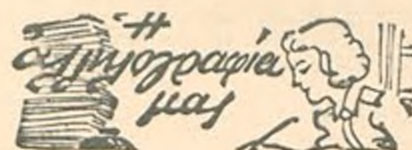
Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δοξολογίας εἶχον παραταχθῆ εἰς τὰς πρὸ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ὁδοὺς τμήματα Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν, τὰ ὁποῖα ἀπέδιδον τιμὰς καὶ ἡ Φιλαρμονικὴ τοῦ Δήμου μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν κ. Γκίνον εἶχε τοποθετηθῆ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Ναοῦ διὰ τὴν ἀπόδοσιν τιμῶν.

Μετὰ τὴν δοξολογίαν οἱ ἐπίσημοι μετέβησαν εἰς τὴν πλατεῖαν Γεωργίου Β', ὅπου εἶχον παραταχθῆ τὰ Τμήματα τῶν Φαλάγγων Ἀρρένων καὶ Θηλέων πρὸς παράδοσιν εἰς αὐτὰ τῶν σημαιῶν ὑπὸ τοῦ κ. Γενικοῦ Ἐπόπτου.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν ἐπισήμων ἀφίχθη καὶ ὁ κ. Γενικὸς Ἐπόπτης συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Περιφερειακῶν Διοικητῶν καὶ τῶν Ἐπιτελείων των.

Ὁ κ. Νομάρχης ἀπὸ τῆς ἐξέδρας, ἥτις εἶχε στηθῆ ἐπὶ τούτῳ, παρέδωσεν εἰς δύο ἀξιωματικοὺς τῆς Ε. Ο. Ν., ἕνα ἄρρενα καὶ μίαν θῆλυν, τὰς σημαίας καλέσας διὰ μικρᾶς ἀλλ' ἐμπνευσμένης προσφωνήσεως τὰ ἄρρενα καὶ τὰ θήλεα μέλη τῆς Ε.Ο.Ν. Ρεθύμνου νὰ ὑπηρετήσουν μὲ πίστιν καὶ φανατισμὸν τὴν σημαίαν, τὴν ὁποίαν ἡ Πατρὶς τοὺς ἐμπιστεύεται.

Εἰς τὴν 255ην Φάλαγγα Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων ὁ κ. Γενικὸς Ἐπόπτης ἔδωσε τὸ ὄνομα «ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ».

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, ὁδὸς Ἁγίου Νικοδήμου 31, Ἐνωμοτάρχην Β΄ Ὑποτομέως Ἀθηνῶν. Τὸ Χριστουγεννιάτικο ποίημα, ποὺ μᾶς ἔστειλες, δὲν εἶναι δικό σου. Αὐτὸ βέβαια εἶναι ἕνα βαρύτατο σφάλμα. Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ καταλάβῃς τί ἔκαμες· καὶ νὰ μὴ τὸ ἐπαναλάβῃς. Εἶναι πολὺ κακὸ νὰ ἐπιχειρῇ κανεὶς νὰ ξ ε γ ε λ ά σ ῃ καὶ μάλιστα σὰν ἀπευθύνεται σ' ἕνα περιοδικό, ποὺ περιβάλλει μὲ τόση στοργὴ καὶ ἀγάπη ὅσα τοῦ στέλλετε. Ἔτσι, πρὸ καιροῦ καὶ ἄλλος μᾶς ἔστειλε ἕνα ποίημα τοῦ Βαλαωρίτη γιὰ δικό του! Τὸ περάσαμε ἀπαρατήρητο, ἀλλ' ἦλθε ἡ ὥρα νὰ καυτηριασθῇ τὸ κακὸ καὶ νὰ σταματήσῃ μιὰ γιὰ πάντα. — ΑΙΔΕΣΙΜΩΤΑΤΟΝ ΕΦΗΜΕΡΙΟΝ ΝΕΟΥ ΜΥΛΟΤΟΠΟΥ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ Κον ΣΤΥΛΙΑΝΟΝ ΒΑΜΒΙΝΗΝ. Σᾶς ἀπαντήσαμε ταχυδρομικῶς. Ἀπὸ τὸ ποίημά σας δημοσιεύομε ἐδῶ τοὺς πρώτους στίχους.»

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΩΤΗΡΕΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

Εἶν' ἐφιάλτης φοβερός, μὰ καὶ φρικτὸς συνάμα
κανεὶς γιὰ νὰ ἐνθυμηθῇ τὰ ὅσα ἔχει ὑποστῆ
ἡ Μάνα μας Ἑλλάδα.

Νομίζω εἶναι περιττὰ ὅσα κανεὶς κι' ἂν εἰπῇ,
ὁ νοῦς τ' ἀνθρώπου σταματᾷ ἀπὸ τῆς φρίκης τὰ
[τρωτὰ
ἂς πᾶνε γιὰ τὴ λήθη.

Ἐκεῖνο ποὔχω γιὰ νὰ πῶ ὅλοι ἔχουμε χρέος
νὰ εἰποῦμε ὁ Εὔσπλαχνος Θεὸς καὶ τώρα καὶ
[διὰ παντὸς
νὰ εἶν' Εὐλογημένος,

Ποὺ ἔστειλε τὸν Μεταξᾶ, τὸν σιδερένιο ἄνδρα
καὶ τὸν σοφό μας Βασιλιᾶ μὲ ἀδαμάντινη καρδιὰ
κι' ἐσῶσαν τὴν Ἑλλάδα.

Ὅλων μας τώρα οἱ εὐχὲς παντοῦ ἂς ἀντηχήσουν
ὁ Γιάννης μας ὁ Μεταξᾶς κι' ὁ Γεώργιος ὁ Βα-
[σιλιᾶς
πολλὰ χρόνια νὰ ζήσουν.

— ΓΡΗΓ. ΧΑΡΗΔΗΜΟΝ. Πολὺ καλὸ τὸ ποιηματάκι σου. Θὰ γίνῃ ὅμως ἀκόμη καλύτερο ἂν ἀλλάξῃς τὸν 3ο στίχο τοῦ 2ου τετραστίχου. Ὄχι πῶς δὲν εἶναι σωστός, ἀλλὰ μὲ τὸ γύρισμα ποὺ τοῦ κάνεις στὸν 4ο στίχο, δυσκολεύεις τὴ σύλληψι τοῦ νοήματος. Διόρθωσέ το καὶ ξαναστεῖλε το νὰ τὸ περάσωμε στὸν «Κῆπο τῶν Σκαπανέων». Ἢ — ἂν θέλῃς — νὰ τὸ διορθώσωμε ἐμεῖς. Γράψε μας. — ΧΡ. Π. Μᾶς γράφεις νὰ σοῦ ἀπαντήσωμε μὲ τὸ ψευδώνυμο Σαὶν Ποτέν. Ὄχι πιὰ ξενικὰ πράγματα, ἔστω καὶ ψευδώνυμα! Δημοσιεύομε στὴ στήλη αὐτὴ τὸ ποιηματάκι σου «Τὰ σπουργίτια»:

Τώρα τὸ χειμῶνα εἰς τὰ σπίτια
μικροὶ ζητιᾶνοι ζητιανεύουν,
εἶναι τὰ μικρὰ φτωχὰ σπουργίτια,
ποὺ νηστικὰ τροφὴ γυρεύουν.

Τώρα ποὺ δὲν βρίσκουνε νὰ φᾶνε
παντοῦ γυρίζουν τὰ καϋμένα
κι' ὅλο τσιρίζοντας πετᾶνε
κι' εἶναι ἀπ' τὴν πεῖνα λυπημένα.

Ἂν μᾶς ξαναστείλῃς κι' ἄλλο, τὸ θέλαμε καλύτερο. — ΜΑΡΙΟΝ ΒΑΛΑΒΑΝΙΔΗΝ. Τὸ διήγημα «Ὁ μπονάμᾶς τοῦ Νικολάκη» θὰ διαβασθῇ στὴν Ἐπιτροπή, ἐπειδὴ εἶναι καλογραμμένο, ἀλλὰ δὲν θὰ προταθῇ γιὰ δημοσίευσι. Εἶναι θλιβερό. Καὶ στὰ παιδιὰ — ἐξαιρετικὰ τὶς ἡμέρες αὐτὲς — πρέπει νὰ παρέχωμε εὔθυμα πράγματα. Στεῖλε μας δεύτερο, μὲ τὴν ἴδια γλῶσσα καὶ στὸ ἴδιο μῆκος. Ἐκρατήσαμε σημείωσι τοῦ ὀνόματός σου. — ΠΑΝ. ΠΛΥΤΑΝ. Σὲ συγχαίρομε γιὰ ὅσα γράφεις στὸ ποίημά σου «Ἡ 4η Αὐγούστου». — ΣΟΦΙΑΝ ΚΑΤΑΡΗ. Μᾶς γράφεις μεταξὺ τῶν ἄλλων «. . . ὅπως ὅλοι καὶ ὅλες θέλω κι' ἐγὼ νὰ γράψω κάτι ὠφέλιμο καὶ γιὰ σένα «Νεολαία» καὶ γιὰ τὴν Πατρίδα μου». Εἶσαι ἀξιέπαινη γιὰ τὴν προσπάθειά σου αὐτή. Τὸ διήγημά σου «Ὁ τρελλὸς» εἶναι προσεκτικὰ γραμμένο, ἀλλὰ βαρὺ γιὰ τὴ σελίδα «Τὸ βῆμα τῶν νέων». Ἀπὸ τὰ ἔξυπνα καὶ κουτὰ ποὺ μᾶς ἔστειλες δημοσιεύομε ἐδῶ ἕνα:

Δάσκαλος: — Τοτό, γιατὶ ὅταν βρέχῃ δὲν βγαίνει ἥλιος;

Τοτός: — Γιὰ νὰ μὴ βραχῇ, κύριε.

Τὰ ἄλλα θὰ τὰ δημοσιεύσωμε στὸν «Κῆπο τῶν Σκαπανέων». — ΒΑΣ. ΚΟΒΛΑΚΑΝ. Σὲ συγχαίρομε γιὰ τὸ περιεχόμενο τῆς ἐπιστολῆς σου. Φαίνεσαι σεμνό, τακτικό, προσεκτικὸ κι' εὐγενικὸ παιδί. Τὸ ποιηματάκι σου «Ἡ Νεολαία» δὲν εἶναι τόσο καλογραμμένο ὅσο εἶναι τὸ γράμμα σου. Στεῖλε μας κανένα πεζὸ ὡς 1½ σελίδα. — Π. ΒΑΣΣΑΛΟΝ ΔΗΜ)ΛΟΝ. Ἐλάβαμε τὸ ποιηματάκι τοῦ μικροῦ μαθητοῦ σας Ἀναστασίου Σιώρη. Τὸ δημοσιεύομε στὴ στήλη αὐτή:

Τὸ φτωχοῦλι πεινασμένο
ξεκινάει τὸ καϋμένο
ἀπ' τὸ σπίτι λιγωμένο
μὲ τὸ πιᾶτο, τὸ πηρούνι
τὴν πετσέτα, τὸ κουτάλι
καὶ μὲ τὴ δραχμὴ στὸ χέρι.
Πάει στὸ σχολειὸ νὰ φάῃ
κι' ἀφοῦ φάῃ καλὰ - καλὰ
πάει μ' ὄρεξι μεγάλη
εἰς τὸ σπίτι μὲ χαρά.

Συζητήσετε μαζὶ μὲ τὸν νεαρὸν ποιητὴν καὶ τοὺς συμμαθητάς του ἐκεῖνο τὸ «ἀφοῦ φάῃ καλὰ - καλὰ πάει μ' ὄ ρ ε ξ ι μεγάλη κ.λ.π.» Βάλετέ τους νὰ βροῦν ἄλλο στίχο. Λ. χ. «τρέχοντας ξαναγυρίζει» κ.λ.π. — ΣΩΤ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΝ, ΜΗΧ)ΚΟΝ. Γιὰ νὰ κάμετε ὁμοιοκαταληξίες χρησιμοποιεῖτε ἰδιωματικὲς λέξεις. Π. χ.:

Καὶ στέκεις ὑπερήφανα,
μὲ ἀνοικτὴ τὴ χέρα
καὶ μὲ τὴν ρώμη στὴν ψυχὴ
γιὰ νὰ τὰ βγάλῃς πέρα.

Ἂν τυχὸν μᾶς στείλετε στὸ μέλλον καὶ ἄλλο ποίημά σας, μὴ τὸ γράφετε — σᾶς παρακαλοῦμε — σὲ χρωματιστὸ χαρτὶ περιτυλίγματος, διότι δὲ θὰ διαβασθῇ. — ΓΡΗΓ. ΑΓΡΑΦΙΩΤΗΝ. Ἐδιαβάσαμε τὸ γραμματάκι σου. Σ' εὐχαριστοῦμε. Ἡ ἐκθεσοῦλα σου «Ὁ χειμῶνας» πολὺ καλή. Τί βαθμὸ ἐπῆρες; — Ι. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ. Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Τί εἶναι αὐτὸ τὸ ποίημα ποὺ ἔστειλες «Χριστὸς Γεννᾶται»; Αὐτὸ εἶναι ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ ἀντιχριστιανικό.

Μέχρι σήμερον 17)12 ἐλάβαμε ἐπιστολὰς καὶ συνεργασίαν ἀπὸ τοὺς Β. Βαλλιάδην, Π. Καζαμίαν, Ἀχ. Πειστικόν, Γ. Φτίκαν, Γ. Γαρουφαλλίδην, Ν. Νεοφύτου, Ἰω. Βαρδάκην, Ἰ. Νάκον, Ν. Ζῆκον, Σπ. Τσιλιμπάρην, Ι. Μαρκομανωλάκην, Σταῦρον Πανταζῆν, Ἰ. Παπαθανασόπουλον, Β. Λεονταρίτου, Β. Παναγοπούλου, Χ. Χρύσανθον, Γ. Κούτσικαν, Β. Ἀγγελάκη, Δ. Φροσυνάκην, Ἀνδρ. Ρουσουσέλον, Τ. Τρυφωνοπούλου, Κορν. Ραλλίδου, Ι. Πασσαδέλην, Β. Ζαφειρόπουλον, Γ. Πουλόπουλον, Στρ. Παπαγεωργίου, Κ. Στεφανάκην, Π. Παπαδόπουλον, Ἰωάννην Ρώμαν, Δ. Α. Κρῖνον, Δ. Θεοχαρίδην, Εὐστ. Ζάχαρην, Κατ. Σαμαρᾶ, Ἰ. Καρανάσιον, Σ. Κ. Δεληγιαννίδην, Λάμπην Τσαρούχην, Δ. Ἰσώνην, Βαγγ. Ζάχον, Μαν. Γαγάνην, Β. Πατοῦναν, Κ. Γιαννικόπουλον, Καίτη Σχοινᾶ, Γεωργ. Ματθαίου, Χ. Βασιλειάδην, Ζαν. Δημοκλέαν, Ἀντ. Τζαμτζῆν, Π. Γαλιῶτον, Ἀντ. Ἀπαλοδῆμαν, Μιχ. Μιχαηλίδην, Νικόλ. Ζαχόπουλον, Ν. Δάνδουλον, Βασ. Γκιουλόγλου, Μάρ. Βαλαβανίδην, Χρ. Σωσωνίδην, Ἠλ. Μπουτσικάρην, καθὼς καὶ πολλὰς ἐκθέσεις μαθητῶν καὶ μαθητριῶν μέσῳ τῶν διδασκάλων των. Εἰς ὅλους θ' ἀπαντήσωμε κατὰ σειρὰν προτεραιότητος εἴτε ἀπὸ τῆς στήλης αὐτῆς εἴτε ταχυδρομικῶς. — ΣΤΑΜΑΤΙΟΝ ΦΩΤΙΟΥ. Ἔχεις πράγματι ζωγραφικὸ ταλέντο. Τὰ

ΟΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 470)

ἀπὸ τότε οἱ μοναχοὶ γιὰ τὴ διαφύλαξι καὶ τὴ συντήρησί τους.

Κατὰ τὴν πρώτη ἐπίσκεψί του στὰ 1880 καὶ τὴ δεύτερη στὰ 1895, ποὺ πῆγε μὲ εἰδικὴ ἀποστολή, συνοδευόμενος ἀπὸ ὁλόκληρο ἐπιτελεῖο μαθητῶν του κι' ἔκανε τὴν καταγραφὴ ὅλων πλὴν δύο, τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατοπεδίου καὶ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Λαύρας, ποὺ τὶς ἔκαναν ἀργότερα εὐπαίδευτοι τῶν μονῶν αὐτῶν μοναχοί, περισυνέλεξε τόσο ἀνέκδοτο ὑλικὸ ποὺ ἐπὶ χρόνια κατόπι τροφοδοτοῦσε τὸ φιλολογικό του περιοδικὸ «Νέον Ἑλληνομνήμονα». Στὸν ἀριθμὸ τοῦ διτόμου αὐτοῦ καταλόγου του ἐὰν προσθέσωμεν καὶ τὸν ἀριθμὸ τῶν καταλόγων τῶν δύο τούτων μονάδων, καθὼς καὶ κείνων ποὺ παραλείφθηκαν, ἀποκρύφθηκαν, ἢ βρίσκονται σκορπισμένα σὲ ἀπόμακρες σκῆτες, κελλία, καλύβια καὶ καθίσματα, πρέπει τὰ χειρόγραφα τοῦ Ἁγίου Ὄρους νὰ ὑπερβαίνουν κατὰ πολὺ τὶς δέκα χιλιάδες.

Βέβαια τὰ χειρόγραφα αὐτά, ἐκτὸς ἀπὸ ἐλάχιστα, εἶναι περιεχομένου μονότονα ἐκκλησιαστικοῦ, καὶ συγκεκριμένως εὐαγγέλια, ψαλτήρια, ἀπόστολοι, παρακλητικές, λειτουργικά, συναξάρια, νομοκάνονες, πατερικὰ κ. λ. π., ποὺ λίγα κι' αὐτὰ ἀκόμη δώσανε κείμενα αὐθεντικώτερα εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴ φιλολογία.

Ἀλλὰ ἡ παντὸς εἴδους, ὅπως ἀναφέραμε, ἀναγραφὲς ποὺ βρίσκονται ἀπάνου στὰ περιθώρια καὶ τὰ ξώφυλλα, ὁ σωρὸς τῶν κωδίκων καθὼς κι' ἡ ἀφθονία ἀπὸ χρυσόβουλλα, μολυβδόβουλλα, τυπικά, σιγίλλια, ἀφιερωτήρια, δωρητήρια, φερμάνια, τ' ἀκιδογραφήματα ἀπάνου στοὺς τοίχους τῶν καθολικῶν, τὰ πολύτιμα εἰκονογραφημένα χειρόγραφα, — γιὰ τὰ ὁποῖα θ' ἄξιζε νὰ μιλήσουμε ἰδιαιτέρως — καὶ τέλος οἱ μουσικοὶ κώδικες θὰ μποροῦσαν νὰ φωτίσουν μ' ἕνα καινούργιο φῶς τὴν εἰκόνα τοῦ παρωχημένου αὐτοῦ πολιτισμοῦ καὶ νὰ παρουσιάσουν πλευρὲς ἄγνωστες ἀπὸ τὴν τέχνη του καὶ τὴ ζωή του. Σὲ ἑκατοντάδες ἀνέρχονται οἱ μουσικοὶ κώδικες ποὺ δὲν ἀναγνώσθηκαν ἀκόμη, ποὺ ἂν δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ λύσουν τὸ σκοτεινὸ ζήτημα τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς, θὰ μποροῦσαν ὅμως νὰ μᾶς πλησιάσουν πρὸς τὸ ἁγνὸ Βυζαντινὸ μέλος καὶ νὰ προσθέσουν μελῳδίες ἄγνωστες ἢ καὶ ἄγνωστους μελῳδοὺς εἰς τοὺς σήμερα ὑπάρχοντας. Οἱ πολύτιμοι ἐξ ἄλλου εἰκονογραφημένοι κώδικες, ποὺ ἀφθονοῦν ἐδῶ ὅσο σὲ κανένα ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου, θὰ μποροῦσαν νὰ δώσουν ἄφθονο ὑλικό, ὄχι μονάχα γιὰ τὴ μελέτη τῆς τέχνης καὶ τὴ συμπλήρωσι τοῦ μεγάλου Βυζαντινοῦ εἰκονογραφικοῦ κύκλου, ὅσο γιὰ τὴ σύγχρονή τους ζωή. Αὐτὰ εἶναι ποὺ παρουσιάζουν τὴν πιὸ ἄγνωστη καὶ ἀνεξερεύνητη, ἀλλὰ καὶ τὴν πιὸ πολύτιμη πλευρὰ γιὰ τὶς βιβλιοθῆκες τῶν μοναστηριῶν. Ἀλλὰ γι' αὐτὰ ἀξίζει ὅπως εἴπαμε νὰ μιλήσουμε ἰδιαίτερα.

Σ. Δούκας

Ἡ Σίτσα Καραϊσκάκη παρουσιάζει μὲ περιγραφικὴ δύναμι καὶ μὲ μορφοποιητικὴ δεξιοτεχνία στὸ νέο της ἱστορικὸ ρομάντζο:

«Ο ΓΥΙΟΣ ΤΗΣ ΚΑΛΟΓΡΗΑΣ»

ἕνα ἀπὸ τοὺς πιὸ βασικοὺς χαρακτῆρας τῆς νεωτέρας μας ἑλληνικῆς ἱστορίας.

Τὸ βιβλίο αὐτό, ποὺ Εὐρωπαῖοι κριτικοὶ ὠνόμασαν «Ὁμηρικὸν ἔπος», συγκεντρώνει ὅλες τὶς ἰδιότητες ἑνὸς ἄξιου καὶ σπάνιου ἀπὸ μορφὴ καὶ περιεχόμενο βιβλίου. Συναρπάζει, ἐνθουσιάζει, αἰχμαλωτίζει μὲ τὴ δεμένη του ἀφήγησι καὶ μᾶς κάνει νὰ βιώσουμε βαθιὰ ἕνα μεγάλο κομμάτι τῆς ἱστορίας μας.

Στὸ νεαρὸ ἀναγνώστη γεννᾷ τὸν ἐνθουσιασμό, στὸν ἄνδρα τὴ βίωσι μιᾶς γνήσια ἡρωϊκῆς ἐποχῆς, παρέχοντας συνάμα τὴν γνῶσι καὶ τὴν ἀξιολογία γεγονότων καὶ προσώπων, ποὺ εἶναι ἡ αἰτιογένεια τῆς σημερινῆς λαϊκῆς, πολιτιστικῆς, πολιτικῆς καὶ ἐθνικῆς μας ζωῆς.

(Συνέχεια τῆς ἀλληλογραφίας)

σκίτσα, ποὺ μᾶς ἔστειλες ἤρεσαν πολύ. Γιὰ νὰ γίνουν κλισὲ πρέπει νὰ εἶναι μὲ σινική μελάνη. Στεῖλέ μας τίποτε ἄλλο. Σχεδίασέ το μὲ μολύβι καὶ ἔπειτα πέρασέ το μὲ σινική μελάνη. Ὄχι περισσότερα ἀπὸ μία εἰκόνα, τοὐλάχιστο στὴν ἀρχή. Ἀργότερα βλέπομε.— ΣΤΑΥΡΟΝ ΠΑΛΟΓΟΝ. Τὰ ποιήματα, ποὺ μᾶς ἔστειλες, φανερώνουν τὴν ἀφοσίωσί σου στὴν 4ην Αὐγούστου καὶ στὸν δημιουργό της. Σὲ συγχαίρομε γιὰ τὰ πατριωτικά σου αἰσθήματα. Πρόσεξε ὅμως τοὺς στίχους σου. Δὲν εἶναι καλοί. Νὰ μερικοὶ ἀπ' αὐτούς:

Προσευχηθοῦμε βρὲ παιδιὰ ὅλοι στὴν Παναγία
τὸ Ἔθνος, ἡ Ἐλευθερία πάσης ἡ Σωτηρία.

Ἐκεῖνο τὸ «βρὲ παιδιὰ» κτυπᾶ τόσο ἄσχημα, ποὺ σοῦ συνιστοῦμε νὰ τὸ ἀποφεύγης ἀκόμη καὶ στὸν προφορικὸ λόγο, δηλ. ὅταν συνομιλῆς μὲ φίλους σου. — Α. ΠΑΠ. Δ)ΤΗΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΝΕΟΥ ΣΚΟΠΟΥ. Στὴν ἐπιστολήν σας ἀπαντοῦμε ταχ)κῶς. Στὴν ἐν λόγῳ ἐπιστολήν, μεταξὺ ἄλλων, μᾶς γράφετε: «Εὑρισκόμεθα εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ σᾶς γνωρίσωμεν ὅτι τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου Νέου Σκοποῦ Σερρῶν πῆραν μὲ πολλὴν ὄρεξι τὴν ἰδέα τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ ὅσο μπορεῖ νὰ φτάση τὸ παιδικὸ μυαλό τους φροντίζουν ν' ἀνεβοῦν ἕνα-ἕνα τὰ σκαλοπάτια τῆς ἰδέας αὐτῆς. Σίγουρα δὲ θὰ φθάσουν στὸ ἀνώτερο». Ἐδιαβάσαμε τὶς ἐκθέσεις τῶν μαθητῶν σας καὶ συμφωνοῦμε μαζί σας. Διαβιβάσετέ τους τὰ συγχαρητήρια τοῦ περιοδικοῦ «Νεολαία». Οἱ φωτογραφίες δὲν μποροῦν νὰ δημοσιευθοῦν ἐπειδὴ εἶναι σκοτεινές. Στείλετε ἄλλες. — ΒΑΣ ΒΕΛΛΙΑΔΗΝ Δ)ΛΟΝ, ΕΠΑΝΟΜΗΝ. Σᾶς ἀπαντήσαμε ταχ)κῶς. Δημοσιεύομεν ἐδῶ μέρος τῆς ἐπιστολῆς σας: «Τὰ παιδιά μας ἀσχολοῦνται καθημερινῶς μὲ τὴν ἐντατικὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς. Ἔχουν ὡραῖο σχολικὸ κῆπο, φυτώριο μὲ 1000 περίπου δασικά, ἀξιόλογη σχολικὴ βιβλιοθήκη καὶ ἐκκλησιαστικὴ χορωδία». Συγχαρῆτε ἐκ μέρους μας τοὺς μικροὺς μαθητάς σας γιὰ ὅλα αὐτὰ καὶ ἀκόμη γιὰ τὴν δρᾶσι τους ὡς Φαλαγγιτῶν καὶ Σκαπανέων. Ἡ φωτογραφία θὰ δημοσιευθῆ. Διὰ τὸν διαγωνισμὸν ζητήσατε πληροφορίας ἀπὸ τὸ ἁρμόδιο γραφεῖο τῆς Κ. Δ.— Π. ΚΑΖΑΜΙΑΝ. Στεῖλε μας κάτι ἄλλο. — Α. ΠΕΙΣΤΙΚΟΝ. Στεῖλε τὸ ἀντίτιμο δραχ. 25, ἐπ' ὀνόματι τοῦ συγγραφέως του κ. Ν. Τσεκούρα, Λεωχάρους 19 καὶ θὰ τὸ λάβης τὸ ταχύτερο. Ἂν ἔχης ἐξησφαλισμένους 300 συνδρομητὰς ἀποφάσισε. Πάντως μὴ προβῆς στὴν ἔκδοσι, ἂν δὲν βεβαιωθῆς προηγουμένως ὅτι τὰ τραγούδια, ποὺ θὰ βάλης στὴν πρώτη αὐτὴ ποιητικὴ συλλογή σου, εἶναι τὸ ἕνα καλύτερο ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἂν δὲν βιάζεσαι — καὶ δὲν πρέπει νὰ βιάζεσαι — νὰ τὰ ἐκδώσης, στεῖλε μάς τα. Ἔχε ὅμως ὑπ' ὄψιν σου, ὅτι θὰ τὰ κρατήσωμε 5-6 μῆνες, ἐπειδὴ ἔχομε νὰ ἐλέγξωμε πολλὴ «συνεργασία» τοῦ περιοδικοῦ. Ἀπὸ τὸ ποίημά σου «Χριστούγεννα» δημοσιεύομε ἐδῶ 2 τετράστιχα:

Χριστὸς γεννᾶται σήμερα, χτυπᾶνε οἱ καμπάνες
κι' ἀντιλαλοῦν χαρμόσυνα οἱ βράχοι, οἱ λαγκαδιές.
Τὰ κοιμισμένα τους παιδιὰ μὲ βιὰ ξυπνοῦν οἱ μάνες
καὶ μιὰ χαρὰ ἀνείπωτη γεμίζει τὶς καρδιές.

Χριστὸς γεννᾶται σήμερα. Τὸ διαλαλοῦν τ' ἀστέρια,
ποὺ μὲ περίσσεια ὀμορφιὰ λάμπουν στὸν οὐρανό.
Οἱ χριστιανοὶ στὴν Ἐκκλησιὰ ἀνάβουν ἁγιοκέρια,
σὲ μιὰ σπηλιὰ γεννήθηκε, ἐκεῖ μέσ' στὸ σανό.

Πρόσεξε τὶς χασμωδίες. Ἐπίσης τὸν τέταρτο στίχο τοῦ δευτέρου τετραστίχου, ποὺ εἶναι ξεκρέμαστος. Τὸ «Σὲ σᾶς ἀθάνατοι νεκροὶ» καλό, ἀλλ' ἀπαιτεῖ κάποια ἐπικαιρότητα. Λ. χ. ἐπέτειο κάποιας μάχης, στεφάνωμα μνημείου Ἀγνώστου Στρατιώτου κλπ. Χρησιμοποίησέ το σὲ μιὰ παρομοία περίπτωσι.—ΔΗΜ. ΠΑΠΠΑΝ. Δὲν δημοσιεύομε ἀκροστιχίδας. Πρόσεξε αὐτὴν τὴν ἀκροστιχίδα, ποὺ μᾶς ἔστειλες. Γιὰ νὰ βγάλης τὴ φράσι «ΕΘΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ» κάνεις στίχους σὰν τοὺς ἀκολούθους:

Ἔ - φεξε ἡ ὁλόλαμπρος ἡμέρα τῆς χαρᾶς μας
Θ - νητοὶ πρότερον εἴμεθα καὶ τώρα μὲ ἐλπίδα
Ν - ίκη θὰ φέρωμε, μαζὶ κι' οἱ κτύποι τῆς καρδιᾶς μας
Ἵ - σταται μέσ' στὴ σκέψι μας γιὰ τὴ γλυκειὰ πατρίδα.
Κ - σπιάσαμε τόσο πολὺ δύστυχη Νεολαία.
Ἦ - ταν γραφτὸ τῆς μοίρας μας γέλια νὰ μὴ χαροῦμε.

ΔΛΣΑΝΑΓΝΩΣΤΟΝ. Σᾶς εὐχαριστοῦμε διὰ τὴν ἐπιστολή σας. — ΝΕΟΦ. Κ. ΝΕΟΦΥΤΟΥ. Τὸ δημοσιεύομε στὴ στήλη αὐτή:

ΑΣΤΡΟ ΛΑΜΠΡΟ

Ἄστρο λαμπρὸ ποὺ ὡδήγησες τοὺς Μάγους τῆς Ἀσίας
σ' ἄγνωρους τόπους μακρινούς.
λάμψε ξανὰ κι' ὁδήγησε στοὺς κόλπους τῆς θρησκείας
μικρούς, μεγάλους καὶ τρανούς.

Ἄστρο λαμπρό, ποὺ ὡδήγησες σοφοὺς στὸ θεῖο βρέφος
μέσ' στὴ σπηλιὰ τῆς Βηθλεέμ,
λάμψε καὶ πάλι, σκόρπισε τοῦ πόλεμου τὸ νέφος
κι' ὁδήγησέ μας στὴν Ἐδέμ.

Ἄστρο λαμπρό, ποὺ ὡδήγησες τρεῖς βασιλεῖς μὲ δῶρα
λιβάνι, σμύρνα καὶ χρυσό,
ἔλα καὶ λάμψε μαγικὰ σ' ὅλο τὸν κόσμο τώρα
πίστι κι' ἀγάπη στὸ Χριστό.

ΙΩΑΝΝΗΝ Γ. ΝΑΚΟΝ, ΔΗΜ)ΛΟΝ ΣΚΡΑ. Ἀπὸ τὴν ἐπιστολήν σας: «...ὅταν ὁ ταχυδρόμος ἔφερε τὸ δέμα στὸ σχολεῖο μας καὶ παρουσίασα στὰ παιδιά μου τὴ «Νεολαία», ἕνα κῦμα γενικῆς σιγῆς ἁπλώθηκε στὰ χαρούμενα καὶ γοητευτικὰ προσωπάκια τους, ποὺ ἦτανε μόνο καὶ μόνο ἔνδειξις ἀπείρου ἐνθουσιασμοῦ καὶ χαρᾶς καὶ γοητεύσεως ἀπὸ τὴν καλαισθησία καὶ γενικῶς φροντισμένη ἐμφάνισι τοῦ περιοδικοῦ μας, τὸ ὁποῖον — σημειωτέον — γιὰ πρώτη φορὰ ἀντίκρυζον...» Καὶ παρακάτω: «...εἰς τὸ βαρύτατον αὐτὸ ἔργον, ὁ ἐκπαιδευτικὸς κόσμος τῆς Ἑλλάδος εἶναι εὐτυχισμένος διότι συμμετέχει ἀφανὴς μὲν ἐργάτης, ἀλλὰ ἰσχυρὸς σύντροφος καὶ ἁγνὸς ἰδιεολογικῶς συμπαραστάτης καὶ συμμαχητής, μὲ θάρρος καὶ ἀποφασιστικότητα, ἀλλὰ καὶ μὲ ἐμπρέπουσαν σεμνότητα καὶ εὐλάβειαν πρὸς τὰ ἱερὰ καὶ ὅσια, τὰ ὁποῖα ἀνελάβομεν νὰ μεταδώσωμεν μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος». Σᾶς εὐχαριστοῦμε καὶ σᾶς συγχαίρομε θερμότατα. Σᾶς ἀπαντοῦμε καὶ ταχ)κῶς. — ΝΙΚ. ΖΗΚΟΝ. Μακροσκελής. Στεῖλε ἄλλο, καθαρογραμμένο ὅμως. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅσα γράφεις στὸ γράμμα σου. — ΣΠ. ΤΣΙΛΙΜΠΑΡΗΝ. Ὡραῖο κρινόμενον ὡς πανηγυρικὸν ἄρθρον ἢ ὡς προσφώνησις.—ΙΩΑΝΝ. ΜΑΡΚΟΜΑΝΩΛΑΚΗΝ. Γιὰ τὰ σταυρόλεξα θὰ σοῦ ἀπαντήση ὁ ἁρμόδιος συντάκτης. Τὸ «Στὴ νύκτα» ὑπεβλήθη στὴν Ἐπιτροπήν. Τὸ «Πῶς λαχταρῶ» ὄχι. Ἐκεῖνο ποὺ παρατηρήσαμε εἶναι ὅτι τόσο ἀπὸ τὸ ἕνα ὅσο καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο λείπει τὸ αὐθόρμητο ποιητικὸ αἴσθημα, ποὺ τὸ βρίσκει κανεὶς ἄφθονο στὶς κρητικὲς μαντινάδες. — ΣΤΑΥΡΟΝ ΠΑΝΤΑΖΗΝ. Ἐπήραμε καὶ τὰ δύο ποιήματα. Οἱ στίχοι χωλαίνουν. Πολλὲς χασμωδίες «ποὺ θέλεις ἀπὸ-ὅλους μας». Τὸ εἴπαμε καὶ ἄλλη φορὰ «ποίημα δὲ θὰ πῆ: λέξεις ταιριασμένες ὅπως - ὅπως»—Ι. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΝ. Ὄχι πεζοτράγουδα. Διάβασε μιὰ ρυθμικὴ πρόζα τοῦ Κ. Δουραμάνη, ποὺ ἐδημοσιεύθη στὸ «Βῆμα τῶν Νέων» — φύλλο — τῆς 18ης Νοεμβρίου. Μπορεῖς νὰ γράψης κάτι τέτοιο; Στεῖλέ το. — ΒΟΥΛΗ ΛΕΟΝΤΑΡΙΤΟΥ. Μᾶς γράφεις μεταξὺ τῶν ἄλλων: «...ἂν θέλετε τυπογράφεται» καὶ τὸ ἑξῆς: «Ἀσφαλῶς θέλεις νὰ τῆς «δημοσιεύσατε». Ἢ ὄχι; Προσέχετε, παιδιά, ὅταν μιλῆτε καὶ ὅταν γράφετε. Τὸ διήγημά σου «Ὁ πλοῦτος καὶ ἡ πενία» εἶναι ἀδύνατον, μὰ ἐντελῶς ἀδύνατο νὰ εἶναι δικό σου. Πῶς μπορεῖ μιὰ μικρὴ Φαλαγγίτισσα, ὅπως μᾶς γράφεις πῶς εἶσαι, νὰ κάνη σκέψεις σὰν κι' αὐτές; «διότι πρέπει νὰ ἠξεύρητε, ὅτι εἰς τὰ χρήματα συμβαίνει ὅ,τι καὶ εἰς τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα πωλοῦνται εἰς τὴν ἀγοράν· ὅσα περισσότερα δηλαδὴ ὑπάρχουσιν ἐξ αὐτῶν, τόσον περισσότερον χάνουσι τὴν ἀξίαν των». Ἐκτὸς τούτου τὸ «οἰκονομολογικὸ» διήγημά σου περιέχει μερικὲς ἰδέες περὶ «πλούτου καὶ πενίας» ἀντίθετες πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ πρὸς ὅσα διακηρύττει καὶ πράττει ὁ Ἀρχηγὸς ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ἐργαζομένων. Στεῖλε μας καλύτερα κανένα δικό σου «ἔξυπνο καὶ κουτό». — ΒΑΡΒΑΡΑΝ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ. Τὸ «Πεταλουδίτσα» δημοσιεύεται εἰς τὸ παρὸν τεῦχος. — Χ. ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ. Εὖγέ σου. Πολὺ καλό. Ὑπεβλήθη στὴν Ἐπιτροπή. — Γ. ΚΟΥΤΣΙΑΝ. Τὰ «Ἡ παπαροῦνα» καὶ «Ἡ βαρκοῦλα» ὄχι. Τὸ «Ὄμορφο χωριουδάκι» κάτι λέγει, ἀλλὰ θέλει νὰ τὸ ἐπεξεργασθῆς ἀκόμη. Ξαναστεῖλέ το σημειώνοντας Σ 200. — ΒΑΣΙΛΙΚΗΝ ΑΓΓΕΛΑΚΟΥ. Θρησκευτικώτατο τὸ ποίημά σας «Χριστὸς γεννᾶται». Ἰδοὺ τὸ 1ο τετράστιχο:

Χριστὸς γεννᾶται! ἡ ἄϋλος Δόξα
ἦλθε στὴ γῆ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη
τὸ ἀπαύγασμα τοῦ Μόνου Θεοῦ.

ΔΗΜ. ΦΡΟΣΥΝΑΚΗΝ. Πολὺ μεγάλο. Ὀκτὼ δακτυλογραφημένες σελίδες! Πρόσεξε τὰς παραγράφους σου. Διάβασε αὐτή: «Ἔφερνε μαζί του (ὁ παγωμένος βορηᾶς) στὶς σπάνιες γηνεμίες ποὺ μεσολαβοῦσαν ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς ἄγριες πνοές του, τὸν ἀντίλαλο ἀπὸ δύο ἤχους μονότονους, μὰ καθαρούς, τοῦ παραπονετικοῦ καὶ μελαγχολικοῦ κρώξιμου κακοπουλιῶν, ποὺ πλανιόντουσαν, αἰώνιοι νομάδες, στὶς ἐρημιὲς καὶ στὰ ὁποῖα ὁ λαὸς βλέπει κολασμένες ψυχὲς καὶ τῶν χαρούμενων σημάντρων ποὺ χτυποῦσαν τρελλὰ καὶ δυνατά, γιατὶ ξημέρωναν Χριστούγεννα». Πολλὲς ἐξηρτημένες προτάσεις! Γράφετε σύντομες φράσεις, ἂν θέλετε νὰ διαβάζεσθε εὐχάριστα. Ἔχεις διαβάσει ἔργα τοῦ Γρ. Ξενοπούλου; Ἂν ὄχι, φρόντισε νὰ βρῆς κανένα βιβλίο του. Πρόσεξε πῶς γράφει καὶ προσπάθησε νὰ τὸν μιμηθῆς. Εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς ὀλίγους δασκάλους τοῦ πεζοῦ λόγου.— ΑΝΔΡ. ΡΟΥΣΟΥΝΕΛΟΝ. Λέξεις ἀραδιασμένες κάπως ρυθμικά, χωρὶς ὁλοκληρωτικὸ νόημα. Στεῖλέ μας — ὄχι πιὰ 4 — ἀλλὰ ἕνα καὶ καλό. — ΤΟΥΛΑ ΤΡΥΦΩΝΟΠΟΥΛΟΥ. Τὸ εἴπαμε καὶ ἄλλοτε: μὴ στέλλετε πολλά, γιατὶ κι' ἂν κριθοῦν ὡς δημοσιεύσιμα θὰ μπῆ ἕνα - ἕνα μὲ τὴ σειρά του. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ δημοσιεύωνται διαρκῶς ἔργα τοῦ ἰδίου, ὅσο καλὰ κι' ἂν εἶναι. Τὸ «Βῆμα τῶν Νέων» ἀνήκει σ' ὅλους τοὺς «νέους» ἀναγνώστας τῆς «Νεολαίας», ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ δημοσιεύσουν κάτι δικό των. Καὶ τὰ τρία ποιήματα ἐκρίθησαν ὡς μὴ ἐπίκαιρα. — ΘΕΟΔ. ΚΑΛΛΗΝ. Ὑπεβλήθη στὴν Ἐπιτροπή. —ΚΟΡΝΗΛΙΑΝ ΡΑΛΛΙΔΟΥ. Τὸ «Ἡ Ἑλλάδα μας» δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιευθῆ. Διάβασέ το σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς καθηγητάς σου καὶ ζήτησε νὰ σοῦ ἐξηγήση τὸ «γιατί». — Ι. Φ. ΠΑΣΣΑΔΕΛΗΝ. Γράψε στὸ ἁρμόδιο Γραφεῖο τῆς Κ. Δ. Θὰ σοῦ δώσουν κάθε σχετικὴ πληροφορία. Καλό, ἂν θεωρηθῆ ὡς ἁπλῆ ἔκθεσις. — ΒΑΣ. ΖΑΦΕΙΡΑΚΟΠΟΥΛΟΝ. Τὸ ποίημά σου τὸ ἀσχημίζει ἡ κατάχρησις συνθέτων λέξεων. Διάβασε πόσες ὑπογραμμίσαμε «χλωροκαταπράσινα, γλυκοκοιτοῦσε, ὁλόγυμνο, μοσχομύριστα, νυχτόημερα, λεβεντόκαρμη, χρυσομεταξοφτέρουγη, βροντόφωνα». Πρόσεξε ἀκόμη τὸ στίχο αὐτό: «μ' ἀγάπη (περισσὴ σὲ σὲ) καθόλου δὲ θ' ἀργοῦσε». Πῶς σοῦ χτυποῦν στ' αὐτὶ οἱ συλλαβές: σὴ σὲ σέ; — Γ. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΝ. Τὸ διήγημά σου «Θλιμμένα Χριστούγεννα» δὲν ἐδιαβάστηκε. Γραμμένο — παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας ὑποδείξεις μας — καὶ στὶς δύο ὄψεις τοῦ χαρτιοῦ. — ΣΤΡΑΤΗΝ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ. Τὸ «Ἡλιοβασίλεμα» μοιάζει μὲ ζωγραφικὸ τοπίο ἀσχημάτιστο. Σκόρπιες πινελλιὲς κι' ἀνάμεσά των τὸ χρῶμα τῆς λινάτσας ἢ τοῦ μουσαμᾶ. — ΚΩΣΤΗΝ ΤΑΞΙΔΙΩΤΗΝ - ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΝ. Τὸ «Εἶδα τὸν Ἅγιο Βασίλη» ἔφθασε ἀργά. Τὸ «Μισοσβησμένο ὄνομα» ἀκατάλληλο γιὰ τὴ «Νεολαία». Γιὰ τὴν παράλειψι τοῦ ὀνόματός σου ἀπὸ τὶς πνευματικὲς ἀσκήσεις, θὰ σοῦ ἀπαντήση ὁ ἁρμόδιος συντάκτης.— Π. Φ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΝ. Ἰδοὺ τὸ πρῶτο τετράστιχο:

Μὲ χρυσᾶ Γράμματα θὰ γράψω
τ' ὄνομά σου Ἑλλάς
καὶ τὴν Ἱστορία τῆς σκλαβιᾶς σου θὰ κάψω,
γιατὶ σὲ θέλω πάντα νὰ γελᾶς.

ΙΩΑΝΝΗΝ ΡΩΜΑΝ. Διάβασε τὴν ἀπάντησί μας πρὸς τὸν Δημ. Φροσυνάκην. Τὸ ἴδιο ἐλάττωμα παρατηροῦμε καὶ στὸ δικό σου γραπτό. Ἰδού: «Μέσα ἀπὸ τὰ τετρακόσια μαῦρα χρόνια τῆς σκλαβιᾶς, ποὺ ἡ φοβέρα τοῦ ἐχθροῦ ἦταν ὑψωμένη πάνω ἀπ' τοὺς δυστυχισμένους Ἕλληνες, ποὺ ἡ τυραννία καὶ ἡ καταστροφὴ τοὺς ἀφάνιζε, ξεπετάχτηκε ἔξαφνα μιὰ θεὰ μὲ ὑψωμένο τὸ κεφάλι περήφανα καὶ μ' ἕνα γλυκὸ χαμόγελο στὸ στόμα, ποὺ καλοῦσε τὴ δυστυχισμένη τὴ γενιά μας νὰ σηκωθῆ, ν' ἁρπάξη τὸ γιαταγάνι, ν' ἁρπάξη τὸ καρυοφύλλι καὶ νὰ ξετινάξη ἀπὸ πάνω της τὸ βαρὺ ζυγὸ τῆς σκλαβιᾶς καὶ τῆς μαύρης τυρρανίας». Ἑβδομῆντα ἕξη λέξεις σὲ μιὰ περίοδο! Τὸ ποίημα «Ἀττικὸς οὐρανὸς» ἔχει μετρικὰ σφάλματα. Διάβασέ το δυνατὰ καὶ θὰ τὰ βρῆς μόνος σου, «μὲ τὸ αὐτὶ» καθὼς λέμε. — Δ. Α. ΚΡΙΝΟΝ. Πολὺ νόστιμο τὸ ἀστεῖο, ποὺ μᾶς ἔστειλες, ἀλλ' εἶναι ἀκατάλληλο γιὰ τὸν «Κῆπο τῶν Σκαπανέων». Δὲν θὰ τὸ καταλάβουν. Στεῖλέ μας κάτι ἄλλο. Γράψε μας τὸ ἱστορικὸ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγ. Δημητρίου, ποὺ εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρον. Ὄχι ὅμως ἐκτενῶς. Τὸ πολὺ σὲ 2 σελίδες «κόλλας διαγωνισμοῦ». Ἂν εἶναι καλογραμμένο, θὰ τὸ δημοσιεύσωμε στὸ «Βῆμα τῶν Νέων». Στεῖλε καὶ σχετικὴ φωτογραφία.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΑΠΑΝΕΩΝ

Κ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΝ. Ὡραῖο τὸ γραμματάκι σου. Δημοσιεύομε ἐδῶ λίγες γραμμίτσες: «...Διαβάζω τὰ ὡραῖα λόγια τοῦ Ἀρχηγοῦ μας κ. Ἰωάννου Μεταξᾶ, ποὺ μὲ μεγάλη προσοχὴ φροντίζει γιὰ μᾶς, γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ κάθε βράδυ στὴν προσευχή μου παρακαλῶ τὸ Θεό μας νὰ φυλάη τὸν Ἀρχηγό μας». Μπράβο σου. Νὰ εἶσαι βέβαιος ὅτι ὁ Ἀρχηγὸς θὰ εὐχαριστηθῆ πολὺ ὅταν τὸ μάθη, ὅπως εὐχαριστήθηκε σὰν ἔμαθε ὅτι ὁ Σκαπανέας Κωστάκης Τούζης τὸν θυμᾶται στὴν προσευχή του.— ΝΙΚ. ΛΑΜΝΑΤΟΝ. Νόστιμο τὸ ποιηματάκι ποὺ μᾶς ἔστειλες, ἀλλ' εἶναι γιὰ μεγαλύτερα παιδιά.— ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΕΥΣΤΡ. ΤΙΓΚΑΝ. Δὲν ἔχεις δίκαιο. Ἀκούεται πολὺ - πολὺ καλά. — ΘΑΝΟΝ ΚΑΛΛΑΡΑΝ. Ἐλάβαμε τὸ γραμματάκι σου καὶ τὸ ποίημα μὲ τὸν τίτλο «Στὸν Κυβερνήτη μας».— ΝΙΚ. ΜΙΖΑΡΑΝ. Νὰ τὸ ἔξυπνο καὶ κουτό, ποὺ μᾶς ἔστειλες: «Ὁ μπαμπᾶς: Γιαννάκη, μὴ φωνάζεις ἔτσι, γιατὶ θέλω νὰ κοιμηθῶ... Ὁ Γιαννάκης: Καλά, μπαμπᾶ, δὲ θὰ ξαναφωνάξω... Θὰ παίξω μόνο τὸ ταμποῦρλο μου...» — ΠΕΤΡΟΝ ΚΑΚΟΥΡΗΝ. Τὸ αἴνιγμα ποὺ μᾶς ἔστειλες δὲν εἶναι κατάλληλο.— ΣΤΕΛ. ΤΟΛΟΓΓΟΝ. Ὁ Μεγάλος Σκαπανεὺς θὰ προσπαθήση νὰ σ' εὐχαριστήση.— ΠΑΝ. ΧΑΡΑΚΙΑΔΗΝ. Σωστὴ ἡ ἀπάντησίς σου.

Τύποις: «ΠΥΡΣΟΥ» Α. Ε.

